Jaarstukken 2022

gemeente ooststellingwerf

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3
Inleiding jaarstukken 5
Bestuur en organisatie 9
Leeswijzer 9
Algemeen 10
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten 10
Analyse gerealiseerd resultaat 11
Bestemming gerealiseerd resultaat 13
Actualisatie reserves en voorzieningen 16
Programma 1 | Samenleven 17
Thema 1.1 Meedoen 18
Thema 1.2 Samenleven 23
Thema 1.3 Gezondheid 28
Thema 1.4 Goed Opgroeien 33
Belangrijkste afwijkingen programma 1 38
Programma 2 | Welzijn en educatie 42
Thema 2.2 Onderwijs (huisvesting) 42
Belangrijkste afwijkingen programma 2 42
Programma 3 | Ruimtelijke en economische ontwikkeling 44
Thema 3.1.1 Recreatie en Toerisme 44
Thema 3.1.2 BioBased Economy 44
Thema 3.1.3 Werkgelegenheid 45
Thema 3.2 Verkeer, wegen en groen 46
Thema 3.3.1 Milieu 2030 CO2 neutraal, zonneweides 47
Thema 3.3.2 Afval 49
Thema 3.4 Bouwen en wonen (inclusief volkshuisvesting) 50
Belangrijkste afwijkingen programma 3 51
Programma 4 | Strategische projecten en ontwikkelingen 55
Thema 4.1 Venekoten Centrum Oosterwolde 55
Thema 4.2 Masterplan regio Appelscha 55
Thema 4.3 Biosintrum 56
Thema 4.5 Het Fonds 2018-2022 57
Thema 4.6 Visie op Samenleven (inclusief adviesraad) 57
Thema 4.9 Omgevingswet, bestemmingsplannen 58
Thema 4.10 Regio Deal Zuidoost Friesland 60
Thema 4.11 Haerenkwartier 61
Programma 5 | Openbare orde en veiligheid 62
Thema 5.1 Openbare orde en veiligheid 62
Belangrijkste afwijkingen programma 5 63
Programma 6 | Bestuur en dienstverlening 65

Thema 6.1 Bestuur 65
Thema 6.2 Dienstverlening 66
Thema 6.3 Financiën 67
Belangrijkste afwijkingen programma 6 69
Paragrafen 73
Paragraaf 1 | Lokale Heffingen 73
Paragraaf 2 | Weerstandsvermogen en risicobeheersing 80
Paragraaf 3 | Onderhoud kapitaalgoederen 87
Paragraaf 4 | Financiering 91
Paragraaf 5 | Bedrijfsvoering 94
Paragraaf 6 | Verbonden partijen 97
Paragraaf 7 | Grondbeleid 104
Paragraaf 9 | Duurzaamheid 108
Paragraaf 10 | OWO-Samenwerking 110
Paragraaf 11 | Wet Open Overheid 114
Paragraaf 12 | Corona 115
Jaarrekening 116
Balans 116
Overzicht baten en lasten 118
Waarderingsgrondslagen 120
Toelichting op de balans activa 123
Toelichting op de balans passiva 130
Toelichting op de balans niet uit balans blijkende verplichtingen 134
Toelichting overzicht baten en lasten 135
Overzicht onvoorzien 136
Overzicht algemene dekkingsmiddelen 137
Overzicht incidentele baten en lasten 138
Bijlagen 141
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen 141
Overzicht wet normering bezoldiging topfunctionarissen 162
Overzicht schatkistbankieren 164
Begrotingsrechtmatigheid 165
Kerngegevens 167
Overzicht taakvelden 169
Beleidsindicatoren 173

Inleiding jaarstukken

Aanbieding

Hierbij ontvangt u de Jaarstukken over 2022. Het jaar waarin deze raadsperiode is begonnen en vrijwel een volledig nieuw college is gestart. Een nieuwe werkwijze was de samenwerkingsagenda, die door een groot deel van de fracties is opgesteld en vastgesteld. Daarnaast kwam het college in juli met een collegeakkoord, dat ook in de begroting is verwerkt. Zoals ook bij de begroting werd aangegeven willen we de komende jaren, samen met de gemeenteraad, verder werken aan een duurzaam en ondernemend Ooststellingwerf.

Gelukkig ging de samenleving weer open in de eerste maanden van 2022 en konden de meeste activiteiten weer doorgaan. Tegelijkertijd kwamen er nieuwe uitdagingen op ons af. Zo hebben we als gemeente en samenleving de handen uit de mouwen gestoken om vluchtelingen uit Oekraïne een plek te bieden.

Daarnaast is het een moeilijke tijd voor veel mensen door de inflatie en hoge energiekosten. Bij de begroting werd door de gemeenteraad besloten om € 1,25 miljoen beschikbaar te stellen om huishoudens te ondersteunen. Dit resulteerde aan het eind van het jaar in een initiatiefvoorstel. Voor dit voorstel is raadsbreed samengewerkt aan een noodpakket van maatregelen. Niet alleen voor hulp aan onze inwoners, maar ook voor organisaties en bedrijven in deze moeilijke tijd. Zoals een noodfonds voor inwoners en subsidie voor maatschappelijke initiatieven.

Financieel gezien startten we voor 2022 met een heroverweging, omdat het financieel perspectief er niet goed uit zag. Er zijn toen een aantal bezuinigingen voorgesteld waarvan een deel bij de begrotingsbehandeling weer is teruggedraaid, zoals de verhoging van de OZB. De komende jaren staan wij er financieel gezien goed voor, vanaf 2026 is het nog onzeker. Daarnaast worden wij en met ons de inwoners en bedrijven geconfronteerd met hoge prijzen door onder andere de energiecrisis. Ook de stikstofcrisis brengt veel onzekerheid met zich mee.

In alle opzichten een bijzondere en ook ingewikkelde tijd waarin we voor onze inwoners en bedrijven klaar willen staan. Tegelijkertijd hebben we de afgelopen jaren ook veel gerealiseerd. De belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar vindt u hieronder in de samenvatting.

Samenvatting

De Jaarstukken bestaan uit twee delen, het jaarverslag en de jaarrekening. De plannen staan in de programmabegroting 2022 die in november 2021 door u is vastgesteld. Met het jaarverslag leggen wij verantwoording af over de belangrijkste beleids- en financiële resultaten. In de jaarrekening geven we de volledige financiële verantwoording en de balans met toelichting.

We beschrijven hieronder, op hoofdlijnen, een aantal belangrijke ontwikkelingen van het afgelopen jaar.

Sociaal Domein

Levensloopbestendig wonen

We hebben overeenstemming bereikt met de corporaties om de komende jaren 130-145 zorggeschikte woningen te gaan bouwen. Hiermee verwachten we ook voor doorstroming te zorgen, waardoor weer meer mensen levensloopbestendig kunnen wonen.

Aantal uitkeringsgerechtigden gedaald

In 2022 zagen we, in lijn met de landelijke ontwikkelingen, dat het aantal uitkeringsgerechtigden (P-wet) is gedaald. Daarnaast was de instroom in de bijstand relatief laag door de gunstige arbeidsmarktsituatie. Er zijn nu voor het vierde jaar op rij minder inwoners waaraan we bijstand verstrekken. Wel is sprake van een categorie uitkeringsgerechtigden die een grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft en waarbij de begeleiding arbeidsintensief is.

Regelingen

De inkomensgrenzen voor de kindregelingen zijn verhoogd, waardoor meer gezinnen in aanmerking komen en daardoor mee kunnen doen. Daarnaast is de eenmalige energietoeslag uitgekeerd aan inwoners met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum.

Dagbesteding
We hebben bereikt dat inwoners inmiddels op meerdere locaties naar dagbesteding kunnen zonder daarvoor een indicatie nodig te hebben. Het gaat om Oldeberkoop WODS, Haulerwijk De Buurthaven, Appelscha de dorpskamer en Stellinghaven Oosterwolde (voor mensen met dementie). Met Liante, Stichting Welzijn aan Huis en De Fochtel zijn voorbereidende gesprekken gevoerd over het inrichten van meer plekken voor indicatievrije dagbesteding.

Maatregelen effecten corona
De dorpen hebben in 2022 extra financiële middelen gekregen van de gemeente om corona-effecten in het dorp op te vangen. Hiermee zijn diverse verenigingen en andere organisaties ondersteund om deze lastige tijd door te komen. Deze steunmaatregel was een mogelijke aanvulling op de ondersteuning vanuit het Rijk.

Mantelzorgers
Het aantal bij ons bekende mantelzorgers neemt toe. In 2022 zijn er als waardering uitjes en presentjes geweest voor mantelzorgers. In september kon een aantal mantelzorgers er even uit tijdens het Respijtweekend. Ook voor jonge mantelzorgers was er een uitje en een presentje.

Weerbaarheid
We zien dat het iets beter gaat met de mentale weerbaarheid van kinderen tussen de 4 en 12 jaar. We zien ook dat psychosociale problemen in die leeftijdsgroep iets zijn verminderd ten opzichte van 2019. We zitten nu op het Friese gemiddelde, terwijl we daar in 2019 nog boven zaten. Kinderen tussen de 4 en 12 jaar bewegen in 2022 meer dan in 2019. Ouders beoordelen de gezondheid van hun kinderen van 4-12 jaar beter dan in 2019.

Bereik jonge kinderen kwetsbare gezinnen
We kunnen tevreden zijn over het bereiken van jonge kinderen in kwetsbare gezinnen (bereik VVE en consultatiebureau), hoewel het natuurlijk altijd nog beter kan.

Preventie
We hebben een uitgebreid ‘pakket’ aan preventieve inspanningen om te voorkomen dat jonge inwoners (zware en dus duurdere) hulp nodig hebben. Dat is voor henzelf en voor hun omgeving belangrijk. Ook om de uitgaven te beheersen. We slagen er in om preventief te werken. We zijn zichtbaar aanwezig op vindplekken, door inzet van de consulent jeugd bij de huisarts en op een aantal scholen. Zij verlenen regelmatig zelfhulp waardoor we verwijzingen naar specialistische jeugdhulp en daardoor hogere kosten kunnen voorkomen.

Ruimtelijke en economische ontwikkelingen
Recreatie en toerisme en economie
De promotie en marketing van Ooststellingwerf als toeristische bestemming is een doorlopend proces. Daar wordt hard aan gewerkt door Coöperatie Appelscha 3.0, Recreatieschap Drenthe en de regionale marketingorganisatie Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland (TRZF). De werkgelegenheid is flink aangetrokken na de coronaperiode en verschillende ondernemers hebben moeite de vacatures in te vullen vanwege de krapte op de markt.

Om het centrum van Oosterwolde te versterken en de draagkracht met de eigenaren en ondernemers te versterken is er een detailhandelsvisie opgesteld en vastgesteld.

Openbare ruimte
Onder andere de bermen zijn verbeterd en er is extra onderhoud aan de bomen uitgevoerd. We hebben inmiddels (in de periode 2019 t/m 2022) in ons gehele gebied openbare verlichting vervangen door LED. Tegelijk met het vervangen is voor een groot deel van de verlichting ook een dim-regime ingesteld. Hierdoor branden de lampen maar op 30% gedurende een groot deel van de nacht (23:00uur – 06:00uur).

De eikenprocessierups was ook in 2022 volop aanwezig. We hebben dit in de gaten gehouden en de rups bestreden om de overlast te beperken. Daarnaast hebben we in 2022 een start gemaakt met de proef paringsverstoring van de eikenprocessierups om de plaag beheersbaar te houden. We hebben plantvakken en bermen aangepast om daarmee de biodiversiteit te verhogen.

Met behulp van de 1/3-systematiek is in 2022 krediet beschikbaar gesteld en subsidie verleend voor de realisatie van een 2e padelbaan op sportpark Oostenburg, het aanpassen en uitbreiden van de kleedaccommodatie van Sv Oosterwolde en voor vervangende nieuwbouw van het clubgebouw van Sv Haulerwijk.

U heeft in uw vergadering van november 2022 besloten amateursportverenigingen te ondersteunen en heeft daarvoor kredieten beschikbaar gesteld.

Duurzaamheid
We hebben projecten ondersteund die bijdragen aan een Biobased Economy (BBE), zoals een biobased brug op het Ecomunitypark. Het afgelopen jaar hebben we veel met ondernemers gesproken over de kansen die liggen in circulaire economie en BBE. We hebben ondernemers geholpen om deze kansen te verzilveren, o.a. door te verbinden met onderwijs en kennisinstellingen en onderzoeks- en innovatietrajecten te starten.

Steeds meer mensen zijn bezig met het besparen op energiegebruik en treffen verduurzamingsmaatregelen, zoals isolatie of de aanleg van warmtepomp en zonnepanelen. De bewustwording over duurzame energie en energiebesparing is gestimuleerd door uitvoering van het project 'Thuisbesparen & wonen'. Binnen dit project zijn cadeaubonnen uitgegeven waarmee verduurzamende artikelen konden worden gekocht bij de lokale bouwmarkten. Er zijn inwoners opgeleid als energiecoaches. Deze coaches kunnen op verzoek een gratis energiescan van een woning maken.

We zijn bezig met het uitvoeren van lopende projecten en acties binnen het programma duurzaamheid zoals onder andere: de Regionale energietransitie, de uitvoeringsagenda Transitievisie Warmte, het Pilotproject SmartGrid en Waterstof en het plaatsen van laadpalen in de openbare ruimte.

In mei 2022 is in onze gemeente het zwerfafval gemonitord, met een score van 8,9. Deze goede score is mede te danken aan de diverse jaarlijkse zwerfafval opruimacties en de vrijwilligers (inmiddels 175) die het zwerfafval in hun leefomgeving opruimen. Mede door het gebruik van de afvalapp is het scheidingspercentage op de milieustraat gestegen.

Omgevingswet en bestemmingsplannen
De datum van de inwerkingtreding van de Omgevingswet is opnieuw verschoven. De invoeringsdatum is het afgelopen jaar niet van invloed geweest op de voorbereidingen die nodig zijn voor een adequate en brede invoering van de Omgevingswet. Er is in algemene zin een flinke inspanning verricht in de voortgang en soms ook afronding van de vele acties en projecten die genoemd staan in het Uitvoeringsprogramma Omgevingswet 2020-2024.

In het afgelopen jaar zijn diverse bestemmingsplanprocedures doorlopen, die verschillende ontwikkelingen mogelijk maken. Sommige procedures richtten zich op woningbouw, anderen op bedrijfsontwikkeling. Het bestemmingsplan ‘Motorcrossterrein De Prikkedam’ is door de uitspraak van de Raad van State van 9 november 2022 onherroepelijk geworden. Het bestemmingsplan ‘woningbouw Herenweg te Donkerbroek’ is opnieuw vastgesteld naar aanleiding van een uitspraak van de Raad van State. Tegen het vaststellingsbesluit is beroep bij de Raad van State ingesteld.

Wonen
In 2022 was sprake van een turbulente woningmarkt, zo ook in Ooststellingwerf. Net als in 2021 was er veel druk op de woningmarkt, met name in de koopsector. Door het opstarten van nieuwe woningbouwprojecten is er voor gezorgd dat ook in de toekomst een bijdrage geleverd kan worden aan de leefbaarheid in onze dorpen.

De nieuwe woonzorgvisie is door u vastgesteld. We zijn gestart met de acties die hierin benoemd zijn. We hebben regionale woningbouwafspraken tot 2030 gemaakt met de provincie. Hierin is ruimte voor woningbouw passend bij de behoefte die blijkt uit het woningmarktonderzoek. Daarnaast hebben we nieuwe meerjarige prestatieafspraken met woningcorporaties en huurders gemaakt. We zijn ook gestart met de planvorming van verschillende woningbouwlocaties onder de noemer van Taskforce woningbouw. Het gaat dan om zowel gemeentelijke locaties als locaties van derden.

Veiligheid, bestuur en dienstverlening

Veiligheid

Wat betreft ondermijning is er in 2022 veel gebeurd. Er zijn integrale controles uitgevoerd bij diverse bedrijven met de politie, VTH, douane en OOV. Daarnaast is een intern meldpunt opgestart. Er loopt een overlegtafel met de politie, VTH en OOV. We zijn aangemeld bij 'meld misdaad anoniem' en we werken nauw samen met Heerenveen en de OWO gemeenten op het gebied van ontwikkeling en kennisoverdracht.

Er is een projectgroep opgericht om het natuurbrandrisico tussen de N381 en Appelscha te verkleinen. Hiervan verwachten we in 2023 fysiek resultaat te zien en hopen we een oefening te kunnen draaien.

De gevolgen van enkele nare incidenten zijn in goede banen geleid, zoals de stalbranden in Elsloo en Oldeberkoop en de ontploffing van een drugslab in Haule.

Oekraïne/vluchtelingen

Met een beroep op het staatsnoodrecht zijn de burgemeesters in Nederland vanaf 1 april 2022 verplicht de opvang van Oekraïense vluchtelingen (ontheemden) te organiseren. Burgemeesters moeten in hun gemeente zorgen voor fatsoenlijke opvang, registratie in de Basisregistratie Personen, leefgeld, onderwijs en zorg. Door de gemeente Ooststellingwerf is hierop snel gehandeld. We creëerden een centrale opvang in hotel Appelscha waar we 53 ontheemden opvangen. In het najaar van 2022 is een tweede (tijdelijke) centrale opvang gecreëerd in RCN de Roggeberg in Appelscha. Op deze locatie kunnen 72 ontheemden worden opgevangen. Daarnaast worden door particulieren ook ontheemden opgevangen. De gemeente moet ook deze groep registreren en voor hen leefgeld, onderwijs en zorg organiseren. De kosten die door de gemeente worden gemaakt worden door het Rijk gecompenseerd vanuit de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne.

In oktober 2022 kregen we een vraag vanuit het COA om bij te dragen aan het opvangen van minderjarige vreemdelingen. Wij zijn hier in alle zorgvuldigheid mee aan de slag gegaan. Tot onze spijt heeft het COA vervolgens afgezien van opvang Hotel Aan de Vaart Appelscha.

Participatie

Inwoners en andere belanghebbenden worden steeds beter en vaker betrokken bij onderwerpen die hen aan gaan (inwonersparticipatie). Er zijn diverse maatschappelijke initiatieven mogelijk gemaakt onder andere via het Fonds. Leden van ons (online) inwonerpanel hebben in 2022 regelmatig hun mening gegeven over een actueel onderwerp, zodat we ons beleid hier beter op af kunnen stemmen.

Voorstellen

De kwaliteit van de raadsvoorstellen is verbeterd, maar blijft een continu aandachtspunt. Dit komt door de wisseling van bezetting en de instroom van nieuwe medewerkers. We hebben ambassadeurs opgeleid die medewerkers kunnen begeleiden bij het opstellen van voorstellen en we meten periodiek hoe u de kwaliteit van de voorstellen waardeert.

OWO

De implementatie van de visie op de OWO-samenwerking was een belangrijk agendapunt in het afgelopen jaar. Net als de ontwikkelagenda Fit voor de Toekomst die gemaakt is op basis van de adviezen uit de organisatiescan.

Dienstverlening

Informatievoorziening in de publiekshal naar de inwoners is verbeterd. Zowel fysiek als op afstand. Sinds we op afspraak werken is de informatievoorziening een stuk beter. Inwoners kunnen zich goed voorbereiden op hun afspraak, omdat wij vooraf een duidelijke informatiemail sturen. Inwoners die zonder afspraak binnenkomen worden ook nog steeds geholpen.

Doordat minstens 80% van al onze diensten digitaal kan neemt het fysieke bezoek af. De dienstverlening verschuift van fysiek naar digitaal contact. We zien dit effect niet terug bij onze telefonische dienstverlening. Het bezoek wat nog wel langs komt bij de balie betreft complexe(re) zaken. Oorzaak hiervan zit vaak in toenemende druk van wet- en regelgeving. Privacy en identiteit waren afgelopen jaar belangrijke onderwerpen die veel aandacht vragen.

Tot slot de financiële doorkijk
De Jaarrekening 2022 sluit met een positief saldo van € 5,129 miljoen. Op het totale budget van € 89,645 miljoen (totaal begrote lasten inclusief toevoeging reserves) van 2022 betekent dit een afwijking van 5,7%. Ten opzichte van de actuele begroting is het een afwijking van € 2,069 miljoen.

Bestuur en organisatie

Het college van burgemeester en wethouders is het dagelijks bestuur van de gemeente en bestaat naast de burgemeester uit vier wethouders en de gemeentesecretaris. De samenstelling is als volgt:

- Jack Werkman, burgemeester
- Esther Verhagen, wethouder Sociaal Domein en Accommodatiebeleid
- Gerben But, wethouder Duurzaamheid en Mobiliteit
- Jelke Nijboer, wethouder Wonen, Onderwijs en Sport
- Jan van Weperen, wethouder Financiën en Economie
- Willem Mutter, gemeentesecretaris

Leeswijzer

De Jaarstukken bestaan uit twee onderdelen: het jaarverslag en de jaarrekening. In het jaarverslag staat per programma de vraag centraal of de gestelde doelen uit de programmabegroting 2022 gerealiseerd zijn in 2022. We geven antwoord op de vragen ‘wat hebben we bereikt?, ‘wat hebben we daarvoor gedaan?’ en ‘wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?’. Daarnaast tonen we de inzet van middelen door de 4e W-vraag ‘wat heeft het gekost?’ te beantwoorden en geven we een toelichting op afwijkingen. In de jaarrekening staan de balans, de programmarekening en de toelichting op de balans. De controleverklaring van de accountant gaat over de jaarrekening en in beperkte mate over het jaarverslag.

Algemeen

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten 2022

x € 1.000

Saldo jaarrekening	Rekening 2021	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2022	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten	-76.470	-78.336	-87.018	-83.715	3.304 V
Baten	78.338	76.746	85.954	89.512	3.558 V
Saldo van baten en lasten	**1.868**	**-1.590**	**-1.064**	**5.798**	**6.862 V**
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-3.745	-1.129	-2.627	-2.705	- 78 N
Onttrekkingen	5.916	4.297	6.752	2.037	- 4.715 N
Mutatie reserves	**2.171**	**3.169**	**4.125**	**-669**	**- 4.794 N**
Resultaat	**4.039**	**1.579**	**3.061**	**5.129**	**2.069 V**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	**-719**	**153**	**628**	**873**	**245 V**
Structureel resultaat	**3.320**	**1.732**	**3.689**	**6.002**	**2.314 V**

Mutaties geraamd resultaat

In onderstaand overzicht zijn de mutaties in het begrotingssaldo (geraamd resultaat) in kaart gebracht.

x € 1.000

Mutaties geraamd resultaat	2022
Primitief begrotingsperspectief	1.579
Gevolgen 'Samen Verder' en amendementen	-669
Begrotingsperspectief na Samen Verder en amendementen	**910**
Gevolgen voorjaarsrapportage 2022	-966
Gevolgen septembercirculaire 2021	1.340
Gevolgen decembercirculaire 2021	-326
Gevolgen meicirculaire 2022	1.977
Gevolgen najaarsrapportage 2022	126
Geraamd resultaat	**3.061**

Toelichting

De Jaarrekening 2022 sluit met een positief saldo van € 5,129 miljoen. Op het totale budget van € 89,645 miljoen (totaal begrote lasten inclusief toevoeging reserves) van 2022 betekent dit een afwijking van 5,7%. Ten opzichte van de actuele begroting is het een afwijking van € 2,069 miljoen.

Hierna beschrijven we het gerealiseerde resultaat op hoofdlijnen. Bij de programma's geven we per programma een nadere specificatie van de verschillenanalyse.

Analyse gerealiseerd resultaat

Analyse gerealiseerd resultaat 2022 op hoofdlijnen

In onderstaand overzicht treft u een analyse op hoofdlijnen aan van de belangrijkste financiële verschillen tussen de begroting 2022 na wijziging en de jaarstukken 2022. We geven verschillen aan die groter zijn dan € 100.000 en die bijdragen aan het resultaat. Het is in dit onderdeel nadrukkelijk niet de bedoeling een limitatieve opsomming te geven die per programma aansluit op onderstaand overzicht. In de programmaonderdelen, bij de 4e W-vraag 'wat heeft het gekost?', treft u een nadere gedetailleerde specificatie aan, waar we per programma de realisatie vergelijken met het geraamde resultaat.

x € 1.000

Analyse gerealiseerd resultaat	Actuele Begroting	Rekening 2022	Verschil
1. Samenleven	-25.940	-27.169	- 1.229 N
2. Welzijn & educatie	-1.198	-926	271 V
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.	-1.929	-1.530	399 V
5. Openbare orde en veiligheid	-2.214	-2.101	113 V
6. Bestuur & Dienstverlening	34.342	36.856	2.514 V
Resultaat	**3.061**	**5.129**	**2.068 V**

Analyse

Programma 1

- Een nadeel van € 313.000 op de energietoeslag. In 2022 is € 1.983.000 aan energietoeslag uitbetaald. Hiermee zijn 1.536 huishoudens bereikt. De compensatie daarvan van het rijk is gebaseerd op 1.285 huishoudens. Daardoor hebben we een tekort van € 313.000. We gaan er vanuit dat we hier alsnog voor gecompenseerd worden in 2023. Een deel van de compensatie is via de septembercirculaire gekomen. Dit is niet in de begroting verwerkt. Dat zorgt hier voor een nadeel van € 842.000 en komt in programma 6 terug als voordeel.
- Een voordeel van € 160.000 op levensonderhoud. Dit komt hoofdzakelijk doordat de aantallen WWB lager zijn dan begroot (50 cliënten lager). De lasten per cliënt zijn wel hoger dan verwacht. Daarnaast is ook meer loonkostensubsidie toegekend dan begroot. Het budget dat we van het rijk ontvangen ligt in lijn met wat we hadden begroot. In deze begroting hebben we voor het eerst de lasten en baten gelijk aan elkaar geraamd. Dit is een uitkomst van de heroverwegingen 2022. Het voordeel betekent dan ook dat we meer van het rijk hebben ontvangen dan we aan lasten voor levensonderhoud hebben gehad.
- Een voordeel van € 450.000 op beschermd wonen. Vanuit de centrumgemeente Leeuwarden hebben we een afrekening beschermd wonen ontvangen. Hier hadden we geen rekening mee gehouden.
- Een voordeel op woningaanpassingen van € 104.000. Er zijn in 2022 geen grote woningaanpassingen geweest. We hadden in de begroting rekening gehouden met twee grote woningaanpassingen en meerdere kleine. Er zijn wel drie grote aanpassingen aangevraagd en voorbereid in 2022, maar deze starten in 2023. Verder is er sprake van het uitstellen van woningaanpassingen (drukte bij bouwbedrijven) en uitstel van verhuizing omdat inwoners er tegenop zien.
- Een voordeel van € 190.000 op hulp bij het huishouden. Ondanks de stijging van het aantal cliënten waarmee we in de begroting ook rekening hadden gehouden zijn de lasten niet evenredig gestegen. Oorzaken zijn dat in de vakantieperiode geen of minder hulp is verleend en hulp is soms later gestart wegens personeelstekort.
- Een voordeel op Wmo begeleiding van € 123.000. Er zijn lagere lasten voor Wmo begeleiding. Dit komt door verschuiving van zware naar lichte zorg. Het aantal cliënten begeleiding plus was 19 in 2022 en 41 in 2021. Het aantal cliënten in dagbesteding plus was 9 in 2022 en 13 in 2021.
- Een voordeel bij de opvang van Oekraïense vluchtelingen van € 254.000. Voor een deel zijn de lasten lager geweest dan de vergoeding, bijvoorbeeld de uitvoeringslasten voor het verstrekken van de uitkeringen.

- Een voordeel van € 194.000 bij gezondheid. Er waren middelen gereserveerd voor de bloeizone. De lasten hiervan zijn uit de Regio Deal middelen betaald. Dat zorgt hier voor een voordeel. Daarnaast was de subsidieaanvraag voor VraagElkaar lager dan begroot. Een deel van de GIDSmiddelen is niet ingezet omdat de doe-agenda positieve gezondheid in juni 2022 is vastgesteld waardoor niet alle hiervoor bestemde middelen zijn besteed. Voor het onderwerp 'ouder worden' is minder uitgegeven dan begroot.
- Een nadeel van € 1.265.000 op Jeugdhulp. De overschrijding bij jeugdhulp komt voornamelijk door hogere lasten voor herstel en maatwerktrajecten. Wat betreft herstelprojecten heeft er voor € 270.000 nabetaling plaatsgevonden over voorgaande jaren (voornamelijk door het woonplaatsbeginsel). Ook zijn profielen tussentijds opgehoogd, dit zorgde voor hogere lasten van € 250.000. Daarnaast zijn in de laatste maanden een aantal dure trajecten afgegeven. Wat betreft maatwerk was er ook een afrekening over voorgaande jaren (€ 65.000) en zijn er een aantal maatwerktrajecten afgegeven die we niet konden voorzien. Overall zien we dat de duurdere (herstel)trajecten gemiddeld minder lang duren dan waar we in de prognose rekening mee hadden gehouden, wat betekent dat er meer lasten op 2022 drukken. Ook is het aantal cliënten in zorg toegenomen ten opzichte van 2021 (voor hersteltrajecten en duurzame trajecten). Bij de Voorjaarsrapportage 2023 en de Kaderbrief 2024 worden de structurele gevolgen in beeld gebracht.
- Een nadeel van € 115.000 bij lokaal onderwijsbeleid. Dit komt hoofdzakelijk door hogere lasten leerlingenvervoer. Er is een toenemend aantal leerlingen dat gebruik heeft gemaakt van het leerlingenvervoer in 2022.

Programma 2

- Een voordeel van € 260.000 op onderwijshuisvesting. Het voordeel wordt veroorzaakt doordat we een lager omslagrentepercentage moesten hanteren. Daarnaast hanteren we sinds 2022 een hogere restwaarde bij afschrijving van gemeentelijke gebouwen. Het voordeel bij de onderwijsgebouwen hierdoor is hoger dan in eerste instantie berekend.

Programma 3

- Veilige fietsverbinding Waskemeer, voordeel € 220.000. Bij de begrotingsbehandeling in november 2021 is voor het jaar 2022 door het aannemen van amendement 186 € 220.000 beschikbaar gesteld voor het aanleggen van een veilige fietsverbinding in Waskemeer. Dit is in 2022 niet uitgevoerd. De werkzaamheden worden doorgeschoven naar het jaar 2023. We stellen voor het budget voor 2023 beschikbaar te houden via resultaatbestemming.

Programma 5

- Een voordeel van € 102.000 doordat we een positieve afrekening hadden op de individuele taken die de FUMO voor ons uitvoert.

Programma 6

- Een voordeel van € 250.000 door vrijval van de voorzieningen lopende pensioenverplichtingen voormalige bestuurders en pensioenverplichtingen voormalige en huidige wethouders. De rekenrente is verhoogd van 0,528% naar 2,472% en er is ook rekening gehouden met 11,96% voor indexatie.
- Een nadeel van € 214.000 op saldo financieringsfunctie. Hogere ontvangen rente € 44.000, dit is grotendeels een gevolg van de ontvangen rente voor schatkistbankieren. Met ingang van het derde kwartaal vergoedt het rijk nu rente over de tegoeden. Nadeel van € 263.000 bij de toegerekende rente. Het betreft hier een nadeel, maar bij de programma's is het een voordeel. Het heeft dus geen resultaatconsequentie.
- Algemene uitkering, voordeel € 2.547.000. Ontvangen verrekeningen eerdere jaren, € 296.000 voordeel. De gevolgen van de september- en de decembercirculaire 2022 zijn niet via een begrotingswijziging verwerkt in de begroting 2022. De financiële gevolgen van beide circulaires zijn € 2.251.000 positief. Dit is via mededelingen aan u gecommuniceerd.
- Bij de septembercirculaire 2022 zijn middelen (€ 449.000) ontvangen voor de invoering van de omgevingswet. In de mededeling aan de raad hierover is aangegeven dat deze middelen worden toegevoegd aan de reeds beschikbare middelen omgevingswet en dat dit loopt via de algemene reserve en zorgt voor een nadeel in 2022.

Corona, voordeel € 260.000
In 2022 is in totaal via de circulaires nog € 260.000 ontvangen voor corona gerelateerde zaken. Daarnaast is minder onttrokken aan de algemene reserve(€ 234.000). Per saldo resteert er in 2022 een bedrag van € 494.000. In het initiatiefvoorstel deel B is in de raadsvergadering van 20 december 2022 besloten vanuit deze beschikbare coronamiddelen € 400.000 in te zetten om geen OZB te heffen voor gebruikers niet-woningen (€ 265.000) voor belastingjaar 2023 en om het tarief rioolheffing Gebruikersdeel niet-Woningen 0 tot en met 200m3 waterverbruik per jaar (€ 135.000) voor het belastingjaar 2023 te verlagen naar € 0. Het restant van de coronamiddelen valt vrij ten gunste van de algemene middelen. Er is geen specifiek corona gerelateerd budget meer beschikbaar voor 2023.

Bestemming gerealiseerd resultaat

Meerjarig beslag

Het bepaalde bodembedrag van de algemene reserve is € 3 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen is berekend dat de benodigde weerstandscapaciteit € 2,6 miljoen bedraagt. Er wordt een netto meerjarig beslag (2023-2026) gelegd op de algemene reserve van in totaal € 4,97 miljoen. Het meerjarig beslag bestaat uit de volgende onttrekkingen:

- Zorgeconomie € 55.000 (2023)
- Kleding-/schoenenbonnen € 30.000 (2023)
- Project Mader € 23.200 (verdeeld over 2023 en 2024)
- Subsidie Vrijstaat en stichting Kortsluiting (A012) € 80.000 (2023)
- Pilot menstruatieproducten (A020a) € 20.000 (2023)
- Energietoeslag 140% norm € 700.000 (2023)
- Omgevingswet € 759.883 (2023)
- Biodiversiteitsplan (resultaat 2017) € 2.967 (2023)
- Biobased Economy € 20.198 (2023)
- Resterend budget BBE naar duurzaamheid € 201.150 (2023)
- Vervolg coöperatie Appelscha 3.0 € 50.000 (2023)
- Taskforce woningbouw € 1.348.251 (2023)
- Verkeersveiligheid € 393.500 (2023)
- Klimaatmiddelen € 336.702 (2023)
- Lastenverlichting bedrijven, rioolheffing gebruiker niet-woningen € 135.000 (2023)
- MOP Wegen € 134.448 (2023)
- Onderzoek (subsidioloog/accommodatiebeleid) € 14.542 (2023)
- Friese projectenmachine € 39.000 (verdeeld over 2023 en 2024)
- Tijdelijke formatie Ruimtelijke Ordening € 75.000 (2023)
- Concerncontrol € 133.850 (2023)
- Projectleider taskforce woningbouw (resultaat 2020) € 77.798 (2023)
- Lastenverlichting bedrijven, OZB gebruiker niet-woningen € 265.000 (2023)
- Herinrichting GBT € 60.000 (2023)
- Pilot Leerwerkcentrum € 25.000 (2023)

Een uitgebreide specificatie van het meerjarig beslag vindt u in de nota reserves en voorzieningen.

Minimale niveau algemene reserve

Het minimale niveau van de algemene reserve voor de komende jaren is € 10,6 miljoen. De stand van de algemene reserve bedraagt per ultimo 2022 € 26,8 miljoen. Na toevoeging van het gerealiseerde resultaat over 2022 (zie tabel voorstel bestemming gerealiseerd resultaat), stijgt de algemene reserve naar € 31 miljoen.

x € 1.000

Minimale niveau Algemene reserve	Rekening 2022
Bodembedrag	3.000
Benodigde weerstandscapaciteit	2.627
Meerjarig beslag	4.974
Minimale niveau algemene reserve	**10.601**
Algemene reserve per ultimo 2022	26.791
Afwijking t.o.v. minimale niveau	**16.191**

Voorstel bestemming gerealiseerd resultaat

We stellen u voor het resultaat op onderstaande wijze te bestemmen:

- € 606.000 voor de energietoeslag 2023. Deze middelen hebben we via de decembercirculaire 2022 ontvangen, de uitgaven vallen in 2023.
- € 42.000 om zowel via vroegsignalering als via de bijzondere bijstand gericht hulp aan te bieden m.b.t. de energierekening. Deze middelen hebben we via de decembercirculaire 2022 ontvangen, de uitgaven vallen in 2023.
- € 13.000 voor de implementatie van het Breed offensief. Dit wetsontwerp beoogt processen te stroomlijnen en te harmoniseren om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te krijgen. Deze middelen hebben we via de decembercirculaire 2022 ontvangen, de uitgaven vallen in 2023.
- € 12.000 voor GIDS/kansrijke start. In het kader van het actieprogramma Kansrijke Start zijn de afgelopen jaren via diverse circulaires middelen aan het gemeentefonds toegevoegd om een lokale coalitie te vormen, versterken en behouden rondom de eerste 1.000 dagen van kinderen, zodat gemeenten erkende interventies rondom een kansrijke start kunnen inzetten. Deze middelen hebben we via de decembercirculaire 2022 ontvangen, de uitgaven vallen in 2023.
- € 20.000 voor het versterken van de sociale basis. Vanuit het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen werkt het ministerie van VWS samen met partijen in het veld aan een samenleving waar (toekomstige) ouderen waardig oud kunnen worden, zelf de regie hebben en met hun netwerk hun leven kunnen leiden. De norm van deze beweging is ‘zelf als het kan; thuis als het kan; digitaal als het kan’. Een belangrijk onderdeel hiervan is dat ouderen een beroep kunnen doen op een sterke sociale basis. Dit bevordert de vitaliteit en gezondheid van ouderen, waardoor zij beter, langer en meer kunnen participeren in de samenleving. Gemeenten spelen hier een belangrijk rol in. Zo kunnen gemeenten het ‘omzien naar elkaar in de wijk’ faciliteren door een breed, laagdrempelig en vindbaar aanbod van activiteiten en ondersteuning in de eigen buurt of wijk. Deze middelen hebben we via de decembercirculaire 2022 ontvangen, de uitgaven vallen in 2023.
- € 30.000 toevoegen aan de reserve organisatieontwikkelingen. Het geraamde tekort over de periode 2023-2026 is € 30.000. We stellen voor dit bedrag toe te voegen aan de reserve.
- € 220.000 voor Veilige fietsverbinding Waskemeer. Bij de begrotingsbehandeling in november 2021 is voor het jaar 2022 door het aannemen van amendement 186 € 220.000 beschikbaar gesteld voor het aanleggen van een veilige fietsverbinding in Waskemeer. Dit is in 2022 niet uitgevoerd. De werkzaamheden worden doorgeschoven naar het jaar 2023. We stellen voor het budget voor 2023 beschikbaar te houden via resultaatbestemming.
- Het resterende resultaat toe te voegen aan de algemene reserve.

x € 1.000

Voorstel bestemming gerealiseerd resultaat	Rekening 2022
Energietoeslag	606
Bijzondere bijstand / vroegsignalering	42
Implementatie breed offensief	13
GIDS / kansrijke start	12
Versterken sociale basis	20
Reserve organisatieontwikkelingen	30
Veilige fietsverbinding Waskemeer	220
Toevoeging algemene reserve	4.186
Totaal voorstel resultaatbestemming	**5.129**

Actualisatie reserves en voorzieningen

Op basis van artikel 9 van de verordening ex. Artikel 212 (financiële verordening) is uitgesproken dat het college een nota reserves en voorzieningen opstelt in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Volgens de financiële verordening wordt het beleid ten aanzien van de reserves en voorzieningen jaarlijks herzien. Daarbij worden onder meer het doel, de heroverwegingen en de bestedingen van de gevormde reserves en voorzieningen opnieuw beoordeeld. In de nota reserves en voorzieningen zijn alle reserves en voorzieningen opgenomen. Hieronder volgt een samenvatting van de beoordeling van de reserves en voorzieningen ultimo 2022.

Als uitgangspunt voor de beoordeling reserves en voorzieningen jaarrekening 2022 is de eindstand van de reserves en voorzieningen in de jaarrekening 2021 genomen. De beoordeling 2022 heeft de volgende instellingen/opheffingen voor de reserves, voorzieningen en schulden tot gevolg:

- Het instellen van een voorziening verlofsparen
- Het instellen van een voorziening onderhoud Bosbergtoren
- Het instellen van een voorziening onderhoud sporthal de Bongerd
- Het opheffen van de voorziening leges
- Het opheffen van de reserve sociaal domein

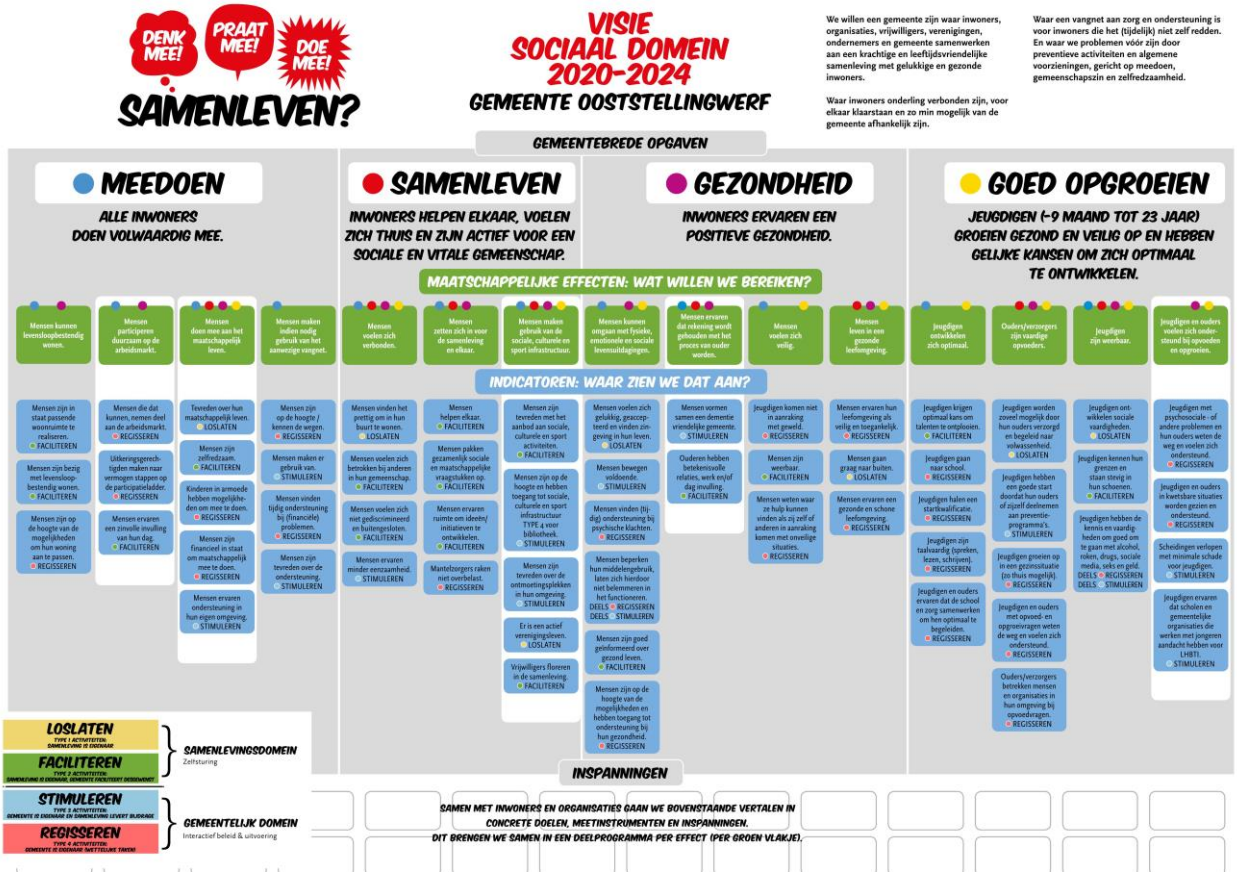
U heeft de bevoegdheid om onttrekkingen en toevoegingen tot en met 31 december van het betreffende boekjaar met tijdige begrotingswijzigingen te autoriseren. Voor een verdere toelichting verwijzen we naar de ‘Nota reserves en voorzieningen’.

Programma 1 | Samenleven

Dit programma ‘Samenleven’ gaat over de Visie op Samenleven 2020-2024 (vastgesteld in oktober 2019). Het programma bestaat uit de vier thema’s/opgaven Meedoen, Samenleven, Gezondheid en Goed Opgroeien die in de visie centraal staan. Voor elke opgave noemen we, in lijn met de doelenboom uit de visie, welke maatschappelijke effecten we willen behalen. De doelenboom vindt u hieronder en in groter formaat op https://www.ooststellingwerf.nl/visie-samenleven. Zie ook programma 4.

Er zijn gemeenschappelijke regelingen die bijdragen aan de vier thema's:

- Sociaal Domein Fryslân (SDF): Binnen de Centrumregeling SDF werken Friese gemeenten samen aan beleidsvoorbereiding en de inkoop van specialistische jeugdhulp en het bijbehorende contractbeheer. Het algemene doel is, om waar nodig, specialistische jeugdhulp en ondersteuning te leveren aan inwoners van alle Friese gemeenten.
- Veiligheidsregio Fryslân (VRF): Binnen de VRF werken Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners samen aan brandweerzorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. De VRF werkt op het gebied van gezondheidszorg aan het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de Friese inwoner.
- GR SW Fryslân: GR SW Fryslân en Caparis NV dragen bij aan het aanbieden van arbeidsplaatsen voor onze inwoners in het kader van de voormalige wet sociale werkvoorziening. Per 1 januari 2020 is de herstructurering van Caparis afgerond. De GR is aangepast. Alle SW-medewerkers zijn daarin administratief ondergebracht. Wij zijn geen aandeelhouder meer van Caparis en hebben een Dienstverleningsovereenkomst gesloten met Caparis voor de begeleiding en ontwikkeling van onze inwoners met een SW-indicatie.

Thema 1.1 Meedoen

Inleiding

Alle inwoners doen volwaardig mee

In dorpsgesprekken, maar ook tijdens de hackathons, in gesprekken met mensen die met weinig geld rond moeten komen en in contacten met het Gebiedsteam, Scala en andere maatschappelijke organisaties is het onderwerp 'Meedoen' een belangrijk thema. Daarnaast hebben we wettelijke taken op dit terrein. Het gaat om de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Participatiewet en de Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening. Voor de Opgave Meedoen zijn in de Visie op Samenleven (oktober 2019) vier maatschappelijke effecten benoemd waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan willen werken. Als eerste werkten we in 2020 doe-agenda's (concrete doelen) uit voor het maatschappelijk effect 'Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt' en het effect 'Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven'. Deze doe-agenda's zijn in maart 2021 door de raad vastgesteld. De komende jaren werken we de andere maatschappelijk effecten uit in een doe-agenda.

Per 1 januari 2022 is de nieuwe inburgeringswet van kracht. Ook hier is 'meedoen' het centrale thema, vandaar dat we deze oppakken binnen de opgave 'Meedoen' uit de Visie op Samenleven.

Wat willen we bereiken

Maatschappelijk effect A. Mensen kunnen levensloopbestendig wonen

A1. Mensen zijn in staat passende woonruimte te realiseren (faciliteren)
A2. Mensen zijn bezig met levensloopbestendig wonen (faciliteren)
A3. Mensen zijn op de hoogte van de mogelijkheden om hun woning aan te passen (regisseren)

Maatschappelijk effect B. Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt

B1. Mensen die dat kunnen, nemen deel aan de arbeidsmarkt en alle statushouders doen snel en volwaardig mee, waar mogelijk via betaald werk (regisseren)
B2. Uitkeringsgerechtigden maken naar vermogen stappen op de Participatieladder (regisseren)
B3. Mensen ervaren een zinvolle invulling van hun dag (*1) (faciliteren)
(Voor maatschappelijk effect B stelde de gemeenteraad twee doe-agenda's vast met concrete doelen en interventies - dit is een concrete vertaling van wat er nu staat onder de kopjes 'wat willen we bereiken' en 'wat gaan we er voor doen'. Het gaat om doe-agenda B Mensen Participeren duurzaam op de arbeidsmarkt en de doe-agenda specifiek over de nieuwe Wet Inburgering.)

Maatschappelijk effect C. Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven

C1. Mensen zijn tevreden over hun maatschappelijk leven (loslaten)
C2. Mensen zijn zelfredzaam (faciliteren)
C3. Kinderen in armoede hebben mogelijkheden om mee te doen (regisseren)
C4. Mensen zijn financieel in staat om maatschappelijk mee te doen (regisseren)
C5. Mensen ervaren ondersteuning in hun eigen omgeving (stimuleren)
(Voor maatschappelijk effect C stelde de gemeenteraad de doe-agenda vast met concrete doelen en interventies - dit is een concrete vertaling van wat er nu staat onder de kopjes 'wat willen we bereiken' en 'wat gaan we er voor doen').

Maatschappelijk effect D. Mensen maken indien nodig gebruik van het vangnet

D1. Mensen zijn op de hoogte/kennen de wegen (regisseren)
D2. Mensen maken gebruik van de wegen (stimuleren)
D3. Mensen vinden tijdig ondersteuning bij (financiële) problemen (regisseren)
D4. Mensen zijn tevreden over de ondersteuning (stimuleren)

(*1) Hieronder verstaan we: alle inwoners conform definitie CBS behalve inwoners die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt. Voor inwoners die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt komt een zinvolle dag invulling aan de orde bij opgave Positieve Gezondheid.

Wat hebben we bereikt

De cijfers uit de monitor sociaal domein over 2022 illustreren wat we hebben bereikt.

A. Mensen kunnen levensloopbestendig wonen

A1. Mensen zijn in staat passende woonruimte te realiseren

Mensen zijn in de toekomst beter in staat passende woonruimte te realiseren, onder andere doordat we overeenstemming hebben bereikt met de woningcorporaties om de komende jaren 130 tot 145 woningen te gaan bouwen. Hierdoor verwachten we doorstroming mogelijk te maken, waardoor weer meer mensen levensloopbestendig kunnen wonen. De doorstroom is op dit moment helaas nog beperkt. Oorzaak is de overspannen woningmarkt.

A2. Mensen zijn bezig met levensloopbestendig wonen & A3. Mensen zijn op de hoogte van de mogelijkheden om hun woning aan te passen

Steeds meer inwoners zijn bezig met levensloopbestendig wonen en op de hoogte van de mogelijkheden om hun woning aan te passen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het gebruik van de Wmo-regelingen die we hiervoor hebben. Voorbeelden zijn de mogelijkheden voor woningaanpassingen (trapliften, aangepaste keukens of badkamers, een aanbouw om beneden te kunnen slapen) en de verhuiskostenvergoeding om te verhuizen naar een leeftijdsvriendelijker huis. Ook maken steeds meer oudere huurders (70+) met een fysieke beperking gebruik van het Langer Thuis Pakket van Actium, waarmee zij kosteloos kleine woningaanpassingen kunnen aanvragen.

B. Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt

B1. Mensen die dat kunnen, nemen deel aan de arbeidsmarkt en alle statushouders doen snel en volwaardig mee, waar mogelijk via betaald werk (regisseren).

- Het aantal uitkeringsgerechtigden (P-wet) is gedaald. De instroom in de bijstand was relatief laag door de gunstige arbeidsmarktsituatie. Er zijn nu voor het vierde jaar op rij minder inwoners waaraan we bijstand verstrekken. Dat betekent dat mensen, die dat kunnen, deelnemen aan de arbeidsmarkt.
- Het percentage mensen dat minimaal een half jaar uit de bijstand blijft na het vinden van werk groeit. Er zijn dus minder ‘draaideurcliënten’ dan in vorige jaren.
- We zijn klaar voor de nieuwe Wet Inburgering die in 2022 in werking trad. We kunnen statushouders leerroutes aanbieden, ondersteuning bieden bij het voeren van een financiële huishouding en participatie-activiteiten organiseren. We hebben in 2022 beperkt ervaring opgedaan omdat er nog weinig statushouders waren die onder het nieuwe ‘regime’ vielen.

B2. Uitkeringsgerechtigden maken naar vermogen stappen op de Participatieladder

Via de participatieladder hebben we goed in beeld welke stappen mogelijk zijn en gezet worden door inwoners in de bijstand. We zien echter dat inwoners die nu in de bijstand zitten een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Daardoor is het voor hen moeilijker om stappen te zetten op de participatieladder. In 2022 is de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt groter geworden.

B3. Mensen ervaren een zinvolle invulling van hun dag

Op steeds meer plekken kunnen mensen terecht voor dagbesteding zonder daarvoor een indicatie nodig te zijn. Het gaat om Oldeberkoop WODS, Haulerwijk De Buurthaven en Appelscha de dorpskamer) en Stellinghaven Oosterwolde (voor mensen met dementie).

Opvang ontheemden Oekraïne

We zorgden dat een groep ontheemden uit Oekraïne veiligheid en opvang ontving en dat zij zich dagelijks kunnen redden.

C. Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven

C2. Mensen zijn zelfredzaam & C3. Kinderen in armoede hebben mogelijkheden om mee te doen & Mensen zijn financieel in staat om maatschappelijk mee te doen & C4. Mensen ervaren ondersteuning in hun eigen omgeving

- We bereiken steeds meer mensen met onze schulden- en armoederegelingen (inclusief energietoeslag), wat bijdraagt aan zelfredzaamheid en mogelijkheden om mee te doen.
- Door de nieuwe taken op het gebied van vroegsignalering van schulden bereiken we mensen met (beginnende) schulden in een vroeg stadium.

- Via Geldfit is de route voor inwoners met vragen over geld helderder geworden en werken de partijen achter de schermen samen om de ondersteuning op elkaar af te stemmen. We hebben daarmee bereikt dat we 'erger voorkomen'.
- Er is eind 2022 een pakket aan maatregelen tot stand gekomen om de gevolgen van de energiecrisis en de inflatie te verzachten, waardoor we in 2023 (meer) inwoners kunnen ondersteunen in deze voor velen financieel zware tijd en mensen elkaar kunnen ondersteunen.

D. Mensen kunnen gebruik maken van het vangnet

D1. Mensen zijn op de hoogte/kennen de wegen en D2. Mensen maken gebruik van de wegen

- De route voor inwoners met vragen over zorg, welzijn, werk, opvoeden, geldzaken etc. is zo helder mogelijk, waardoor inwoners of verwijzers makkelijk de weg kunnen vinden en inwoners zo nodig tijdig ondersteuning kunnen krijgen.
- We hebben een start gemaakt met een nieuwe sociale kaart voor onze gemeente (www.socialekaartooststellingwerf.nl) waarop inwoners zelf kunnen zoeken naar (indicatievrije) voorzieningen in en om onze gemeente, waar zij mogelijk baat bij hebben. De sociale kaart is ook bedoeld voor professionals en maatschappelijke organisaties die regelmatig vragen krijgen van inwoners over zorg, welzijn, opvoeden, geldzaken etc. Organisaties zijn uitgenodigd om hun diensten op de sociale kaart te vermelden. Desgewenst helpen we ze daarbij. Momenteel loopt dit nog, de sociale kaart is op dit moment deels 'gevuld'.
- Oudere inwoners hebben steeds meer mogelijkheden om gebruik te maken van indicatievrije dagbesteding, wat de drempel om daar gebruik van te maken lager maakt, mantelzorgers kan ontlasten en een beroep op (duurdere) geïndiceerde dagbesteding uit kan stellen.
- De beweging van zware naar lichte zorg is verder doorgezet.
- We anticiperen op het toenemend gebruik van huishoudelijke hulp. Dit is nodig, met name door de vergrijzing.
- Inwoners die contact opnemen met ons Gebiedsteam zijn in staat gesteld zelfredzaam te zijn en eigen regie te hebben en te houden, waar nodig met behulp van ondersteunende voorzieningen uit de Wmo (hulpmiddelen, vervoer, dagbesteding en huishoudelijke hulp) of voorliggende voorzieningen (voorzieningen die zonder indicatie beschikbaar zijn).
- Inwoners kunnen makkelijker dan voorheen gebruik maken van onafhankelijke cliëntondersteuning en hebben meer keuze hierin. Dit verhoogt de kans dat zij zich uiteindelijk beter ondersteund voelen.
- De uitstroom uit beschermd wonen is beter geregeld.
- De begeleiding die we vanuit de Wmo aan inwoners bieden voldoet aan de kwaliteitseisen en het toezicht en de handhaving hiervan is goed geregeld.

D3. Mensen vinden tijdig ondersteuning bij (financiële) problemen

Zie C.

D4. Mensen zijn tevreden over de ondersteuning

In ons cliënt ervaringsonderzoek (Gebiedsteam) zegt 89% van de respondenten dat zij de kwaliteit van de ontvangen ondersteuning goed vinden.

Wat hebben we daarvoor gedaan

A. Mensen kunnen levensloopbestendig wonen

A1. Mensen zijn in staat passende woonruimte te realiseren

- We maakten prestatieafspraken met de corporaties over het bouwen van geschikte huurwoningen.
- Al aangepaste huurwoningen die vrijkwamen boden we opnieuw aan aan inwoners die met beperkingen te maken hebben.
- We voer(d)en gesprekken over de invulling van het terrein Rikkingahof.
- We zetten de Blijverslening en de Verzilverlening in voor huishoudens die hun huis levensloopbestendiger willen maken.

A2. Mensen zijn bezig met levensloopbestendig wonen & A3. Mensen zijn op de hoogte van de mogelijkheden om hun woning aan te passen (regisseren)

- De werkgroep preventief huisbezoek neemt levensloopbestendig wonen sinds 2022 als onderwerp mee hun contacten zodat bewustwording wordt gestimuleerd en mensen weten wat er allemaal mogelijk is.

- De SlimoTheek is ingericht, met daarin (digitale) voorzieningen/hulpmiddelen om mensen in staat te stellen langer thuis te blijven wonen. Met name inwoners met dementie.
- We zetten Wmo-voorzieningen in. Bijvoorbeeld verhuiskostenvergoedingen, aanpassingen van de woning of het plaatsen van een mantelzorgunit.
- We publiceerden periodiek artikelen over langer thuis wonen, meestal interviews met inwoners. Deze zijn goed ontvangen en leidden na iedere publicatie tot contactmomenten tussen inwoners en Gebiedsteam.

B. Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt
We investeerden in nog beter ontschot werken in het Gebiedsteam (verbindingen Wmo, Participatiewet, Jeugd) waardoor we onze inwoners (onder andere degenen die gebruik van maken van de Participatiewet) nog beter kunnen helpen.

B1. Mensen die dat kunnen, nemen deel aan de arbeidsmarkt en alle statushouders doen snel en volwaardig mee, waar mogelijk via betaald werk (regisseren).

- We bleven maatwerk leveren en verbindingen leggen tussen de capaciteiten van de bijstandsgerechtigde en werkgevers in kansrijke sectoren. We bleven werken met een vaste contactpersoon, het toepassen van de omgekeerde toets, het uitbreiden van het netwerk van ondernemers en het waar nodig op maat inkopen van scholing en ondersteuning om bijstandsgerechtigden stappen te laten zetten op de participatieladder.
- We hebben het bieden van nazorg bij uitstroom naar werk sinds 2022 structureel ingebed in de werkprocessen.
- We namen concrete maatregelen om te voorkomen dat inwoners met een WW-uitkering doorstromen naar de bijstand. Denk aan een regionale website waar deze inwoners informatie kunnen vinden over werk, een leven lang ontwikkelen en de specifieke gemeentelijke informatie over het aanvragen van bijstand. Daarnaast besteedt het UWV de maanden voor einde WW extra aandacht aan de betreffende inwoners om te voorkomen dat zij naar de bijstand doorstromen.
- Er is een digitale instrumentengids gerealiseerd waar professionals die inwoners begeleiden naar werk alle instrumenten kunnen vinden die ingezet kunnen worden.
- We begeleidden statushouders bij hun integratie en boden hen een woonplek.

B2. Uitkeringsgerechtigden maken naar vermogen stappen op de Participatieladder

- In Zuidoost verband (OWO-gemeenten, Smallingerland en Heerenveen) stelden we een gezamenlijk jaarplan op en werkten we samen om de mismatch tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te verkleinen.
- We bleven gebruik maken van bestaande activiteiten die bijdragen aan het bevorderen van meedoen. Voor de stap naar werk valt te denken aan de inzet van Stichting Werk Ooststellingwerf en Wijknet, maar ook door het ondersteunen van initiatieven die helpen bij het vinden van een zinvolle daginvulling zoals 'Welzijn Op Dorpse Schaal', 'Plek voor Talent' (vrijwilligersvacaturebank), 'Welzijn op Recept' (huisartsen verwijzen door naar bestaande creatieve of sportieve activiteiten en vrijwilligerswerk) en diverse activiteiten gericht op ontmoeten en activering. Ook blijven we actief samenwerken in de regio, zodat ook onze inwoners en ondernemers kunnen profiteren van kansen die dit biedt.
- Er loopt een pilot waarbij we met alle inwoners die vanuit de Wmo een indicatie dagbesteding hebben en tevens een uitkering vanuit de Participatiewet spreken. Doel is onderzoeken of en hoe zij stappen kunnen zetten naar meer activerende of arbeidsmatige activiteiten in plaats van steeds een voortzetting van de Wmo-indicatie dagbesteding. Zo zetten zij stappen op de participatieladder.

B3. Mensen ervaren een zinvolle invulling van hun dag

- Met Liante, stichting Welzijn aan Huis en De Fochtel zijn voorbereidende gesprekken gevoerd over het inrichten van nog meer plekken voor indicatievrije dagbesteding.
- We bekostigden indicatievrije dagbesteding op vier plekken in onze gemeente.

Opvang ontheemden Oekraïne

- We organiseerden opvang voor Oekraïners in hotel Appelscha en later ook in de Roggeberg. Daarnaast waren Gebiedsteam en Scala present om hen te ondersteunen bij vragen en vrijetijdsbesteding. Verder zorgden we dat zij leefgeld kregen uitbetaald.

- We onderhielden contacten met Oekraïense ontheemden en de gastgezinnen waarin zij verblijven. Ook voor deze mensen betaalden we leefgeld uit.

C. Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven

C2. Mensen zijn zelfredzaam & C3. Kinderen in armoede hebben mogelijkheden om mee te doen & Mensen zijn financieel in staat om maatschappelijk mee te doen & C4. Mensen ervaren ondersteuning in hun eigen omgeving

- We hielpen inwoners met voorzieningen op het gebied van schulden en armoede. Deze voorzieningen staan allemaal vermeld in de Regelingenwijzer (https://www.ooststellingwerf.nl/regelingenwijzer)
- We zetten flink in op communicatie rondom verschillende regelingen en het aanbod van partners.
- We vragen input van inwoners die zelf in armoede leven om zo ons minimabeleid te verbeteren.
- De inkomensgrenzen voor de kindregelingen zoals het Jeugdfonds Sport en Cultuur en de kleding- en schoenenbonnen zijn verhoogd van 120% naar 130% van het wettelijk sociaal minimum, waardoor meer gezinnen in aanmerking komen en daardoor mee kunnen doen.
- De eenmalige energietoeslag 2022 is uitgekeerd aan inwoners met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum.
- We zorgden dat in 2023 meer inwoners in aanmerking komen voor de energietoeslag door de norm hiervoor van 120% naar 140% te brengen.
- We voerden de vroegsignalering uit (contact opnemen met inwoners met beginnende schulden en hen hulp aanbieden).
- Eind 2022 is extra capaciteit gerealiseerd voor vroegsignalering en budgetadvies.
- Eind 2022 startten we een traject om het proces van schuldhulpverlening te versnellen en te verbeteren zodat inwoners tijdig en goed ondersteund worden en daardoor sneller weer mee kunnen doen.
- We sloten ons aan bij Geldfit en betrokken hier lokale samenwerkingspartijen bij die ook ondersteuning bieden op financieel gebied.
- We hebben een energieteam in het leven geroepen om op de korte termijn inwoners 'warm de winter' door te helpen. Dit energieteam heeft diverse acties uitgevoerd om inwoners te informeren en te ondersteunen om minder energie te verbruiken. Het team heeft de raad begeleid om te komen tot een pakket van maatregelen om de gevolgen van de energiecrisis en de inflatie te verzachten. We vragen input van inwoners die zelf in armoede leven om zo ons minimabeleid te verbeteren.
- Er zijn verschillende subsidies verleend aan organisaties voor materiele ondersteuning.

D Mensen maken gebruik van het vangnet

D1. Mensen zijn op de hoogte/kennen de wegen en D2. Mensen maken gebruik van de wegen

- We sloten ons aan bij Geldfit (heldere route bij geldvragen).
- We startten een publiekscampagne over het Gebiedsteam.
- We bekostigden indicatievrije dagbesteding op vier plekken in onze gemeente.
- Met Liante, stichting Welzijn aan Huis en De Fochtel zijn voorbereidende gesprekken gevoerd over het inrichten van nog meer plekken voor indicatievrije dagbesteding.
- Diverse inwoners met een indicatie dagbesteding en begeleiding zijn doorgestroomd van de plus naar de gewone variant (lichtere zorg).
- De SlimoTheek is ingericht, met daarin (digitale) voorzieningen/hulpmiddelen om mensen in staat te stellen langer thuis te blijven wonen. Met name inwoners met dementie.
- We maakten afspraken met de aanbieders van huishoudelijke hulp om te zorgen dat we deze kunnen blijven bieden en betaalbaar houden (personeelstekorten en door vergrijzing meer vraag).
- Waar nodig boden we inwoners ondersteunende voorzieningen uit de Wmo (hulpmiddelen, vervoer, dagbesteding en huishoudelijke hulp) of voorliggende voorzieningen (voorzieningen die zonder indicatie beschikbaar zijn).
- Specifiek voor inwoners in beschermd wonen hebben we een provinciaal convenant 'Weer Thuis' afgesloten. Hierin maken gemeenten, corporaties en aanbieders afspraken over uitstroom beschermd wonen.

D3. Mensen vinden tijdig ondersteuning bij (financiële) problemen

Zie C.

D4. Mensen zijn tevreden over de ondersteuning

- Om inwoners beter te kunnen ondersteunen is (met subsidie van VWS) extern onderzoek uitgevoerd naar onafhankelijke cliëntondersteuning en is deze breder ingericht.
- Voor toezicht en handhaving hebben we een sociaal domein breed beleidsplan opgesteld en is het toezicht en de handhaving in het sociaal domein (in het bijzonder voor Wmo) opnieuw ingericht.
- We investeerden in nog beter ontschot werken in het Gebiedsteam (verbindingen Wmo, Participatiewet, Jeugd) waardoor we onze inwoners nog beter kunnen helpen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

A. Mensen kunnen levensloopbestendig wonen
Mensen zijn in staat passende woonruimte te realiseren, zijn bezig met levensloopbestendig wonen en zijn op de hoogte van de mogelijkheden om hun woning aan te passen. In de monitor sociaal domein wordt hier nader op ingegaan.

B. Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt
Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt. Voor cijfers verwijzen we naar de monitor sociaal domein.

C. Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven
Betere, laagdrempelige en toegankelijke ondersteuning op het gebied van financiële vragen. Daarnaast meer mogelijkheden om in aanmerking te komen voor ondersteuning, zowel advies als materiele ondersteuning. Voor cijfers verwijzen we naar de monitor sociaal domein.

D. Mensen maken gebruik van het vangnet
Uitgebreide informatie hierover is per regeling (P-wet, Jeugdwet, Wmo) opgenomen in de monitor sociaal domein.

Beleidskaders

- Visie op samenleven 2020-2024
- Doe-agenda B Mensen participeren duurzaam op de arbeidsmarkt 2021
- Doe-agenda C Mensen doen mee aan het maatschappelijk leven 2021
- Re-integratieverordening Participatiewet 2017
- Verordening Tegenpresentatie 2015
- Maatregelenverordening 2018
- Verordening Individuele Inkomenstoeslag 2015
- Verordening Individuele Studietoeslag 2015
- Handhavingsverordening 2015
- Verordening Verrekening Bestuurlijke Boete bij Recifice 2015
- Verordening adviesraad sociaal domein gemeente Ooststellingwerf 2015

Thema 1.2 Samenleven

Inleiding

Inwoners helpen elkaar, voelen zich thuis en zijn actief voor een sociale en vitale gemeenschap
Samenleven is een onderwerp dat erg leeft in de gemeente. Inwoners vinden ‘elkaar ontmoeten’, ‘elkaar ondersteunen’ en activiteiten en verenigingen in de dorpen en in de buurten belangrijk. We staan in contact met de dorpen, met clubs en verenigingen om de gevolgen van corona en de energiecrisis zo goed mogelijk op te vangen. Voor de Opgave Samenleven zijn in de Visie op Samenleven (oktober 2019) drie maatschappelijke effecten benoemd waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan willen werken. Als eerste hebben we in 2020 plannen uitgewerkt voor het maatschappelijk effect *‘Mensen maken gebruik van de sociale-, culturele- en sportinfrastructuur’*. Deze doe-agenda is in maart 2021 vastgesteld door de gemeenteraad. In juni 2022 stelde de gemeenteraad de doe-agenda voor het effect *'Mensen voelen zich verbonden'* vast. Ook aan het effect *'Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar'* werken inwoners hard, waar nodig ondersteund door bijvoorbeeld het opbouwwerk.

Wat willen we bereiken

Maatschappelijk effect E. Mensen voelen zich verbonden
E1. Mensen vinden het prettig om in hun buurt te wonen (loslaten)
E2. Mensen voelen zich betrokken bij anderen in hun gemeenschap (faciliteren)
E3. Mensen voelen zich niet gediscrimineerd en buitengesloten (faciliteren)
E4. Mensen ervaren minder eenzaamheid (stimuleren)

Maatschappelijk effect F. Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar
F1. Mensen helpen elkaar (faciliteren)
F2. Mensen pakken gezamenlijk sociale en maatschappelijke vraagstukken op (faciliteren)
F3. Mensen ervaren ruimte om ideeën/initiatieven te ontwikkelen (faciliteren)
F4. Mantelzorgers raken niet overbelast (regisseren)

Maatschappelijk effect G. Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sportinfrastructuur
G1. Mensen zijn tevreden met het aanbod aan sociale, culturele en sportactiviteiten (faciliteren)
G2. Mensen zijn op de hoogte en hebben toegang tot sociale, culturele en sportinfrastructuur (stimuleren)
G3. Mensen zijn tevreden over de ontmoetingsplekken in hun omgeving (stimuleren)
G4. Er is een actief verenigingsleven (loslaten)
G5. Vrijwilligers floreren in de samenleving (faciliteren)

Wat hebben we bereikt

De cijfers uit de monitor sociaal domein over 2022 illustreren wat we hebben bereikt.

Maatschappelijk effect E: Mensen voelen zich verbonden
De dorpen hebben in 2022 extra financiële middelen gekregen van de gemeente om corona-effecten in het dorp op te vangen. Hiermee zijn diverse verenigingen en andere organisaties ondersteund om deze lastige tijd door te komen. Deze steunmaatregel was een mogelijke aanvulling op de ondersteuning vanuit het Rijk.

E2. Mensen voelen zich betrokken bij anderen in hun gemeenschap
Steeds meer initiatieven voor ontmoeten en verbinden komen tot stand in de dorpen.

E3. Mensen voelen zich niet gediscrimineerd en buitengesloten
Bij conflicten in de buurt wordt bemiddeld.

E4. Mensen ervaren minder eenzaamheid
Mensen met kans op eenzaamheid kunnen nieuwe contacten opdoen.

Maatschappelijk effect F: Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar
F1. Mensen helpen elkaar & F2. Mensen pakken gezamenlijk sociale en maatschappelijke vraagstukken op & F3. Mensen ervaren ruimte om ideeën/initiatieven te ontwikkelen

- De kracht van de samenleving blijkt uit het grote aantal inwoners dat zich vrijwillig inzet in het verenigingsleven en bij maatschappelijke organisaties.
- Er zijn vele (nieuwe en bestaande) maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan het welbevinden van mensen en de leefbaarheid van onze gemeente.

F4. Mantelzorgers raken niet overbelast
Het aantal mantelzorgers dat contact heeft met de mantelzorgconsulent van het Gebiedsteam stijgt. Hierdoor hebben we mantelzorgers beter in beeld en kunnen we hen (preventief) ondersteunen en regelmatig een blijk van waardering geven in de vorm van een uitje of presentje.

Maatschappelijk effect G: Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sportinfrastructuur
G1. Mensen zijn tevreden met het aanbod aan sociale, culturele en sportactiviteiten

- Organisaties voor kunst- en cultuur, welzijn en sport zijn ondanks coronalockdowns overeind gebleven.
- Er is een divers aanbod van culturele activiteiten en instellingen. Daarbinnen is er aandacht voor verschillende doelgroepen zoals jongeren, ouderen en nieuwkomers.
- Partijen zijn in gesprek over het realiseren van een Bruisplek.
- Er is een divers aanbod van sport- en beweegmogelijkheden, waaronder ook specifiek voor kinderen.

- De motorische vaardigheden van basisschoolleerlingen worden gemonitord, gestimuleerd en ontwikkeld.
- Inwoners (oud en jong) ondervinden stimulans bij sporten en bewegen en gezonde leefstijl.

G2. Mensen zijn op de hoogte en hebben toegang tot sociale, culturele en sportinfrastructuur

- Inwoners kunnen makkelijk vinden wat er te doen is in onze gemeente via de activiteitenagenda www.uutgaon.nl.
- Inwoners kunnen makkelijk vinden welke sport- en beweegactiviteiten er zijn in Ooststellingwerf via www.beweegplein.nl.
- We bieden regelingen voor inwoners met weinig geld zodat zij kunnen deelnemen aan sport en cultuur (denk aan Stichting Leefgeld, Jeugdfonds Sport en Cultuur).

G3. Mensen zijn tevreden over de ontmoetingsplekken in hun omgeving

- Inwoners kunnen elkaar ontmoeten op diverse plekken bijvoorbeeld in de dorpshuizen.
- Er zijn nieuwe ontmoetingsruimten ontstaan, bijvoorbeeld dorpskamer De Den in Appelscha.

G5. Vrijwilligers floreren in de samenleving

- Er zijn vele vrijwilligers actief in onze lokale samenleving en er is een rijk verenigingsleven.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Maatschappelijk effect E: Mensen voelen zich verbonden

We stelden samen met inwoners en partners een doe-agenda op om dit maatschappelijk effect dichterbij te brengen.

E2. Mensen voelen zich betrokken bij anderen in hun gemeenschap

- Steeds meer initiatieven voor ontmoeten en verbinden komen tot stand in de dorpen.
- Dorpencoördinatoren en opbouwwerkers ondersteunen initiatieven in de dorpen voor ontmoeten, verbinden en leefbaarheid.
- De gemeente subsidieert de Plaatselijke Belangen en Bewonerscommissies via het wijk- en dorpenbudget. Er is in 2022 per dorp en wijk een extra basisbudget beschikbaar gesteld.
- De gemeente heeft een 'corona noodfonds maatschappelijke organisaties' beschikbaar gesteld in 2022. Hiermee zijn diverse verenigingen en andere organisaties op dorpsniveau ondersteund.

E3. Mensen voelen zich niet gediscrimineerd en buitengesloten

- Buurtbemiddeling ondersteunt inwoners bij conflicten in de buurt.
- We betalen mee aan Tûmba, het kenniscentrum discriminatie en diversiteit.
- We voeren ons Inclusiebeleid uit.
- We besteden aandacht aan speciale dagen bijvoorbeeld Paarse Vrijdag, Coming Out Day et cetera.

E4. Mensen ervaren minder eenzaamheid

- Het Gebiedsteam deed deskundigheidsbevordering rond eenzaamheidsproblematiek.
- De gemeente subsidieert VraagElkaar om mensen met dezelfde behoeften en interesses met elkaar in contact te brengen om eenzaamheid te voorkomen of verminderen.

Maatschappelijk effect F: Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar

F1. Mensen helpen elkaar & F2. Mensen pakken gezamenlijk sociale en maatschappelijke vraagstukken op & F3. Mensen ervaren ruimte om ideeën/initiatieven te ontwikkelen

- De dorpencoördinatoren bieden ondersteuning aan de structuren in de dorpen en wijken en zijn verbinders tussen de dorpen en de gemeente.
- Er is afstemming tussen de dorpencoördinatoren en de opbouwwerkers om elkaar te ondersteunen en op deze wijze nog meer gezamenlijk de dorpen en wijken te kunnen ondersteunen.
- Via het Fonds 2022 zijn 10 nieuwe maatschappelijke initiatieven financieel ondersteund.
- Het wijk- en dorpenbudget 2022 is uitbetaald aan de besturen van de Plaatselijke Belangen / Bewonerscommissies. Zij zetten dit in voor leefbaarheidsinitiatieven in hun dorpen en wijken. NB Het wijk- en dorpenbudget is in 2022 eenmalig verhoogd voor de dorpen en wijken. Dit extra budget voor de dorpen en wijken wordt door de dorpen en wijken ingezet voor leefbaarheidsinitiatieven om de gevolgen van de coronamaatregelen te beperken.
- We verlenen sinds 2022 structureel subsidie voor opbouwwerk. Opbouwwerkers helpen inwoners om initiatieven verder te brengen en de burgerkracht en samenredzaamheid te vergroten.

- De dorpencoördinatoren bezochten de besturen van Plaatselijke Belangen / Bewonerscommissies. Er vonden bezoeken plaats van het nieuwe college aan de dorpen.
- Er is overleg tussen de dorpencoördinatoren en de opbouwwerkers van Stichting Scala om hun werkzaamheden op elkaar af te stemmen en gezamenlijk projecten/initiatieven te ondersteunen.
- De nieuwsbrief 'Dorpen en wijken Ooststellingwerf' zorgt voor informatie-uitwisseling tussen gemeente en dorpen.

F4. Mantelzorgers raken niet overbelast

- De mantelzorgconsulent van het Gebiedsteam had in 2022 contact met vele inwoners in een mantelzorgrol. Zij kunnen bij de consulent terecht voor informatie en advies en voor het regelen van ondersteuning. Ook regelt de mantelzorgconsulent de mantelzorgwaardering.
- In 2022 organiseerden we als waardering uitjes en presentjes voor de bij ons bekende mantelzorgers. In september kon een aantal mantelzorgers er even uit tijdens het respijtweekeind.
- Ook voor jonge mantelzorgers was er een uitje en een presentje.
- In oktober werkten we mee aan het Friese 'Symposium Jonge Mantelzorgers'.
- Er is een training voor mantelzorgers van mensen met dementie in de maak. Deze zal in 2023 klaar zijn om gegeven te worden.
- Er is een start gemaakt met het vullen van de sociale kaart Ooststellingwerf met diensten die voor mantelzorgers relevant kunnen zijn. Binnen de sociale kaart kan gefilterd worden op mantelzorg, waardoor zij (en ook verwijzers) deze informatie makkelijk kunnen vinden.
- Beleid voor (pre)mantelzorg wonen is in de maak. Daarop vooruitlopend zijn (in overleg met de wethouders) al verschillende mantelzorgverklaringen afgegeven.
- In 2022 is een onderzoek gestart naar de overbelasting van mantelzorgers en de mogelijkheden om hier als gemeente iets aan te doen of dit te voorkomen.

Maatschappelijk effect G: Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sportinfrastructuur

G1. Mensen zijn tevreden met het aanbod aan sociale, culturele en sportactiviteiten

- We hebben verenigingen en organisaties met geld gesteund tijdens de coronaperiode.
- We hebben diverse maatschappelijke organisaties gesubsidieerd (bv De Kortsluiting) om o.a. voor jongeren een aantrekkelijk aanbod van cultuur te bieden.
- We subsidiëren tal van kunst- en cultuurorganisaties, dorpshuizen, dorpsbelangen et cetera.
- In het jaarlijkse subsidieproces voor culturele instellingen besteedden we extra aandacht aan verschillende doelgroepen als subsidievoorwaarde.
- We faciliteerden de werkgroep die bezig is met de plannen voor een (culturele) Bruisplek in de gemeente. Zij maakten een start met het schrijven van een programma van wensen / projectplan voor de Bruisplek.
- Er zijn resultaatafspraken gemaakt met de bibliotheek specifiek op de onderwerpen educatie en participatie.
- De regeling Stellingwerfs heeft een andere invulling gekregen. We gaan nu uit van lokale regie en stellen de subsidie die met de regeling gemoeid was, weer beschikbaar aan SSR. SSR gaat in haar subsidieaanvraag meer focussen op het bereik van haar activiteiten.
- Met het Fonds hebben we 10 nieuwe initiatieven op diverse onderwerpen ondersteund.
- We bekostigen de buurtsportcoaches die voor diverse groepen (o.a. mensen met een smalle beurs) beweegactiviteiten organiseren in samenwerking met verenigingen en sportaanbieders. Zij voeren ook de MQ scan uit voor het beoordelen van de motorische vaardigheden van kinderen.

G2. Mensen zijn op de hoogte en hebben toegang tot sociale, culturele en sportinfrastructuur

- We organiseerden samen met vrijwilligers en organisaties dat de activiteitenagenda www.uutgaon.nl er kwam en we bekostigen deze website.
- We ondersteunden en faciliteerden de sportverenigingen en Scala om gezamenlijk te komen tot www.beweegplein.nl.

G3. Mensen zijn tevreden over de ontmoetingsplekken in hun omgeving

- We bekostigen opbouwwerk.
- We verlenen vergunningen om nieuwe ontmoetingsplekken mogelijk te maken.
- Onze dorpencoördinatoren dachten en denken mee om tot nieuwe ontmoetingsplekken te komen.
- We subsidiëren dorpshuizen en dorpsbelangen.

G5. Vrijwilligers floreren in de samenleving

- We bekostigen Scala om via de lokale vrijwilligersvacaturebank Plek voor Talent inwoners en vrijwilligersvacatures te matchen.
- De bestuurscoach van Scala is er om vrijwilligersorganisaties desgewenst te ondersteunen met informatie, advies en ondersteuning.
- Er is een denktank gevormd voor het versterken van de vrijwilligersondersteuning. In overleg met de doelgroep willen we komen tot het verder investeren in het vrijwilligerswerk.
- We waarderen vrijwilligers(organisaties) door de jaarlijkse vrijwilligersawards en –prijzen.
- We verzamelen verhalen over vrijwilligers(werk) en schrijven hierover op social media en in de kranten.
- We maakten begin 2022 een lichtpuntjeskrant waarin we alle vrijwilligersinitiatieven in coronatijd in de schijnwerpers zetten.
- We maakten een huis-aan-huis magazine over positieve gezondheid, waarin ook vrijwilligerswerk een belangrijk onderdeel was.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Maatschappelijk effect E: Mensen voelen zich verbonden

- Inwoners in de dorpen kunnen deelnemen aan laagdrempelige activiteiten.
- Mensen hebben via VraagElkaar nieuwe contacten opgedaan.
- Bij een conflict in de buurt kunnen inwoners bemiddeling inschakelen.

Maatschappelijk effect F: Mensen zetten zich in voor de samenleving en elkaar

- Inwoners kunnen deelnemen aan activiteiten die door initiatieven van dorpsgenoten zijn ontstaan.
- Inwoners weten zich ondersteund door dorpencoördinatoren en opbouwwerkers.
- Nieuwe initiatieven zijn opgepakt door inwoners van de dorpen, veelal met financiële of personele ondersteuning vanuit de gemeente.
- Aanvragers wiens projecten zijn gehonoreerd vanuit het Fonds hebben in december 2022 het geld ontvangen.
- Inwoners kunnen voor (hulp) vragen over mantelzorg terecht bij de mantelzorgconsulent van het Gebiedsteam

Maatschappelijk effect G: Mensen maken gebruik van de sociale, culturele en sportinfrastructuur

- Verenigingen en organisaties hebben dankzij overheidssteun de coronamaatregelen overleefd.
- Inwoners in verschillende dorpen kunnen terecht in nieuwe ontmoetingsruimten.
- Inwoners vinden het aanbod aan sport- en beweegactiviteiten in Ooststellingwerf op www.beweegplein.nl.
- Inwoners en organisaties hebben overzicht over wat er allemaal georganiseerd wordt in Ooststellingwerf aan activiteiten via activiteitenagenda www.uutgaon.nl.
- De motorische vaardigheden van basisschoolleerlingen worden gemonitord, gestimuleerd en ontwikkeld.
- Inwoners (oud en jong) ondervinden stimulans bij sporten en bewegen en gezonde leefstijl door de inzet van de buurtsportcoaches in samenwerking met verenigingen en sportaanbieders.
- Inwoners kunnen gebruik maken van een divers aanbod van culturele activiteiten.
- Inwoners kunnen bij (hulp) vragen over vrijwilligerswerk terecht bij Scala/Plek voor talent.

Beleidskaders

- Visie op samenleven 2020 -2024
- Doe-agenda 'Iedereen doet en ontmoet' 2021
- Doe-agenda 'Mensen voelen zich verbonden' 2022
- Lokaal Sport- en beweegakkoord (2020-2022)
- Ontwikkelrichting wijkvernieuwing Haerenkwartier

Thema 1.3 Gezondheid

Inleiding

In het Gebiedsteam, de hackathon Armoede, de hackathon Eenzaamheid en in de gesprekken met huisartsen komt het onderwerp gezondheid naar voren als belangrijk. Ook de feiten en cijfers over gezondheid in onze gemeente gaven aanleiding om dit te kiezen als één van de vier centrale opgaven in De Visie op Samenleven. Daarnaast hebben we een wettelijke taak op dit terrein en moeten we lokaal invulling geven aan de landelijke gezondheidsnota (2020). Verder is een Fries Preventie Plan opgesteld, met ambities die we in de doe-agenda's verwerken. Overigens zien we gezondheid niet alleen als doel op zich, maar ook als een middel om andere doelen (opgaven) te bereiken. Voor de Opgave Gezondheid benoemen we in de Visie op Samenleven (oktober 2019) vier maatschappelijke effecten waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan willen werken.

Er zijn inmiddels twee doe-agenda's vastgesteld ter uitwerking van de opgave gezondheid namelijk doe-agenda I *'Mensen ervaren dat er rekening gehouden wordt met het proces van ouder worden' en HK 'Mensen kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen' (positieve gezondheid)*.

Wat willen we bereiken

Maatschappelijk effect H. Mensen kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen
H1. Mensen voelen zich gelukkig, geaccepteerd en vinden zingeving in hun leven (loslaten)
H2. Mensen bewegen voldoende (stimuleren)
H3. Mensen vinden (tijdig) ondersteuning bij psychische klachten (regisseren)
H4. Mensen beperken hun middelengebruik, laten zich hierdoor niet belemmeren in het functioneren (deels regisseren, deels stimuleren)
H5. Mensen zijn goed geïnformeerd over gezond leven (faciliteren)
H6. Mensen zijn op de hoogte van de mogelijkheden en hebben toegang tot ondersteuning bij hun gezondheid (regisseren)

Maatschappelijk effect I. Mensen ervaren dat rekening wordt gehouden met het proces van ouder worden
I1. Mensen vormen samen een dementievriendelijke gemeente (stimuleren)
I2. Ouderen hebben betekenisvolle relaties, werk en/of daginvulling (faciliteren)

Maatschappelijk effect J. Mensen voelen zich veilig
J1. Jeugdigen komen niet in aanraking met geweld (regisseren)
J2. Mensen zijn weerbaar (faciliteren)
J3. Mensen weten waar ze hulp kunnen vinden als zij zelf of anderen in aanraking komen met onveilige situaties (regisseren)

Maatschappelijk effect K. Mensen leven in een gezonde leefomgeving
K1. Mensen ervaren hun leefomgeving als veilig en toegankelijk (regisseren)
K2. Mensen gaan graag naar buiten (loslaten)
K3. Mensen ervaren een gezonde en schone leefomgeving (regisseren)

Wat hebben we bereikt

De cijfers uit de monitor sociaal domein over 2022 illustreren wat we hebben bereikt.

Maatschappelijk effect H. Mensen kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen
H2. Mensen bewegen voldoende

- Kinderen tussen de 4 en 12 jaar bewegen in 2022 iets meer dan in 2018 (kindmonitor 2022, GGD).
- Ouders beoordelen de gezondheid van hun kinderen van 4-12 jaar in 2022 beter dan in 2018 (kindmonitor 2022, GGD).
- Het percentage inwoners (inclusief kinderen) met overgewicht is meer dan het Fries gemiddelde (gezondheidsmonitor GGD 2018 en kindmonitor 2022 GGD).

H3. Mensen vinden (tijdig) ondersteuning bij psychische klachten

- We zien dat het iets beter gaat met de mentale weerbaarheid van kinderen tussen de 4 en 12 jaar en we zien ook dat psychosociale problemen in die leeftijdsgroep iets zijn verminderd ten opzichte van 2018. We zitten in 2022 op het Fries gemiddelde, terwijl we daar in 2018 nog boven zaten (kindmonitor 2022, GGD).
- De cijfers van de GGD van begin 2022 laten zien dat de weerbaarheid van jongeren vanaf 12 jaar aandacht vraagt. Van alle leeftijdsgroepen zijn jongeren tot 25 jaar het minst weerbaar ('problemen de baas zijn'). Ook zijn jongeren tot 25 jaar het minst mentaal fit en positief over het leven. Deze cijfers komen uit de corona-periode, mogelijk zouden de cijfers op dit moment gunstiger uitvallen. Het landelijke beeld is ook dat mentale klachten bij jongeren toenemen. Met het oog hierop is er meer aandacht voor mentale problemen onder de groep jongeren dan voor corona.

H4. Mensen beperken hun middelengebruik, laten zich hierdoor niet belemmeren in het functioneren

- Het middelengebruik (met name alcohol) onder jongeren tot 18 jaar is iets afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren (GGD).
- Het percentage inwoners dat rookt is iets lager dan het Fries gemiddelde (gezondheidsmonitor 2018 GGD).

H5. Mensen zijn goed geïnformeerd over gezond leven & H6. Mensen zijn op de hoogte van de mogelijkheden en hebben toegang tot ondersteuning bij hun gezondheid

- We zien dat de 'beweging' naar positieve gezondheid in onze lokale samenleving begint te komen.
- Het aantal scholen, sportverenigingen etc. dat het predicaat 'gezond' en/of 'rookvrij' draagt stijgt. Hierdoor wordt de dagelijkse leefomgeving van veel kinderen en volwassen inwoners gezonder en kan bewustwording toenemen.
- Ouders beoordelen de gezondheid van hun kinderen van 4-12 jaar in 2022 beter dan in 2018, terwijl dit Friesland-breed juist iets is verslechterd (GGD 2022).

Maatschappelijke effect I. Mensen ervaren dat rekening wordt gehouden met het proces van ouder worden

I1. Mensen vormen samen een dementievriendelijke gemeente

- Het aantal bij ons bekende mantelzorgers van o.a. ouderen neemt toe. Zij weten de mantelzorgconsulent steeds beter te vinden.
- Het aantal vragen dat binnen komt bij ons Gebiedsteam over ouderen neemt toe.
- Er zijn inwoners van Ooststellingwerf bereid om een stichting Dementie- inclusief Ooststellingwerf op te richten die eigenaar wordt van een website over dementie en van een training voor mantelzorgers.
- We zien steeds meer voorbeelden van ondernemers en organisaties die hun medewerkers en vrijwilligers bewust maken van leeftijdsvriendelijke dienstverlening (en specifiek omgaan met mensen met dementie).

I2. Ouderen hebben betekenisvolle relaties, werk en/of daginvulling

- Het aantal ouderen dat deelneemt aan indicatievrije dagbesteding nam toe doordat er een locatie bij kwam. Er zijn nu geen drie, maar vier locaties in onze gemeente. In 2022 kwam er een extra locatie bij in Oosterwolde, specifiek voor mensen met dementie.
- In bijna alle kernen van Ooststellingwerf zijn inloopactiviteiten voor ouderen.

Maatschappelijke effect J. Mensen voelen zich veilig

J1. Jeugdigen komen niet in aanraking met geweld, J2. Mensen zijn weerbaar en J3. Mensen weten waar ze hulp kunnen vinden als zij zelf of anderen in aanraking komen met onveilige situaties

- We droegen bij aan het voorkomen en terugdringen van huiselijk geweld en kindermishandeling in het gezin.
- Inwoners hebben beter in beeld waar ze zich kunnen melden (Veilig thuis) als er sprake is van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Inwoners konden hulp krijgen geïndiceerd door verwijzers zoals het Gebiedsteam, de gecertificeerde instellingen en de huisartsen als er sprake was van huiselijk geweld of kindermishandeling.
- Zie ook Thema 1.4 'Goed opgroeien' maatschappelijk effect N. 'Jeugdigen zijn weerbaar'.
- Zie ook programma 5 'Openbare orde en veiligheid'.

Maatschappelijke effect K. Mensen leven in een gezonde leefomgeving

K1. Mensen ervaren hun leefomgeving als veilig en toegankelijk en K3. Mensen ervaren een gezonde en schone leefomgeving

- Inwoners zijn over het algemeen positief over de veiligheid en gezondheid van de leefomgeving (Burgerpeiling 2020).
- Er zijn 100 AED's geplaatst in de gemeente.
- Vergeleken met 2019 zijn kinderen vaker buiten gaan spelen (kindmonitor 2022 GGD).
- In de coronatijd nam het aantal meldingen van huiselijk geweld toe, maar het lijkt er op dat er nu weer een daling is (CBS 2022). De stijging was waarschijnlijk het gevolg van corona.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Maatschappelijk effect H. Mensen kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen

H2. Mensen bewegen voldoende

- Bekostigen van het 6 weeks beweegprogramma van Scala (voor mensen met weinig geld en/of grote drempel om te gaan bewegen), met daarna toeleiding naar reguliere sportverenigingen.
- Er is een boekje uitgebracht met het beweegaanbod voor kinderen van 0-6 jaar.
- De buurtsportcoaches bieden tal van sport- en beweegactiviteiten voor jong en oud, in samenwerking met verenigingen en sportaanbieders.

H3. Mensen vinden (tijdig) ondersteuning bij psychische klachten

- Bekostigen van het project welzijn op recept, uitgevoerd door Scala.
- Subsidiëren van VraagElkaar, organisatie gericht op het verbinden van mensen (tegengaan eenzaamheid).
- Het Gebiedsteam zit op vindplekken (scholen, VVE-locaties).
- Scala gaf Happylessen bij het Stellingwerf college vanuit de NPO middelen. Deze zijn gericht op het bevorderen van welbevinden en geluk en ter preventie van depressieklachten bij jongeren.
- In het primair onderwijs zijn er preventielessen. In overleg met de school wordt bepaald waar de focus ligt in deze lessen (weerbaarheid alcohol, roken, drugs, sociale media, seks en geld).
- Individuele begeleiding vanuit het jongerenwerk geeft jongeren kansen om sociale vaardigheden te ontwikkelen en leren meer stevig in hun schoenen te staan.
- Ons Gebiedsteam helpt mensen die bij hen aankloppen met psychische klachten.
- Er is een campagne gestart om inwoners te wijzen op ons Gebiedsteam en de ondersteuning die dit team kan bieden.

H4. Mensen beperken hun middelengebruik, laten zich hierdoor niet belemmeren in het functioneren

- Onze BOA's handhaven de regel Nix 18 (alcoholgebruik onder de 18 jaar tegengaan).
- Mystery guests onder de 18 checken of horecagelegenheden zich houden aan de regel Nix18.
- We deden onderzoek naar de kansen die het zogenaamde 'IJslands model' (OKO) biedt om middelengebruik onder jongeren te beperken.
- Kinderen en jongeren krijgen preventielessen op school die o.a. gaan over middelengebruik.
- We voerden preventieve activiteiten uit, bijvoorbeeld Gezonde school, start JOGG, NIX18.
- Via diverse relevante kanalen (GGD, verslavingszorginstellingen, lokale media, ouderavonden op scholen en bij sportverenigingen) zijn ouders voorgelicht over een adequate opvoedstijl en worden zij gewezen op ondersteunende websites als https://www.helderopvoeden.nl/ en www.nix18.nl.
- Scala heeft preventielessen verzorgd op de basisscholen over groepsdruk, LHBTIQ+, sociale media en omgaan met geld.
- VNN heeft trainingen gegeven aan professionals zodat problematiek rondom alcohol eerder gesignaleerd wordt en casuïstiek eerder opgepakt kan worden door VNN.
- Het jongerenwerk van Scala is opgetrokken met de jongerenwerkers van VNN om hun kennis op peil te houden.
- Halt is in 2022 meer onder de aandacht gebracht bij de politie en dat zal het aankomende jaar ook nog gebeuren. Doel hiervan is om jongeren onder de 18 jaar die zijn aangehouden met alcohol bij Halt aan te brengen.

H5. Mensen zijn goed geïnformeerd over gezond leven & H6. Mensen zijn op de hoogte van de mogelijkheden en hebben toegang tot ondersteuning bij hun gezondheid

- Project gezonde huiskamer (check positieve gezondheid in de dorpen) met aandacht voor leefstijl.

- Voorbeelden van positieve gezondheid zichtbaar maken via het magazine 'Dit is Ooststellingwerf' (uitgebracht en huis aan huis verspreid in het najaar van 2022).
- Het Kindermenu 2.0 op scholen (gericht op gezond eten).
- We zijn JOGG-gemeente. Met deze lokale integrale aanpak maken we samen de omgeving waarin kinderen en jongeren opgroeien structureel gezonder. Er zijn nu vier gezonde basisscholen, 4 gezonde sportkantines, en 3 gezonde kinderopvanglocaties met een coach gezonde kinderopvang in onze gemeente. De coach is het aanspreekpunt voor een gezonde leefstijl binnen de organisatie en schoolt en coacht de eigen collega's structureel in de scholing 'Een Gezonde Start'.
- We bieden ondersteuning voor maatschappelijke initiatieven gericht op gezonde leefstijl bijvoorbeeld de bloeizones Appelscha en Haulerwijk.
- Onze buurtsportcoaches hebben specifieke programma's voor ouderen en inwoners met een minder gunstige sociaal economische status.
- We bekostigen de Buurthuiskamer Haerenkwartier met professionele begeleiding gericht op meedoen, welzijn en gezondheid.
- Gebiedsteammedewerkers begeleiden naar werk en zorg, mede vanuit het gedachtengoed positieve gezondheid.

Maatschappelijke effect I. Mensen ervaren dat rekening wordt gehouden met het proces van ouder worden

I1. Mensen vormen samen een dementievriendelijke gemeente

- In samenspraak met inwoners en organisaties is een plan gemaakt voor dementie vriendelijkere gemeente.
- We organiseerden diverse informatiebijeenkomsten dementie voor professionals en inwoners.
- We begeleidden een werkgroep van deskundige vrijwilligers die een training ontwikkelde voor mantelzorgers van mensen met dementie. Deze training bieden we in 2023 aan.
- We dragen financieel bij aan het Alzheimercafé.
- We faciliteren en organiseren debat over de verhouding tussen informele en formele zorg/dagbesteding. Nu mensen langer thuis blijven wonen is het extra belangrijk dat formele zorg (bv thuiszorg) en informele zorg (bv een inloop, een maatjesproject of rouwverwerking met hulp van vrijwilligers) soepel op elkaar aansluiten en dat we informele zorg faciliteren en waarderen.
- We verkenden de mogelijkheden om een project 'DemenTalent' op te zetten. Dit is een project waarbij inwoners met vergeetachtigheid of (beginnende) dementie vrijwilligerswerk doen bijvoorbeeld op een school, bij een bedrijf, bij een organisatie of bij een vereniging. In 2023 gaan we hier mee verder.
- We gaven een nieuwe impuls aan de huisbezoeken aan inwoners 75+ en zorgden dat de vrijwilligers die dit uitvoeren breder en beter worden toegerust dan voorheen.
- We investeerden in de bekendheid van het Gebiedsteam en de mantelzorgconsulent.
- We sloten aan bij de SlimoTheek. Hier kunnen ouderen, hun mantelzorgers en professionals in zorg en welzijn gratis slimme technologie lenen om uit te proberen.
- We bieden Verzilver- en Blijversleningen zodat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen. Zie ook Thema 1.1 Meedoen.

I2. Ouderen hebben betekenisvolle relaties, werk en/of daginvulling

- We bekostigen diverse vormen van indicatievrije dagbesteding en inloopactiviteiten in onze gemeente.
- We denken desgewenst mee met nieuwe initiatiefnemers die indicatievrije dagbesteding of inloopactiviteiten willen gaan bieden.
- We bekostigen het project 'welzijn op recept', uitgevoerd door Scala.
- We subsidieerden VraagElkaar, organisatie gericht op het verbinden van mensen (tegengaan eenzaamheid).

Maatschappelijke effect J. Mensen voelen zich veilig

J1. Jeugdigen komen niet in aanraking met geweld, J2. Mensen zijn weerbaar en J3. Mensen weten waar ze hulp kunnen vinden als zij zelf of anderen in aanraking komen met onveilige situaties

- Pilot MDA (voluit: Multidisciplinaire Aanpak ++), gericht op het voorkomen en terugdringen van huiselijk geweld en kindermishandeling in het gezin. Een aantal gezinnen uit onze gemeente nam hieraan deel.
- We dragen financieel bij aan Veilig thuis.
- We dragen financieel bij aan het actieprogramma 'Geweld hoort Nergens' thuis.

- Inzet Gebiedsteam en gecertificeerde instellingen waardoor zij hulp kregen als er sprake was van huiselijk geweld of onveilige situatie.
- Zie ook Thema 1.4 'Goed opgroeien' maatschappelijk effect N. 'Jeugdigen zijn weerbaar'.
- Zie ook programma 5 'Openbare orde en veiligheid'.

Maatschappelijk effect K. Mensen leven in een gezonde leefomgeving
K1. Mensen ervaren hun leefomgeving als veilig en toegankelijk en K3. Mensen ervaren een gezonde en schone leefomgeving

- We zetten acties op om kinderen te stimuleren om water te drinken (watertappunten).
- Er is een inspiratiebijeenkomst georganiseerd voor sportverenigingen inzake gezonde kantine en coaching op bestuurlijke activiteiten.
- Het project 10 hapjes in gezonde stapjes (jong leren groente eten) is uitgevoerd.
- We faciliteren de Stichting Hartveilig Ooststellingwerf.
- We zetten ons netwerk in en/of verstrekken subsidies aan maatschappelijke initiatieven gericht op gezonde leefomgeving en gezonde leefstijl, bijvoorbeeld een initiatief om een moestuin te ontwikkelen waar inwoners van kunnen eten en kunnen leren.
- We investeren op allerlei manieren in een gezonde leefomgeving (denk aan speelvoorzieningen, groene schoolpleinen, fietspaden et cetera).
- We zijn JOGG-gemeente (zie onder H5 en H6).
- Project gezonde huiskamer (check positieve gezondheid in de dorpen) met aandacht voor leefstijl).
- Voorbeelden van positieve gezondheid zichtbaar maken via het magazine 'Dit is Ooststellingwerf' (uitgebracht en huis aan huis verspreid in het najaar van 2022).
- Faciliteren Bloeizones in Appelscha en Haulerwijk, zie hierboven.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Maatschappelijke effect H. Mensen kunnen omgaan met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen

- Inwoners hebben meer inzicht in eigen leefstijl en fitheid.
- Inwoners hebben vouchers ontvangen om invulling te geven aan gezonde leefstijl activiteiten zoals yoga, bewegen en werken in moestuinen.
- Inwoners nemen deel aan werkgroepen voor bijvoorbeeld de Bloeizones.
- Inwoners raken geïnspireerd door verbinding tussen verschillende generaties binnen het Atelier Sociaal Domein.
- Inwoners nemen deel aan beweegprogramma's en krijgen hulp bij toeleiding naar een sportvereniging.
- Inwoners kunnen deelnemen aan sociale activiteiten en bouwen aan sociale contacten.
- Inwoners hebben meer kennis van aanbod bewegen voor kinderen van 0-6 jaar.
- Inwoners hebben meer kennis van gezonde voeding.

Maatschappelijke effect I. Mensen ervaren dat rekening wordt gehouden met het proces van ouder worden

- Inwoners worden betrokken bij de beleidvorming voor ouderen en dementie.
- Inwoners zijn zelf actief in werkgroepen of vrijwilligerswerk voor ouderen.
- Inwoners hebben meer kennis van dementie.
- Inwoners weten beter het Gebiedsteam te vinden bij vragen over ouder worden en/of dementie.
- Inwoners ervaren dat er een start gemaakt is met het dementievriendelijker maken van onze gemeente.

Maatschappelijke effect J. Mensen voelen zich veilig

- Gezinnen konden in het eerste half jaar van 2022 deelnemen aan de pilot MDA waarmee zij handvaten kregen om de cirkel van geweld te doorbreken. In pilot MDA (voluit: Multidisciplinaire Aanpak ++) werd samengewerkt tussen partners en onze gemeente om huiselijk geweld en kindermishandeling te voorkomen en te stoppen.
- Inwoners kregen informatie over waar ze zich kunnen melden (Veilig thuis) als er sprake is van huiselijk geweld en kindermishandeling en wat signalen waren van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Inwoners ervaarden dat zij er niet alleen voor stonden en hulp konden ontvangen als er sprake was van huiselijk geweld en/of kindermishandeling bijvoorbeeld bij het Gebiedsteam.

- Inwoners konden kennis nemen van de ervaringen van een ervaringsdeskundige die de cirkel van geweld heeft kunnen doorbreken, om hiervan te leren en konden zelf ervaringen uitwisselen tijdens een lezing. Deze was georganiseerd door een samenwerkingspartner die zich inzet tegen geweld tegen vrouwen.
- Inwoners konden merken dat de gemeente initiatieven van partijen die zich inzetten tegen geweld ondersteunde en stimuleerde.
- Met het Actieprogramma 'Geweld hoort Nergens' thuis werken we regionaal samen aan het terugdringen van huiselijk geweld en kindermishandeling. We willen de schade ervan beperken en de vicieuze cirkel van geweld doorbreken. We zetten lokaal acties uit om de doelstelling uit dit programma te bereiken. We hebben bijvoorbeeld afgelopen jaar extra aandacht gehad in de media voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast hebben we initiatieven van partijen gesteund die zich inzetten tegen geweld en we hebben extra aandacht gehad voor traumasensitief werken en ouderenmishandeling bij o.a. het Gebiedsteam.
- Zie ook Thema 1.4 'Goed opgroeien' maatschappelijk effect N. 'Jeugdigen zijn weerbaar'.
- Zie ook programma 5 'Openbare orde en veiligheid'.

Maatschappelijke effect K. Mensen leven in een gezonde leefomgeving

- Inwoners hebben meer kennis over de positieve invloed van het drinken van water.
- Sportverenigingen hebben tools om de gezonde keuze makkelijker te maken voor inwoners.
- Inwoners hebben meer kennis van gezonde keuzes op gebied van voeding.
- Inwoners hebben meer kans om te overleven wanneer reanimatie nodig is.

Beleidskaders

- Visie op samenleven 2020 -2024
- Doe-agenda 'Positieve Gezondheid' 2022
- Doe-agenda 'Gelukkig en gezond ouder worden' 2021
- Doe-agenda 'Iedereen doet en ontmoet' 2021
- Sport- en beweegnota zuidoost Friesland 2017-2021
- Lokaal sportakkoord (2020)
- Preventie en handhavingsplan Alcohol en Middelen 2021-2024
- Gemeenschappelijke regelingen GGD, binnen VRF.
- Herstelnota Corona
- Doe-agenda Goed opgroeien 2020-2024
- Visie op samenleven 2020-2024
- Preventie- en handhavingsplan Alcohol en Middelen 2021-2024
- Regiovisie "Geweld in afhankelijkheidsrelaties'

Thema 1.4 Goed Opgroeien

Inleiding

Jeugdigen (-9 maand tot 23 jaar) groeien gezond en veilig op en hebben gelijke kansen om zich optimaal te ontwikkelen

Voor een fijne jeugd is het nodig dat kinderen opgroeien onder goede omstandigheden. Ouders, familie, buren, kinderopvang, scholen, verenigingen en andere organisaties spelen hierin allemaal een rol. De gemeente heeft veel wettelijke taken rond de ontwikkeling van kinderen. Ook in het raadsprogramma is veel aandacht voor jeugd en preventie, zodat kinderen een goede start maken in het leven. Voor de Opgave Goed Opgroeien zijn in de Visie op Samenleven vier maatschappelijke effecten benoemd waar gemeente, organisaties, bedrijven en inwoners samen aan willen werken.

Wat willen we bereiken

Per maatschappelijk effect zijn in de doelenboom uit de Visie op Samenleven indicatoren benoemd, die een indicatie geven van de mate waarin het maatschappelijk effect wordt behaald. Voor de opgave Goed Opgroeien zijn dat de volgende maatschappelijke effecten (L t/m O) en indicatoren (L1 t/m O4). Per indicator staat vermeld voor welke rol de gemeente kiest bij het betreffende onderwerp.

Maatschappelijk effect L. Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal
L1. Jeugdigen krijgen optimaal kans om talenten te ontplooien (faciliteren)
L2. Jeugdigen gaan naar school (regisseren)
L3. Jeugdigen halen een startkwalificatie (regisseren)
L4. Jeugdigen zijn taalvaardig (spreken, lezen, schrijven) (regisseren)
L5. Jeugdigen en ouders ervaren dat de school en zorg samenwerken om hen optimaal te begeleiden (regisseren)

Maatschappelijk effect M. Ouders/verzorgers zijn vaardige opvoeders
M1. Jeugdigen worden zoveel mogelijk door hun ouders verzorgd en begeleid naar volwassenheid (loslaten)
M2. Jeugdigen hebben een goede start doordat hun ouders of zijzelf deelnemen aan preventieve programma's (stimuleren)
M3. Jeugdigen groeien op in een gezinssituatie (zo thuis mogelijk) (regisseren)
M4. Jeugdigen en ouders met opvoed- en opgroeivragen weten de weg en voelen zich ondersteund (regisseren)
M5. Ouders/verzorgers betrekken mensen en organisaties bij hun opvoedvragen (regisseren)

Maatschappelijk effect N. Jeugdigen zijn weerbaar
N1. Jeugdigen ontwikkelen sociale vaardigheden (loslaten)
N2. Jeugdigen kennen hun grenzen en staan stevig in hun schoenen (faciliteren)
N3. Jeugdigen hebben de kennis en vaardigheden om goed om te gaan met alcohol, roken, drugs, sociale media, seks en geld (deels regisseren, deels stimuleren)

Maatschappelijk effect O. Jeugdigen en ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien
O1. Jeugdigen met psychosociale of andere problemen en hun ouders weten de weg en voelen zich ondersteund (regisseren)
O2. Jeugdigen en ouders in kwetsbare situaties worden gezien en ondersteund (regisseren)
O3. Scheidingen verlopen met minimale schade voor jeugdigen (stimuleren)
O4. Jeugdigen ervaren dat scholen en gemeentelijke organisaties die werken met jongeren aandacht hebben voor LHBTI (stimuleren)

Wat hebben we bereikt

De cijfers uit de monitor sociaal domein over 2022 illustreren wat we hebben bereikt.

Maatschappelijk effect L: Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal
L1. Jeugdigen krijgen optimaal kans om talenten te ontplooien, L2. Jeugdigen gaan naar school & L3. Jeugdigen halen een startkwalificatie

- Ongeveer 93% van onze kinderen gaat naar het consultatiebureau (GGD, 2020). Dit is gunstig, want daardoor heeft de GGD jonge kinderen goed in beeld en kunnen eventuele ontwikkelingsproblemen of opvoedingsvragen vroegtijdig worden gesignaleerd en opgepakt.
- Het schoolverzuim is iets lager dan we in de jaren vóór corona zagen (cijfers RMC medio 2022).
- Het bereik van de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) stijgt al enkele jaren (cijfers Scala). Dit betekent dat elk jaar meer kinderen een VVE-indicatie krijgen en deelnemen aan deze programma's, gericht op het voorkomen en verminderen van ontwikkelings- en taalachterstanden. Dit is waarschijnlijk het gevolg van een andere methode van indiceren.
- We zien meer vroegtijdige schoolverlaters in het MBO (cijfers RMC medio 2022). Dit is een direct gevolg van corona. Landelijk zien we hetzelfde beeld.
- Jeugdigen kunnen gebruik maken van een diversiteit aan sport- en cultuurvoorzieningen en activiteiten (zie ook opgave 1.2 Samenleven).
- Zie ook Hoofdstuk Gezondheid over de ontwikkelingen rondom bewegen en mentale gezondheid van kinderen.

L4. Jeugdigen zijn taalvaardig (spreken, lezen, schrijven)

- De taalvaardigheid van kinderen neemt landelijk gezien af en het aantal laaggeletterden in onze gemeente (alle leeftijden) is relatief hoog (cijfers ROA, 2022).
- We zien gelukkig dat het aantal ouders dat hun kind van 4-12 jaar voorleest iets hoger is dan het gemiddelde in Friesland (cijfers GGD, 2022).

Maatschappelijk effect M: Ouders/verzorgers zijn vaardige opvoeders
M2. Jeugdigen hebben een goede start doordat hun ouders of zijzelf deelnemen aan preventieve programma's
We constateerden hiervoor al dat het bereik van onze preventieprogramma's goed is (zie L).

M3. Jeugdigen groeien op in een gezinssituatie (zo thuis mogelijk)
We zien geen toename van het aantal jeugdigen dat niet kan opgroeien bij de eigen ouders. Ten opzichte van de andere OWO-gemeenten is dit aantal relatief laag, hoewel elk kind dat niet bij de eigen ouders opgroeit natuurlijk 1 teveel is.

M4. Jeugdigen en ouders met opvoed- en opgroeivragen weten de weg en voelen zich ondersteund & M5. Ouders/verzorgers betrekken mensen en organisaties bij hun opvoedvragen
We zien dat ouders in onze gemeente met kinderen tussen de 4-12 jaar iets minder vaak hulp of advies vragen bij de opvoeding dan in Friesland gemiddeld (63% ten opzichte van 71% Friesland, GGD 2022).

Maatschappelijk effect N: Jeugdigen zijn weerbaar
Zie thema 1.3 Gezondheid, H3 (mentale weerbaarheid) en H4 (middelengebruik).

Maatschappelijk effect O: Jeugdigen en ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien
O1. Jeugdigen met psychosociale of andere problemen en hun ouders weten de weg en voelen zich ondersteund & O2. Jeugdigen en ouders in kwetsbare situaties worden gezien en ondersteund

- We zien dat steeds meer ouders de weg naar de Consulent Jeugd in de huisartsenpraktijk en op scholen weten te vinden. Dit is een medewerker van het Gebiedsteam met kennis van het hele spectrum van opvoed- en opgroeiproblematiek. Door deze samenwerking kan de consulent zelf vragen oppakken, waarvoor de huisarts voorheen een doorverwijzing zou geven voor (duurdere) specialistische jeugdhulp. Het werkt dus preventief.
- Het aantal doorverwijzingen door specialisten neemt af.
- Het aantal jeugdigen in zorg ligt iets hoger dan in 2021. In 2020 was nog geen sprake van een grotere vraag naar ondersteuning als gevolg van corona. In 2021 hadden wij hier al wel mee te maken. Deze trend zette zich in 2022 voort.

O3. Scheidingen verlopen met minimale schade voor jeugdigen
Gebiedsteammedewerkers en medewerkers van Scala passen methoden toe die helpen om de impact van een scheiding op kind te verkleinen.

O4. Jeugdigen ervaren dat scholen en gemeentelijke organisaties die werken met jongeren aandacht hebben voor LHBTI
We zien dat er steeds meer aandacht is voor diversiteit en inclusie.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Maatschappelijk effect L: Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal
L1. Jeugdigen krijgen optimaal kans om talenten te ontplooien, L2. Jeugdigen gaan naar school & L3. Jeugdigen halen een startkwalificatie

- Door de hele gemeente is er een aanbod van peuterspeelgroepen, ook voor kinderen wiens ouders niet aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag.
- Door de hele gemeente bestaat een aanbod van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) voor peuters die een ontwikkelingsachterstand hebben of hier een groter risico op lopen.
- We maakten een flinke slag in ons naschoolse aanbod voor basisschoolleerlingen in Oosterwolde en Haulerwijk met als doel de kansengelijkheid te vergroten.
- We stimuleren de fysieke ontwikkeling van jeugdigen door naschoolse (sport)activiteiten.
- We bieden een diversiteit aan sport- en cultuurvoorzieningen en activiteiten voor jeugdigen (zie opgave 1.2 Samenleven).
- Via Leergeld kunnen ook kinderen van ouders met weinig geld meedoen aan sportieve en culturele activiteiten.
- We besteedden in 2022 meer aandacht aan bewegen en mentale gezondheid van jeugdigen (zie opgave 1.3 Gezondheid).
- We verzorgen leerlingenvervoer voor leerlingen die ver moeten reizen naar de meest nabije toegankelijke school.

- In samenwerking met scholen, onze leerplichtambtenaar, het Gebiedsteam, zorgpartijen en het Regionale Meld- en Coördinatiepunt StartWijzer proberen we te voorkomen we dat leerlingen thuis komen te zitten (in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs) of zonder startkwalificatie (in het voortgezet onderwijs en MBO) van school gaan. Als dit wel gebeurt, proberen we hen weer naar school te begeleiden.

L4. Jeugdigen zijn taalvaardig (spreken, lezen, schrijven)

- Taalonderwijs is een primaire verantwoordelijkheid van het onderwijs, maar wij dragen bij aan preventie in de vorm van VVE, Boekstart, Boekstart op de peuterspeelzaal, De Bibliotheek op School (leesonderwijs) et cetera.
- Taalvaardigheid kreeg in 2022 extra aandacht dankzij twee subsidies vanuit de NPO-middelen (Nationaal Programma Onderwijs, aanpak van corona achterstanden). In schooljaar 2021/2022 is het programma Bouw! gestart op de meeste basisscholen. Dit programma is bewezen effectief in het voorkomen van dyslexieverklaringen.
- We hebben via centrumgemeente Leeuwarden een aanbod van formele en non-formele cursussen voor laaggeletterden. Waar mogelijk vinden deze cursussen in de gemeente Ooststellingwerf zelf plaats.
- Onze bibliotheek biedt allerlei trainingen en cursussen en hulp voor mensen die laaggeletterd zijn of niet overweg kunnen met digitale middelen.

Maatschappelijk effect N: Jeugdigen zijn weerbaar

Zie thema 1.3 Gezondheid, H3 (mentale weerbaarheid) en H4 (middelengebruik).
Aanvullend hierop:

- In regionaal verband zetten we in op het online seksueel veilig opgroeien door materiaal en programma's aan te bieden op de scholen. Ook de scholen in onze gemeente konden hier gebruik van maken zoals bijvoorbeeld van een voorlichtingsfilm.
- We voerden de activeringsprogramma's Young leaders en Maatschappelijke DienstTijd uit voor jeugd in Haulerwijk, Appelscha, Oldeberkoop en Oosterwolde. Doel was jongeren te stimuleren in hun ontwikkeling tot zelfbewuste personen die verantwoordelijkheid willen nemen in hun buurt.

Maatschappelijk effect O: Jeugdigen en ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien

O1. Jeugdigen met psychosociale of andere problemen en hun ouders weten de weg en voelen zich ondersteund &
O2. Jeugdigen en ouders in kwetsbare situaties worden gezien en ondersteund

- Door de aanwezigheid van een medewerker van het Gebiedsteam bij de huisartsen en ook bij zeven scholen (zie L) wordt de drempel om hulp te vragen lager en voorkomen we doorverwijzing naar zwaardere hulp. Hiermee kan dreigende problematiek eerder worden gesignaleerd zodat we preventief kunnen werken.
- Door de nieuwe communicatiestrategie van het Gebiedsteam proberen we de bekendheid van de mogelijkheden voor hulp bij het algemene publiek te vergroten.
- De opzet van de sociale kaart (gestart in 2022) draagt eraan bij dat inwoners makkelijk hulp kunnen zoeken als daar behoefte aan bestaat. Op deze sociale kaart zijn ook allerlei vormen van (indicatievrije) opvoedingsondersteuning te vinden.
- We hebben speciale aandacht voor jonge mantelzorgers, bijvoorbeeld via de scholen (zie ook Thema 1.3 Gezondheid).
- We werken met een inkoopondersteuner die ons helpt (onnodig) dure zorg te voorkomen.
- In 2022 startten we de opzet van een sociale kaart, waar ook alle mogelijke vormen van opvoedingsondersteuning te vinden zijn.

O3. Scheidingen verlopen met minimale schade voor jeugdigen

- We hebben de begeleide omgangsregeling waarbij we met ouders toewerken naar een zelfstandige omgangsregeling, waarbij de ouders zelf vorm geven aan de wijze waarop het kind het contact behoudt met hen beiden.
- Medewerkers van het Gebiedsteam begeleiden ouders en kinderen die te maken krijgen met een scheiding. Zij werken hierin met de SCHIP methode, waarbij ouders begeleid worden om zo goed mogelijk uit elkaar te gaan.
- In 2022 zijn medewerkers van Scala getraind in de preventieve scheidingsaanpak Dappere dino's, Stoere schildpadden en de Scheidingsatlas.

O4. Jeugdigen ervaren dat scholen en gemeentelijke organisaties die werken met jongeren aandacht hebben voor LHBTI

- In 2021 begeleidden we jongeren om met ideeën te komen hoe er meer aandacht en begrip kan komen voor LHBTIQ+. In 2022 is deze groep zelfstandig geworden en hebben we als gemeente een stap terug kunnen nemen. We monitoren op afstand.
- We werken samen met partners op het gebied van veiligheid zoals Veilig Thuis om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen.
- Zie ook thema 1.3 Gezondheid, (J. 'Mensen voelen zich veilig').

Algemeen
We geven actief vorm aan jongerenparticipatie door middel van Quests & Chats over actuele onderwerpen. Er is in 2022 gestart met een doorontwikkeling van jongerenparticipatie.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

L. Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal
Ouders merken dat we er alles aan doen om kinderen een goede start te geven en kansen te bieden om hun talenten te ontdekken en te ontplooien. Dit merken ze bijvoorbeeld door de aandacht die er vanaf het begin is als ze zwanger zijn en begeleiding aangeboden krijgen.

M. Ouders/verzorgers zijn vaardige opvoeders
Ouders merken dat er veel mogelijkheden zijn om ondersteuning te krijgen bij de opvoeding en dat we die ook proactief aanbieden. Bijvoorbeeld via kinderopvang, peuterspeelzaal en jeugdgezondheidszorg.

N. Jeugdigen zijn weerbaar
Jonge inwoners merken dat weerbaarheidsthema's concreet worden besproken in de klas. Professionals die met jonge inwoners werken krijgen hulp om de weerbaarheid te versterken.

O. Jeugdigen en ouders voelen zich ondersteund bij opvoeden en opgroeien
Zij merken dat we steeds meer op 'vindplekken' (school, huisarts) aanwezig zijn, waardoor ze makkelijker een vraag stellen of hulp vragen.

Beleidskaders

- Visie op samenleven 2020-2024
- Doe-agenda 'Kwetsbare jonge inwoners en ouders' 2021
- Preventie- en handhavingsplan Alcohol en Middelen 2021-2024
- Beleidsplan Hart voor de Jeugd, Verordening Hart voor de Jeugd en Beleidsregels Hart voor de Jeugd
- Regiovisie 'Geweld in afhankelijkheidsrelaties'
- Verordening Leerlingenvervoer Ooststellingwerf en Aanvullende beleidsregels Verordening Leerlingenvervoer
- Toezicht en handhaving kinderopvang en peuterspeelzalen
- Lokale Educatieve Jeugd Agenda (dynamisch)
- Subsidieregeling peuterspeelgroepen
- Doe-agenda 'Positieve Gezondheid' 2022
- Centrumregeling Sociaal Domein Fryslân
- Fryske regiovisie Jeugdhulp

Belangrijkste afwijkingen programma 1

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2021	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2022	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
1.1 Thema Meedoen	-20.651	-20.616	-21.994	-22.216	-222
1.2 Thema Samenleven	-3.905	-3.602	-4.059	-5.801	-1.742
1.3 Thema Gezondheid	-365	-482	-608	-516	92
1.4 Thema Goed opgroeien	-10.238	-9.643	-10.679	-11.854	-1.175
Totaal Lasten	**-35.159**	**-34.343**	**-37.340**	**-40.387**	**- 3.047 N**
Baten					
1.1 Thema Meedoen	10.381	9.186	9.890	9.761	-129
1.2 Thema Samenleven	561	418	547	2.713	2.166
1.3 Thema Gezondheid	20	-	20	22	2
1.4 Thema Goed opgroeien	536	415	642	450	-192
Totaal Baten	**11.498**	**10.019**	**11.099**	**12.947**	**1.848 V**
Saldo van baten en lasten	**-23.661**	**-24.324**	**-26.241**	**-27.440**	**-1.199**
Mutatie reserves					
Totaal Toevoegingen	**-378**	**-**	**-115**	**-115**	**-**
Totaal Onttrekkingen	**1.061**	**76**	**416**	**386**	**-30**
Mutatie reserves	**683**	**76**	**301**	**271**	**-30**
Resultaat	**-22.978**	**-24.248**	**-25.940**	**-27.169**	**- 1.229 N**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 1	Verschil
Energietoeslag	- 1.115 N
Armoede	27 V
Algemene reserve	- 30 N
Levensonderhoud	163 V
Participatiewet	- 120 N
Wmo	819 V
(Sport) accommodaties	69 V
Opvang Oekraïense vluchtelingen	363 V
Gezondheid	194 V
Jeugdhulp	- 1.265 N
Lokaal onderwijsbeleid	- 115 N
Corona	- 268 N
Overige kleine afwijkingen	49 V
Totaal afwijkingen	**- 1.229 N**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Thema 1.1 Meedoen

*Energietoeslag, nadeel € 1.115.000**

In 2022 is € 1.983.000 aan energietoeslag uitbetaald. Hiermee zijn 1.536 huishoudens bereikt. De compensatie daarvan van het rijk is gebaseerd op 1.285 huishoudens. Daardoor hebben we een tekort van € 313.000. We gaan er vanuit dat we hier alsnog voor gecompenseerd worden in 2023. Een deel van de compensatie is via de septembercirculaire gekomen. Dit is niet in de begroting verwerkt. Dat zorgt hier voor een nadeel van € 842.000 en komt in programma 6 terug als voordeel.

Armoede, voordeel € 27.000

Dit voordeel komt hoofdzakelijk door:

- Bijzondere bijstand, nadeel € 55.000. Dit komt door hogere lasten bewindvoering en kinderopvang.
- Schuldhulpverlening, voordeel € 35.000. Dit komt door lagere lasten voor de kredietbank. We konden vaker in eigen trajecten de financiële problemen oplossen. Bij problematische schulden ligt dit anders, hiervan zijn de schulden te hoog om zelf (met hulp) op te lossen. Dan is een schuldhulptraject bij de kredietbank het meest passend. Hiervan hoefden we in 2022 minder gebruik te maken. Daarnaast zijn er wat hogere lasten geweest omdat er meer ondernemers geholpen zijn.
- Armoede, voordeel € 102.000. Er zijn een aantal subsidies lager vastgesteld. Daarnaast is bij amendement € 40.000 beschikbaar gesteld voor energiebesparende maatregelen. Dit budget was niet nodig omdat er dekking vanuit andere (rijks) middelen was. Het extra budget voor kleding- en schoenenbonnen vanuit de algemene reserve was niet volledig nodig in 2022. Dit komt omdat de bonnen ook in 2023 nog ingeleverd kunnen worden. Dit zorgt voor een lagere onttrekking in 2022. De onttrekking van het restant vindt plaats in 2023.

*Algemene reserve, nadeel € 30.000**

Lagere onttrekking voor kleding- en schoenenbonnen. Het budget schuift door naar 2023. Zie hierboven bij armoede.

Levensonderhoud, voordeel € 163.000
Dit komt hoofdzakelijk doordat de aantallen WWB lager zijn dan begroot (50 cliënten lager). De lasten per cliënt zijn wel hoger dan verwacht. Daarnaast is ook meer loonkostensubsidie toegekend dan begroot. Het budget dat we van het rijk ontvangen ligt in lijn met wat we hadden begroot. In deze begroting hebben we voor het eerst de lasten en baten gelijk aan elkaar geraamd. Dit is een uitkomst van de heroverwegingen 2022. Het voordeel betekent dan ook dat we meer van het rijk hebben ontvangen dan we aan lasten voor levensonderhoud hebben gehad.

Participatiewet, nadeel € 120.000
Een deel van dit nadeel wordt gecompenseerd door de septembercirculaire (€ 73.000), dit bedrag komt als voordeel terug in programma 6. Het resterende nadeel van € 47.000 komt voornamelijk doordat st. Werk Ooststellingwerf in 2022 meer is ingezet om zo inwoners met een bijstandsuitkering de stap te laten zetten naar (regulier) werk. Ook heeft de doelgroep participatiewet een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Dit vraagt intensiever en langere trajecten om deze inwoners stappen te laten zetten zodat ze mee kunnen doen.

Wmo, voordeel € 819.000
- Beschermd wonen, voordeel € 450.000. Vanuit de centrumgemeente Leeuwarden hebben we een afrekening beschermd wonen ontvangen. Hier hadden we geen rekening mee gehouden.
- Woningaanpassingen, voordeel € 104.000. Er zijn in 2022 geen grote woningaanpassingen geweest. We hadden in de begroting rekening gehouden met twee grote woningaanpassingen en meerdere kleine. Er zijn wel drie grote aanpassingen aangevraagd en voorbereid in 2022, maar deze starten in 2023. Verder is er sprake van het uitstellen van woningaanpassingen (drukte bij bouwbedrijven) en uitstel van verhuizing omdat inwoners er tegenop zien.
- Hulpmiddelen, nadeel € 51.000. Er zijn in 2022 meer hulpmiddelen verstrekt dan verwacht. Dat betekent ook hogere lasten voor onderhoud van de hulpmiddelen.
- Hulp bij het huishouden, voordeel € 190.000. Ondanks de stijging van het aantal cliënten waarmee we in de begroting ook rekening hadden gehouden zijn de lasten niet evenredig gestegen. Oorzaken zijn dat in de vakantieperiode geen of minder hulp is verleend en hulp is soms later gestart wegens personeelstekort.
- Wmo begeleiding, voordeel € 123.000. Er zijn lagere lasten voor Wmo begeleiding. Dit komt door verschuiving van zware naar lichte zorg. Het aantal cliënten begeleiding plus was 19 in 2022 en 41 in 2021. Het aantal cliënten in dagbesteding plus was 9 in 2022 en 13 in 2021.

Thema 1.2 Samenleven
(Sport)accommodaties, voordeel € 69.000
De lagere lasten komen voornamelijk doordat er nog geen kapitaallasten zijn voor het DoarpsSintrum Donkerbroek.

Opvang Oekraïense vluchtelingen, voordeel € 363.000
We hebben een voordeel van € 363.000 voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Een deel van dit voordeel komt als nadeel terug in programma 6, er staan lasten inhuur personeel tegenover. Deels zijn de lasten ook lager geweest dan de vergoeding, bijvoorbeeld de uitvoeringslasten voor het verstrekken van de uitkeringen. Per saldo is het voordeel € 254.000*.

Thema 1.3 Gezondheid
Gezondheid, voordeel € 194.000
Er waren middelen gereserveerd voor de bloeizone. De lasten hiervan zijn uit de Regio Deal middelen betaald. Dat zorgt hier voor een voordeel. Daarnaast was de subsidieaanvraag voor VraagElkaar lager dan begroot. Een deel van de GIDSmiddelen is niet ingezet omdat de doe-agenda positieve gezondheid in juni 2022 is vastgesteld waardoor niet alle hiervoor bestemde middelen zijn besteed. Voor het onderwerp 'ouder worden' is minder uitgegeven dan begroot.

Thema 1.4 Goed opgroeien

Jeugdhulp, nadeel € 1.265.000

De overschrijding bij jeugdhulp komt voornamelijk door hogere lasten voor herstel en maatwerktrajecten. Ook is het aantal cliënten in zorg toegenomen ten opzichte van 2021 (voor hersteltrajecten en duurzame trajecten). Met name in het laatste kwartaal van 2022 zien we deze stijging.

Wat betreft hersteltrajecten heeft er voor € 270.000 nabetaling plaatsgevonden over voorgaande jaren (voornamelijk vanuit het woonplaatsbeginsel en betreft 8 jeugdigen). In de laatste maanden zijn er meerdere dure trajecten afgegeven waaronder 4 trajecten waarbij er zeer korte en intensieve zorg is ingezet met een waarde van € 120.000. Deze trajecten zijn met terugwerkende kracht ingezet waardoor deze kosten niet waren te voorzien in de prognose van augustus 2022. Van de toegekende profielen is ongeveer 10% tussentijds opgehoogd, dit zorgde voor hogere lasten van € 250.000.

Wat betreft maatwerk was er ook een afrekening van € 65.000 over voorgaande jaren en zijn er een aantal maatwerktrajecten afgegeven die we niet konden voorzien. De Jeugdwet bepaalt dat de gemeente een jeugdhulpplicht heeft en daarmee verantwoordelijk is voor jeugdhulp. Overall zien we dat de duurdere (herstel)trajecten gemiddeld minder lang duren dan waar we in de prognose rekening mee hadden gehouden, wat betekent dat er meer lasten op 2022 drukken.

We hebben te maken gehad met een prijsstijging van 2,01% per 1 januari 2022 en van 1,132% per 1 mei 2022. Bij de Voorjaarsrapportage 2023 en de Kaderbrief 2024 worden de structurele gevolgen in beeld gebracht. De gemeente is verplicht om jeugdhulp te leveren.

Lokaal onderwijsbeleid, nadeel € 115.000

Dit komt hoofdzakelijk door hogere lasten leerlingenvervoer. Er is een toenemend aantal leerlingen dat gebruik heeft gemaakt van het leerlingenvervoer in 2022.

Corona, nadeel € 268.000

- Er is € 82.000 betaald als coronacompensatie aan Caparis.
- Er is € 43.000 uitgegeven aan coronagerelateerde lasten voor vervoer, waaronder AutoMaatje.
- Er is € 44.000 uitgegeven als noodsteun aan het verenigingsleven.
- Er is € 99.000 uitgegeven aan coronagerelateerde lasten voor gezondheid.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 2 | Welzijn en educatie

Thema 2.2 Onderwijs (huisvesting)

Wat willen we bereiken

Handhaven van de kwaliteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van het onderwijs. Verbeteren en borgen van de samenwerking tussen zorg en onderwijs. Dit binnen de (financiële) kaders van het Rijk.

Wat hebben we bereikt

In samenwerking met de schoolbesturen is de kwaliteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van de huisvesting van het onderwijs ook in 2022 gehandhaafd.

Wat hebben we ervoor gedaan

Het uitvoeren van de wettelijk taak op het terrein van de huisvesting van het onderwijs.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Prima bereikbare scholen die kwalitatief goed onderwijs geven.

Beleidskaders

- Beleidsnota VVE 'Spelenderwijs' (2020)
- Omvormingsplan peuterspeelzaalwerk Ooststellingwerf (juni 2016)
- Verordening Leerlingenvervoer Ooststellingwerf 2022

Belangrijkste afwijkingen programma 2

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2021	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2022	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
2.2 Thema Onderwijs	-1.383	-1.244	-1.244	-980	264 V
Totaal Lasten	**-1.383**	**-1.244**	**-1.244**	**-980**	**264 V**
Baten					
2.2 Thema Onderwijs	48	46	46	53	7 V
Totaal Baten	**48**	**46**	**46**	**53**	**7 V**
Saldo van baten en lasten	**-1.335**	**-1.198**	**-1.198**	**-926**	**271 V**
Mutatie reserves					
Totaal Toevoegingen	-	-	-	-	-
Totaal Onttrekkingen	**31**	**12**	-	-	-
Mutatie reserves	**31**	**12**	-	-	-
Resultaat	**-1.304**	**-1.186**	**-1.198**	**-926**	**271 V**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 2	Verschil
Huisvesting onderwijs	271 V
Overige kleine afwijkingen	0 V
Totaal afwijkingen	**271 V**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Thema 2.2 Onderwijs

Huisvesting onderwijs, voordeel € 271.000

Het voordeel wordt veroorzaakt doordat we een lager omslagrentepercentage moesten hanteren. Daarnaast hanteren we sinds 2022 een hogere restwaarde bij afschrijving van gemeentelijke gebouwen. Het voordeel bij de onderwijsgebouwen hierdoor is hoger dan in eerste instantie berekend.

Programma 3 | Ruimtelijke en economische ontwikkeling

We blijven inzetten op een kwalitatief goede en toekomstbestendige woningvoorraad en toegang tot nieuwe bedrijfslocaties. Daarnaast willen we inzetten op het versterken en verduurzamen van recreatie en toerisme, bij voorkeur in regionale samenwerking en verbinding. Ook blijven we zorgen voor veilige fietspaden, wegen en kruisingen en hebben aandacht voor groen in de dorpen.

De datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet is opnieuw verschoven. Met de komst van de Omgevingswet wordt het huidige omgevingsrecht overzichtelijker, worden regels eenvoudiger en kunnen we procedures veel sneller doorlopen. Met de nieuwe instrumenten zoals de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en het Programma kan de gemeente straks in beleid en uitvoering sturen en monitoren om een gezonde en veilige fysieke leefomgeving richting haar inwoners te waarborgen.

Thema 3.1.1 Recreatie en Toerisme

Wat willen we bereiken

- We willen de promotie en marketing van onze gemeente als toeristische bestemming voortzetten.
- We willen inzetten op het ontwikkelen van nieuwe werkgelegenheid in de sector toerisme en recreatie.
- We willen inzetten op versterking van het bestaande recreatie en toerisme, passend bij de aard en schaal van de gemeente en de ruimtelijke kwaliteit.
- We willen inzetten op regionale samenwerking, waarbij we effectief samenwerken met buurgemeenten.

Wat hebben we bereikt

- De promotie en marketing van Ooststellingwerf als toeristische bestemming is een doorlopend proces en daar wordt hard aan gewerkt door zowel Coöperatie Appelscha 3.0 als de regionale marketingorganisatie Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland (TRZF).
- De werkgelegenheid is flink aangetrokken na de coronaperiode, en verschillende ondernemers hebben moeite de vacatures in te vullen vanwege de krapte op de markt.
- Ondernemers worden gestimuleerd om zich te blijven ontwikkelen op het gebied van gastheerschap. Daarnaast worden initiatiefnemers van nieuwe vestigingen of uitbreiding van recreatieve ondernemingen actief geadviseerd gebruik te maken van provinciale adviesorganisaties voor professioneel advies.
- De huidige samenwerking met Zuidoost Friesland en het Recreatieschap Drenthe is zeer waardevol.

Wat hebben we er voor gedaan

De gemeente is actief op lokaal, regionaal en provinciaal niveau om projecten (mede) uit te voeren en ondernemers te ondersteunen met advies.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

De recreatieve voorzieningen worden aangevuld of verbeterd waardoor de woonomgeving prettiger wordt.

Beleidskaders

- Masterplan Regio Appelscha (2017-2021)
- Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030 (2009)

Thema 3.1.2 BioBased Economy

Wat willen we bereiken

- We willen de ingezette koers van BioBased Economy (BBE) en de stimulerende rol van de gemeente voortzetten.
- We willen ondernemers faciliteren om de kansen van een BioBased Economy te verzilveren.
- We willen kennisdeling en kennisontwikkeling stimuleren over biobased materialen en producten tussen ondernemers, onderwijs, kennisinstellingen.

- We realiseren met onze partners een Leer- en kenniscentrum Bodem als onderdeel van de Regio Deal.

Wat hebben we bereikt

We hebben projecten ondersteund die bijdragen aan een BioBased Economy (BBE), zoals een biobased brug op het Ecomunitypark. Daarnaast is het thema circulaire economie en BBE beter ingebed in het onderwijs. Door projecten zoals 'Techniek op zijn kop' waarbij leerlingen van basisscholen uit Ooststellingwerf, samen met leerlingen van het Stellingwerf College en leerlingen van Mbo-instellingen hebben samengewerkt aan het opwaarderen van afval naar nieuwe producten.

Wat hebben we ervoor gedaan

Het afgelopen jaar hebben we veel met ondernemers gesproken over de kansen die liggen in circulaire economie en BBE. We hebben ondernemers geholpen om deze kansen te verzilveren, o.a. door te verbinden met onderwijs en kennisinstellingen en onderzoeks- en innovatietrajecten te starten.

We hebben inzet gepleegd op beter aanbesteden en dan met name het goede voorbeeld geven als overheid door meer circulair aan te besteden. Dit wil zeggen dat wij aan marktpartijen vragen om in het werk meer hergebruik van materiaal toe te passen. Zo zijn wij in gesprek met producenten van betonverharding over het verhogen van het hergebruik van materialen in betonproducten die wij toepassen in de openbare ruimte.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Op de lange termijn draagt BBE bij aan meer banen. Zowel voor praktijkgerichte opgeleiden als voor hoger opgeleiden. Vanuit de diverse projecten in en rondom het Biosintrum zijn meerdere leerlijnen bij Mbo-scholen in ontwikkeling, zoals de leerlijn Natuurlijk Bouwen, leerlijnen ten behoeve van een waterstof hub, opleidingsprojecten voor onderhoudsmonteurs elektrolyseapparaten, monteurs- en onderhoudsopleidingen voor diverse type zonnepanelen, etc.

Beleidskaders

- Roadmap NOM: De biobased economy in Noord – Nederland (2011)
- Innovatiecontract BBE, topsectorenbeleid (2011)
- Innovating for sustainable growth a bioeconomy for Europe (2012)
- Structuurvisie Ecomunitypark 2012 - 2022 (2012)
- The Biobased economy in the Northeast – Netherlands (2013)
- Beleidsvisie biobased economy Ooststellingwerf (2016)
- Uitvoeringsprogramma BBE Ooststellingwerf 2016-2020 (sept 2016)
- Nota van uitgangspunten Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021-2025
- Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021-2025

Thema 3.1.3 Werkgelegenheid

Wat willen we bereiken

- We richten onze energie op gevestigde bedrijven, met het ondernemersloket zorgen we voor een goede dienstverlening aan de bedrijven en we besteden aandacht aan de kwaliteit van bedrijventerreinen.
- We willen dat er aandacht is voor de (her)ontwikkeling van alle bedrijventerreinen in onze gemeente.
- We willen voldoende ruimte hebben om de groei van bedrijven te kunnen faciliteren.
- We willen een gunstig ondernemersklimaat bevorderen.
- We willen verkennen wat nodig is (acquisitieplan) om nieuwe bedrijven aan te trekken.
- We willen blijven investeren in de rol van het ondernemersloket en de bedrijvencontactfunctionaris.
- We willen startende ondernemers en zzp-ers stimuleren en de weg wijzen.
- We willen het lokale inkoop- en aanbestedingsbeleid continueren.
- We willen de samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs bevorderen mede met hulp van het Biosintrum.

Wat hebben we bereikt

- Door met een nieuwsbrief ondernemers te informeren en het invoeren van een ondernemersloket op vaste tijden in het gemeentehuis kunnen ondernemers laagdrempelig vragen stellen over het starten van een bedrijf.
- We hebben een detailhandelsvisie opgesteld die kan dienen als toetsingskader voor het vestigen van nieuwe bedrijven.

Wat hebben we ervoor gedaan

- Inrichten van een ondernemerstafel in het gemeentehuis.
- We hebben een detailhandelsvisie opgesteld. We hebben actief deelgenomen aan het samenwerkingsverband 'Friesland Werkt'.
- De werkgeversinstrumentengids Dennis is geïntroduceerd. Op basis van dit pakket kan een ondernemer eenvoudig inzien welke werkgeversinstrumenten en maatregelen er zijn en op welke wijze die benut kunnen worden.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

De inwoner kon geheel vrijblijvend binnenlopen voor overleg, advies en informatie. De ondernemers kunnen beter gebruik maken van de regelingen om medewerkers aan te trekken.

Beleidskaders

- Actieplan Oosterwolde De Nieuwe Winkelstraat
- Samenwerken aan een Krachtig en prachtig winkelgebied van Oosterwolde
- detailhandelsvisie Ooststellingwerf 2022-2025

Thema 3.2 Verkeer, wegen en groen

Wat willen we bereiken

- We willen de extra investeringen op onderhoud wegen, zoals in de Meerjaren-Onderhouds-Planning (MOP) wegen is vastgesteld, structureel doorzetten en uitvoeren.
- We zorgen voor veilige fietspaden, wegen en kruisingen.

Wat hebben we bereikt

De gemeente heeft de openbare ruimte (groen, kunstwerken, riolering en wegen) onderhouden. De levensduur van de wegen is zo lang mogelijk verlengd zonder dat dit tot (meer) onveilige situaties en mogelijke aansprakelijkheidsstellingen leidde. Onder andere de bermen zijn verbeterd en er is extra onderhoud aan de bomen uitgevoerd. In 2022 is gestart met de uitvoering van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV). Wat betreft klimaatadaptatie (riolering en water) stond 2022 in het teken van de planvoorbereiding en de aanvraag van landelijke subsidies.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Onderhoud wegen en bruggen

- De MOP wegen 2022-2026, planjaar 2022 is uitgevoerd.
- De MOP civieltechnische kunstwerken 2018-2022, planjaar 2022, is uitgevoerd.
- De MOP civieltechnische kunstwerken 2023-2027 is vastgesteld.
- Er zijn maatregelen uitgevoerd (planjaar 3 van 3) om de bermen langs A-routes die tevens landbouwroute zijn structureel te verbeteren. Dit is uitgevoerd in combinatie met de MOP wegen.
- Er zijn diverse maatregelen uit het SPV uitgevoerd. Hiermee hebben we gezorgd voor veiligere wegen.
- We hebben ook in 2022 weer ingezet op gedragsverandering door het inzetten van verkeerseducatie en veiligheidsbewustzijn.
- We vervangen in de periode 2019 tot en met 2022 alle traditionele openbare verlichting door LED verlichting. We hebben inmiddels ons gehele areaal openbare verlichting vervangen door LED.

Openbaar Groen

- We hebben zoveel mogelijk bomen, die voor onveilige situaties zorgden, gesnoeid volgens de methode 'categorisch boombeheer'.

- De eikenprocessierups was ook in 2022 volop aanwezig. We hebben dit in de gaten gehouden en de rups bestreden om de overlast te beperken. Daarnaast hebben we in 2022 een start gemaakt met de proef paringsverstoring van de eikenprocessierups om de plaag beheersbaar te houden. We hebben plantvakken en bermen aangepast om daarmee de biodiversiteit te verhogen.
- In het plantseizoen 2022-2023 zijn we begonnen met het 1 op 1 herplanten van bomen. De raad heeft hiervoor in de begrotingsvergadering van november 2021 extra middelen beschikbaar gesteld.

Riolering & Stedelijk water
We hebben doelmatig, efficiënt en rechtmatig invulling gegeven aan de afvalwater-, hemelwater- en grondwaterzorgplicht. De wijze waarop dat is gedaan is omschreven in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Het GRP is in 2020 vastgesteld en terug te vinden via: https://ooststellingwerf.rioolplan.nl.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Wegen & Verkeersveiligheid
- De gebruikers hebben gemerkt en gezien dat de kwaliteit behouden blijft.
- De verkeersdeelnemers hebben gemerkt en gezien dat de verkeersonveilige situaties zijn aangepakt en verkeersveiliger zijn geworden.
- De weggebruikers hebben gemerkt en gezien dat de bermen verbeterd zijn.
- De gebruikers hebben gemerkt en gezien dat bruggen en oevervoorzieningen onderhouden zijn.
- De weggebruikers hebben gemerkt en gezien dat de fietsroutes veiliger zijn geworden.
- Inwoners hebben gemerkt dat er verkeerseducatieprojecten zijn aangeboden. Bij deze projecten is aandacht besteed aan voorlichting, educatie, veiligheidsbewustzijn en verkeersveiligheid.

Openbaar Groen
- Op diverse locaties in de gemeente zijn werkzaamheden uitgevoerd om onveilige situaties met bomen te voorkomen.
- De gebruikers van de openbare ruimte zijn gewaarschuwd voor de aanwezigheid van de eikenprocessierups.
- Er zijn meer bloem- en kleurrijke plantvakken en bermen.

Riolering & Stedelijk water
Inwoners konden gebruik maken van een veilig, functioneel, heel en schoon afvalwaterafvoersysteem en hebben zo weinig mogelijk overlast en schade gehad door extreme neerslag en/of de grondwaterstand.

Beleidskaders

- Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan (GVVP) 2013-2018: Dit plan is nog steeds actueel. We zijn bezig met een mobiliteitsprogramma, dat dit plan vervangt.
- Notitie Groenbeleid 2011 (Raad januari 2012)
- Beleidsnotitie biodiversiteit gemeente Ooststellingwerf Versie 10 maart 2021, vastgesteld 20 april 2021
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2020 - 2024
- Notitie 'Het behoud van veilige bomen' 2020

Thema 3.3.1 Milieu 2030 CO2 neutraal, zonneweides

Wat willen we bereiken

- We zijn in 2030 een duurzame CO2-neutrale gemeente.
- We willen de koers voor het bevorderen en faciliteren van duurzaamheid doorzetten.
- We willen de bewustwording over duurzaamheid vergroten.
- We willen inwoners betrekken bij het vormgeven van projecten.
- We willen in 2030 een energieneutrale gemeente zijn.
- We willen klimaatbestendig zijn in 2030.
- We willen meer kringlopen sluitend maken.

Wat hebben we bereikt

Steeds meer mensen zijn bezig met het besparen op energiegebruik en treffen verduurzamingsmaatregelen, zoals isolatie of de aanleg van warmtepomp en zonnepanelen. De bewustwording over duurzame energie en energiebesparing is gestimuleerd door uitvoering van het project 'Thuisbesparen & wonen'. Binnen dit project zijn cadeaubonnen uitgegeven waarmee verduurzamende artikelen konden worden gekocht bij de lokale bouwmarkten. Er zijn inwoners opgeleid als energiecoaches. Deze coaches kunnen op verzoek een gratis energiescan van een woning maken. Ook is een actie 'junior energiecoach' onder leerlingen van basisscholen uitgevoerd. De kinderen werden gestimuleerd om samen met hun ouders het energieverbruik binnen het huishouden onder de loep te nemen. Daarnaast is er een energiefestival georganiseerd in Appelscha.

Het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NLPG) geeft de opgaven op het gebied van water, natuur, stikstof, klimaat, de energietransitie, delen van de woningbouwopgave, het natuurherstel en moet zorgen voor een gecombineerde aanpak voor een vitaal landelijk gebied met doelstellingen die onontkoombaar gehaald moeten worden. Ruimtelijke, economische en sociale vraagstukken hangen nauw met elkaar samen. Hier ligt ook een verantwoordelijkheid bij lokale overheden. Per gebied wordt gekeken wat de mogelijkheden zijn. Doelstelling is om in juli 2023 in elk gebied duidelijk te hebben wat de doelen per gebied zijn en hoe die gehaald worden.

Wat hebben we ervoor gedaan

Uitvoeren van lopende projecten en acties binnen Programma Duurzaamheid, waaronder:

- Regionale energiestrategie (RES)
- Uitvoeringsagenda Transitievisie Warmte
- Pilotproject SmartGrid en Waterstof
- Plaatsen laadpalen in de openbare ruimte
- Uitvoering klimaatadaptatie-projecten uit het gemeentelijk rioleringsplan
- Handboek openbare ruimte
- Duurzaamheidseducatie
- Uitvoering projecten Biodiversiteitsplan, waaronder het opstellen van dorpsprofielen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Inwoners zijn via de gemeentelijke website en sociale media geïnformeerd over de gemeentelijke projecten en over de mogelijkheden voor een duurzaamheidslening.
- Woningeigenaren zijn geïnformeerd over de mogelijkheden om een gratis bespaarbox of bespaarkaart aan te schaffen.
- Basisschoolkinderen krijgen structureel les over duurzaamheid. Daarnaast zijn de basisscholen en hun leerlingen geïnformeerd over het project junior energiecoach.
- Inwoners zijn betrokken bij het maken en de uitvoering van het biodiversiteitsplan, bijvoorbeeld via het project wildcamera's en het roekenbeheer.
- Voor de uitvoering van het roekenbeheer maken we gebruik van vrijwilligers voor het verjagen van de roeken.
- Onze inwoners merken dat de leefomgeving steeds schoner wordt. Daarnaast wordt het aanbod van milieuprojecten steeds breder en laagdrempeliger. Zo krijgen de inwoners meer mogelijkheden om hun bijdrage aan een schonere leefomgeving te leveren.
- Ook is samen met alle Friese gemeenten een digitaal duurzaam bouwloket ingericht. Hier kunnen bedrijven en inwoners terecht met al hun vragen op het gebied van energiebesparing en duurzame energie.

Beleidskaders

- Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030
- Infographic Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030
- Beleid zonnepaneelvelden gemeente Ooststellingwerf (vastgesteld in 2021)
- Nota van uitgangspunten Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021 - 2025
- Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021 - 2025
- Biodiversiteitsplan

Thema 3.3.2 Afval

Wat willen we bereiken

- Voldoen aan de VANG-doelstelling 2020 van het Rijk (VANG = Van Afval Naar Grondstof). Met de invoering van Diftar+ en het verder optimaliseren van de nascheiding van restafval in 2021 is het doel om in 2022 te kunnen voldoen aan de landelijke richtlijn om 75% van het huishoudelijk afval te scheiden en maximaal 100 kg per inwoner per jaar aan te verbranden restafval te hebben. We richten ons verder op het realiseren van de VANG-doelstelling 2025 van 30 kg restafval per inwoner per jaar.
- Inwoners hebben steeds minder huishoudelijk afval en bieden dit afval nog beter gescheiden aan.
- Zwerfafval in de openbare ruimte verder terugdringen en daarmee de mooie score van de zwerfafvalmonitoring in 2020 van 8,8 punten vasthouden, dan wel verbeteren.
- Samen met ondernemers het zwerfafval in de winkelgebieden terugdringen.

Wat hebben we bereikt

- De Van Afval Naar Grondstof (VANG)-doelstelling 2022: In het afgelopen jaar is er 110 kg restafval per inwoner verbrand (2021: 127kg). Daarmee is de VANG-doelstelling van 100 kg te verbranden restafval per inwoner per jaar nog niet gehaald. Overigens worden de installaties bij Omrin steeds beter afgesteld, waardoor het restafval steeds beter wordt nagescheiden. Ooststellingwerf staat in 2022 op de 4e plaats van de Friese gemeenten die hun afval laten nascheiden door Omrin. Wat opvalt in de cijfers is dat de inzameling van huis aan huis restafval verder gedaald is en daar scoren we in Friesland als één na beste. Grof huishoudelijk afval is ook iets gedaald, maar de kilo's voor Bouw- en Sloopafval zijn toegenomen. Daar is vooral de winst te behalen.
- In mei 2022 is in de gemeente Ooststellingwerf het zwerfafval gemonitord. Met een score van 8,9, oftewel een ruime A-beoordeling. Deze goede score is mede te danken aan de diverse jaarlijkse zwerfafval opruimacties en de vrijwilligers (inmiddels 175), die het zwerfafval in hun leefomgeving opruimen.
- Mede door het gebruik van de afvalapp is het scheidingspercentage op de Milieustraat gestegen.

wat hebben we ervoor gedaan

- We nemen deel aan de provinciale communicatiecampagne 'Samen Halen We Alles Eruit'. Met deze campagne worden onze inwoners via de sociale media geïnformeerd over afvalpreventie, afvalscheiding en over de nascheiding van het restafval en kunststoffen bij onze afvalverwerker Omrin.
- De gemeente is Supporter van Schoon en roept haar inwoners voortdurend op dit ook te worden. De gemeente faciliteert vrijwilligers met inzamelmiddelen. Het aantal vrijwilligers is toegenomen ten opzichte van 2021.
- Het project met als doel het gescheiden aanbieden van afval in de grijze container (sortibak) en groene container (biobak) te verbeteren is afgerond.
- Op het basis en voortgezet onderwijs zijn projecten rondom (zwerf)afval uitgevoerd.
- Samen met ondernemers en Nederland Schoon hebben we winkelgebieden gemonitord op zwerfafval en zijn gezamenlijk opruimacties gehouden.
- Het reserveringssysteem op de Milieustraat is in de afvalapp ingevoerd.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- De inwoner, die z'n afval goed scheidt en daardoor minder afval heeft, betaalt minder afvalstoffenheffing.
- Inmiddels zijn er ruim 175 vrijwilligers, die (wekelijks of maandelijks) zwerfafval in hun leefomgeving opruimen.
- Er is een afvalapp waarmee bezoekers zich vooraf aanmelden voor een bezoek aan de Milieustraat.

Beleidskaders

- Programma Duurzaamheid 2021-2025
- Beleids- en uitvoeringsplan zwerfafval 2014-2022
- Wet milieubeheer
- Landelijk Afval Plan (LAP)
- Afvalstoffenverordening Ooststellingwerf

Thema 3.4 Bouwen en wonen (inclusief volkshuisvesting)

Wat willen we bereiken

- We willen een aantrekkelijke woongemeente zijn voor onze huidige en toekomstige inwoners.
- We willen de leefbaarheid in de dorpen behouden en ontwikkelen.
- Onze inwoners wonen in een huur- of koopwoning die past bij hun financiële situatie, gezinssamenstelling of zorgbehoefte. Daarnaast willen we dat deze woning energieneutraal en digitaal ontsloten is.
- We blijven inzetten op inbreiding, maar we staan op sommige plekken ook nadrukkelijk open voor uitbreiding.
- We kiezen daarbij voor het behoud van ruimtelijke kwaliteit.
- We willen aandacht voor sociale woningbouw.
- We staan open voor innovatieve woningbouw zoals knarrenhofjes of tijdelijke woningen.

Wat hebben we bereikt

In 2022 was sprake van een turbulente woningmarkt, zo ook in Ooststellingwerf. Net als in 2021 was er veel druk op de woningmarkt, met name de koopsector. Binnen deze context was Ooststellingwerf ook in 2022 een aantrekkelijke woongemeente voor onze inwoners, ongeacht of er werd gewoond in een huur- of koopwoning. Door het opstarten van nieuwe woningbouwprojecten is er voor gezorgd dat ook in de toekomst een bijdrage geleverd kan worden aan de leefbaarheid in onze dorpen.

Wat hebben we ervoor gedaan

- We hebben een nieuwe woon(zorg)visie inclusief woningmarktonderzoek door uw raad laten vaststellen, en zijn gestart met de uitvoering van de acties die hier benoemd zijn.
- We hebben nieuwe regionale woningbouwafspraken tot 2030 gemaakt met de provincie met ruimte voor woningbouw passend bij de behoefte blijkend uit het woningmarktonderzoek.
- We hebben nieuwe meerjarige prestatieafspraken met woningcorporaties en huurders gemaakt.
- We zijn gestart met de planvorming van verschillende woningbouwlocaties, zowel gemeentelijke locaties als locaties van derden, onder de noemer van Taskforce Woningbouw. Uw raad is in 2022 tweemaal geïnformeerd over de stand van zaken van alle woningbouwprojecten die onder deze Taskforce vallen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Dat het goed wonen is in Ooststellingwerf in een aantrekkelijke woningvoorraad.
- Dat er kwaliteitsslagen in de woningvoorraad plaatsvinden. Dit zijn zowel kwaliteitsverbeteringen (door woningcorporaties) als nieuwbouw.
- Dat er verschillende plannen in voorbereiding zijn. Hierover zijn inwoners geïnformeerd door bewonersavonden en gesprekken met plaatselijk belang.
- Maar in 2022 zullen inwoners ook geconfronteerd zijn met stijgende woningprijzen in alle segmenten van de voorraad. Deze trend beperkt de doorstroming en heeft tot gevolg dat specifieke groepen niet slagen in het vinden van een passende woning. Door de acties die benoemd staan in de woon(zorg)visie uit te voeren, dragen we bij aan het vergroten van deze slaagkans.

Beleidskaders

- Woon(zorg)visie Ooststellingwerf 2022-2026

Belangrijkste afwijkingen programma 3

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2021	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2022	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
3.1 Thema Economische ontwikk.	-700	-491	-948	-785	163 V
3.2 Thema Openbare ruimte	-3.673	-4.649	-5.511	-2.647	2.864 V
3.3 Thema Milieu	-5.015	-4.795	-5.892	-5.926	- 33 N
3.4 Thema Bouwen en wonen	-740	-2.006	-5.115	-2.356	2.760 V
Totaal Lasten	**-10.127**	**-11.942**	**-17.467**	**-11.713**	**5.754 V**
Baten					
3.1 Thema Economische ontwikk.	544	417	500	590	90 V
3.2 Thema Openbare ruimte	503	122	122	118	- 4 N
3.3 Thema Milieu	5.987	6.255	6.891	7.405	513 V
3.4 Thema Bouwen en wonen	888	3.011	5.357	3.029	- 2.328 N
Totaal Baten	**7.921**	**9.805**	**12.870**	**11.142**	**- 1.727 N**
Saldo van baten en lasten	**-2.206**	**-2.137**	**-4.597**	**-571**	**4.026 V**
Mutatie reserves					
Totaal Toevoegingen	**-2.229**	**-1.129**	**-2.241**	**-1.542**	**699**
Totaal Onttrekkingen	**3.213**	**3.550**	**4.909**	**582**	**-4.327**
Mutatie reserves	**984**	**2.421**	**2.668**	**-960**	**-3.628**
Resultaat	**-1.223**	**285**	**-1.929**	**-1.530**	**399 V**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 3	Verschil
Economische aangelegenheden	228 V
Algemene reserve	- 215 N
Recreatie en toerisme	26 V
Verhardingen	2.911 V
Algemene reserve, mop wegen	- 134 N
Algemene reserve, verkeersveiligheid	- 394 N
Reserve strategische projecten, Haerenkwartier	- 2.000 N
Straatreiniging	- 80 N
Milieubeleid	337 V
Algemene reserve	- 337 N
Afvalinzameling	168 V
Reserve lastenverlichting	- 147 N
Riolering	- 27 N
RO, Vhv en Bestemmingsplannen	1.599 V
Algemene reserve, omgevingswet	- 254 N
Algemene reserve, taskforce woningbouw	- 1.348 N
Grond en gebouwen	40 V
Overige kleine afwijkingen	26 V
Totaal afwijkingen	**399 V**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Thema 3.1 Economische ontwikkelingen

*Economische ontwikkelingen, voordeel € 228.000**

Het voordeel komt hoofdzakelijk door lage uitgaven voor Biobased Economy. De afronding, verantwoording en afrekening van een tweetal projecten vindt plaats in 2023. Voor de besteding van het resterende budget van BBE is een Uitvoeringsstrategie Circulaire Economie in voorbereiding.

*Algemene reserve, nadeel € 215.000**

Lagere lasten voor Biobased Economy. Zie hierboven.

Recreatie en Toerisme, voordeel € 26.000

Voor de aanpak van vitale logies is budget gereserveerd binnen het uitvoeringsprogramma Recreatie en Toerisme van de Regio Deal. Daardoor was het reguliere budget niet nodig. Dit zorgt voor een voordeel.

Thema 3.2 Openbare ruimte

Verhardingen, voordeel € 2.911.000

- MOP wegen, voordeel € 134.000*. Om de werkzaamheden voor de MOP wegen zo efficiënt mogelijk uit te voeren zijn de werkzaamheden voor 2022 en 2023 gezamenlijk uitgezet. Dit kan betekenen dat in het eerste jaar het budget wordt onder- dan wel wordt overschreden. Deze onder- of overschrijding loopt dan via de algemene reserve en wordt dan weer in het volgende jaar recht getrokken. Deze werkwijze is ingezet in 2018. Hiermee wordt het beschikbare budget beter ingezet (zie ook raadsmededeling 472). Dit betekent dat nu de onderschrijding over 2022 van € 134.000 wordt toegevoegd aan de algemene reserve en in 2023 wordt ditzelfde bedrag weer onttrokken en aan het budget mop wegen 2023 toegevoegd.

- Verkeersveiligheid, voordeel € 393.500*. In de raadsvergadering van 15 februari 2022 is € 500.000 beschikbaar gesteld voor het verbeteren van de verkeersveiligheid. Op grond van een plan van aanpak zijn in 2022 de eerste maatregelen uitgevoerd. In 2023 wordt het project voortgezet. Dit zorgt voor een lagere onttrekking aan de algemene reserve.
- Haerenkwartier, voordeel € 2.000.000*. De geraamde onttrekking uit de reserve strategische projecten voor het Haerenkwartier vindt niet in 2022 plaats. De bouw van de woningen is afgerond. Vanwege onder andere de lange levertijd van de materialen is later met de realisatie van de openbare ruimte gestart dan verwacht.
- Veilige fietsverbinding Waskemeer, voordeel € 220.000*. Bij de begrotingsbehandeling in november 2021 is voor het jaar 2022 door het aannemen van amendement 186 € 220.000 beschikbaar gesteld voor het aanleggen van een veilige fietsverbinding in Waskemeer. Dit is in 2022 niet uitgevoerd. De werkzaamheden worden doorgeschoven naar het jaar 2023. We stellen voor het budget voor 2023 beschikbaar te houden via resultaatbestemming.
- Daarnaast is er een voordeel op kapitaallasten omdat een aantal investeringen later gereed zijn. De kapitaallasten starten dan een jaar later. Ook is er een voordeel door lagere toegerekende rente.

*Algemene reserve, nadeel € 134.000**
Toevoeging aan de algemene reserve. Zie hierboven bij MOP wegen.

*Algemene reserve, nadeel € 393.500**
Lagere onttrekking aan de algemene reserve. Zie hierboven over verkeersveiligheid.

*Reserve strategische projecten, nadeel € 2.000.000**
Lagere onttrekking aan de reserve strategische projecten. Zie hierboven over het Haerenkwartier.

Straatreiniging, nadeel € 80.000
Dit komt voornamelijk doordat een geplande investering van een gladheidmeldsysteem lager was dan de activeringsgrens waardoor de lasten volledig in het jaar 2022 vallen. Daarnaast was er meer noodzakelijk onderhoud van het materieel dan gepland. Daarbij lagen de prijzen ook hoger door de inflatie. Gecombineerd met een aantal incidentele uitgaven zoals het opruimen van vlaggen en aanschaf van een aanhangwagen maakt dat er een overschrijding is.

Thema 3.3 Milieu
*Milieubeleid, voordeel € 337.000**
In 2022 is de Transitievisie Warmte vertaald naar een uitvoeringsprogramma met een aanpak vanuit de OWO samenwerking. Het uitvoeringsprogramma bevat een 10-tal concrete uitvoeringsprojecten waaraan de komende periode (2022-2026) gewerkt wordt. De beschikbare klimaatmiddelen worden ingezet voor de uitvoering van deze projecten. Gezien de looptijd van het programma stellen we voor om de resterende middelen ultimo 2022 van € 337.000 toe te voegen aan de algemene reserve en hieruit gedurende de looptijd van het programma de lasten te dekken.

*Algemene reserve, nadeel € 337.000**
Toevoeging aan de algemene reserve. Zie hierboven bij milieubeleid.

Afvalinzameling, voordeel € 168.000
Er was een onttrekking aan de algemene reserve begroot van € 130.000. Deze onttrekking is niet nodig. Er kan een bedrag toegevoegd worden aan de reserve van € 17.000. Dit komt doordat de baten € 92.000 hoger zijn dan begroot doordat het aantal ledigingen en ingezamelde tonnages hoger is dan begroot. Verder zijn de papieropbrengsten € 112.000 hoger door een ver bovengemiddelde papierprijs. Er was een voordeel van € 61.000 op de inzameling van grof huishoudelijk afval, tuin en hout door met name lagere hoeveelheden en lagere verwerkingsprijzen. Hogere lasten waren er bij het huishoudelijk afval, met name doordat de vergoeding van 2020 en 2021 vanuit de Wastetool in die jaren niet was benut en dit alsnog is ingehaald in 2022, met een overschrijding van € 41.000. Op de afvoer van huishoudelijke afval zit een nadeel van € 76.000, waarvan € 44.000 door de financiële afwikkeling van de nascheiding 2020 en meer ingezamelde tonnages restafval (376 ton). Afval beschouwen we in de begroting als één geheel. Het verschil wordt gemuteerd in de reserve, zie ook hieronder. Per saldo is er een voordeel van € 21.000. Dit komt doordat er meer salarislasten konden worden toegerekend dan begroot.

Reserve lastenverlichting, nadeel € 147.000
De geraamde onttrekking van € 130.000 komt te vervallen. De toevoeging is € 17.000.

Riolering, nadeel € 27.000
De riolering beschouwen we in de begroting als één geheel. Het verschil wordt gemuteerd in de voorziening. Het resterende verschil komt doordat er meer salarislasten konden worden toegerekend aan de riolering (€ 50.000). Dit zorgt voor een voordeel voor de exploitatie. Door uitgestelde investeringen kon minder btw worden toegerekend (€ 76.000), dit zorgt voor een nadeel in de exploitatie. Per saldo komen we op een nadeel van € 27.000.

Thema 3.4 Bouwen en Wonen
Ontwikkelplannen inclusief grondexploitatie, € 0 (resultaat neutraal)
Dit bestaat uit twee onderdelen: één ervan heeft invloed op het rekeningsresultaat en de ander niet. Invloed op het rekeningsresultaat is de jaarlijkse actualisatie van de omvang van de reserve grondexploitatie. De omvang van de reserve is gebaseerd op de risico's met betrekking tot de toekomstige verkopen voor de komende vijf jaar en de huidige boekwaarde van de complexen. Dit jaar stellen wij voor om de omvang van de reserve niet via de gebruikelijke actualisatie te bepalen. De taskforce draait op volle toeren. Naar verwachting zullen er de komende tijd nieuwe exploitatieplannen aan u worden voorgelegd. Dan is het goed om de reserve grondexploitatie op niveau te hebben.

De grondexploitatie is in administratief opzicht een sluitend systeem. Het saldo van de baten en lasten, na winstneming via de reserve, wordt verrekend met de boekwaarde op de balans. De afname (de lasten waren lager dan de baten) van de boekwaarde is € 1.615.000:

- Resultaat uit reguliere baten en lasten € 2.792.000 (afname boekwaarde). Bij de woningbouwcomplexen zijn er twee kavels verkocht bij Elsloo. En er zijn twee industriekavels, waarvan één grote zichtkavel, in 2022 verkocht.
- Toevoeging aan de reserve (toename boekwaarde) in verband met winstneming volgens de POC-methode (percentage of completion) € 1.052.000. Door de hogere opbrengsten wordt de winstneming ook hoger.

RO, Vhv en Bestemmingsplannen, voordeel € 1.599.000

- Omgevingswet, voordeel € 254.000*. Voor de implementatie van de Omgevingswet werken we met een programmabudget. Elke jaar wordt het restantbudget via de algemene reserve overgeboekt naar het nieuwe jaar om uitvoering te kunnen blijven geven aan de projecten binnen het programma. In 2022 zijn met name kosten gemaakt voor opleidingen, pilot omgevingsplan en regels ruimtelijke kwaliteit en fysieke leefomgeving. De kosten in 2022 bedroegen € 77.325. Het resterende budget ultimo 2022 bedraagt € 253.853.
- Taskforce woningbouw, voordeel € 1.348.000*. De taskforce is in 2022 gestart en wordt voortgezet in 2023. Het resterende budget uit de algemene reserve blijft beschikbaar in 2023.

*Algemene reserve, nadeel € 254.000**
Lagere onttrekking, zie hierboven bij omgevingswet.

*Algemene reserve, nadeel € 1.348.000**
Lagere onttrekking, zie hierboven bij Taskforce woningbouw.

Grond en gebouwen, voordeel € 40.000
Dit voordeel is te danken aan verschillende kleinere verkopen (bijvoorbeeld voor transformatorstations) en verhuur.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 4 | Strategische projecten en ontwikkelingen

Naast de strategische projecten Venekoten-Centrum in Oosterwolde, het Masterplan Regio Appelscha en het Biosintrum in Oosterwolde stellen we in dit programma de strategische ontwikkelingen binnen onze gemeente centraal.

De baten en lasten van Programma 4 worden in de overige programma's verantwoord.

Thema 4.1 Venekoten Centrum Oosterwolde

Wat willen we bereiken

- We willen dat de uitvoering van het centrumplan Oosterwolde volgens plan wordt afgerond om te werken aan een toekomst bestendig centrum.
- We willen dat inwoners, ondernemers en vastgoedeigenaren een duidelijke stem krijgen bij de herinrichting en planontwikkeling van winkelgebied.
- Uitvoering te geven aan de in 2020 vastgestelde Bedrijven Investering zone Oosterwolde (BizO) en met behulp van dit meerjarig beleidsplan (2020-2025) samen met ondernemers en vastgoedeigenaren de economie en het centrum van Oosterwolde te versterken en aantrekkelijk te maken voor de inwoners van (en buiten) Ooststellingwerf.

Wat hebben we bereikt

De samenwerking tussen gebruikers en eigenaren van het centrum gaat goed. De partijen weten elkaar goed te vinden, met als resultaat een krachtig en prachtig dorpscentrum. Deze goede samenwerking heeft In de afgelopen periode geleid tot diverse ingrepen in de openbare ruimte die de beleving, gezelligheid, en het aantrekkelijk maken voor het winkelende publiek en de inwoners positief heeft beïnvloed.

Wat hebben we ervoor gedaan

Door regelmatige overlegstructuren in te voeren, een detailhandelsvisie vast te stellen en resultaat gericht te werken ontstaat er een door gemeente en eigenaren/winkelhouders gedragen opdracht om te komen tot een levendig centrum Oosterwolde.

Tussen gemeente en ondernemers/vastgoedeigenaren vindt maandelijks overleg plaats waarbij nieuwe toekomstige initiatieven worden besproken, lopende werkzaamheden worden doorgenomen, en gedane zaken worden afgevinkt. Om dit alles in goede banen te leiden en kosten in beeld te brengen is een centrummanager aangesteld.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Aankleding van het centrum, gezelligheid van het centrum dus beleving is wat de inwoner hier van merkt. De genomen voorzieningen maakt dat de inwoner het als plezierig moet ervaren om te winkelen. Daarnaast zorgen de acties en het aantrekkelijk maken van het centrum dat ook mensen van buiten Oosterwolde terug komen om te winkelen.

Beleidskaders

- Structuurvisie 2010-2020-2030 Ooststellingwerf
- Eindrapport 'Samenwerken aan een Krachtig en prachtig winkelgebied in Oosterwolde'
- Masterplan Oosterwolde-centrum Venekoten-noord
- BizO 2020-2025

Thema 4.2 Masterplan regio Appelscha

Wat willen we bereiken

- We willen dat de uitvoering van het Masterplan Appelscha volgens plan wordt afgerond.
- We willen dat er een integrale visie wordt ontwikkeld op de ruimtelijke ontwikkeling van Appelscha waarin lopende projecten een plek krijgen.
- We willen onderzoeken in hoeverre toeristenbelasting kan terugvloeien naar de sector.

Wat hebben we bereikt

- Het project Bosbergtoren en het project Boerenstreek is afgerond.
- Appelscha 3.0 en TRZF werken beiden aan de promotie van Appelscha en omgeving.

Wat hebben we er voor gedaan

- We hebben subsidie verleend.
- Via de Regio Deal is een ontwikkelagenda opgesteld voor de regio Zuid-Oost.
- In de omgevingsvisie is het onderwerp Recreatie en toerisme uitgebreid opgenomen.
- Er wordt momenteel gewerkt aan het Omgevingsplan Appelscha waarin de ruimtelijke ontwikkelingen in samenspel met de bewoners worden beschreven.
- We hebben de Bosbergtoren verhuurd aan Appelscha 3.0.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

De regionale aantrekkingskracht van het dorp Appelscha is vergroot en daarmee ook de recreatieve aantrekkelijkheid.

Beleidskaders

- Raadsbesluit Coöperatie Appelscha regio 3.0
- Masterplan Regio Appelscha (2017)
- Structuurvisie 2010-2020-2030 Ooststellingwerf
- Omgevingsvisie Ooststellingwerf 2021

Thema 4.3 Biosintrum

Wat willen we bereiken

- We willen dat het Biosintrum als uniek voorbeeld de verdere ontwikkeling van de BioBased Economy in Ooststellingwerf aanjaagt.
- We willen dat door de komst van het Biosintrum Mbo-studenten en Hbo-studenten naar Ooststellingwerf komen om onderwijs te volgen.
- We willen dat het Biosintrum ook een plek is voor toeristen en recreanten in onze gemeente.

Wat hebben we bereikt

Door contact te zoeken met het bedrijfsleven en daarbij te stimuleren en verbindingen te leggen ontstaat er een nieuwe dynamiek. Bedrijven weten daardoor het onderwijs beter te vinden. Het creëren van een plek voor toeristen en recreanten is niet van toepassing gebleken.

Wat hebben we ervoor gedaan

- Met bedrijven het gesprek voeren en de mogelijke kennisoverdracht te bespreken.
- We hebben ateliers ingericht rondom het thema zorgeconomie samen met het onderwijs en maatschappelijke instellingen.
- De overdracht van het Biosintrum is enigszins vertraagd doordat de projectleider Biosintrum rond de zomer van 2022 is vertrokken. Na de zomervakantie is met een hogere inzet en een nieuwe projectleider gestat met de gesprekken om te komen tot het meest gewenste scenario. Met name het BTW regime bezorgt zowel de stichting als de gemeente het nodige werk. Er moet overlegd worden met de partners van het Biosintrum om het juridisch kader, waaronder verhuur van de ruimten plaats vindt, op een correcte manier uit te voeren.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Tenzij de inwoner een student is, merkt hij/zij daar weinig van. Dit ligt meer op het vlak van kennis en economische versterking.

Beleidskaders

- Structuurvisie Ecomunitypark 2012-2022
- Bestemmingsplan Ecomunitypark
- Raadsbesluiten d.d. 17 oktober 2017 (Opzet Biosintrum), 25 januari 2020 (Projectplan Biosintrum) en 30 juni 2020 (Randvoorwaarden en scenario's toekomst Biosintrum)

Thema 4.5 Het Fonds 2018-2022

Wat willen we bereiken

We zien Het Fonds als onderdeel van de ontwikkeling van participatie in onze gemeente en willen het proces en de resultaten jaarlijks evalueren. Het Fonds maakt initiatieven uit de samenleving mogelijk en geeft veel initiatiefnemers de mogelijkheid om elders cofinanciering aan te vragen.

Wat hebben we bereikt

- In 2022 hebben 10 initiatieven een subsidie uit Het Fonds ontvangen. Vijf grote en vijf kleine projecten kregen een subsidie. In totaal is € 144.015 aan subsidies aan deze leefbaarheidsinitiatieven toegekend.
- Op basis van de evaluatie wordt Het Fonds voortgezet en is voor de periode 2023-2026 jaarlijks € 225.000 beschikbaar gesteld.

Wat hebben we ervoor gedaan

- Er is een tender georganiseerd waar initiatiefnemers hun project konden indienen voor subsidie. De adviescommissie heeft de aanvragen beoordeeld en gerangschikt waarna de subsidies zijn toegekend en uitgekeerd.
- Het Fonds 2018-2021 is uitgebreid geëvalueerd.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Inwoners merken dat leefbaarheidsinitiatief vanuit de gemeente wordt ondersteund en dat ze met behulp van het Fonds hun wensen en ideeën kunnen realiseren.
- Inwoners merken dat er initiatief wordt genomen en kunnen gebruik maken of deelnemen aan de gerealiseerde projecten.
- Samen dragen ze bij aan een leefbaarder Ooststellingwerf.

Beleidskaders

- Algemene subsidieverordening Ooststellingwerf 2018
- De gewijzigde Subsidieregeling Het Fonds 2018-2021 is op 12 mei 2020 vastgesteld.

Thema 4.6 Visie op Samenleven (inclusief adviesraad)

Wat willen we bereiken

- We willen de Visie op Samenleven 2020-2024 uitwerken in doe-agenda's per maatschappelijk effect waar concrete doelen in staan en een concreet en samenhangend 'pakket' aan inspanningen waarmee we de doelen willen realiseren.
- We willen het Gebiedsteam doorontwikkelen en positioneren zodat inwoners weten waarvoor en hoe ze bij het Gebiedsteam terecht kunnen.
- We willen onze grip op de uitgaven in het Sociaal Domein verder versterken en sturen op de uitgaven.
- Wij willen datagedreven handelen en goed monitoren waardoor gerichte interventies uitgezet worden.
- We willen de Adviesraad Sociaal Domein in stand houden.

Wat hebben we bereikt

In 2021 stelde de gemeenteraad de eerste vijf doe-agenda's vast ter uitwerking van de Visie op Samenleven en in 2022 kwamen er nog twee bij.

De doorontwikkeling van het Gebiedsteam is een belangrijk onderdeel bij de implementatie van de Visie op Samenleven. Deze doorontwikkeling kreeg sinds 2020 steeds beter handen en voeten en leidt tot één (voldoende laagdrempelige) toegang voor inwoners, zoveel mogelijk één aanspreekpunt per inwoner/huishouden, zo eenvoudig en snel mogelijke processen en versterking van het ontschot werken. In 2022 is een nieuwe communicatiecampagne over het Gebiedsteam gestart zodat inwoners de weg weten en optimaal geïnformeerd zijn.

Grip op uitgaven Sociaal Domein. We monitoren de uitgaven en beleidsresultaten in de Monitor Sociaal Domein waarin we een dashboard bieden dat per onderwerp aangeeft in hoeverre onze doelen dichterbij komen, wat er goed gaat en wat aandacht behoeft. Dat geeft grip op de uitgaven, maar ook zicht op onze resultaten.

We werken steeds meer integraal en ontschot en op basis van data. We denken niet meer vanuit beleidsterreinen maar vanuit de effecten die we voor inwoners willen bereiken. En wat de verschillende invalshoeken en betrokkenen daaraan kunnen bijdragen.

De Adviesraad Sociaal Domein is ook in 2022 weer actief geweest en heeft over diverse beleidsonderdelen gevraagd en ongevraagd advies gegeven.

Wat hebben we ervoor gedaan

- We hebben gesproken met vele belanghebbenden om te komen tot de nieuwe doe-agenda's en overlegd met de adviesraad sociaal domein om tot goede doe-agenda's te komen die aansluiten bij de leefwereld van inwoners.
- We hebben de doe-agenda's mede op basis van data over onze inwoners en 'wat-werkt-informatie' samengesteld.
- We werkten verder aan de doorontwikkeling van het Gebiedsteam (bv ontschot werken) en integrale toegang.
- Er is met input van professionals én inwoners een nieuwe communicatiestrategie opgesteld voor het Gebiedsteam en de uitvoering daarvan is gestart.
- We hebben meerdere keren per jaar een monitor Sociaal Domein gemaakt.
- We hebben de Adviesraad Sociaal Domein faciliteiten geboden om hun taak goed uit te kunnen voeren.
- Met stichting Scala maakten we voor 2022 voor het eerst outcome-gerichte subsidie-afspraken (over te bereiken effecten voor inwoners en niet meer over activiteiten (input of output)). Expertisecentrum Movisie hielp ons hierbij.
- We lieten via verhalen uit de praktijk zien wat er in de Ooststellingwerfse samenleving gebeurt en hoe dit past bij de Visie op Samenleven.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Het Gebiedsteam is bereikbaar, zichtbaar en toegankelijk voor onze inwoners. Met een doorontwikkeling verbeteren we de kwaliteit van het aanbod en servicegerichtheid. Inwoners merken dat we meer integraal en ontschot werken, bijvoorbeeld als zij aankloppen bij het Gebiedsteam.
- Diverse inwoners en andere partners in onze gemeente merken dat we hen actief betrekken bij het maken van beleid en luisteren naar wat ze inbrengen.
- Inwoners zien artikelen in de krant en op social media waarin ze kunnen lezen over de thema's die centraal staan in de Visie op Samenleven bijvoorbeeld onderlinge verbondenheid en gezondheid.
- Doordat wij cijfers en feiten over het Sociaal Domein goed op orde hebben kunnen we beter beleid maken en bijsturen. Daar plukken inwoners de vruchten van.
- De inwoner kan zich laten vertegenwoordigen door de Adviesraad.

Thema 4.9 Omgevingswet, bestemmingsplannen

Wat willen we bereiken

We zorgen voor een adequate- en brede invoering (intern en extern) van de nieuwe Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking zal treden.

Wat hebben we bereikt

In 2022 is de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet opnieuw verschoven van naar 1 januari 2024.

De invoeringsdatum is het afgelopen jaar niet van invloed geweest op de voorbereidingen die nodig zijn voor een adequate en brede invoering van de Omgevingswet. Er is in algemene zin een flinke inspanning verricht in de voortgang en soms ook afronding van de vele acties en projecten die genoemd staan in het Uitvoeringsprogramma Omgevingswet 2020-2024. Hieronder geven we een opsomming van de bereikte resultaten.

- De kennis van en bekendheid met de Omgevingswet is onder medewerkers en bestuur nog meer toegenomen.
- We hebben naast de vakinhoudelijke opleidingen ook een start gemaakt met de voorbereiding van de organisatie op het Anders Werken onder de Omgevingswet.
- We hebben nagenoeg alle acties, genoemd in het geactualiseerde Uitvoeringsprogramma Omgevingswet 2021-2024, als organisatie opgepakt of gaan die op korte termijn oppakken. We blijven ons daarbij in ieder geval richten op de minimale wettelijke verplichtingen.
- We hebben flinke stappen gezet ten aanzien van de digitale vereisten van de Omgevingswet.
- We hebben voortgang geboekt ten aanzien van het nieuwe juridische instrumentarium van de Omgevingswet.
- De OWO-samenwerking is nog intensiever geworden met als ultiem resultaat dat er OWO-breed, in het kader van de Omgevingswet, verplichte raadsbesluiten gezamenlijk zijn voorbereid met een uniforme inhoudelijke insteek.

Vanaf de zomer 2019 is gestart met de voorbereidingen voor de Omgevingsvisie Ooststellingwerf en dit proces is in 2021 afgerond. Nu ligt er een brede visie die voldoet aan de vereisten van de Omgevingswet.

Wat hebben we ervoor gedaan

- We hebben de basistraining Omgevingswet en vakinhoudelijke trainingen voor alle OWO-medewerkers afgerond. We hebben daarnaast een aantal themasessies over de Omgevingswet voor de gemeenteraad georganiseerd.
- We hebben OWO-breed het omgevingsspel aangeschaft en dit ook een aantal keren gespeeld. Door het spelen van dit spel wordt op een laagdrempelige en speelse manier nader kennis gemaakt met de Omgevingswet en de achterliggende intenties bekeken vanuit de nieuwe manier van werken (integraal kijken, gericht op samenwerken, denken vanuit de ja-mitsgedachte).
- We hebben OWO-breed een participatiewijzer voor inwoners opgesteld.
- We zijn met onze nieuwe systemen inmiddels aangesloten op het DSO-LV (Digitale Stelsel Omgevingswet, landelijke voorziening). We hebben de systemen gevuld en ingeregeld en we doorlopen regelmatig oefensessies, ook met de ketenpartners.
- We hebben na een uitvoerig en breed participatieproces op 23 november 2021 onze nieuwe Omgevingsvisie vastgesteld.
- We hebben mooie (inhoudelijke) stappen gezet ten aanzien van de pilot omgevingsplan Appelscha.
- We hebben de gemeenteraad een aantal verplichte besluiten in het kader van de Omgevingswet laten nemen (over het bindend adviesrecht, verplichte participatie, delegatiebesluit en de verordening nadeelcompensatie).
- We hebben in OWO verband grote stappen gezet op weg naar een gezamenlijke Legesverordening.
- We hebben vanuit de OWO-beleidstafel Omgevingswet een gezamenlijke OWO-raad georganiseerd over de Omgevingswet.
- Vanuit de Omgevingswet-samenwerking in Fries verband zijn er definitieve afspraken met de ketenpartners gemaakt.
- We hebben met succes een omgevingstafel doorgelopen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

Veel van de acties rondom de Omgevingswet zijn nu nog in hoofdzaak intern gericht. Wanneer er meer zekerheid is over de definitieve datum van inwerkingtreding wordt ook de externe communicatie veel intensiever opgepakt.

Inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en anderen zijn wel nadrukkelijk betrokken geweest bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie Ooststellingwerf. Deze strategische lange termijnvisie voor de fysieke leefomgeving is via een uitgebreid participatieproces opgesteld en geeft onder andere duidelijke kaders voor nieuwe initiatieven en ontwikkelingen binnen onze gemeente.

Beleidskaders

- Uitvoeringsprogramma Omgevingswet 2021-2024
- Nota van Uitgangspunten Omgevingsvisie Ooststellingwerf
- Omgevingsvisie Ooststellingwerf (23 november 2021 vastgesteld in de gemeenteraad)

Thema 4.10 Regio Deal Zuidoost Friesland

Wat willen we bereiken

Regio Deal Zuidoost Friesland
In juli 2020 heeft de regio Zuidoost Friesland een Regio Deal gesloten met het Rijk. Het Rijk investeert € 15 miljoen in deze Regio Deal en daar tegenover zorgt de regio voor minimaal € 15 miljoen aan cofinanciering. De regio doet dit primair vanuit bestaande projecten en programma's die aansluiten bij de ambities van de Regio Deal. Met de Rijksbijdrage kunnen deze projecten en programma's versneld en/of uitgebreider uitgevoerd worden.

Alle betrokken partners in de regio trekken een aantal projecten. In dit thema beschrijven we uitsluitend de projecten waarvoor de gemeente Ooststellingwerf projecttrekker is. De projecttrekker is primair verantwoordelijk voor de inhoud, organisatie, planning, communicatie, financiën en verantwoording. Daarbij altijd rekening houdend met de regionale context.

Zorgeconomie
Met het project Zorgeconomie willen we als regio inzetten op een leefbare regio waar onze inwoners prettig kunnen (blijven) wonen en werken. Prettig wonen heeft niet alleen te maken met een goed onderhouden huis, een toegankelijk winkelcentrum of voldoende ontmoetingsplekken. Dit gaat erover wat we als regio kunnen doen om de sociaal maatschappelijke uitdagingen tegemoet te treden.

Masterplan Oosterwolde
De regionale kernen hebben een belangrijke voorzieningenfunctie voor de vele kleine dorpen in de regio. Deze voorzieningen staan zowel qua omvang als kwaliteit onder druk. We willen de sociale cohesie vergroten en het voorzieningenfunctie van Oosterwolde behouden en versterken. Om die reden werken we aan een Masterplan Oosterwolde waarin een structurele versterking van het centrum centraal staat.

Uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme
Het project beoogt een slimme groei van het toerisme in deze regio. Dit betekent dat we een optimale balans willen ontwikkelen tussen een toenemende toeristische druk en de draagkracht van onze leefomgeving. De route naar die balans bepalen we met het opstellen van een regionale toeristische ontwikkelstrategie. Dit project bouwt voort op een reeds bestaande regionale samenwerking. Het moet een impuls te geven aan de doorontwikkeling van de ontwikkellijnen en projecten uit het uitvoeringsprogramma Zuidoost Friesland (UPZOF) en aan de verdere versterking van een professionele organisatie voor promotie en marketing van Zuidoost Friesland (TRZF).

Leer- en kenniscentrum Bodem
Het LKC-Bodem sluit met name aan op het veerkrachtig landschap en daarmee op maatschappelijke vraagstukken die gerelateerd zijn aan bodemgesteldheid, waterkwaliteit en biodiversiteit. Het Rijk wil dat in 2030 alle landbouwgronden duurzaam worden beheerd. Om dat te realiseren moeten we meer innoveren, nieuwe verdienmodellen ontwikkelen, kennis over duurzaam bodembeheer verspreiden en meer bewustwording creëren. Het LKC-Bodem draagt bij aan al deze terreinen. Het LKC-Bodem wordt onderdeel van een breder in Noord-Nederland opgezette strategie en samenwerking voor praktijkgericht onderzoek naar duurzaam beheerde bodems.

Wat hebben we bereikt

De regionale ontwikkelstrategie is afgerond. Om het centrum te versterken en de draagkracht met de eigenaren en ondernemers te versterken is er intussen een detailhandelsvisie opgesteld en vastgesteld.

Wat hebben we ervoor gedaan

Op basis van de ontwikkelstrategie is een Uitvoeringsagenda opgesteld welke bestaat uit verschillende projecten en activiteiten.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt
Daar waar mogelijk zijn bewoners betrokken bij de ontwikkeling van de strategie.

Beleidskaders
- Dealtekst Regio Deal Zuidoost Friesland juni 2020

Thema 4.11 Haerenkwartier

Wat willen we bereiken
De wijk Haerenkwartier wordt een moderne toekomstbestendige wijk, waarbij de gemeente rekening heeft gehouden met het inrichten van de wijk op een klimaatrobuuste en duurzame wijze. Het woningaanbod past bij de demografische ontwikkelingen en draagt bij aan de verbetering en verduurzaming van het woningbestand in Ooststellingwerf. De bewoners van de wijk ontmoeten elkaar en zijn trots op hun wijk en medebewoners. Ze voelen eigenaarschap en dragen naar vermogen actief bij aan een nette, gezellige en leefbare wijk. Professionals zijn zichtbaar en bekend en bieden ondersteuning aan bewoners die dit nodig hebben. Ze kennen de wijk en de bewoners waardoor vroegsignalering mogelijk wordt en vormen een sluitende keten van zorg en ondersteuning.

Wat hebben we bereikt
- Alle 170 gasloze, energieneutrale nieuwbouwwoningen zijn verhuurd.
- Er is gestart met de aanleg van de nieuwe openbare ruimte en riolering.
- De Buurthuiskamer Het Ketelhuis wordt steeds beter bezocht en gebruikt. Er worden vanuit deze locatie veel (kinder-)activiteiten georganiseerd. Er zijn steeds meer buurtbewoners die hier vrijwilligerswerk doen en samen bijdragen aan een mooie buurt.

Wat hebben we ervoor gedaan
- We overleggen structureel met de bewoners van het Haerenkwartier.
- We werken continu samen met onze partners Actium, Scala en het Leger des Heils.
- De openbare ruimte is aanbesteed.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt
- Bewoners merken dat ze gezien en gehoord worden en zelf invloed hebben op hun buurt.
- Bewoners zien een gezellig en actief buurthuis ontstaan en voelen zich vrij daar hun steentje aan bij te dragen.
- Bewoners zien de openbare ruimte ontstaan waaraan ze zelf hebben meegedacht en ontworpen.

Beleidskaders
- Ontwikkelrichting Wijkvernieuwing Haerenkwartier, vastgesteld 20 februari 2018
- Raadvoorstel Regenwater Haerenkwartier, vastgesteld 18 juni 2019
- Plan van aanpak Aandachtsgebieden Ooststellingwerf 2020-2023, vastgesteld 15 oktober 2019

Programma 5 | Openbare orde en veiligheid

In de gemeente Ooststellingwerf willen we wonen, werken en naar school gaan in een veilige en schone omgeving. Dit realiseren we samen met alle betrokken partijen. We werken samen met partners om risico's te beheersen. Samen coördineren we ook de voorbereiding op hulpverlening bij incidenten en crises.

Thema 5.1 Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken

- We willen een veilige woon- en leefomgeving.
- We willen meer bewustwording rondom het thema ondermijning.
- We beheersen risico's en coördineren hulpverlening bij incidenten en crises.
- We willen de bluswatervoorzieningen in onze gemeente in beeld hebben.

Wat hebben we bereikt

Veilige woon- en leefomgeving

Bij openbare orde en veiligheid staat een veilige woon- en leefomgeving centraal. Samen met de diverse ketenpartners geven we hier uitvoering aan. Openbare orde en veiligheid is in deze de spin in het web en brengt de partijen bij elkaar waar dat nodig is. In 2022 zijn we uit corona gekomen en is vooral in de eerste maanden veel ingezet op veiligheid in de uitgaanswereld en bij evenementen. Ook zijn er demonstraties geweest die dusdanig zijn begeleid en voorbereid met de organisatoren dat de demonstraties veilig zijn verlopen voor zowel omstanders als demonstranten.

Ondermijning

Op het stuk ondermijning is in 2022 veel gebeurd. Er zijn integrale controles uitgevoerd bij diverse bedrijven met de politie, VTH, douane en OOV. Daarnaast is er een intern meldpunt opgestart met een bijbehorende intranet website. Tweewekelijks wordt er op het intranet aandacht gevraagd voor ondermijning met de verwijzing naar de intranet website en de afdeling OOV. Er loopt een overlegtafel met politie, VTH en OOV. We zijn aangemeld bij 'Meld Misdaad Anoniem' en we werken nauw samen met Heerenveen en de OWO-gemeenten op het gebied van ontwikkeling en kennisoverdracht. Wat betreft drugsaanpak zijn er 2 woningen gesloten en hebben 2 woningeigenaren een waarschuwing gekregen in het kader van 13b Opiumwet.

Crisisbeheersing

Nu we uit corona zijn gekomen wordt de crisisorganisatie weer wakker gemaakt met trainingen en testen. Er is een eerste opkomsttest uitgevoerd en daar scoorden we buitengewoon goed met een hoog opkomst percentage. Daarnaast is er een projectgroep opgericht om het natuurbrandrisico tussen de N381 en Appelscha te verkleinen. Hiervan verwachten we in 2023 fysiek resultaat te zien en hopen we een oefening te kunnen draaien. De piketdiensten van de Officieren van Dienst van de gemeente zijn wel gewoon door gegaan. Via deze lijn zijn de gevolgen van enkele incidenten in goede banen geleid, zoals de stalbranden in Elsloo en Oldeberkoop en de ontploffing van een drugslab in Haule.

Bluswater

De bluswatervoorzieningen zijn in kaart gebracht.

Wat hebben we ervoor gedaan

Veilige woon- en leefomgeving

- Bij zorgelijke signalen rondom personen is samenwerking gezocht met keten partners in de zorg en bij de politie. Afhankelijk van de casuïstiek wordt hierbij gebruik gemaakt van het escalatieplatform (Lokaal) of het Friese Zorg- en Veiligheidshuis.
- De post-corona problematiek in de uitgaanswereld en bij evenementen zijn opgepakt middels een nauwe samenwerking tussen politie, Boa's, OOV, organisatoren en uitbaters.

Ondermijning
In 2022 is er veel gebeurd op het stuk ondermijning. Er zijn integrale controles uitgevoerd bij diverse bedrijven met de politie, Vergunning en Toezichthouders (VTH), Douane en OOV. Daarnaast is er een meldpunt opgestart met een bijbehorende intranet website. Regelmatig wordt er op het intranet aandacht gevraagd voor ondermijning met de verwijzing naar de intranet website en de afdeling OOV. Er loopt een overleg tafel met politie, VTH en OOV om ondermijning aan te pakken op casus niveau. We zijn aangemeld bij Meld Misdaad Anoniem en we werken nauw samen met Heerenveen en de OWO gemeenten op het gebied van ontwikkeling en kennis overdracht.

Crisisbeheersing
Er is een eerste opkomsttest uitgevoerd en daar scoorden we buitengewoon goed op met een bijna 100% opkomst percentage. Daarnaast is er een projectgroep opgericht om het natuurbrandrisico tussen de N381 en Appelscha te verkleinen. Hiervan verwachten in 2023 resultaat te kunnen zien.

Bluswater
Naast het in kaart brengen van de bluswatervoorzieningen zijn de extra geslagen putten in het Drents Friese Wold ook getest.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt
Door intensief samen te werken met de partners wordt er ingespeeld op signalen van inwoners. De inwoner ziet en merkt dat de overheid adequaat reageert en ook handhaaft.

Beleidskaders
- Integraal veiligheidsbeleid 2017–2021
- Beleidsplan Crisisbeheersing 2019-2022

Belangrijkste afwijkingen programma 5

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2021	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2022	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
5.1 Thema Openbare orde en veiligheid	-1.687	-1.757	-1.692	-1.683	8
5.2 Thema Handhaving	-435	-523	-523	-443	80 V
Totaal Lasten	**-2.122**	**-2.279**	**-2.214**	**-2.126**	**88 V**
Baten					
5.1 Thema Openbare orde en veiligheid	-	-	-	3	3
5.2 Thema Handhaving	-	-	-	22	22
Totaal Baten	**-**	**-**	**-**	**25**	**25 V**
Saldo van baten en lasten	**-2.122**	**-2.279**	**-2.214**	**-2.101**	**113 V**
Resultaat	**-2.122**	**-2.279**	**-2.214**	**-2.101**	**113 V**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 5	Verschil
Handhaving	102 V
Overige kleine afwijkingen	11 V
Totaal afwijkingen	**113 V**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Thema 5.2 Handhaving

Handhaving, voordeel € 102.000

Het voordeel is ontstaan doordat we een positieve afrekening hadden op de individuele taken die de FUMO voor ons uitvoert.

Programma 6 | Bestuur en dienstverlening

Kenmerkend voor Ooststellingwerf is dat de gemeente open en transparant wil besturen richting zijn inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen; vertrouwen en ruimte geven om hen eigen verantwoordelijkheid te laten nemen en initiatief te ontplooien. De faciliterende rol van ons als 'eerste overheid' vraagt steeds meer aandacht. Dit houdt ook in dat de gemeente continu de dienstverlening verbetert, zowel in kwaliteit als in begrijpelijkheid en toegankelijkheid. Verdere digitalisering staat het persoonlijke karakter van onze dienstverlening niet in de weg. 'Ja, mits' is hierbij altijd ons vertrekpunt.

Thema 6.1 Bestuur

Wat willen we bereiken

- Het college zet in op sturing van de organisatie vanuit de principes:
  - Programmatisch werken
  - Integrale advisering
  - Sturing op effecten
  - Voortdurende afstemming tussen ambitie en capaciteit
- We trekken gezamenlijk met u en de ambtelijke organisatie op bij alle onderwerpen.
- We willen inzetten op minder regelgeving daar waar het niet effectief is en daardoor meer verantwoordelijkheid neerleggen bij inwoners en bedrijven.
- We willen de OWO-samenwerking optimaliseren, met als doel efficiëntie en kwaliteit.
- We willen staan voor een open en transparante gemeentelijke overheid die in samenspraak met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties beleid ontwikkelt en uitvoert en initiatieven mogelijk maakt.
- We hanteren het uitgangspunt dat we vertrouwen en ruimte willen geven aan inwoners, ondernemingen en maatschappelijke organisaties om zelf verantwoordelijkheden op zich te nemen.
- We stimuleren en ondersteunen initiatieven uit de samenleving.
- We willen actief, in samenspraak met u en de ambtelijke organisatie, werken aan burger- en overheidsparticipatie.
- We willen goed leesbare raadsvoorstellen met daarin verwerkt de bijbehorende context (raadsprogramma, beleid, moties, amendementen etc.).
- We organiseren in maart 2022 de gemeenteraadsverkiezingen.

Beleidsindicatoren

De formatie bestaat uit het begrote aantal formatieplaatsen op 1 januari 2022 per 1.000 inwoners. Bezetting is het aantal fte's dat werkzaam is per 1.000 inwoners op 1 januari 2022 (formatie minus vacatureruimte).

Beleidsindicatoren thema Bestuur	Eenheid	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	9,4	9,3
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	8,6	8,8

2022

Wat hebben we bereikt

- De projecten van de Ontwikkelagenda Fit voor de Toekomst die voor 2022 gepland stonden zijn afgerond of gestart. Voor meer details hierover zie de paragraaf bedrijfsvoering.
- De ontwikkeling van programmatisch werken is voortgezet in 2022 waarbij het accent lag op de rol en plek van de programmamanager in de organisatie. Als gevolg daarvan is de positionering van de programmamanager gewijzigd.
- De uitvoering van de keuzes uit het heroverwegingsproces met effecten op de formatie is komen te vervallen, omdat de bezuiniging op de formatie bij de begrotingsbehandeling is geschrapt.
- Inwoners en andere belanghebbenden worden steeds beter en vaker betrokken bij onderwerpen die hen aan gaan (inwonersparticipatie).
- Er zijn diverse maatschappelijke initiatieven mogelijk gemaakt, onder andere via Het Fonds (zie thema 4.5).
- De kwaliteit van de raadsvoorstellen is verbeterd, maar blijft een continu aandachtspunt door wisseling van bezetting en instroom van nieuwe medewerkers.

- De implementatie van de visie op de OWO-samenwerking was een belangrijk agendapunt in het afgelopen jaar. Voor meer details zie paragraaf 10.

Wat hebben we ervoor gedaan

- In 2022 hebben we de ontwikkelagenda Fit voor de Toekomst gemaakt op basis van de adviezen uit de organisatiescan. De uitvoering vindt gespreid plaats in de komende jaren.
- In 2022 hebben leden van ons (online) inwonerspanel (waarin ongeveer 1000 inwoners meedoen) regelmatig hun mening gegeven over een actueel onderwerp zodat we ons beleid hier beter op af kunnen stemmen.
- Op diverse andere manieren en op diverse momenten hebben we de mening van inwoners en andere belanghebbenden gevraagd over nieuw beleid, evaluatie van beleid of concrete initiatieven en projecten. Denk aan quests and chats met jongeren, enquêtes en inloopbijeenkomsten.
- Eind 2022 is de nieuwe Burgerpeiling verspreid onder volwassen inwoners. Hierin staan vragen over allerlei onderwerpen die gaan over bijvoorbeeld de ontmoetingsmogelijkheden en de activiteiten in de dorpen, maar ook over (geld)zorgen en vrijwilligerswerk. De resultaten zijn in februari 2023 beschikbaar.
- De voorbereidingen voor nieuw beleid op het terrein van inwonersparticipatie zijn gestart. Eind 2022 is hierover een thema-avond verzorgd.
- We hebben meegedacht en -geholpen om maatschappelijke initiatieven mogelijk te maken. Onder andere door inzet van onze dorpencoördinatoren, de opbouwwerkers van Scala en Het Fonds (4.5).
- Om de kwaliteit van de raadsvoorstellen te borgen hebben we ambassadeurs opgeleid die medewerkers kunnen begeleiden bij het opstellen van voorstellen en meten we periodiek hoe u de kwaliteit van de voorstellen waardeert.
- In december 2022 kwam de OWO-klankbordgroep voor het eerst bij elkaar.

Opvang Oekraïense vluchtelingen

Met een beroep op het staatsnoodrecht zijn de burgemeesters in Nederland vanaf 1 april 2022 verplicht de opvang van Oekraïense vluchtelingen (ontheemden) te organiseren. Burgemeesters moeten in hun gemeente zorgen voor fatsoenlijke opvang, registratie in de Basisregistratie Personen, leefgeld, onderwijs en zorg. Door de gemeente Ooststellingwerf is hierop snel gehandeld. We creëerden een centrale opvang in hotel Appelscha waar we 53 ontheemden opvangen. In het najaar van 2022 is een tweede (tijdelijke) centrale opvang gecreëerd in RCN de Roggeberg in Appelscha. Op deze locatie kunnen 72 ontheemden worden opgevangen. Daarnaast worden door particulieren ook ontheemden opgevangen. De gemeente moet ook deze groep registreren en voor hen leefgeld, onderwijs en zorg organiseren. De kosten die door de gemeente worden gemaakt worden door het Rijk gecompenseerd vanuit de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- De inwoners merken dat de gemeente hen regelmatig vraagt om hun mening over actuele onderwerpen.
- De inwoners merken dat de gemeente hen zo goed mogelijk ondersteunt als zij een maatschappelijk initiatief willen starten.
- De inwoner merkt dat we een benaderbare lokale overheid zijn die weet wat er speelt en oplossingen biedt die ertoe doen.

Beleidskaders

- Strategische samenwerking OWO-gemeenten
- Bestuursovereenkomst OWO
- Rapportage evaluatie OWO-samenwerking
- Visiedocument Ooststellingwerf (2016)

Thema 6.2 Dienstverlening

Wat willen we bereiken

We bieden goede, menselijke en open (digitale) dienstverlening, waarbij iedere medewerker het verschil maakt. Het programma dienstverlening is erop gericht uiterlijk in 2024 onderstaande te bereiken:

- De klant is tevreden over de dienstverlening (minimaal een 7,5 in 2024).

- We voldoen aan de vereisten van het VN-verdrag.
- We richten processen in vanuit de klantketen.
- We handelen 90% af binnen de servicenorm.
- We hebben 30% minder onnodige telefonische contacten.
- We hebben een integraal klantbeeld (omnichannel dienstverlening).
- We voldoen aan wet- en regelgeving.
- 80% van onze dienstverlening is mogelijk via MijnOoststellingwerf (zowel voor inwoners als bedrijven).

Wat hebben we bereikt

We hebben onderzoek gedaan naar de telefonische bereikbaarheid van de organisatie. Ook hebben we onderzoek gedaan naar bereikbaarheid van het kanaal: e-mail. We hebben deze resultaten met de gehele organisatie gedeeld. In 2023 zetten we het onderzoek voort. Waar aanleiding tot verbetering is zullen we deze doorvoeren in onze dienstverlening.

Informatievoorziening in de publiekshal naar de inwoners is verbeterd. Zowel fysiek als op afstand. Sinds we op afspraak werken is de informatievoorziening een stuk beter. Inwoners kunnen zich goed voorbereiden op hun afspraak omdat wij vooraf een duidelijke informatiemail sturen. Inwoners die zonder afspraak binnenkomen worden ook nog steeds geholpen.

We werken aan een integraal klantbeeld. Hierdoor kunnen wij onze dienstverlening optimaliseren.

We volgen de regels van het VN-verdrag.

Doordat minstens 80% van al onze diensten digitaal kan neemt het fysieke bezoek af. De dienstverlening verschuift van fysiek naar digitaal contact. We zien dit effect niet terug bij onze telefonische dienstverlening. Het bezoek wat nog wel langs komt bij de balie betreft complexe(re) zaken. Oorzaak hiervan zit vaak in toenemende druk van wet- en regelgeving. Privacy en identiteit waren afgelopen jaar belangrijke onderwerpen die veel aandacht vragen.

Wat hebben we ervoor gedaan

- Een objectief bereikbaarheidsonderzoek laten uitvoeren door een onderzoeksbureau (Telan).
- We hebben de informatievoorziening beter gemaakt in samenspraak met alle leveranciers.
- We investeren in scholing van al onze medewerkers.
- We hebben werkprocessen aangepast zodat deze voldoen aan de nieuwste wet- en regelgeving. Privacy en identiteit zijn steeds belangrijker hierin.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Informatievoorziening is goed. Dit komt onder andere door het werken op afspraak. Wij geven onze inwoners vooraf informatie op maat.
- Bereikbaarheid van alle afdelingen is verbeterd dankzij het bereikbaarheidsonderzoek. Servicelevel van het KCC is 95%.
- Doordat wij nog meer aandacht besteden aan het opleiden van de medewerkers merken onze inwoners dat wij extra professioneel omgaan met hun vragen.

Beleidskaders

- Visie Dienstverlening in Ooststellingwerf (augustus 2019)
- Programmaplan en uitvoeringsprogramma dienstverlening (juni 2020)

Thema 6.3 Financiën

Wat willen we bereiken

- We willen de komende periode blijven sturen op een meerjarige, structurele en een reëel sluitende begroting.
- We willen dat gemeentelijke tarieven in principe kostendekkend zijn.
- We willen in de komende periode mogelijke financiële overschotten riolering, passend in de meerjarenprognose, terug laten vloeien naar de inwoner.

- We willen in de komende periode het bestaande kwijtscheldingsbeleid continueren.

Wat hebben we bereikt

- Het meerjarenperspectief is positief.
- De gemeentelijke tarieven zijn in principe kostendekkend.
- In december 2022 is een nieuwe verordening kwijtschelding door de raad vastgesteld, waarbij de maximale wettelijke ruimte is genomen.

Beleidsindicatoren

Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie (o.a. loonkosten, ICT, huisvesting, facilitair etc.). Onder overhead verstaan we alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Beleidsindicatoren thema Financiën	Eenheid	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Apparaatskosten	In euro´s per inwoner	872	893
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	1,2%	9,5%
Overhead	% van totale lasten	12,3%	11,2%
2022			

Wat hebben we ervoor gedaan

- Ook in het afgelopen jaar hebben we weer een begroting opgesteld die in evenwicht is, hierin is ook het collegeakkoord verwerkt. Hoewel het financieel perspectief er voor de komende jaren goed uit ziet, blijft er onzekerheid bestaan over het 'ravijn' vanaf 2026. Daarnaast hebben stijgende prijzen invloed op ons financieel perspectief.
- We hebben de afgelopen periode veel voorbereidingen getroffen voor een geactualiseerde nota leges. Door uitstel van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging was het echter niet mogelijk om de nota leges al volledig te herzien.
- Voor de afvalstoffenheffing groeien we steeds meer naar een tarief waarbij geen onttrekking uit de reserve meer nodig is.

Deelneming: N.V. Bank Nederlandse gemeenten (BNG)
De BNG verstrekt tegen lage tarieven krediet aan Nederlandse overheden. Daarmee speelt de bank een essentiële rol in de financiering van gewenste maatschappelijke investeringen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt

- Een financieel gezonde gemeente.
- Onze financiën zijn voor iedereen te bekijken.
- Onze belastingen, diensten en producten zijn betaalbaar.

Beleidskaders

- Financiële verordening 2020 (art 212)
- Controleverordening 2019 (art. 213 Gemeentewet)
- Doelmatigheid- en doeltreffendheidsverordening 2017 (art. 213a Gemeentewet)

Belangrijkste afwijkingen programma 6

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2021	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2022	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
6.1 Thema Bestuur	-1.766	-1.869	-1.876	-2.088	- 212 N
6.2 Thema Dienstverlening	-334	-314	-364	-349	15 V
6.3 Thema Financiën	-25.363	-26.344	-26.513	-26.071	442 V
Totaal Lasten	**-27.463**	**-28.528**	**-28.753**	**-28.509**	**245 V**
Baten					
6.1 Thema Bestuur	98	-	-	285	285 V
6.2 Thema Dienstverlening	915	780	945	920	- 26 N
6.3 Thema Financiën	57.770	56.096	60.993	64.140	3.146 V
Totaal Baten	**58.784**	**56.876**	**61.939**	**65.344**	**3.406 V**
Saldo van baten en lasten	**31.321**	**28.349**	**33.186**	**36.836**	**3.650 V**
Mutatie reserves					
Totaal Toevoegingen	**-1.138**	**-**	**-271**	**-1.048**	**- 777 N**
Totaal Onttrekkingen	**1.611**	**660**	**1.427**	**1.069**	**- 358 N**
Mutatie reserves	**473**	**660**	**1.156**	**20**	**-1.136**
Resultaat	**31.795**	**29.008**	**34.342**	**36.856**	**2.514 V**

Tabel belangrijkste afwijkingen

x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen Programma 6	Verschil
Algemeen bestuur	- 99 N
Dagelijks bestuur	250 V
Huisvesting	128 V
Reserve Sociaal Domein	- 60 N
Advies en ondersteuning	- 6 N
Automatisering	42 V
Algemene overheadkosten	83 V
Saldo financieringsfunctie	- 214 N
Organisatorische kostenplaatsen en OWO-kostenplaatsen	55 V
Algemene reserve	- 151 N
Belastingen en Wet WOZ	- 59 N
Deelnemingen/dividend	58 V
Algemene uitkering	2.547 V
Nagekomen/buitengewone posten	58 V
Toevoeging algemene reserve omgevingswet	- 449 N
Toevoeging algemene reserve wet kwaliteitsbouw	- 75 N
Toevoeging reserve monumenten	- 16 N
Corona	685 V
Algemene reserve, corona	- 234 N
Overige kleine afwijkingen	- 29 N
Totaal afwijkingen	**2.514 V**

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we afwijkingen > € 25.000 toe.

Thema 6.1 Bestuur

Algemeen bestuur, nadeel € 99.000

Op grond van circulaires zijn de raadsvergoedingen aangepast, deze aanpassingen zijn niet in de raming van 2022 verwerkt, nadeel € 21.000. Daarnaast zijn er extra kosten gemaakt voor afscheid oude raad en inwerking nieuwe raad. Wegens het vertrek van de griffier in 2022 is er inhuur gepleegd, nadeel € 35.000. Ook is de afrekening 2021 van de rekenkamercommissie in 2022 verantwoord, nadeel € 9.000.

*Dagelijks bestuur, voordeel € 250.000**

Vrijval van de voorzieningen lopende pensioenverplichtingen voormalige bestuurders en pensioenverplichtingen voormalige en huidige wethouders voor totaal € 250.000. De rekenrente is verhoogd van 0,528% naar 2,472% en er is ook rekening gehouden met 11,96% voor indexatie.

Thema 6.3 Financiën

Huisvesting, voordeel € 128.000

Lagere afschrijvingslasten van € 66.000 doordat geplande vervangingen inventaris/meubilair niet zijn uitgevoerd in 2022. Dit is uitgesteld in verband met een Europese aanbesteding. Uitvoering vindt plaats in 2023 en 2024. Als het project Hybride werken is uitgevoerd wordt er een nieuw aanschaf- en vervangingsschema opgesteld. Voor de herinrichting Gebiedsteam is het budget van € 60.000 niet uitgegeven. Dit houdt verband met de verhuizing naar het gemeentehuis in 2023. Dit betekent ook een lagere onttrekking aan de reserve sociaal domein.

*Reserve sociaal domein, nadeel € 60.000**

Het budget voor de herinrichting is niet uitgegeven, dus lagere onttrekking. Zie hiervoor.

Advies en ondersteuning, nadeel € 6.000
Het budget voor generatiegericht maatwerk is hier verantwoord, de lasten staan bij de afdelingskostenplaatsen, voordeel € 30.000. En er is een voordeel van € 21.000 bij de vorming- en opleidingsbudget voor organisatie brede opleidingen. Er wordt een voorziening voor het verlofsparen gevormd (verplichting BBV), de dotatie hiervan is € 57.000*.

Automatisering, voordeel € 42.000
Dit voordeel komt vooral doordat niet het volledige investeringsniveau in owo-verband conform de planning is gehaald, hierdoor zijn er lagere afschrijvingslasten.

Algemene overheadkosten, voordeel € 83.000
Centrale personeelsbudgetten voor vervanging wegens zwangerschap-, ouderschapsverlof, ondernemingsraad en knelpunten staan hier opgenomen. De werkelijke lasten zijn bij de organisatorische kostenplaatsen vermeld.

Saldo financieringsfunctie, nadeel € 214.000
Hogere ontvangen rente € 44.000, dit is grotendeels een gevolg van de ontvangen rente voor schatkistbankieren. Met ingang van het derde kwartaal vergoedt het rijk nu rente over de tegoeden. Nadeel van € 263.000 bij de toegerekende rente. Het betreft hier een nadeel, maar bij de programma's is het een voordeel. Het heeft dus geen resultaatconsequentie.

Organisatorische kostenplaatsen en OWO-kostenplaatsen, voordeel € 55.000
- Voor een aantal specifieke zaken zoals projectleider taskforce bouwen, concerncontrol, subsidie-onderzoek en accommodatiebeleid zijn budgetten beschikbaar die worden gedekt door een bijdrage uit de algemene reserve. Hier zijn de lasten € 151.000 lager. Dit betekent ook een lagere onttrekking uit de reserve.
- Per saldo is er een voordeel van € 294.000 bij de organisatorische kostenplaatsen. Het grootste voordeel zit bij de loon/inhuur. Mede door de moeilijke arbeidsmarkt is het niet altijd mogelijk om vacatures gelijk op te vullen door vast personeel dan wel door inhuur.
- Verder zijn er inhuurkosten gemaakt voor hulp/ondersteuning vluchtelingen uit Oekraïne, nadeel € 109.000. Deze kosten worden gecompenseerd door de rijksbijdrage, deze is in programma 1 verantwoord.
- Bij de OWO-kostenplaatsen is er een nadeel van € 130.000. Zoals al gemeld bij de rapportages was er sprake van ziekteverzuim. Daarnaast zijn er ook extra lasten geweest voor de voorbereiding in owo-verband van de invoering van de omgevingswet.

Algemene reserve, nadeel € 151.000
Lagere onttrekking. Zie hierboven bij organisatorische kostenplaatsen.

Belastingen en Wet WOZ, nadeel € 59.000
Lagere opbrengsten ozb € 45.000. Wegens verminderingen van woz-waarden bijvoorbeeld als gevolg van bezwaren is de opbrengst lager. De opbrengst forensenbelasting is € 4.000 lager dan geraamd. En de vergoeding als gevolg van invorderingsmaatregelen zijn € 10.000 lager.

Deelnemingen/dividend, voordeel € 58.000
In het jaar 2022 wordt het ontvangen dividend over het jaar 2021 verantwoord. Het betreft het ontvangen dividend van NV Fryslân Miljeu. Voor een groot deel is dit te danken aan een incidenteel resultaat gerealiseerd in 2021.

Algemene uitkering, voordeel € 2.547.000
Ontvangen verrekeningen eerdere jaren, € 296.000 voordeel. De gevolgen van de september- en de decembercirculaire 2022 zijn niet via een begrotingswijziging verwerkt in de begroting 2022. De financiële gevolgen van beide circulaires zijn € 2.251.000 positief. Dit is via mededelingen aan u gecommuniceerd.

Nagekomen/buitengewone posten, voordeel € 58.000
Bij de jaarrekening 2020 hebben we een nog te betalen post meegenomen voor de gevolgen van het onjuiste BTW-onderdeel bij het Biosintrum, Bosbergtoren en Afvalfonds. Inmiddels is dit verrekend met de fiscus. Onderdeel van de verrekening met de fiscus was ook het onderzoek naar het gebruik van de juiste compensabele BTW-codes de afgelopen jaren. Per saldo betekent dit een deel van de opgenomen nog te betalen post (€ 73.000) kan vrijvallen. En de dotatie aan de voorziening oninbare debiteuren € 10.000 is hier verantwoord.

*Algemene reserve, nadeel € 449.000**
Bij de septembercirculaire 2022 zijn middelen (€ 449.000) ontvangen voor de invoering van de omgevingswet. In de mededeling aan de raad hierover is aangegeven dat deze middelen worden toegevoegd aan de reeds beschikbare middelen omgevingswet en dat dit loopt via de algemene reserve.

*Algemene reserve, nadeel € 74.000**
Wet kwaliteitsborging bouw: ook hiervoor zijn middelen (€ 74.000) bij de septembercirculaire 2022 ontvangen. Hetzelfde geldt hier als bij het punt omgevingswet hiervoor. Het bedrag is toegevoegd aan de algemene reserve.

Reserve monumenten, nadeel € 16.000
Er is in 2022 € 7.000 aan subsidie monumenten uitgekeerd. Het budget bedraagt € 25.000. Van het resterende budget van € 18.127 wordt € 16.000 toegevoegd aan de reserve monumenten. Na toevoeging bedraagt de reserve € 100.000. Dit is conform uw besluit van 15 december 2020.

Corona, voordeel € 685.000
- De lasten voor verkiezingen waren € 77.000 hoger door corona.
- Er is in programma 1 € 268.000 aan lasten verantwoord voor corona, dat is hier een voordeel.
- Het resterende voordeel is € 494.000. € 260.000 hebben we in 2022 via de circulaires ontvangen en € 234.000 lagere onttrekking aan de algemene reserve. In het initiatiefvoorstel deel B is in de raadsvergadering van 20 december 2022 besloten vanuit deze beschikbare coronamiddelen € 400.000 in te zetten om geen OZB te heffen voor gebruikers niet-woningen (€ 265.000) voor belastingjaar 2023 en om het tarief rioolheffing Gebruikersdeel niet-Woningen 0 tot en met 200m3 waterverbruik per jaar (€ 135.000) voor het belastingjaar 2023 te verlagen naar € 0.

*Algemene reserve, nadeel € 234.000**
In de algemene reserve was € 596.000 beschikbaar voor coronagerelateerde lasten. Hiervan wordt in 2022 € 362.000 onttrokken. Het resterende saldo blijft in de algemene reserve. Per saldo is € 400.000 beschikbaar in de algemene reserve voor de belastingverlaging in 2023, zie hierboven.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Paragrafen

Paragraaf 1 | Lokale Heffingen

De gemeente stuurt rekeningen (aanslagen) voor een aantal belastingen en heffingen. Denk aan o.a. de onroerendezaakbelasting, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Deze lokale heffingen zijn een belangrijk onderdeel van onze inkomsten. Deze paragraaf laat de hoogte van de inkomsten zien en geeft een overzicht van de diverse heffingen.

Algemene beleidslijn

Het fiscale beleid voeren we uit in overeenstemming met de fiscale wetgeving, de gevormde jurisprudentie en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zoals die gelden voor het belastingrecht. Daarnaast zijn rechtvaardigheid, redelijkheid en billijkheid zowel bij de heffing als bij de invordering de bepalende elementen.

Bijzonderheden en ontwikkelingen

De Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ)

Zoals elk jaar, worden de nieuwe WOZ-waarden gebruikt voor o.a. de heffing van de onroerendezaakbelasting en forensenbelasting, gebaseerd op het prijspeil van het voorliggende jaar. De waardepeildatum ligt steeds één jaar voor het belastingjaar en blijft daardoor actueel. Door de actualiteit van de waarde wordt deze mede voor andere doeleinden, zoals de belastingdienst voor de erfbelasting en eigen woningforfait, forensenbelasting, waterschapslasten en door notarissen gebruikt.

Tot en met 2021 werden de woningen getaxeerd op basis van de inhoud, maar per 2022 gebeurt dit op basis van de oppervlakte van een woning (een nieuwe ontwikkeling en wettelijke verplichting). Landelijk waren er verschillen in waarderingsmethodiek waardoor ervoor gekozen is om alle gemeenten de woningen te laten taxeren op oppervlakten. De Landelijke Voorziening WOZ is openbaar voor vele afnemers zoals notarissen, het CBS, de burgers etc. Als er niet wordt overgegaan op oppervlakten ontstaan er problemen bij de verplichte levering aan de afnemers.

Basisregistraties

Vanaf 1 juli 2011 geldt het verplicht gebruik van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Aangezien de WOZ de overgang naar de oppervlakten van de woningen heeft gerealiseerd volgt nu de afstemming met de oppervlakten in de BAG. De BAG/WOZ koppeling speelt hierbij een belangrijke rol als het gaat om de onderlinge afstemming. Deze afstemming tussen basisregistraties is het begin van de Samenhangende objectenregistratie (SOR).

Het ministerie van BZK is gestart met Doorontwikkeling in Samenhang van de GEO-basisregistraties (DisGeo). Doelstelling daarvan is om meer samenhang te creëren in de Geo informatie Infrastructuur. Onderdeel is de doorontwikkeling van enkele bestaande geo basisregistraties tot een Samenhangende Objectenregistratie. Dit betreft een objectenregistratie met daarin basisgegevens van objecten in de fysieke werkelijkheid zoals o.a. gebouwen, wegen, water, spoorlijnen, bomen, terreindelen en gemeentegrenzen. Er wordt nu gewerkt door het Ministerie aan een roadmap voor de vervolgstappen. Het betreft een intensief traject en zal de komende jaren verder ingevuld worden. Ook de BGT en de BRK gaan onderdeel uitmaken van de SOR.

Omgevingswet

De Omgevingswet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving. Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Zodat het straks bijvoorbeeld makkelijker is om bouwprojecten te starten. De invoeringsdatum van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) is al diverse keren uitgesteld. De Eerste Kamer stemde op 14 maart in met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024. Hiermee is er duidelijkheid gekomen over de invoeringsdatum en ook geborgd dat gemeenten voldoende voorbereidingstijd hebben. In OWO verband gaan we daarom onverminderd door met de voorbereiding voor de invoering van de omgevingswet, de Wet kwaliteitsborging (Wkb) en de hiermee samenhangende aangepaste legesverordening. In het tweede kwartaal 2023 wordt hierover een themabijeenkomst voor de OWO raden georganiseerd.

Bij de implementatie van de Omgevingswet werkt het team BVI nauw samen met andere vakafdelingen. Het team draagt zorg voor de actualiteit, betrouwbaarheid en compleetheid van de gegevens in de basisregistraties BAG en BGT en stelt overige ruimtelijke Geo data beschikbaar die via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) wordt ontsloten. Daarnaast leveren de Adviseur Geo-informatie en de Gis-medewerker ieder vanuit hun een eigen rol een bijdrage in de projectgroep 'pilot Omgevingsplan gemeente Ooststellingwerf'.

Belastingsoorten

Onroerendezaakbelasting (OZB)
De hoogte van de OZB is een percentage van de WOZ-waarde van een pand. Het percentage wordt ieder jaar opnieuw vastgesteld. Eigenaren van woningen en eigenaren en gebruikers van niet-woningen (bedrijfspanden voornamelijk) betalen OZB. De opbrengst OZB is voor een gemeente vrij te besteden.

Benchmark: vergelijking gemeentelijke woonlasten per provincie. Vanaf 2020 is de macronorm OZB vervangen door deze benchmark. De benchmark beoogt, door middel van meer vergelijking, de informatievoorziening over de ontwikkeling van de lokale lasten te bevorderen, zodat hiermee door de gemeenten ten aanzien van de keuzes omtrent de ontwikkeling van de lokale lasten rekening gehouden kan worden. De benchmark vergelijkt voor alle gemeenten binnen een provincie de hoogte van de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens met een koopwoning. De woonlasten zijn de som van de gemiddeld betaalde ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing minus een eventuele heffingskorting (= eenmalige korting die sommige gemeenten geven). De benchmark moet het lokale debat over de keuzes voor ontwikkelingen, zoals stijging van de lasten, bevorderen.

Rioolheffing
Eigenaren en gebruikers van woningen en niet-woningen (voornamelijk bedrijfspanden) die aangesloten zijn op het riool betalen rioolheffing. Met de opbrengsten hiervan betalen we het beheer en onderhoud van de riolering, drainage, een aantal sloten binnen de bebouwde kom en andere zaken die nodig zijn voor de inzameling en het transport van afval-, grond- en regenwater.

In 2020 heeft u het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2020 - 2024 vastgesteld. Het plan is een voortzetting van het vorige GRP op gebied van beheer en onderhoud. Aangevuld met beleid over klimaatadaptatie en -mitigatie. Uitgangspunt bij het opstellen van het nieuwe GRP is dat de rioolheffing met niet meer dan de inflatiecorrectie stijgt. In het kostendekkingsplan behorende bij het GRP is weergegeven hoe de heffing zich ontwikkelt in de periode 2020 - 2024.

Leges
Leges zijn retributies voor diensten die door de gemeente worden verleend. Het gaat bijvoorbeeld om bouwvergunningen en paspoorten. De leges zijn in 2022 conform het algemeen uitgangspunt verhoogd met het bij de kaderbrief vastgestelde inflatiecijfer. Daar waar sprake is van een maximum- of wettelijk tarief vindt geen correctie plaats.

De invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) is een paar keer uitgesteld, maar staat nu gepland op 1 januari 2024. Hier wordt waarschijnlijk begin maart 2023 over gestemd door de Eerste Kamer. Gelijktijdig met het invoeren van de wet, moet ook de legesverordening worden aangepast om aan te sluiten op de nieuwe wetgeving. Tot op heden zitten er aanzienlijke verschillen in activiteiten en tarieven tussen de legesverordeningen van de OWO gemeenten, die door de afdeling OWO-VTH worden uitgevoerd (omgevingsvergunningen en APV-gerelateerde onderwerpen). Bestuurlijk is de ambitie uitgesproken om zowel beleidsinhoudelijk als qua financiën (zoveel mogelijk) in te zetten op harmonisatie binnen de OWO gemeenten. Voor de bouwactiviteiten wijzigt er door de Wkb veel doordat voor bouwwerken in gevolgklasse I de vergunningsplicht voor het bouwtechnische deel vervalt en er daardoor ook legesinkomsten wegvallen.

Toeristenbelasting
In de raadsvergadering van 30 maart 2021 is besloten om een tariefdifferentiatie toe te passen op de toeristenbelasting. Dit betekent dat het tarief 2022 per persoon per overnachting voor overnachtingen in kampeermiddelen op kampeerterreinen en in kampeerboerderijen € 1,10 was en vanaf 2022 het tarief per persoon per overnachting voor overnachtingen in andere verblijfsaccommodaties € 1,50 was. Vanaf 2020 geldt voor kinderen tot en met de leeftijd van 4 jaren een vrijstelling voor de heffing toeristenbelasting.

Het onderzoek naar de forfaitaire berekening van standplaatsen op campings is afgerond. In het tweede kwartaal 2023 informeren wij u over de uitkomsten en doen wij een voorstel voor het vervolg.

Forensenbelasting
Onder de naam 'forensenbelasting' heffen we een belasting van personen die (voor meer dan 90 dagen per jaar) een gemeubileerde woning als bedoeld in artikel 223 van de Gemeentewet voor zichzelf en/of hun gezin beschikbaar houden. De belasting heffen we naar de heffingsmaatstaf voor de onroerendezaakbelastingen (de WOZ-waarden). Bij de programmabegroting 2020-2023 heeft u besloten om de opbrengsten van de forensenbelasting vanaf 2020 tot en met 2023 jaarlijks te verhogen met € 15.000.

Afvalstoffenheffing
Voor het ophalen en verwerken van afval vraagt de gemeente aan inwoners een vergoeding. Dit noemen we afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing bestaat uit een vast bedrag per woning (vastrecht), een bedrag voor het aantal keren dat afval wordt aangeboden en het aantal kilo's restafval (Diftar+). Het vastrecht moet altijd worden betaald, ook als er geen afval wordt aangeboden. Om het vaste tarief afvalstoffenheffing voor 2022 op een laag niveau te houden is een onttrekking uit de reserve Lastenverlichting nodig. Vanaf 2021 wordt het vastrecht vermeld op de belastingaanslag met daarbij het aantal ledigingen over het hele voorafgaande jaar.

Reclamebelasting
Met de invoering van de BIZ (Bedrijven Investeringszone) is deze belasting komen te vervallen.

BIZ (Bedrijven Investeringszone)
Op 20 oktober 2021 heeft u ingestemd met de verordening Bedrijveninvesteringszone Oosterwolde Centrum 2021 (BIZ). De opbrengsten van de BIZ worden als subsidie uitgekeerd aan de stichting BIZO. Met de stichting is een uitvoeringsovereenkomst gesloten waarin de activiteiten zijn opgenomen die zij met de subsidie gaan verwezenlijken.

Kwijtschelding
We voeren de kwijtschelding uit volgens de Uitvoeringsregeling van de Invorderingswet 1990. Als inkomenstoets voor de kwijtschelding wordt de 100% bijstandsnorm gehanteerd. Dit betekent dat, afgezien van vermogen cum annexis, aanvragers met een inkomen op bijstandsniveau in principe voor kwijtschelding in aanmerking komen. Kwijtschelding geldt niet voor alle belastingsoorten alleen voor de afvalstoffenheffing vast deel (+ Diftar tot € 100) en rioolheffing (alleen gebruikersdeel). Sinds begin 2018 is er een versnelde en vereenvoudigde toets om te bepalen of iemand in aanmerking komt voor kwijtschelding. Vanaf 1 januari 2023 is de vermogensgrens voor mensen met een AOW opgehoogd, vastgesteld in de kwijtscheldingsverordening in december 2022. Hierdoor is kwijtschelding voor meer mensen mogelijk.

De kosten voor kwijtschelding worden uiteindelijk vertaald in het tarief voor rioolheffing en vastrecht van de afvalstoffenheffing.

Inkomsten

Lokale heffingen en leges

x € 1.000

Lokale heffingen en leges	Rekening 2021	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2022	Verschil
lokale heffingen	10.593	9.117	8.900	8.974	74 V
leges	1.012	842	992	945	- 47 N
Totaal	**11.605**	**9.959**	**9.892**	**9.919**	**28 V**

Lokale heffingen

x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening 2021	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2022	Verschil
3.1 Thema Economische ontwikk.					
Toeristenbelasting	358	319	319	322	2 V
Bedrijven investeringszone	-	66	66	63	- 3 N
3.3 Thema Milieu					
Rioolheffing (gecombineerd)	2.556	2.826	2.826	2.858	32 V
Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	2.444	2.630	2.500	2.593	93 V
6.3 Thema Financiën					
Onroerende zaakbelasting eigenaren	2.757	2.874	2.811	2.777	- 34 N
Precariobelasting	2.128	-	-	-	-
Onroerende zaakbelasting gebruikers	250	281	256	245	- 11 N
Forensenbelasting	100	122	122	117	- 4 N
Totaal	**10.593**	**9.117**	**8.900**	**8.974**	**74 V**

Leges

x € 1.000

Leges	Rekening 2021	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2022	Verschil
1.1 Thema Meedoen					
Overige voorzieningen WMO materieel	-	5	5	-	- 5 N
3.2 Thema Openbare ruimte					
Verharding	52	27	27	17	- 10 N
3.4 Thema Bouwen en wonen					
Bestemmingsplannen	41	30	30	19	- 11 N
6.2 Thema Dienstverlening					
Omgevingsvergunningen, baten	633	500	600	568	- 32 N
Burgerlijke stand / huwelijk	11	13	13	17	4 V
Burgerzakenleges	265	252	302	306	3 V
Overige leges	7	15	15	13	- 2 N
6.3 Thema Financiën					
Afdeling buitendienst	-	-	-	1	1 V
IP Bedrijfsvoering algemeen	4	-	-	2	2 V
IP Buitendienst acc. Nanningawerf	-	-	-	3	3 V
Totaal	**1.012**	**842**	**992**	**945**	**- 47 N**

Kostendekking

Berekening van kostendekkendheid riolering en reiniging

In onderstaande tabellen staan de berekeningen van kostendekkendheid van de heffingen riolering en reiniging. Het uitgangspunt bij deze heffingen is volledige kostendekking. Naast de baten en lasten verantwoord op het taakveld mogen we een aantal lasten toerekenen, waaronder overhead. De overhead is berekend als opslagpercentage over de directe salarislasten die op het taakveld verantwoord zijn. Daarbij is onderscheid gemaakt in een opslagpercentage voor de salarislasten van de buitendienst (57%) en van de binnendienst (79%). Een deel van de begrote opbrengst van de reinigingsheffing wordt gerealiseerd door een onttrekking aan de egalisatiereserve (reserve lastenverlichting). De dotatie aan de rioleringsvoorziening voor de exploitatie is verwerkt in de lasten van het taakveld.

Berekening van kostendekkendheid leges

In onderstaande tabellen staan de berekeningen van kostendekkendheid van de heffingen leges. Hieruit blijkt dat per titel van de algemene legesverordening de heffingen onder de 100% kostendekkendheid blijven. Bij de netto lasten zijn de directe personeelskosten en de materiële kosten opgenomen die samenhangen met het verstrekken van de dienstverlening. Bij directe kosten gaat het bijvoorbeeld om de uren van baliemedewerkers en van de uren van de medewerkers bij Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) en Ruimtelijke Ordening (RO). De basis voor de toerekening van deze kosten zijn de teamplannen en historische cijfers. Materiële kosten zijn bijvoorbeeld de kosten die samenhangen met bijvoorbeeld de afdracht aan het Rijk voor rijbewijzen en de afdracht aan het RDW voor rijbewijzen. We hanteren een opslag van 79% voor overhead over de directe loonkosten. De begrote totale kostendekkendheid van de Algemene Legesverordening komt uit op 71%.

Toelichting overhead

In de bijlage van de begroting is een overzicht met taakvelden opgenomen. Op de taakvelden verantwoorden we alle baten en lasten die direct betrekking hebben op het taakveld, waaronder salarislasten. De lasten die we niet direct aan de taakvelden kunnen toerekenen, zijn de overheadkosten. Overhead is 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Het gaat hier dan om onder andere personele kosten, huisvesting, ICT, etc.

Omdat alle directe kosten al rechtstreeks zijn toegerekend aan de taakvelden, passen we een opslagpercentage toe voor overhead voor taakvelden waarvoor we kostendekkende tarieven mogen berekenen. Bijvoorbeeld afval, riolering en leges.

Berekening van kostendekkendheid	Begroting Rioolheffing (taakveld 7.2)	Realisatie Rioolheffing (taakveld 7.2)	Begroting Reinigingsheffing (taakveld 7.3)	Realisatie Reinigingsheffing (taakveld 7.3)
Lasten				
Lasten	2.112	2.188	2.874	2.904
Baten	-57	-39	-617	-715
Netto lasten taakveld	**2.055**	**2.149**	**2.257**	**2.189**
Toe te rekenen lasten				
Overhead	296	315	111	122
Kwijtschelding	49	46	90	92
Rente			-1	-1
Dubieuze debiteuren	7	7	10	10
Watergangen	140	138		
BTW	279	202	163	163
Totaal toe te rekenen lasten	**771**	**708**	**373**	**386**
Totale lasten	**2.826**	**2.857**	**2.630**	**2.575**
Opbrengst heffingen	**-2.826**	**-2.858**	**-2.630**	**-2.592**
Dekkingspercentage	**100%**	**100%**	**100%**	**101%**

x € 1.000

Berekening van kostendekkendheid	Begroting titel 1 Algemene dienstverlening	Begroting titel 2 Fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunningen	Begroting titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	Totaal begroting	Realisatie titel 1 Algemene dienstverlening	Realisatie titel 2 Fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunningen	Realisatie- titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	Totaal realisatie
Lasten								
Lasten	325	393	41	759	358	409	41	808
Baten	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto lasten	**325**	**393**	**41**	**759**	**358**	**409**	**41**	**808**
Toe te rekenen lasten								
Overhead	162	242	24	428	162	242	24	428
Totaal toe te rekenen lasten	**162**	**242**	**24**	**428**	**162**	**242**	**24**	**428**
Totale lasten	**487**	**635**	**65**	**1.187**	**520**	**651**	**65**	**1.236**
Opbrengst heffingen	**-297**	**-530**	**-15**	**-842**	**-345**	**-587**	**-13**	**-945**
Dekkingspercentage	**61%**	**83%**	**23%**	**71%**	**66%**	**90%**	**20%**	**76%**

Paragraaf 2 | Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf laat zien hoe solide onze begroting is en in hoeverre we financiële tegenvallers kunnen opvangen. Het gaat om de relatie tussen de (financiële) weerstandscapaciteit en alle risico's die de gemeente loopt die niet zijn afgedekt door reserves, voorzieningen en verzekeringen. Door het vormen van een weerstandsvermogen hoeven we bij een financiële tegenvaller in de begrotingsuitvoering niet direct te anticiperen. Het weerstandsvermogen is op dit moment voldoende om de risico's af te dekken.

Conclusie weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit is per 1 januari 2022 € 26,982 miljoen. Dit bestaat uit de Algemene reserve van € 23,791 miljoen (exclusief het bodembedrag van € 3 miljoen) en de bestemmingsreserves van € 3,191 miljoen. Het totaal van de bestemmingsreserves is € 7,819 miljoen. Voor de weerstandscapaciteit halen we hier de reserve Kapitaallasten € 2,568 miljoen en de Algemene reserve grondexploitatie € 2,060 miljoen vanaf.

De benodigde weerstandscapaciteit is € 2,627 miljoen (zie overzicht bij kwantificeerbare risico's). Het weerstandsvermogen is voldoende om de risico's af te dekken. Naast de beschikbare weerstandscapaciteit van € 26,982 miljoen is er nog de algemene buffer van € 3 miljoen (als onderdeel van de Algemene reserve). Deze beide gecombineerd maakt dat in relatie tot de omvang van de activiteiten er ruim voldoende buffer aanwezig is voor het opvangen van de risico's.

Risico's die zich regelmatig voordoen en die vrij goed meetbaar zijn, maken geen onderdeel uit van de risico's binnen het weerstandsvermogen. Hiervoor zijn verzekeringen afgesloten of reserves en voorzieningen gevormd. We gaan op de volgende manier om met de risico's rondom grondexploitatie, openeinderegelingen, verbonden partijen en decentralisaties:

Grondexploitatie
Hiervoor is de Algemene reserve grondexploitatie ingesteld. Deze reserve is bestemd voor het opvangen van verliezen (bijvoorbeeld van niet-kostendekkende complexen), planschadeclaims en verlaging van verkoopprijzen. We beoordelen ieder jaar opnieuw of de reserve toereikend is.

Openeinderegelingen
De belangrijkste openeinderegelingen zijn de regelingen Sociaal Domein en WWB. De risico's binnen het Sociaal Domein (Wmo, jeugd en participatie) kunnen niet meer worden gedekt uit de reserve Sociaal Domein. Deze risico's nemen we mee in de bepaling van de weerstandscapaciteit.

Verbonden Partijen
Jaarlijks beoordelen we de jaarrekeningen, begrotingen en tussentijdse rapportages van de verbonden partijen en leggen die aan u voor. We nemen deel aan aandeelhoudersvergaderingen en bij de meeste verbonden partijen ook aan tussentijdse overleggen. Net als bij de grondexploitatie geldt dat er geen extra financiële buffer noodzakelijk is, omdat er geen risico's zijn die een gevaar vormen voor de financiële positie. Als dit wel het geval is, nemen we dat risico mee in deze paragraaf. Dat beoordelen we ieder jaar opnieuw.

Projecten
De risico's bij projecten worden per project geïnventariseerd en maken onderdeel uit van het projectplan.

Algemene beleidslijn

Om het weerstandsvermogen te beoordelen zetten we de beschikbare weerstandscapaciteit af tegen de benodigde weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit is een optelsom van middelen die beschikbaar zijn om de gevolgen van risico's die niet begroot zijn te dekken.

Benodigde weerstandscapaciteit
De benodigde weerstandscapaciteit stellen we vast aan de hand van een risico-inventarisatie. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet. Daarnaast zijn de financiële gevolgen van deze risico's zo veel mogelijk weergegeven.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. Het gaat dan vooral om de reservecapaciteit (algemene- en bestemmingsreserves), de onbenutte begrotingscapaciteit, de onbenutte investeringscapaciteit en de stille reserves. We bepalen de beschikbare weerstandscapaciteit aan de hand van de algemene reserve en bestemmingsreserve. We willen een beschikbare weerstandscapaciteit met minimaal de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risicobeheersing
Risicobeheersing is de manier waarop we risico's beheersen, inclusief de processen en systemen waarmee we dat doen. Onze organisatie heeft tal van beheersmaatregelen getroffen om de doelstellingen in de programma's te realiseren. Er is een grote verscheidenheid aan maatregelen, die we als volgt indelen:

- Juridische beheersmaatregelen (inkoopvoorwaarden, contractbepalingen, leveringsvoorwaarden, juridische kwaliteitszorg);
- Financiële beheersmaatregelen (financial control, verzekeringen, bankgaranties, financieringsfunctie artikel 13 Financiële verordening);
- Organisatorische beheersmaatregelen (AO/IC, procedures, 4-ogen-principe, audits);
- Materiële beheersmaatregelen en informatiebeveiligingsbeheersmaatregelen (gemeentelijk informatiebeveiligingsplan).

Twee keer per jaar, als onderdeel van de P&C-cyclus, actualiseren we het overzicht met de belangrijkste risico's. Dit doen we op basis van dossieronderzoek en interviews met management en medewerkers. Na identificatie van het risico brengen we de oorzaak en het gevolg van het risico in beeld. We kwantificeren ieder risico (als dat mogelijk is). En we maken een inschatting van de kans dat het risico zich voordoet, evenals het financiële gevolg. Dit resulteert in het risicoprofiel voor onze gemeente. Vervolgens inventariseren we voor elk risico de getroffen beheersmaatregelen.

Bij de kwantificeerbare risico's staat een opsomming van de risico's. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet, evenals de financiële gevolgen. Bij deze inschattingen gebruiken we onderstaande tabel:

Categorie	Kans op voorkomen	Kwantitatief	Financieel gevolg
1.	< of 1 keer per 10 jaar	10%	Geen geld gevolgen
2.	1 keer per 5-10 jaar	30%	< € 25.000
3.	1 keer per 2-5 jaar	50%	> € 25.000 - € 100.000
4.	1 keer per 1-2 jaar	70%	> € 100.000 - € 500.000
5.	1 keer per jaar of meerdere keren per jaar	90%	> € 500.000

Kwantificeerbare risico's
De benodigde weerstandscapaciteit is ten opzichte van de Begroting 2023 € 40.000 hoger. Dit heeft voornamelijk de volgende oorzaken:

- Een iets hogere Algemene Uitkering dan begroot (+ € 24.000)
- Hogere ingeschatte kosten t.a.v. de huidige stand van zaken lopende procedures en/of te verwachten claims/procedures (+ € 16.000)

Nr.	Risico en beheersmaatregel	Kans op voorkomen risico	Financieel gevolg	Benodigde weerstands-capaciteit
1	**Risico: vangnet-uitkering wordt niet toegekend**	1	-	-
	Toelichting risico: Het risico is dat we niet voldoen aan de voorwaarden waardoor we geen vangnetuitkering ontvangen. Voor 2023 is dit risico nihil omdat we verwachten dat we geen aanspraak op de vangnetuitkering behoeven te doen.			
2	**Risico: afwijking op WWB I-deel budgetten, waardoor beroep op algemene middelen onvermijdelijk is**	2	4	€ 177.503
	Toelichting risico: Bij een tekort van 10% van het WWB I-deel budget moeten wij 7,5% betalen uit eigen middelen. Het risico gaat over dit mogelijke tekort.			
	Beheersmaatregel: Eén keer per maand ontvangen we managementcijfers met de stand van zaken. Hierdoor kan op financieel gebied bijgestuurd worden. Ook zijn er procesmaatregelen aan de poort en ten aanzien van uitstroom. Beïnvloeding van klantaantallen is niet of zeer marginaal mogelijk.			
3	**Risico: Rijksmiddelen voor jeugdhulp structureel geraamd**	3	5	€ 978.000
	Toelichting risico: We hebben in 2022 extra middelen van het Rijk voor de jeugdhulp ontvangen. In augustus 2022 is bekend geworden dat we de verwachte jeugdmiddelen vanaf 2024 voor 100% mogen ramen. Dit was 75%. Daarnaast is in het regeerakkoord een besparing van € 500 miljoen afgesproken op de jeugdzorg. Het rijk is verantwoordelijk voor de invoering. In de gemeentelijke begroting kunnen we dan een lagere raming opnemen voor de uitgaven. Dat hebben we in deze begroting verwerkt. Omdat nog steeds niet zeker is of we de 100% vergoeding structureel mogen ramen, nemen we een risico op. Het bedrag dat we in 2024 hebben opgenomen is € 1.856,000 aan baten en 100.000 aan lagere lasten. Het totale risico komt daarmee op € 1.956.000.			
	Beheersmaatregel: nb			
4	**Risico: Bijstelling Algemene uitkering gemeentefonds (au)**	5	5	€ 576.000
	Toelichting risico: De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven, de zogenaamde “trap op, trap af systematiek”. Als na afloop van een jaar blijkt dat de rijksuitgaven lager zijn dan gepland, wordt de algemene uitkering naar beneden aangepast. Dit vertaalt zich in een aanpassing van het accres. We nemen 1% van de algemene uitkering op als benodigd weerstandsvermogen.			
	Beheersmaatregel: Drie keer per jaar verschijnt er een circulaire. Deze circulaires beoordelen we en rekenen we door.			
5	**Risico: extra lasten door invoering WMO abonnementstarief**	3	-	PM
	Toelichting risico: De invoering van het abonnementstarief leidt aantoonbaar tot een aanzuigende werking op Wmo-ondersteuning, vooral huishoudelijke hulp. Toch weigert het kabinet gemeenten volledig te compenseren voor de extra kosten. Gemeenten moeten volledig worden gecompenseerd voor de effecten van de invoering van het abonnementstarief. Niet volledig compenseren zal er aan bijdragen dat gemeenten, gezien de grote tekorten in het sociaal domein, verder moeten bezuinigingen en zij de Wmo niet kunnen blijven uitvoeren zoals beoogd. Vanaf 1 januari 2025 komt een aanpassing in de eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp via de Wmo, waarbij meer rekening wordt gehouden met de draagkracht van huishoudens. Wie meer dan 185 procent van het sociaal minimum verdient, betaalt een hogere eigen bijdrage. Voor huishoudens met een inkomen boven 185 procent van het sociaal minimum stijgt de eigen bijdrage geleidelijk naarmate het inkomen hoger wordt. Voor een huishouden met een inkomen van duizend euro boven dat grensbedrag zal de maandelijkse eigen bijdrage ongeveer 6,70 euro hoger zijn. Vanaf een inkomen van ongeveer 66.000 gaat een maximum van de eigen bijdrage gelden, van 255 euro per maand.			
	Beheersmaatregel: Er wordt al scherp gekeken naar de uitvoeringskosten op dit vlak. Daarbij is de gemeente afhankelijk van de VNG, die onderhandelt over aanpassing van de zogenaamde 'openeinderegeling'. De (financiele) gevolgen hiervan zijn nog niet bekend, daarom wordt dit punt vooralsnog als PM aangemerkt.			
6	**Risico: terugbetaling verstrekte geldleningen**	1	2	€ 6.000
	Toelichting risico: Er zijn leningen verstrekt aan instellingen op het terrein van volkshuisvesting, veiligheid, sport en dorpshuizen. Het is niet in alle gevallen duidelijk of er voldoende opstallen, installaties e.d. aanwezig zijn, om in geval van het uitblijven van betaling de restant schuld te voldoen.			
	Beheersmaatregel: bij eventuele achterstanden in aflossingen ondernemen we meteen actie.			
7	**Risico: garanties woningbouwcorporaties**	1	3	€ 50.000
	Toelichting risico: het waarborgfonds Sociale Woningbouw heeft de bestaande directe risico’s op geldleningen overgenomen. De gemeente kan op basis van de ‘achtervangregeling’ worden aangesproken.			
	Beheersmaatregel: Het door het Waarborgfonds verstrekte overzicht wordt beoordeeld en daarnaast wordt bij een individuele aanvraag de situatie beoordeeld. Per 1 augustus 2022 is het 'meetekenen' met nieuwe leningen vervallen en wijzigt de wijze van berekening van de achtervangpositie op nieuwe leningen. De impact hiervan op het risico voor de gemeente is zeer beperkt.			

Nr.	Risico en beheersmaatregel	Kans op voorkomen risico	Financieel gevolg	Benodigde weerstands-capaciteit
8	**Risico: National Hypotheek Garantie**	1	2	€ 19.000
	Toelichting risico: vanaf 2011 heeft het Rijk de achtervang voor alle nieuwe hypotheekgaranties op zich genomen. De gemeente blijft echter wel garant staan voor de vóór 1 januari 2011 verleende garanties.			
	Beheersmaatregel: we beoordelen het jaarlijks verstrekte overzicht van hypotheekgaranties.			
9	**Risico: overige garanties**	1	3	€ 50.000
	Toelichting risico: er zijn garanties verleend aan instellingen op het terrein van gezondheid, volkshuisvesting en onderwijs.			
	Beheersmaatregel: we beoordelen het overzicht garanties.			
10	**Leegstand in M.F.A.'s in eigendom van de gemeente met overwegend een onderwijsfunctie**	5	3	€ 90.000
	Toelichting risico: Per 1 januari 2020 heeft de gemeente het beheer & de exploitatie van MFS Waskemeer overgenomen van de Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Waskemeer; de Stichting is opgeheven. De leegstand is in 2022 gelijk gebleven. Hier is in de begroting rekening mee gehouden. MFA Haulerwijk (= de Samensprong) heeft een groot normatief overschot aan bruto vloeroppervlak c.q. leegstand wat gedeeltelijk is opgevuld door het inhuizen van kinderopvang. Desondanks is de accommodatie niet meer kostendekkend te exploiteren door de Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Haulerwijk. De Stichting heeft het beheer & de exploitatie per 2023 teruggeven aan de gemeente. De financiële gevolgen hiervan worden verwerkt bij de voorjaarsrapportage 2023. MFA Oosterwolde Zuid heeft ook een normatief overschot aan bruto vloeroppervlak wat vooralsnog opgevangen wordt door afname van extra bruto vloeroppervlak door één van de vaste gebruikers. Door deze extra afname en een andere wijze van dekking van investeringen is de exploitatie vooralsnog redelijk in evenwicht.			
	Beheersmaatregel: De notitie Platteland aanzet en de daaraan voorliggende Structuurvisie worden vervangen door de Omgevingsvisie.			
11	**Risico: diverse gerechtelijke procedures**	4	3	€ 98.308
	Toelichting risico: op basis van de huidige stand van zaken lopende procedures en/of te verwachten claims/procedures is een inschatting gemaakt.			
	Beheersmaatregel: juridische kwaliteitszorg en inhuur van externe juristen bij lopende procedures en/of te verwachten claims.			
12	**Risico: veiligheidsmaatregelen politieke ambtsdragers**	2	-	PM
	Toelichting risico: in rechtspositionele besluiten is uitdrukkelijk bepaald dat het betreffende bestuursorgaan verantwoordelijk is voor de bekostiging van voorzieningen ten behoeve van de politieke ambtsdrager, welke in het Stelsel bewaken en beveiligen worden aangemerkt als werkgeverskosten. In deze lijn past dat beveiliging op het werk maar ook daarbuiten voor zover die een werkgeverszorg is, voor rekening komt van de gemeente en door de gemeente geregeld wordt.			
13	**Risico: invoering omgevingswet**	5	-	PM
	Toelichting risico: Invoering van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging (Wkb) brengt onzekerheden met zich mee aangaande de invoeringskosten en de financiële gevolgen. In 2022 hebben we compensatie gekregen voor de invoeringskosten. Ook voor 2023 tot en met 2025 is compensatie aangekondigd. Daarnaast is een stelselevaluatie aangekondigd.			
	Beheersmaatregel: kosten invoering wetgeving en de financiële gevolgen worden gemonitord, zodat we de raad hierover kunnen informeren en input hebben voor de stelselevaluatie.			
14	**Risico: SPUK**	3	-	PM
	Toelichting risico: In 2019 is de SPUK regeling in werking getreden waarbij middels een jaarlijkse SiSa verantwoording van BTW plaatsvindt. Dit bedrag is gemaximeerd waardoor het risico aanwezig is dat de daadwerkelijke vaststelling lager kan zijn dan de aanvraag.			
15	**Risico: Fraude**	5	-	PM
	Toelichting risico: het risico dat de gemeente financiele schade loopt door onrechtmatige handelingen door medewerkers op het gebied van fraude, corruptie, bedreiging en beïnvloeding			
	Beheersmaatregel: Er wordt vanaf 2019 periodiek een fraude risico-analyse uitgevoerd door IC. Daarbij komen de risico's jaarlijks aan bod in een separate bespreking met het MT. Daarbij worden zowel interne risico's (functiescheiding e.d.) als externe risico's (cybercrime, ransomware e.d.) besproken			
16	**Verduurzaming gemeentelijk onroerend goed**	5	-	PM

Nr.	Risico en beheersmaatregel	Kans op voorkomen risico	Financieel gevolg	Benodigde weerstands-capaciteit
	Toelichting risico: Er is een sectorale routekaart vastgesteld om invulling te geven aan het landelijke beleid en de wet- en regelgeving rondom de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed. In de kern gaat het om 49% CO2-reductie in 2030 en 95% CO2-reductie in 2050 ten opzichte van 1990. In de themaraad van 8 februari 2022 is dit besproken. Hierin is aangegeven dat de indicatieve investering € 38 miljoen bedraagt en de indicatieve structurele toename van de kapitaallasten tussen de € 1,3 en € 1,6 miljoen bedraagt. Indicatieve kapitaallasten en investering zijn gebaseerd op het verduurzamen van zowel de gebouwen in juridische eigendom gemeente, onderwijsgebouwen en gebouwen met economisch claimrecht. Beheersmaatregel: het onderwerp ligt op tafel en is bij iedereen top-of-mind. Op 13 december 2022 is een thema avond aan het onderwerp gewijd. Uiteindelijke investering en kapitaallasten zijn afhankelijk van diverse factoren zoals het eventueel slimmer inzetten van accommodaties, verdeling verantwoordelijkheden investering onderwijsgebouwen en gebouwen economisch claimrecht en bijdrages rijksoverheid. Voor de investering in het verduurzamen van (sport)accommodaties zijn geen middelen beschikbaar.			
17	**Risico: Informatiebeveiliging risico datalekken**	5	-	PM
	Toelichting risico: het risico dat de gemeente financiele schade loopt door datalekken, cybercrime e.d. Beheersmaatregel: Er is een informatieveiligheids- en privacy beleid opgesteld. Alle (nieuwe) medewerkers volgen een e-learning privacy en informatieveiligheid. Daarbij zijn beheersmaatregelen verwerkt in processen en systemen.			
18	**Risico: Verbonden partijen**	2	-	PM
	Toelichting risico: Ten aanzien van de verbonden partijen blijft extra aandacht noodzakelijk voor de uitvoeringsorganisatie FUMO en de Veiligheidsregio Fryslân (VRF). Deze samenwerkingsverbanden zijn van rijkswege verplicht gesteld en gelden dus voor de 18 Friese gemeenten. De invloed die als individuele gemeente kan worden uitgeoefend is (zeer) beperkt. Beheersmaatregel: De OWO-samenwerking heeft een positief effect als vanuit een gezamenlijk belang kan worden opgetrokken. Ook in de overige samenwerkingsverbanden zien we dat gemeenten elkaar steeds beter vinden, maar dat er lang niet altijd een eensluidende visie is binnen de 18 Friese gemeenten. Daarbij is de gemeente altijd vertegenwoordigd in de gezamenlijke overleggen. Verder is onze gemeente sinds kort betrokken bij het controllers overleg voor Friese gemeentes inzake verbonden partijen. Gezamenlijk optrekken t.a.v. verbonden partijen heeft als voordeel om gezamenlijk vanuit hetzelfde afwegingskader de acteren richting de verbonden partij. Mogelijke beheersing van risico's van verbonden partijen is kansrijker als dit namens alle/meer deelnemers worden gedaan. Daarnaast is het ook efficiënter. Zowel voor de gemeente als voor de verbonden partij. Vooralsnog is de financiele impact lastig in te schatten, dus voor nu op PM gezet.			
19	**Risico: OWO bedrijfsvoering**	1	-	PM
	Toelichting risico: het risico bestaat dat er vanuit de samenwerking extra lasten naar voren komen die of onvermijdelijk zijn, danwel grote voorkeur genieten van 2 van de 3 gemeentes. Beheersmaatregel: Er is structureel overleg en tot op heden is er nog geen sprake van 2 tegen 1 besluiten. De financiele impact is lastig op geld te zetten, daarom op PM gezet.			
20	**Risico: afschrijvingen bedrijfsgebouwen met restwaarde (60% van de WOZ waarde)**	1	5	€ 581.731
	Toelichting risico: Bij de heroverwegingen in 2021 is besloten om m.i.v. 2022 de bedrijfsgebouwen i.p.v. 50%, af te schrijven tot 60% van de WOZ-waarde. Risico: Als het bedrijfsgebouw niet meer de maatschappelijke functie vervult is er het risico dat de resterende boekwaarde hoger is dan de eventuele verkoop c.q. vervanging. Beheersmaatregel: Het percentage ligt in lijn met het percentage van de WOZ bij verkopen de laatste jaren (59%). De kans dat dit de komende jaren fors verslechterd is beperkt.			
			TOTAAL	**€ 2.626.542**

Overige ontwikkelingen

Prijsstijgingen

De prijsstijgingen zijn enorm, ook voor onze gemeente. De index die we bij de begroting hebben gehanteerd zal naar alle waarschijnlijkheid niet voldoende zijn. We komen hier in de Kaderbrief 2024 en de voorjaarsrapportage 2023 bij u op terug.

Financieel perspectief na 2026

Het financieel perspectief na 2026 is onzeker. De omvang van het gemeentefonds neemt dan aanzienlijk af. Het rijk heeft nog geen duidelijkheid geboden over oplossingen.

Financiële kengetallen

Kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen ons helpen bij de beoordeling van de financiële positie van onze gemeente. De kengetallen geven informatie over hoeveel (financiële) ruimte onze gemeente heeft om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid. Ook geeft het mogelijkheden om onze gemeente te vergelijken met andere gemeenten. Er is ook een geprognosticeerde balans opgenomen in de begroting. De kengetallen komen voort uit deze balans.

Kengetallen	Rekening 2021	Rekening 2022
Netto schuldquote	30%	20%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	24%	14%
Solvabiliteitsratio	41%	46%
Structurele exploitatieruimte	4%	6%
Grondexploitatie	3%	1%
Belastingcapaciteit	90%	89%
EMU saldo (bedrag x € 1.000)	1.388	8.126

Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen in relatie tot de financiële positie

Het is niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten we altijd in samenhang bekijken. Ze geven alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld van de financiële positie van onze gemeente. Op basis van de kengetallen concluderen we dat de financiële positie van onze gemeente goed is.

Netto schuldquote en Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote is de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en afgezet tegen de totale baten. We geven de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weer. Zo brengen we duidelijk in beeld wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Normaal bevindt de netto schuldquote van een gemeente zich tussen de 0% en 100%. Voor een gemeente geldt dat als de netto schuldquote uitkomt boven de 130% er sprake is van een zeer hoge schuld. Boven de 100% blijft er weinig leencapaciteit over om de gevolgen van financiële tegenvallers (door bijvoorbeeld een economische recessie) op te vangen. Onze netto schuldquote is normaal.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in hoeverre de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het is het eigen vermogen (de reserves) als percentage van het balanstotaal. Een solvabiliteit tussen de 20% en 50% voor gemeenten is gemiddeld. Hoe hoger het solvabiliteitsratio, hoe hoger de weerbaarheid van de gemeente. Uit de tabel blijkt dat onze solvabiliteit gemiddeld is.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Onze structurele exploitatieruime is 6%.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten (exclusief mutaties reserves). Hoe lager het kengetal, hoe lager de grondpositie ten opzichte van de totale geraamde baten. De grondexploitatie kan een behoorlijke invloed hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is belangrijk, deze moeten we weer terugverdienen bij de verkoop. Ieder jaar beoordelen we of de gronden tegen een actuele waarde op de balans staan. Het kengetal van 1% ligt ruim onder de signaleringswaarde van 20% en geeft aan dat het risico voor ons laag is.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoeverre we een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kunnen opvangen en of er ruimte is voor nieuw beleid. De gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) voor een gezin worden afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Na de algemene uitkering uit het Gemeentefonds zijn de belastinginkomsten de belangrijkste inkomsten voor een gemeente. Het Centrum van Onderzoek van de Lagere Overheden (Coelo) publiceert jaarlijks de Atlas van de lokale lasten. Deze publicatie is de basis voor de berekening van dit kengetal. De woonlasten in onze gemeente zijn lager dan het landelijk gemiddelde. Het kengetal van 89% geeft aan dat er ruimte is om financiële tegenvallers op te vangen door het verhogen van de woonlasten.

Economische en Monetaire Unie (EMU)-saldo
De EMU-systematiek (kosten en opbrengsten) die het Rijk hanteert werkt anders dan het baten-lastenstelsel dat we (als decentrale overheid) hanteren. Investeringen en uitgaven bijvoorbeeld die we dekken uit reserves tellen wel door in het EMU-saldo, maar hebben geen gevolg voor de uitkomst in het baten-lastenstelsel. Dus bij een sluitende begroting kan het EMU-saldo negatief zijn. Tussen het Rijk en de decentrale overheden zijn afspraken gemaakt voor de beheersing van het EMU-saldo. Het tekort voor de decentrale overheid mag niet hoger uitkomen dan 0,4% van het bruto binnenlands product. Ons EMU-saldo voor 2022 is positief.

Paragraaf 3 | Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen zijn goederen waarvoor investeringen nodig zijn. Het gaat om zaken die daarna regelmatig onderhoud vergen. Bijvoorbeeld wegen, gebouwen, riolering en groen. Het onderhoud van kapitaalgoederen is van groot belang voor een goede kwalitatieve instandhouding van het openbare voorzieningenniveau. Dit onder meer op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, vervoer en recreatie. In deze paragraaf gaan we per kapitaalgoed in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties.

Financiële consequenties

x € 1.000

Onderhoud kapitaalgoederen	Rekening 2021	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2022	Verschil
1. Samenleven					
Welzijn- en sportaccommodaties	-1.093	-1.124	-1.217	-1.148	69
2. Welzijn & educatie					
Huisvesting onderwijs	-1.335	-1.198	-1.198	-926	271 V
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.					
Verhardingen	-1.877	-3.317	-4.037	-1.126	2.911 V
Bruggen en oevervoorzieningen	-66	-63	-63	-65	- 3 N
Verkeersvoorzieningen	-246	-255	-255	-235	20 V
Openbaar Groen	-688	-623	-765	-751	13 V
Rioleringen	-1.647	-1.601	-1.601	-1.668	- 67 N
Rioolheffing	2.508	2.765	2.765	2.805	40 V
6. Bestuur & Dienstverlening					
Automatisering	-1.183	-1.370	-1.404	-1.362	42 V
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	**-5.626**	**-6.784**	**-7.773**	**-4.477**	**3.296**

Wegen, kunstwerken en verlichting

Wegen

Beleidskader

De onderhouds- en vervangingswerkzaamheden aan de wegen worden op basis van de vastgestelde MOP uitgevoerd. Periodiek inspecteren we alle verhardingen voor het actualiseren van de MOP. Voor het beheer van de wegen is een beheersysteem operationeel. De gegevens die in het beheersysteem zitten actualiseren we regelmatig.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

De werkzaamheden voeren we binnen de financiële kaders uit.

Civieltechnische kunstwerken

Beleidskader

De onderhouds- en vervangingswerkzaamheden aan de civieltechnische kunstwerken worden op basis van de MOP uitgevoerd. De MOP actualiseren we periodiek, aan de hand van inspecties. Voor het beheer van de civieltechnische kunstwerken (met name bruggen) is een beheersysteem operationeel. De gegevens die in het beheersysteem zitten actualiseren we regelmatig.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

De werkzaamheden voeren we binnen de financiële kaders uit.

Openbare verlichting
Beleidskader
De onderhoud- en vervangingswerkzaamheden aan de openbare verlichting worden op basis van de MOP uitgevoerd. De MOP actualiseren we periodiek. Voor het beheer en onderhoud van de openbare verlichting participeren we, samen met de meeste andere Friese gemeenten en de provincie Fryslân, in de 'Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.' De Coöperatie ondersteunt in het beheer en onderhoud van de openbare verlichting. In 2018 is besloten om de traditionele lichtpunten versneld te vervangen door led lichtpunten. Hiervoor heeft u een investeringskrediet beschikbaar gesteld waar ook voor 2022 investeringen zijn gedaan.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken
De werkzaamheden voeren we binnen de financiële kaders uit.

Groen, riolering en gebouwen

Groen
Beleidskader
Op 24 januari 2012 is de Notitie Groenbeleid 2011 door u vastgesteld. Hierin is de groenstructuur voor de 13 dorpen van onze gemeente vastgelegd. Met het groenstructuurplan is inzichtelijk gemaakt welk belangrijk groen in de leefomgeving aanwezig is. Ook is aangegeven welke grond door de gemeente kan worden afgestoten.

Het Biodiversiteitsplan, inclusief uitvoeringsagenda, (vastgesteld in april 2021) is de basis voor de uitvoering van het groenbeheer. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een beheersysteem. Dit systeem wordt gebruikt om op basis van landelijke normen (IMAG-normen) te bepalen hoeveel uren nodig zijn en welk budget nodig is om het onderhoud aan de groenvoorzieningen uit te voeren. Het gemiddelde onderhoudsniveau in Ooststellingwerf is in overeenstemming met kwaliteitsniveau B van de Landelijke ‘CROW-kwaliteitscatalogus openbare ruimte’.

Het onderhoud van bomen vindt plaats op basis van de in 2020 door de Raad vastgestelde notitie 'Het behoud van veilige bomen'.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken
De werkzaamheden voeren we binnen de financiële kaders uit.

Riolering
Beleidskader
Het Gemeentelijk RioleringsPlan 2020 - 2024 (GRP) is medio 2020 vastgesteld. In het GRP is vastgesteld dat:

- a. alle kwaliteitsprofielen op “basis” staan (met uitzondering van het profiel: transport van afvalwater op “hoog”).
- b. er nader onderzoek wordt gedaan naar de wijze waarop de gemeentelijke afvalwaterketen bij kan dragen aan het CO2 neutraal maken van de gemeente.
- c. er invulling wordt gegeven aan het onderwerp klimaatadaptatie op gebied van regenwateroverlast.
- d. er nader wordt gekeken waar besparing mogelijk is door te zoeken naar duurzame oplossingen.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken
In het GRP is vastgesteld dat de rioolheffing met niet meer dan de inflatiecorrectie stijgt. In het kostendekkingsplan behorende bij het GRP is weergegeven hoe de heffing zich ontwikkelt in de periode 2020 - 2024. In de Verordening Rioolheffing wordt jaarlijks het exacte tarief vastgesteld.

Gymnastieklokalen
Beleidskader
De instandhouding van gymnastieklokalen is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Voor het onderhoud aan de gymlokalen is een voorziening gevormd. In 2019 is een nieuwe MOP 2019-2048 opgesteld voor gymnastieklokalen. Deze MOP is de basis voor aanwendingen en dotaties aan deze voorziening.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken
De werkzaamheden zijn binnen de financiële kaders uitgevoerd. In 2023 wordt een nieuwe MOP opgesteld.

Overige gebouwen

Beleidskader

Het onderhoud van gemeentelijke gebouwen is in verschillende meerjarenonderhoudsplannen (MOP's) opgenomen. Het betreft de volgende gebouwen: het gemeentehuis, de gemeentewerf, het overslagstation, de Kompaan, molen 'De Weijert', gemeentelijke monumenten, woningen en MFS de Boekebeam. De gemeentelijke gebouwen inspecteren we periodiek voor het actualiseren van de MOP's.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

De werkzaamheden zijn binnen de financiële kaders uitgevoerd.

Sport en ICT

Sportaccommodaties

Beleidskader

Per 2017 gold een nieuwe exploitatieovereenkomst voor het beheer en de exploitatie van de 2 B's (sportcomplex de Boekhorst te Oosterwolde en sporthal de Bongerd te Haulerwijk) met dezelfde exploitant voor een periode van 5 jaar. Voor de andere B (= het Bosbad) is per 2017 Stichting Bosbad Appelscha (SBA) verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie. De gemeente en SBA hebben hiervoor een budgetovereenkomst getekend voor een periode van 10 jaar. SBA heeft het beheer en de exploitatie uitbesteed aan een exploitant. Per 2018 geldt een nieuwe exploitatieovereenkomst voor het beheer en de exploitatie van de Steegdenhal te Appelscha voor een periode van 10 jaar.

Per 2022 geldt een nieuwe exploitatieovereenkomst voor het beheer en de exploitatie van sportcomplex Boekhorst met dezelfde exploitant voor een periode van vijf jaar. Voor het beheer en de exploitatie van sporthal de Bongerd is een exploitatieovereenkomst voor vijf jaar overeengekomen met Stichting Sporthal De Bongerd in vervolg op het burgerinitiatief 'Doarpsskûte Haulerwijk'.

S.V. Haulerwijk

Het nieuwe energie neutrale clubgebouw is in 2022 opgeleverd en in gebruik genomen.

S.V. Oosterwolde

De ruilovereenkomst tussen de gemeente en s.v. Oosterwolde is getekend (= gemeente eigenaar van het perceel met opstal van voormalig v.v. Griffioen en s.v. Oosterwolde eigenaar van een stuk grond voor de uitbreiding); de vernieuwbouw inclusief uitbreiding van de was- en kleedaccommodatie is in uitvoering en wordt begin 2023 opgeleverd. S.V. Oosterwolde maakt gebruik van het voormalig korfbalveld. K.V. Dio is gehuisvest in het clubgebouw van voormalig v.v. Griffioen en maakt gebruik van het voormalig hoofdveld. Op dit veld is in opdracht van k.v. DIO een lichtinstallatie gerealiseerd met behulp van Fonds Ooststellingwerf en andere fondsen.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

In 2019 is een nieuwe MOP opgesteld voor de 3 B's voor de periode 2019 tot en met 2033. Op basis daarvan ontstaat een tekort vanaf 2026. Bij de jaarrekening 2019/2020 heeft u daarom besloten om vanaf 2021 € 35.000 per jaar te doteren aan de voorziening, zodat deze tot en met 2028 toereikend is voor het geplande onderhoud. De jaarlijkse dotatie aan de voorziening voor de Steegdenhal bedraagt met ingang van 2017 € 15.500. De basis hiervoor is de MOP 2017-2026. In 2022 zijn nieuwe MOP's opgesteld omdat de huidige niet meer voldoen.

Per 1 januari 2019 is de sportvrijstelling in de Wet om de omzetbelasting verruimd. Door deze wetswijziging vervalt het recht op aftrek van btw voor planmatig onderhoud voor gemeenten en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties. Er is een Specifieke uitkering sport (SPUK) voor gemeenten om het btw nadeel (grotendeels) te compenseren. Voor een aantal exploitanten was niet duidelijk of zij als winstbeogende exploitanten worden aangemerkt. Voorzichtigheidshalve hebben wij voor 2019 en 2020 een SPUK aanvraag ingediend. Vanaf 2021 is er door aanpassing van de afspraken duidelijkheid omtrent de winstbeogendheid van deze exploitanten en wordt de btw op het planmatig onderhoud van het betreffende onroerend goed gecompenseerd via het btw-aangifte.

Sportterreinen

Beleidskader

Het specialistische onderhoud aan de grasvelden van de gemeentelijke sportterreinen wordt in opdracht van ons uitgevoerd. De basis van de onderhoudswerkzaamheden zijn de kwaliteitscriteria van de KNVB. Op basis hiervan voeren we planmatig onderhoud aan de sportvelden uit. Dit is vastgelegd in de notitie 'Planmatig onderhoud grassportvelden'. Per jaar renoveren we de toplaag van één veld. Het overige onderhoud voeren de sportverenigingen zelf uit. Hier krijgen de sportverenigingen een jaarlijkse vergoeding voor. U heeft in 2016 besloten het sportcomplex Waskemeer met een wetra-veld uit te breiden en het bestaande (halve) trainingsveld uit te breiden naar een volledig oefenveld; deze uitbreiding is in 2021 gerealiseerd. Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2020 en 2021 is voor de jaren 2020 tot en met 2023 per jaar € 100.000 beschikbaar gesteld om de sportvelden te voorzien van automatische beregening.

Financiële gevolgen voor de jaarstukken

De aard en omvang van het planmatig onderhoud aan de grassportvelden is afgestemd op de beschikbare middelen. Per jaar renoveren we de toplaag van één veld. Elk jaar wordt er bekeken welk sportveld aan een toplaag renovatie toe is. De weersomstandigheden, bespelingsdruk, grasbezetting, vlakheid, beschikbaarheid overige velden op een complex zijn afwegingsfactoren die de basis vormen van een toplaagrenovatie. De jaarlijkse kosten voor de renovatie van 1 grassportveld wordt gedekt uit de exploitatie. In 2022 is het planmatig onderhoud, inclusief het jaarlijks renoveren van de toplaag van 1 veld, Europees aanbesteed voor een periode van 4 jaar met de mogelijkheid om het twee keer met 1 jaar te verlengen.

Conform planning is er een toplaag vervangen zijn 9 velden voorzien van automatische beregening.

ICT

Zie OWO paragraaf.

Overzicht beheerplannen

	Naam beheerplan	Vastgesteld in de raad	Looptijd	Lasten	Is er achterstallig onderhoud?
Wegen	MOP wegen	21-9-2021 MadR	2022 t/m 2026	1.156.000	Nee
Kunstwerken	MOP Civieltechnische Kunstwerken 2018-2022	tkn maart 2022	2023 t/m 2027	69.000	Nee
Gebouwen	MOP gemeentelijke vastgoed		2016 t/m 2025	176.500	Nee
Water	N.v.t.				nvt
Riolering	Gemeentelijk RioleringsPlan 2020-2024	1-7-2020	2020 t/m 2024	2.919.000	Nee
Openbare verlichting	MOP OV 2018-2022	tkn maart 2018	2018 t/m 2022	235.956	Nee

Paragraaf 4 | Financiering

De paragraaf Financiering gaat over het aantrekken, beheren en uitzetten van gelden. Ook het garanderen en verstrekken van geldleningen aan derden valt hieronder. Deze activiteiten vormen een onderdeel van de treasuryfunctie van de gemeente. Een adequate sturing op de geldstroom is noodzakelijk. In deze paragraaf gaan we in op de vraag hoe we gelden zo optimaal mogelijk beleggen dan wel aantrekken.

Algemene beleidslijn en Risicobeheer

Algemene beleidslijn

De financiële verordening Ooststellingwerf 2022 is door u op 20 december 2022 vastgesteld. In artikel 13 van deze verordening is de financieringsfunctie beschreven. De verordening berust op de bepalingen in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Het uitgangspunt van de Wet Fido is het beheersen van risico's. Het doel is om doelmatig en doeltreffend om te gaan met de beschikbare financiële middelen.

Risicobeheer

Op grond van de Wet Fido moeten gemeenten zich houden aan de zogenaamde kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. De uitkomst van die berekening is het maximale bedrag dat rente typisch 'kort' gefinancierd mag worden. De kasgeldlimiet voor 2022 bedraagt € 6,65 miljoen (8,5% van het begrotingstotaal 2022 van afgerond € 78,3 miljoen). Uit de onderstaande tabel blijkt dat de kasgeldlimiet in 2022 niet is overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is gesteld op 20% van het begrotingstotaal per 1 januari. Daar wordt het berekende renterisico op de vaste schuld tegen afgezet. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm niet overtreffen. Navolgend schema (in bedragen x € 1.000) laat zien dat de renterisiconorm in de jaren 2023-2025 naar verwachting niet wordt overschreden.

x € 1.000

Kasgeldlimiet	Rekening 2022
Kasgeldlimiet aanvang begrotingsjaar	**-6.655**
Omvang netto vlottend schuld	
1e kwartaal	5.107
2e kwartaal	7.323
3e kwartaal	9.065
4e kwartaal	10.101

x € 1.000

Rente risiconorm	Rekening 2022	Begroting 2023	Mjb 2024	Mjb 2025
Rente risiconorm	**15.660**	**15.507**	**15.285**	**14.942**
Aflossingen en renteherzieningen				
Reguliere aflossingen geldleningen	3.569	1.300	3.800	5.000
Geldleningen met renteherzieningen	-			
Totaal Aflossingen en renteherzieningen	**3.569**	**1.300**	**3.800**	**5.000**
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	**12.091**	**14.207**	**11.485**	**9.942**

Leningenportefeuille

Opgenomen gelden

De onderstaande tabel geeft inzicht in de samenstelling, grootte en rentegevoeligheid van de opgenomen geldleningen. De leningen zijn onderverdeeld in leningen opgenomen voor onze eigen huishouding en leningen opgenomen ten behoeve van woningcorporaties. Deze leningen zijn met een renteopslag weer doorgeleend naar de corporaties (sinds 1999 zijn we hiermee gestopt).

x € 1.000

Leningenportefeuille opgenomen gelden	Eigen leningen		Woningbouw leningen	
	Bedrag	Rente	Bedrag	Rente
Stand per 1 januari	**27.600**	**0,59%**	**2.507**	**4,38%**
Nieuwe leningen	-			
Reguliere aflossingen	-3.500		-69	
Vervroegde aflossingen				
Stand per 31 december	**24.100**	**0,54%**	**2.437**	**4,43%**

Het gemiddelde rentepercentage begin 2022 is als volgt berekend: rente 2022 / stand 1-1-2022. Het gemiddelde rentepercentage eind 2022: rente 2023 / stand per 31-12-2022. In 2022 zijn geen nieuwe leningen aangetrokken.

Uitgezette gelden

De gemeente loopt met betrekking tot de verstrekte geldleningen beperkt risico. Veelal zijn er opstallen, installaties en dergelijke aanwezig die naar verwachting voldoende zijn om, in geval van het uitblijven van betaling, de restantschuld te voldoen. We voeren ten aanzien van overige debiteuren een actief beleid. Waar nodig nemen we tijdig de gebruikelijke invorderingsmaatregelen. Wanneer invordering niet (meer) mogelijk is, boeken we vordering af ten laste van het lopende boekjaar.

x € 1.000

Leningenportefeuille uitgezette gelden	Bedrag
Leningen aan woningbouwcorporaties	2.437
MFC Oldeberkoop	218
Volkskredietbank	119
Sportverenigingen	578
Dorpshuizen	10
Vereniging Toeristisch Recreatie Belang	20
Stichting Stimuleringsfonds (verzilverleningen)	300
Stichting Stimuleringsfonds (stimuleringsleningen)	200
Stichting Stimuleringsfonds (blijversleningen)	60
Stichting Stimuleringsfonds (duurzaamheidsleningen)	700
Stichting Stimuleringsfonds (startersleningen)	300
Stand per 31 december 2021	**4.943**

Overig

Schatkistbankieren

Vanaf 1 januari 2014 zijn alle decentrale overheden verplicht om te schatkistbankieren. Dit betekent dat we alle overtollige liquide middelen, het saldo liquide middelen boven een bepaald drempelbedrag van de begroting, moeten stallen bij het Rijk. Vanaf 1 juli 2021 wordt voor gemeenten (en provincies, waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen) met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen de drempel voor het verplicht schatkistbankieren verhoogd naar 2% (was 0,75%) van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen. Zie de tabel in de bijlage voor het overzicht schatkistbankieren.

Liquiditeitsprognose
Twee keer per jaar onderzoeken we aan de hand van een liquiditeitsprognose in hoeverre we de huidige leningenportefeuille de komende jaren verder kunnen afbouwen door het aantrekken van deels fix en/of lineaire leningen.

Renteschema
Elk jaar moet bij de jaarrekening de werkelijke doorbelaste rentelasten worden vergeleken met de voorgecalculeerde doorbelaste rentelasten. Als de afwijking meer dan 25% is dan moeten we overgaan tot correctie.

x € 1.000

Renteschema werkelijk 2022		Bedrag
a. Werkelijke lasten over de korte en lange financiering		277
b. Werkelijke externe rentebaten (idem)		176
Saldo rentelasten en rentebaten		**102**
c1. Werkelijke rente die aan de grondexploitatie moet worden doorgerekend	15	
c2. Werkelijke rente van projectfinanciering	110	
c3. Werkelijke rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering)	111	
		14
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**88**
d1. Werkelijke rente over eigen vermogen		-
d2. Werkelijke rente over voorzieningen		-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		**88**
e. De aan taakvelden werkelijke toegerekende rente		123
Verschil		**-35**

Paragraaf 5 | Bedrijfsvoering

De gemeente Ooststellingwerf wil met lef en passie werken aan duurzame en toekomstbestendige initiatieven. Groot en klein, van binnen en van buiten de organisatie. Met een mentaliteit die gebaseerd is op daadkracht, op 'meer doen, minder praten'. Vertrouwen in de kracht van medewerkers én inwoners is de basis onder het (samen)werken. We willen meer faciliteren dan regisseren, initiatief van buitenaf omarmen en zo het woon- werk-, en leefklimaat in Ooststellingwerf op continue basis verbeteren.

Interbestuurlijk toezicht

Via het IBT houdt de provincie toezicht op correcte uitvoering van de medebewindstaken. Dit zijn: Omgevingsrecht/Wabo, Ruimtelijke Ordening, Water en Riolering, Friese taal, Archief en Informatiestromen, Monumenten en Archeologie. In samenspraak met de gemeente wordt een toezichtsplan opgesteld over de prioritering en beheersing van risico's.

Human Resource Management

In 2022 is gestart met de aanpassing van de kantoren aan hybride werken. De proeftuin die gepland stond voor dit jaar is helaas vertraagd als gevolg van de aanbesteding - en levertijd van meubilair. Om tijd te winnen zijn andere onderdelen van het plan naar voren gehaald. Dit project loopt en zal nog geruime tijd in beslag nemen. Medewerkers worden op allerlei manieren betrokken bij het project via kennisspellen en creatieve sessies.

Het vervallen van de taakstelling op de formatie die onderdeel was van het heroverwegingsproces betekende een positief signaal richting medewerkers.

De afgelopen periode zijn de acties uit de organisatiescan Fit voor de Toekomst opgepakt die voor 2022 gepland stonden. Zo zijn de missie en visie vernieuwd en gedeeld met college, leidinggevenden en medewerkers. Dit en andere adviezen uit de organisatiescan vormen de basis voor de vernieuwing van het strategisch personeelsbeleid die de komende tijd zijn beslag gaat krijgen. Hierbij staat de medewerker centraal omdat hij/zij het verschil maakt als het gaat om de kwaliteit van de dienstverlening.

Belangrijk is dat in 2022 de weg vrij is gemaakt voor de start van de OWO-trainees. Zo zetten we werken bij de OWO-gemeenten op de kaart.

Het besluit om per 2023 een vergoeding van de reiskosten woonwerk-verkeer in te voeren voor medewerkers is in dit moeilijke jaar de kers op de taart, het wordt zeer gewaardeerd en verstevigt ook onze positie op de (krappe)arbeidsmarkt.

Tenslotte zijn in 2022 voorbereidingen getroffen voor een nieuwe meting van het Medewerkertevredenheidsonderzoek en is het OWO onlineleerplatform OLGA in gevoerd met een keur aan online trainingen die medewerkers in hun eigen tijd kunnen volgen. Een belangrijke stap als het gaat om flexibel leren.

Financiën, Planning & Control

De financiële functie voorziet de gemeenteraad, het college en de organisatie van actuele en volledige financiële informatie voor de ondersteuning van de gemeentelijke beleidsontwikkeling en uitvoering. Deze functie is gericht op een duurzame en gezonde financiële positie van de gemeente. Kwaliteit, snelheid en toegankelijkheid spelen in deze processen een belangrijke rol. In 2022 zijn we gestart met het organiseren voor trainingen voor de commissie P&C en de auditcommissie. Hierna komt binnen de auditcommissie de indeling van de programmabegroting, en ook mogelijk andere onderwerpen, aan de orde.

Continuïteit

Financien

Financieel gezien stond de gemeente er in het jaar 2022 goed voor. Ook voor de komende jaren sluit de begroting. Financieel gezien is de continuïteit van onze gemeente gewaarborgd.

ICT
De complexiteit en kwetsbaarheid van systemen, netwerken en applicatielandschap zijn verder toegenomen. In 2022 is dit nog eens gesignaleerd. Vanaf 2023 komen er aanzienlijk meer middelen vrij om dit het hoofd te bieden en daarmee de bedrijfscontinuïteit van de OWO gemeenten verder te borgen. In 2022 zijn er een aantal storingen geweest, maar bij geen van deze is de bedrijfscontinuïteit in het geding geweest. De grootste storing viel in de kerstperiode. Ook zijn er geen veiligheidsrisico's met een impact op de continuïteit geweest. Aan verdere bewustwording op dit vlak is in 2022 ingezet.

Juridische kwaliteitszorg (JKZ)
Het MT stelt jaarlijks de JKZ-jaarplanning voor vast. Met juridische kwaliteitszorg kunnen we de juridische kwaliteit van het handelen van de gemeente verbeteren. We investeren in kennis en vaardigheden door bijvoorbeeld juridische informatie te delen, standaardbrieven op te stellen, opleidingen en trainingen te verzorgen. Daarnaast zetten we in op het in een vroeg stadium betrekken van de juridisch adviseurs van het cluster Bestuurlijk Juridische Zaken bij dossiers.

Rechtmatigheid
Betrouwbaarheid en rechtmatig handelen binnen wet- en regelgeving is een belangrijk punt voor de gemeente. Jaarlijks leggen we in het Interne Controle plan de uitvoering van de verbijzonderde interne rechtmatigheidscontrole vast. De gemeente blijft zichtbaar werken aan de verbetering van processen zodanig dat afwijkingen gesignaleerd en gecorrigeerd worden. In 2022 zijn er al acties ondernomen vooruitlopend op de aankomende wijziging van de wetgeving met betrekking tot de accountantscontrole en het opnemen van een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening.

Fraude
Jaarlijks stellen we vast of we binnen onze algehele bedrijfsvoering in voldoende mate effectieve technische en organisatorische maatregelen hebben getroffen om misbruik, oneigenlijk gebruik en fraude te voorkomen, dan wel op te sporen. Hierbij houden we ook rekening met invloeden van buiten de organisatie, zoals corruptie, omkoping, bedreiging en cybercrime. In 2022 hebben we geen fraude geconstateerd.

Informatiebeveiliging en privacy
Inwoners, ondernemingen en instellingen moeten erop kunnen vertrouwen dat we zorgvuldig omgaan met (persoons)gegevens. Het is daarom van groot belang dat gegevens alleen onder strikte voorwaarden gebruikt worden en goed beveiligd zijn tegen onbevoegd gebruik. In 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) in werking getreden, waarmee er één normenkader is ontstaan voor gemeenten, provincies, waterschappen en rijk. Ons informatiebeveiligingsbeleid is in 2022 geactualiseerd en continu gebaseerd op het treffen van technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen in het kader van dit normenkader.

De beveiligingsfunctionaris (CISO) zorgt voor de coördinatie en toezicht op de naleving van beveiligingsmaatregelen en -procedures, voor elk onderdeel van het informatiebeveiligingsbeleid. Beveiliging van onze gegevens en sturen op houding en gedrag vragen continu aandacht en investeringen. De gemeente heeft diverse instrumenten ingezet om de informatiebeveiligings- en privacybewustzijn te optimaliseren. De gemeente heeft in 2022 zichtbaar voldaan aan de normen die noodzakelijk zijn voor de voortzetting van onze dienstverlening via DigiD en aan de specifiek normen welke gelden voor de BRP en de waardedocumenten, Suwinet, BAG, BGT, WOZ en BRO.

Burgers hebben op grond van de AVG het recht te weten welke gegevens van hen worden verwerkt, voor welk doel en met wie deze worden gedeeld. De privacyrechten van burgers zijn daarmee uitgebreid en de eisen waaraan persoonsgegevens moeten voldoen zijn verscherpt. Gegevensbescherming en privacy dringen door in alle processen binnen onze gemeentelijke organisatie. Privacy heeft een direct raakvlak met informatiebeveiliging en vraagt continue aandacht en investeringen. In 2022 is het privacybeleid van de gemeente geactualiseerd en hebben we zichtbaar gewerkt aan de verdere inrichting van onze processen, systemen en interne organisatie conform deze privacywetgeving. De gemeente beschikt over een register van verwerkingsactiviteiten en houdt deze actueel om daarmee te kunnen voldoen aan de verantwoordingsplicht en inzicht te kunnen geven aan burgers wanneer zij hun privacyrechten uitoefenen. De Functionaris Gegevensbescherming houdt onafhankelijk toezicht op de naleving van de privacyregels.

Communicatie

We zetten communicatie op verschillende manieren in om inwoners, ondernemers en stakeholders te informeren en te betrekken bij ons beleid en diensten. We gebruiken daarvoor offline en online kanalen. Voor de herkenbaarheid en betrokkenheid interviewen we inwoners over hun verhaal. Deze verhalen delen we via de gemeentepagina in de krant en onze online kanalen. We monitoren onze website en sociale media. Op basis van die data kunnen we onze kanalen en middelen zo effectief mogelijk inzetten en zo veel mogelijk mensen bereiken. Daarnaast is onze gemeentegids vernieuwd naar een gemeentemagazine, waarin ook verhalen centraal staan. Onze wekelijke gemeentepagina blijft, naast de online kanalen, een belangrijke communicatiekanaal. We versturen diverse nieuwsbrieven, zoals de dorpennieuwsbrief en de ondernemersnieuwsbrief.

Naast uitvoerende communicatieactiviteiten richten we ons op het stimuleren, coachen en ondersteunen van de organisatie om communicatiebewustzijn en -vaardigheden te vergroten. Want communiceren doen we allemaal. We adviseren bij de organisatieontwikkelingen en de bestuurlijke dossiers zoals in de programma's Omgevingswet, Samenleven, Duurzaamheid en Dienstverlening.

Paragraaf 6 | Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang betekent dat de gemeente zeggenschap heeft. Een financieel belang betekent dat de gemeente financiële middelen beschikbaar heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de partij. De gemeente heeft ook een financieel belang als de verbonden partij haar financiële problemen kan verhalen op de gemeente. Elke verbonden partij draagt direct of indirect bij aan de beleidsdoelen van de gemeente. De verbonden partijen bestaan uit Gemeenschappelijke Regelingen, deelnemingen en overige verbonden partijen.

Algemene beleidslijn

Elke verbonden partij draagt direct of indirect bij aan de beleidsdoelen van de gemeente. In de programma's geven we aan op welke wijze de verbonden partij aansluit op het eigen beleid, de activiteiten en welke risico's er zijn met betrekking tot de samenwerking. Deze paragraaf is vereenvoudigd tot een totaalbeeld van participaties in verbonden partijen en van de financiële aspecten.

Deelname in een verbonden partij is een alternatief voor enerzijds het zelf uitvoeren van gemeentelijke taken of anderzijds het uitbesteden van deze taken. Het uitgangspunt is dat we alleen deelnemen in een verbonden partij als we daarmee een publiek belang dienen. Er kunnen verschillende redenen zijn om deel te nemen in een verbonden partij, bijvoorbeeld:

- Efficiencyvoordelen: kostenvoordeel door samenwerking
- Risicospreiding: het delen van (financiële) risico's met andere partijen
- Kennisvoordeel: gebruik maken van elkaars kennis en expertise
- Bestuurlijke kracht/effectiviteit: deelnemers staan samen sterker
- Katalysatorfunctie: de gemeente als belangrijke initiërende factor

We streven naar het efficiënt uitvoeren van gemeentelijke taken op basis van samenwerking. Waarbij de sturingselementen zoals transparantie, kaderstelling, verantwoording en controle voldoende gewaarborgd zijn.

SDF

Verband	Gemeenschappelijke Regeling Centrumregeling samenwerking sociaal domein Friese gemeenten te Leeuwarden
Gemeenschappelijke regeling	
Deelnemers	Alle 18 Friese gemeenten nemen deel in deze GR. Er vindt ambtelijk en bestuurlijk overleg plaats tussen gemeenten over (de uitvoer van) deze regeling.
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Binnen de Centrumregeling Sociaal Domein Friese Gemeenten (uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein Friesland (SDF)) werken de Friese gemeenten samen aan de inkoop van specialistische jeugdhulp en het bijbehorende contractbeheer. Het algemene doel van de regeling is specialistische zorg en ondersteuning leveren aan inwoners van alle Friese gemeenten.
Financieel belang	De centrumgemeente berekent de integrale kosten voor haar dienstverlening door aan gemeenten. De kosten voor de dienstverlening bestaan uit kosten voor instandhouding en kosten voor taakuitvoering. De kosten voor instandhouding worden onder gemeenten verdeeld op basis van inwoneraantal van elke gemeente met peildatum 1 januari van jaar t-1. De kosten voor uitvoering van taken worden verdeeld onder gemeenten op basis van het percentuele aandeel dat een gemeente toekomt in het totaal van aantallen cliënten op basis van de Jeugdwet. Onze bijdrage voor 2022 is begroot op € 113.000. Op dit moment is de afrekening nog niet bekend.
Omvang van het vermogen x € 1.000	Het resultaat wordt verrekend met de bijdragen van de gemeente. Er is daarom geen sprake van vermogen.
Resultaat x € 1.000	€ 0
Risico's	Als het SDF de afspraken over de begroting niet haalt, krijgen de gemeenten achteraf alsnog de rekening gepresenteerd. Dit risico beheersen we intern door periodiek de uitgaven te monitoren en bij bestuurlijk en ambtelijk overleg input te leveren. Daarnaast bespreken we de begroting van het SDF in de planning- en controlcyclus van het SDF.

VRF

Verband	Veiligheidsregio Fryslân te Leeuwarden	
Gemeenschappelijke regeling		
Deelnemers	Een gemeenschappelijke regeling met de 18 Friese gemeenten. Zowel bestuurlijk als ambtelijk bestaan er gremia waarin (één van de) OWO-gemeente(n) vertegenwoordigd is/zijn: · Deelname in Algemeen Bestuur (AB) van de VRF (drie burgemeesters); · Deelname in Dagelijks Bestuur (DB) van de VRF (burgemeester Werkman); · Deelname in Bestuurscommissie Veiligheid van de VRF (drie burgemeesters); · Deelname in Agendacommissie Veiligheid van de VRF (burgemeester Werkman); · Deelname in Bestuurscommissie Gezondheid (drie portefeuillehouders); · Deelname in Agendacommissie Gezondheid (Heerenveen); · Deelname in POOK (Plenair Overleg Oranje Kolom) drie gemeentesecretarissen; · Deelname in ambtelijk regionaal overleg (zowel VRF-breed als in district Zuidoost) (3 Ambtenaren Openbare Orde en Veiligheid (AOV'ers).	
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Veiligheidsregio Fryslân (VRF) is een samenwerkingsverband van de Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners. In de VRF wordt samengewerkt aan brandweerzorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Zo worden (gezondheids)risico's zo veel mogelijk beperkt en het beleid van gemeenten op het gebied van gezondheid en veiligheid bevordert.	
Financieel belang	Bijdrage 2022 € 2.726.316: 1. Gezondheid € 196.240 2. Jeugdgezondheidszorg € 943.190 3. Veiligheid € 103.686 4. Brandweer € 1.553.200	
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2021 € 6.075 31-12-2021 € 9.753	Vreemd vermogen: 1-1-2021 € 72.001 31-12-2021 € 87.724
Resultaat x € 1.000	€ 2.985(2021)	
Risico's	Als de VRF zich niet houdt aan afspraken over de begroting, krijgen de gemeenten achteraf alsnog de rekening. Dit risico beheersen we intern door periodiek de uitgaven te monitoren en bij bestuurlijk en ambtelijk overleg input te leveren. Daarnaast bespreken we de begroting en de jaarrekening van de VRF in de planning- en controlcyclus van de VRF.	

SW Fryslân

Verband	Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorziening Fryslân te Drachten	
Gemeenschappelijke regeling		
Deelnemers	Er nemen naast Ooststellingwerf nog 7 gemeenten deel. sociale werkvoorziening drachten. Vertegenwoordiging in dagelijks en algemeen bestuur: wethouder Nijboer	
	Gemeentelijk belang en openbaar belang	De taken vanuit de voormalige Wet sociale werkvoorziening (WSW) moeten door ons als gemeente worden uitgevoerd. Op basis van efficiency en financiële redenen zijn deze taken uitbesteed aan de GR. Vanaf 1 januari 2015 is nieuwe instroom in de WSW niet meer mogelijk. Dit heeft tot gevolg dat de WSW alleen nog van kracht blijft voor de huidige werknemers met een vaste aanstelling. Voor de toekomst heeft de GR besloten de WSW verantwoord en versneld af te bouwen, met aandacht voor de positie van de huidige werknemers. Dit doen we door een gezamenlijk beschutwerkbedrijf (met 8 deelnemende gemeenten) in stand te houden. Nieuwe activiteiten van Caparis N.V. komen niet voor rekening van de aandeelhouders. Verder streeft de GR naar het terugdringen van het subsidie- en exploitatietekort bij Caparis N.V. Vanaf 1-1-2020 zijn de activiteiten van de GR veranderd waarbij er geen sprake meer is van de uitvoering van de WSW. Door de gemeente is een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten met Caparis voor de uitvoering van deze activiteiten. Vanaf 2020 is daarom ook geen bijdrage aan de GR meer.
Financieel belang	Onze exploitatiebijdrage voor de GR SW Fryslân voor 2021 bedraagt € 0	
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 01-01-2021 € 0 31-12-2021 € 0	Vreemd vermogen: 01-01-2021 € 7.172 31-12-2021 € 6.386
Resultaat x € 1.000	€ 0 (2021)	
Risico's	Als gemeente lopen we het risico dat het subsidietekort oploopt in de komende jaren. Daarnaast zijn we verantwoordelijk voor uitstaande geldleningen van de GR.	

Recreatieschap

Verband	Recreatieschap Drenthe te Diever	
Gemeenschappelijke regeling		
Deelnemers	Alle 12 Drentse gemeenten nemen deel. Vertegenwoordiging in algemeen bestuur: wethouder Jan van Weperen	
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Het samenwerkingsverband heeft tot taak de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van recreatie & toerisme. Het Recreatieschap heeft primair een ondersteunende en verbindende taak. Het is het instrument waarmee gezamenlijke acties kunnen worden ondernomen, beleidszaken kunnen worden afgestemd en gemeentegrens-overschrijdende zaken kunnen worden opgepakt. Individuele vraagstukken kunnen bovengemeentelijk (en daardoor in breder verband) worden opgepakt. “Samen is meer dan de som der delen”.	
Financieel belang	Bijdrage 2022: € 80.895	
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2021 € 1.387 31-12-2021 € 1.161	Vreemd vermogen: 1-1-2021 € 813 31-12-2021 € 1.073
Resultaat x € 1.000	€ 1 (2021)	
Risico's	De financiële risico's voor de Gemeenschappelijke Regeling zijn gering. De regeling heeft een financieel gezonde positie.	

FUMO

Verband	Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) te Grouw	
Gemeenschappelijke regeling		
Deelnemers	Alle Friese gemeenten, de provincie Fryslân en het Wetterskip Fryslân. Vertegenwoordiging in algemeen bestuur door: wethouder Gerben But	
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Deelname aan de FUMO is wettelijk verplicht gesteld voor alle Friese gemeenten. Hiermee wordt beoogd de uitvoering van de milieuregelgeving te professionaliseren, te uniformeren en de afstemming met andere handhavingspartners (Justitie) te verbeteren. In het basistakenpakket is vastgelegd voor welke activiteiten (van bedrijven en instellingen) de FUMO haar werkzaamheden moet uitvoeren. De gemeente blijft het bevoegd gezag. De FUMO voert voor de gemeente gedeeltelijk het omgevingsrecht uit: de vergunningverlening en het toezicht van het milieucomponent van grote en complexe bedrijven en instellingen.	
Financieel belang	Bijdrage 2022 € 467.027	
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2021 € 1.626 31-12-2021 € 1.422	Vreemd vermogen: 1-1-2021 € 5.572 31-12-2021 € 5.280
Resultaat x € 1.000	€ 121 (2021)	
Risico's	De Gemeenschappelijke Regeling brengt een inherent risico mee, dat alle deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten. In de ontwerpbegroting 2022 is melding gemaakt van een belangrijke verandering ten opzichte van voorgaande jaren. Dit is dat deze ontwerpbegroting is opgesteld volgens de nieuwe sturings- en financieringssystematiek. Kern hiervan was dat de kosten voor de deelnemers eerlijk worden verdeeld; elke deelnemer betaalt voor de producten/diensten die worden afgenomen. Voor Ooststellingwerf betekende dat een toename van de bijdrage van ongeveer € 100.000. We voeren toezicht op de uitvoering van de taken door de FUMO. Op bestuurlijk niveau in het Algemeen Bestuur. Op ambtelijk niveau door deelname aan de Controllersgroep en het Opdrachtgeversoverleg. We hebben enkel de wettelijk verplichte basistaken in de FUMO ondergebracht. Niet de plustaken. Daarmee zijn we niet aansprakelijk voor de risico's die met de uitvoering van plustaken gepaard gaan.	

Lokale Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit

Verband	Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (voorheen Hûs en Hiem) te Leeuwarden	
Gemeenschappelijke regeling		
Deelnemers	Een Gemeenschappelijke Regeling van deelnemende gemeenten op het gebied van de bouwkundige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Fryslân. Vertegenwoordiging in het dagelijks bestuur door: wethouder Jelke Nijboer	
Gemeentelijk belang en openbaar belang	De commissie Ruimtelijke Kwaliteit Hûs en Hiem, welstandadvisering en monumentenzorg heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeente te behartigen op het gebied van de bouwkunstige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Friesland. Betrokken gemeenten moeten op grond van de nieuwe Omgevingswet een onafhankelijke commissie benoemen die zich uitspreekt over verbouwingen, sloop of verplaatsing van rijksmonumenten. Daarnaast adviseert deze commissie ook over meer kwaliteitsvragen dan monumenten alleen.	
Financieel belang	Voor de dienstverlening biedt de gemeente geen vergoeding aan deze GR. Leges die de GR - Hûs en Hiem bij de gemeente in rekening brengt worden één op één doorberekend naar de aanvrager. De Gemeenschappelijke Regeling is budgetneutraal.	
Omvang van het vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2021 € 350 31-12-2021 € 455	Vreemd vermogen: 1-1-2021 € 81 31-12-2021 € 136
Resultaat x € 1.000	€ 96 (2021)	
Risico's	In feite loopt de gemeente geen risico. Kosten gemaakt door de commissie worden één-op-één in rekening gebracht bij de aanvrager. Daarnaast is de financiële positie van de regeling gezond. Wel is het zaak alert te blijven bij maatschappelijke ontwikkelingen. Bijvoorbeeld het teruglopen van de bouwactiviteiten in relatie tot de financiële crisis zoals we die in de afgelopen jaren hebben ervaren. Dit risico kunnen we verminderen door in te spelen en actief te reageren op ontwikkelingen en toekomstprognoses in de begroting. Zo kunnen we daar waar nodig bijsturen of zelfs maatregelen afdwingen om de leges kostendekkend te maken voor de komende jaren. Dit alles conform de eisen en voorschriften zoals die zijn gesteld in de Gemeenschappelijke Regeling Hûs en Hiem. Gezien de huidige ontwikkelingen in de woningmarkt, zullen inkomsten naar verwachting de komende periode toenemen.	

Omrin

Verband	Omrin: a. Afvalsturing Friesland N.V. (OMRIN) te Leeuwarden b. N.V. Fryslân Miljeu te Leeuwarden	
Vennootschappen en Coöperaties		
Invloed	Gemeente is vertegenwoordigd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door wethouder Gerben But	
Gemeentelijk belang en openbaar belang	Omrin (Afvalsturing en Fryslân Miljeu) is het bedrijf van en voor gemeenten voor de reinigingstaken. Zij verwerkt het ingezamelde huishoudelijke afval en exploiteert de gemeentelijke milieustraat. Het bedrijf wil als totaaloplosser de gehele afvalketen bestrijken (van kringloop tot storten). Samen met de aandeelhouders wordt het beleid bepaald.	
Financieel belang	Aandelenkapitaal: a. € 54.457 b. € 46.807 Het bruto dividend over 2021 bedraagt € 60.077 (Afvalsturing) en € 57.858 (NV Fryslan Miljeu)	
Omvang van het vermogen x € 1.000	a. Eigen vermogen: 1-1-2021 € 61.055 31-12-2021 € 64.757 b. Eigen vermogen: 1-1-2021 € 9.426 31-12-2021 € 11.485	a. Vreemd vermogen 1-1-2021 € 132.770 31-12-2021 € 128.437 b. Vreemd vermogen 1-1-2021 € 20.912 31-12-2021 € 25.406
Resultaat x € 1.000	a. € 4.936 (2021) b. € 2.834 (2021)	
Risico's	De risico's zijn beperkt. Op beleidsniveau is voor ons voldoende vertegenwoordiging en beslissingsbevoegdheid aanwezig. De onderneming heeft een gezonde financiële positie.	

BNG

Verband	N.V. Bank Nederlandse gemeenten te Den Haag	
Vennootschappen en Coöperaties		
Gemeentelijk belang en openbaar belang	De kerntaak van de BNG is om tegen lage tarieven krediet te verstrekken aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Daarmee speelt de bank een essentiële rol in de financiering van door overheden gewenste maatschappelijke investeringen. De aandeelhouders van de BNG zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. De burgemeester van Ooststellingwerf vertegenwoordigt de gemeente.	
Financieel belang	18.720 aandelen a € 2,50 nominaal. Het dividend over 2021 is € 42.682	
Vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2021 € 5.097.000 31-12-2021 € 5.062.000	Vreemd vermogen: 1-1-2021 € 155.262.000 31-12-2021 € 143.995.000
Resultaat x € 1.000	€ 236.000 (2021)	
Risico's	De onderkende risico's voor de verbonden partij zijn minimaal. BNG publiceert op hun website het risicoprofiel. Daaruit blijkt dat door de topratings de bank in staat is tegen lage prijzen geld aan te trekken op de geld- en kapitaalmarkt. De BNG hanteert een strak kapitalisatiebeleid. De bank heeft een gezonde financiële positie.	

SBMVO

Verband	Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Oosterwolde	
Stichtingen en Verenigingen		
Gemeentelijk belang en openbaar belang	De stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed beheert en exploiteert en houdt de voorziening (= de Kampus) in stand voor de huidige gebruikers (= het Stellingwerf College, Kunst & COO en de Openbare Bibliotheek). Maar ook voor culturele evenementen en overige activiteiten in het openbaar belang en voor de inwoners van Ooststellingwerf. De Stichting is volle eigenaar en is verantwoordelijk voor de meerjarige instandhouding van de Kampus.	
Financieel belang	De gemeente staat garant voor een lening van € 1 miljoen.	
Vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2021 € 71 31-12-2021 € 68	Vreemd vermogen: 1-1-2021 € 1.058 31-12-2021 € 1.029
Resultaat x € 1.000	€ -2 (2021)	
Risico's	Een risico is dat de Stichting door onvoorziene omstandigheden zijn taak niet meer kan uitvoeren (bijvoorbeeld als een van de huidige gebruikers ophoudt te bestaan). Dit risico wordt beperkt doordat indien nodig bestuurlijk overleg plaatsvindt. Daarnaast ontvangen wij als gemeente jaarlijks het jaarverslag van de Stichting, dat we aan de gemeenteraad ter decharge voorleggen. Ooststellingwerf staat garant voor de lening van € 1.000.000. Uit de jaarrekening van de Stichting blijkt dat de stand van de liquide middelen samen met de activa ongeveer 1,7 keer de hoogte van de lening is. Daarom is het financiële risico voor ons gering.	

Paragraaf 7 | Grondbeleid

De druk op de woningmarkt is hoog gebleven. De gemeente voert weer actief regie op (haar eigen) grond ten behoeve van woningbouw. Daarnaast benutten we ook de woningbouwinitiatieven van derden. Om hier nader inhoud en vorm aan te geven is de ambtelijk Taskforce Wonen druk bezig versnelling te brengen in de realisatie van woningbouw. Verder is het grondbeleid gericht op, en voldoet aan, de wettelijke taken: volkshuisvesting en ruimtelijke ordening (RO). Ook staat het grondbeleid ten dienste van algemene maatschappelijke taken gericht op het gebied van economie, werkgelegenheid, natuur, cultuur, zorg en onderwijs. Het grondbeleid dient sturing te geven aan de inzet en het gebruik van grond om zodoende de door de gemeente nagestreefde doelen te realiseren. Grondbeleid is daarmee een middel en geen doel op zich.

Actief grondbeleid betekent het op- en inrichten van nieuwe grondexploitaties waarbij de uitgifte van de grond als ook het bouw- en woonrijp maken door de gemeente gedaan wordt. Maar het kan eveneens voorkomen dat woningbouwontwikkelingen volledig door private ontwikkelaars worden uitgevoerd of waarbij de gemeente regie voert op het gewenste woningbouwprogramma en de ontwikkeling/realisatie hiervan door een private partij laat uitvoeren. In die gevallen faciliteren wij dan door het uitvoeren van onze wettelijke taken, zoals het maken van een nieuw bestemmingsplan. Maar we kunnen ook faciliteren door het treffen van voorzieningen in de openbare ruimte of het aanleggen van nutsvoorzieningen. De kosten hiervan moeten we vervolgens op de ontwikkelende partij verhalen (Hfd 6.4 Wro). Dit doen we door het sluiten van een anterieure overeenkomst. Met de komst van de Didam-uitspraak is ook de uitgifte van bouwgrond, waaronder de kaveluitgifte, nader gereguleerd.

Algemene beleidslijn

Het grondbeleid wordt uitgevoerd aan de hand van de Nota Grondbeleid 2022. De Nota Grondbeleid schetst de uitgangspunten van het te voeren grondbeleid van de gemeente Ooststellingwerf. Het beschrijft onder andere de diverse grondbeleidsinstrumenten die de gemeente tot haar beschikking heeft en er worden concrete grondbeleidskeuzes gemaakt. Ook geeft het richtlijnen voor het “in de markt zetten” van in exploitatie te brengen gronden. De methoden van prijsbepaling voor de toekomstige functie van de te verkopen grond staan beschreven, met als doel een zo marktconform mogelijke prijs. De Nota grondprijzen geeft aan wat de grondprijzen zijn, welke manier van berekenen kan worden gehanteerd en wat de bijbehorende parameters zijn.

Het grondbeleid vindt de grondslag in de volgende wettelijke landelijke/internationale regelgeving:

- Wet ruimtelijke ordening (Wro)
- Besluit ruimtelijke ordening (Bro)
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- Wet voorkeursrecht Gemeenten (Wvg)
- Wet Markt en Overheid
- Gemeentewet (Gemw)
- Staatssteunregeling Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (VWEU).

Een belangrijke rechterlijke uitspraak is het Didam-arrest. Door deze uitspraak is de verkoop van onroerend goed door een overheid onlosmakelijk verbonden met de Algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Wij hebben in de Nota Grondbeleid 2022 en ons Uitgifteprotocol de vereiste aanpassingen gedaan.

Het ontwikkelen en realiseren van woningbouw in relatie tot onze volkshuisvestelijke opgave vraagt om een op maat gesneden aanpak. Deze aanpak sluit aan bij de Woon(zorg)visie 2022-2026.

Doelstelling

Het gemeentelijk grondbeleid heeft tot doel de bestuurlijke en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeente Ooststellingwerf mogelijk te maken door aankoop, exploitatie en uitgifte van gronden dan wel door medewerking te verlenen aan ontwikkeling van plannen door private personen, bedrijven en instellingen.

De wijze waarop we het grondbeleid uitvoeren

Extern: het grondbeleid is gericht op:

- Ruimtelijke kwaliteit.

- Het stimuleren van plaatselijke economie.
- Het inzetten op duurzaamheid.
- Het opstellen van economisch beleid.
- Het verbeteren van veiligheid en leefbaarheid.
- Vraaggerichte aansluiting bij lokale initiatieven.

Intern: Het grondbeleid aanpassen aan de trends en ontwikkelingen in de samenleving.

- Richt grondzaken zich primair op de volkshuisvestelijke en wettelijke taken uit de Wro.
- Voldoet grondzaken aan de recente relevante jurisprudentie (Didam-uitspraak)
- Voldoet grondzaken aan de kwaliteitscriteria van het BBV.
- Heeft grondzaken een interne bezetting (fte) met voldoende kennis en kunde (functies) om de regie goed uit te kunnen voeren.
- Is grondzaken robuust, toekomstbestendig, gericht op continuïteit en in staat om te anticiperen op conjuncturele ontwikkelingen.
- Is grondzaken financieel transparant en gezond (inzet op maximale terugverdiencapaciteit).
- Heeft grondzaken nieuwe dwarsverbanden met de leefbaarheid.

Uitvoering

Met de komst van de Omgevingswet is de Nota Grondbeleid 2022 vastgesteld. De consequenties voor het grondbeleid vloeien met name voort uit de Aanvullingswet Grondeigendom van de Omgevingswet. In de Aanvullingswet worden de instrumenten voor grondbeleid geïntegreerd in het stelsel van het omgevingsrecht. Het gaat om de volgende instrumenten: voorkeursrecht, onteigening. Herverkaveling en kavelruil in landelijk en stedelijk gebied worden toegevoegd aan het instrumentarium. Verder wordt de bestaande regeling voor het kostenverhaal bij gebiedsontwikkeling gewijzigd. De Didam-uitspraak reguleert de uitgifte van bouwgrond en bouwkavels, hiervoor hebben we in "het Uitgifteprotocol voor bouwkavels in de gemeente Ooststellingwerf" de werkwijze beschreven.

Woningbouwopgave

Wonen in Ooststellingwerf

De Woon(zorg)visie 2022-2026 is op 25 januari 2022 vastgesteld door de raad. Als input hiervoor is onder andere woningmarktonderzoek gedaan. Wonen en zorg is een belangrijk thema voor het wonen de komende jaren, evenals betaalbaarheid en de beschikbaarheid van zowel koop als huurwoningen. We gaan voor een kwalitatieve toekomstbestendige woningvoorraad.

Nieuwbouw

De druk op de woningvoorraad is groot en vraagt om creatief denken en handelen om de voorraad te vergroten. De gebouwen en panden worden herbestemd tot woningen. Daarnaast zorgt de Taskforce Wonen voor een versnelling van nieuwbouw, zowel door de uitgifte van gemeentelijke bouwgrond als het faciliteren van initiatieven van derden. Hiervoor blijven we in gesprek met initiatiefnemers, corporaties, bouwers en de provincie om alle mogelijkheden te benutten. We hebben hierbij aandacht voor innovatieve woningbouw. Daarnaast zetten we in op intensievere samenwerking met en tussen zorgpartijen om ervoor te zorgen dat ouderen zo lang mogelijk thuis kunnen wonen.

Complexen grondexploitatie

Woningbouw in Exploitatie Genomen Gronden (IEGG)

- Langedijke: 1 kavel resteert
- Elsloo: de laatste kavel is in 2022 verkocht
- Donkerbroek-West: de laatste 2 kavels zijn in 2022 verkocht
- De Kromten Waskemeer: fase 1 afgesloten 2018; fase 2 zal bestaan uit drie (3) kavels, de grondexploitatie hiervoor is op 29 november 2022 vastgesteld door de raad. De uitgifte van deze kavels staat beschreven in de verkoopbrochure en zal begin 2023 plaatsvinden.

Woningbouw niet in Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG)

- Aan de Boekhorsterweg in Oosterwolde is ruimte gecreëerd voor in totaal 6 rijwoningen, type drie-onder-één-kap, start bouw wordt in 2023 verwacht. De grondexploitatie zal hiervoor in 2023 worden geactiveerd.

Bedrijventerreinen

- Oosterwolde Venekoten: prognose € 270.000 per jaar aan verkopen. Resterende looptijd 2025. Haulerwijk De Turfsteker: uitgifte prognose: 1 kavel per jaar, resterende looptijd 2023.

Grondexploitatie

Winstnemingen grondexploitatie

Voor de lopende complexen hebben we geen hoog risico. In overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn de winsten die genomen konden worden toegevoegd aan de Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG). Dit overeenkomstig het in het BBV dwingend voorgeschreven systeem van de POC (percentage of completion).

Bij verkoop van gronden (kaveluitgifte) is de gemeente ook geconfronteerd met de vennootschapsbelasting. Tot dusver hebben we nog geen vennootschapsbelasting hoeven te betalen, maar bij nieuwe en re-activering van grondexploitaties verwachten we dat we in de sfeer van de VPB terecht gaan komen.

Algemene reserve grondexploitatie (ARG)

Het doel van de ARG is om de winsten van de complexen toe te voegen en over deze reserve te beschikken indien een complex niet kostendekkend is (een soort vereveningsfonds). Ook renteverliezen ten gevolge van een langere looptijd van een complex komen ten laste van de reserve. Om nu en in de toekomst verzekerd te zijn van een gezonde basis voor grondexploitatie is het op peil houden van de reserve van essentieel belang. We hebben de regels van het BBV de POC-methodiek toegepast. Er wordt nu gekeken naar het 'percentage of completion'. De stand van de reserve is per 1-1-2023 € 2.060.000. Naast een bedrag van € 1.479.000 als ARG, is voor Masterplan ‘Oosterwolde Centrum – Venekoten Noord’ € 581.000 beschikbaar.

Eerdere jaren is de hoogte van de reserve (ex onderdeel Masterplan Oosterwolde) gekoppeld aan het berekende minimale niveau. Voor 2022 is dit niveau berekend op € 204.000. Bij de Nota Reserves en voorzieningen per 2022 stellen wij u voor deze koppeling voor nu los te laten. In de nabije toekomst zullen er nieuwe exploitatieplannen worden vastgesteld. Om eventuele verliezen te kunnen opvangen is een betere reservepositie noodzakelijk.

Budget strategische aankopen

Het budget strategische aankopen is feitelijk een jaarlijks mandaat van de gemeenteraad aan het college om snel strategische aankopen te kunnen doen. Het college kan strategische aankopen verrichten tot een bedrag van € 1.000.000 per jaar. De voorwaarden om het krediet aan te mogen spreken staan in de ‘Nota Grondbeleid 2022’. (zie financiële verordening 2022 Ooststellingwerf ex artikel 212 Gemeentewet, artikel 16, derde lid).

Meerjarenbegroting grondexploitatie

Per complex (woningbouwgronden en industriegrond) houdt de gemeente een exploitatie bij waarin de huidige stand van zaken is opgenomen en een prognose wordt gegeven over de verdere looptijd van de exploitatie (doorgaans 10 jaar).

PAS en PFAS

PAS

Het kabinet heeft als doel geformuleerd om voor het jaar 2030 de hoeveelheid stikstof op minimaal de helft van de hectares met stikstofgevoelige natuur in Natura 2000-gebieden te verminderen, tot een voor de natuur veilig niveau. Tot op heden zijn er in onze gemeente geen bouwprojecten als gevolg van de PAS komen te vervallen, wat niet wegneemt dat we de ontwikkelingen aandachtig blijven volgen.

PFAS

Sinds 2021 voldoen we aan de wettelijke verplichting om een recente bodemkwaliteitskaart inclusief PFAS voor het grondgebied van de gemeente Ooststellingwerf te hebben. Deze bodemkwaliteitskaart dient als toetsingskader dienen bij grondverzet.

Verschillende lidstaten, met Nederland als koploper, willen dat alle schadelijke PFAS-stoffen worden verboden. Er is hiervoor een Europese verordening in voorbereiding die in de komende 5 jaar van kracht zou moeten worden. Wat de impact van het verbod op onder andere de bouw heeft wordt uitgezocht door de Europese wetenschappelijke comités.

Particuliere ontwikkelingen

Particuliere ontwikkeling woningbouw

Onder meer:

- Aan de Meester van Ekstraat in Haulerwijk zijn 7 rijwoningen gerealiseerd in de koopsector.
- In Oosterwolde is op het terrein waar voorheen de coöperatieve zuivelindustrie “De Zuid-Oost-Hoek” was gelegen, het woningbouwproject De Wrongel in ontwikkeling. Er komen vrijstaande, half vrijstaande, rijwoningen en ook zorgappartementen voor ouderen. Van deze ontwikkeling moet alleen 'de kop' van het plan nog worden gerealiseerd.
- Het plan aan de Dertien Aprilstraat in Oosterwolde is onherroepelijk. Daar zullen 55 appartementen gerealiseerd worden.
- Er wordt een bestemmingsplanprocedure doorlopen voor een woon(zorg)complex aan het Oost 60 in Oosterwolde. Het gaat om een plan met 6 koopappartementen die geschikt zijn voor wonen met zorg.
- Aan de Vaart ZZ 41 in Appelscha wordt een ruimtelijke procedure doorlopen voor de realisatie van 12 woningen (een 2^1 kap woning en een appartementengebouw)
- Wolvegasterweg 10 (Willinghe prinsstraat) in Oldeberkoop. Het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid voor 6 appartementen en twee vrijstaande woningen (8 in totaal), hiervan is de eerste vrijstaande woning gebouwd en in gebruik.

Particuliere ontwikkeling niet-woningbouw

- Oosterwolde Venekoten Noord; In 2020 heeft een grote brand een groot terrein verwoest in de kop Venekoten-Noord. Dit particuliere terrein zal heringericht worden.
- Oosterwolde Ecomunity: dit is een particulier initiatief, gericht op de realisatie van een hoogwaardig duurzaam bedrijvenpark met een kenniscentrum.

Paragraaf 9 | Duurzaamheid

In september 2017 heeft u de Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030 vastgesteld. Voor de periode 2021 – 2025 zijn de ambities van de Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030 vertaald in het Programma Duurzaam Ooststellingwerf 2021 - 2025. Met dit programma gaan we verder met de lijn die we hebben ingezet met de Versnellingsagenda duurzaam Ooststellingwerf 2030 en het Uitvoeringsprogramma Biobased Economy 2016 – 2020. De focus ligt op drie thema's:

1. Energietransitie
2. Klimaatadaptatie
3. Circulaire economie

Voor de opgaven binnen deze thema's hebben we de samenleving nodig. Door middel van participatie betrekken we onze inwoners en geven we ze een grote rol in het bedenken en uitvoeren van projecten en acties die bijdragen aan de opgaven. Hiervoor willen we aansluiten bij wat er leeft en speelt in de wijken en dorpen in onze gemeente. De uitvoeringsagenda van het Programma Duurzaamheid bevat concrete projecten en een financiële onderbouwing die aan is voorgelegd ter besluitvorming. De voortgang wordt gerapporteerd via de P&C-cyclus.

Energietransitie

Doel: Ooststellingwerf energieneutraal in 2030
Opgaven:

- Energiebesparing
- Duurzame energieopwekking
- Duurzame mobiliteit

Om energieneutraal te zijn mogen we in 2030 niet meer energie gebruiken dan we zelf duurzaam opwekken. Om dit te bereiken gebruiken we zo weinig mogelijk energie door energiebesparing. Als we energie gebruiken doen we dat zo efficiënt mogelijk. Het opwekken van energie doen we duurzaam en met zo laag mogelijke uitstoot van CO2. Hiervoor stellen we onder andere in 2021 een Warmtetransitieplan op. Daarnaast zetten we in op duurzame vormen van mobiliteit.

Klimaatadaptatie

Doel: klimaatbestendig Ooststellingwerf in 2030
Opgaven:

- Vergroten klimaatbestendigheid
- Verbeteren van bodemgezondheid
- Vergroten van de biodiversiteit

Door de klimaatverandering is er meer kans op weersextremen met wateroverlast, hitte en droogte. Eén van de risico's hiervan is een afname van de biodiversiteit. We zetten in op het afkoppelen van hemelwaterafvoer van het riool en het verminderen van de hoeveelheid verhard oppervlakte. We willen het regenwater langer vasthouden zodat het de tijd krijgt om te infiltreren in de bodem. Dit komt ten goede aan het grondwater en daarmee aan de watervoorraad voor de natuur, de biodiversiteit en de landbouw.

Circulaire economie

Doel: meer gesloten kringlopen in Ooststellingwerf in 2030
Opgaven:

- Biobased produceren
- Afvalstoffen en grondstoffen
- Kringlooplandbouw en voedsel

In een circulaire economie zetten we in op hergebruik van: allereerst producten, vervolgens materialen en ten slotte grondstoffen. In een circulaire economie worden producten zo gemaakt dat ze gemakkelijk zijn te hergebruiken en de samenstelling van producten zoveel mogelijk biologisch afbreekbaar is.

x € 1.000

Financiën paragraaf 9 Duurzaamheid	
Incidentele middelen	
Thema Energietransitie	
Reductie Regeling Energiegebruik Woningen (RREW)	341
Transitievisie warmte	9
Thema Klimaatadaptatie	
Leer- en onderzoekscentrum Bodem	530
Roekenbeheer	26
Thema Circulaire economie	
BBE	6
Structurele middelen (beschikbaar voor alle thema's)	
Milieubeleid	62
Uitvoeringsbudget programma duurzaamheid	97

Paragraaf 10 | OWO-Samenwerking

Inleiding

OWO is het antwoord van de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland op nauwer samenwerken tussen de gemeenten. Door krachten en kennis te bundelen, kunnen we de kwaliteit verhogen, de kwetsbaarheid verminderen en kosten besparen. OWO bestaat uit drie samenwerkende gemeenten die naast de eigen afdelingen drie gezamenlijke afdelingen hebben. Hier werkt ongeveer één derde van alle medewerkers. De OWO-visie is begin 2021 door de drie gemeenteraden vastgesteld en bevat 10 topprioriteiten, waarvan in deze OWO-paragraaf de voortgang wordt beschreven.

We kijken terug op een goed en ook intensief OWO jaar. Een jaar waarin het elkaar live opzoeken weer normaal is geworden. Na de gemeentelijke verkiezingen, zijn nieuwe samenstellingen van de raden en colleges ontstaan, die zich opnieuw dienden te verhouden tot de OWO samenwerking. Tijdens de twee besprekingen in 2021 over de in datzelfde jaar vastgestelde OWO visie, is door de drie raden verzocht om een klankbordgroep OWO raden op te richten. Bedoeld om de voortgang van de samenwerking in brede zin te kunnen bespreken, daar waar de raden via de P&C cyclus op hooflijnen worden geïnformeerd en indien wenselijk via speciale themabijeenkomst over speciale gezamenlijke samenwerkingsonderwerpen. In december 2022 is deze klankbordgroep OWO raden voor het eerst bijeen gekomen. De OWO-colleges hebben hun eerste bijeenkomst in de nieuwe samenstelling in oktober 2022 gehad en er hebben al themabijeenkomsten plaatsgevonden voor de OWO raden. Het OWO Directie en Managementoverleg (DMO) heeft meerdere besprekingen gehad over de doorontwikkeling van de OWO samenwerking en hoe deze het beste kan aansluiten bij wat onze omgeving van ons vraagt.

Er zijn in september 2022 zes OWO-trainees gestart, twee per gemeente. Zij doorlopen een traineetraject van twee jaar, waarbij ze na elk half jaar hun opdracht afronden en een nieuwe starten. Daarnaast doen ze mee aan het gehele aanbod aan trainingen dat in OWO verband wordt gegeven. Er is gestart met het opstellen van een OWO HR agenda, waarvan de inzet is om na vaststelling ervan, de uitwerking vanaf 2023 start.

Binnen het sociaal domein, onderdeel jeugd, is een drietal projecten ingericht op grip op de financiën, samenwerking en verdeling van werk. Daarvoor is een structuur neergezet en wordt er gebruik gemaakt van elkaars deskundigheid en de verbinding tussen drie gemeenten.

Voor wat betreft de omgevingswet zijn in 2022 de interne opleidingen opgepakt en is verder gewerkt aan de minimaal noodzakelijke acties voor de invoering. Er is hard gewerkt aan de voorbereiding van het laatste te nemen raadsbesluit in dit kader, namelijk een legesverordening die Omgevingswet-proof is. Inmiddels is de invoeringsdatum weer uitgesteld naar 1 januari 2024.

In het kader van de energietransitie is eind vorig jaar in OWO samenwerking door de drie gemeenteraden de transitievisie warmte vastgesteld. De drie raden zijn gedurende het proces in een aantal gezamenlijke bijeenkomsten over de voortgang geïnformeerd. De besluitvorming heeft plaatsgevonden in de afzonderlijke raden. Bestuurlijke afstemming heeft plaatsgevonden in het bestuurlijk overleg van de OWO beleidstafel duurzaamheid.

Onderstaande informatie is een inhoudelijke verantwoording over het jaar 2022 en is afkomstig van de drie OWO afdelingen (Beheer en Registratie, Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving en Bedrijfsvoering) en bestaat uit twee onderdelen. In deel 1 ‘Algemeen’ worden de onderwerpen benoemd die gelden voor alle drie OWO-afdelingen en/of OWO-gemeenten, in deel 2 ‘Topprioriteiten’ wordt een actualisatie gegeven van de stand van zaken van de uitvoering

Algemeen

Hybride werken

De afgelopen paar jaren is gebleken dat digitaal werken en digitale informatievoorziening belangrijke en onmisbare pijlers zijn voor het functioneren van onze drie OWO-gemeenten. Het als gevolg van Covid-19 in 2021 ontstane hybride werken, heeft zijn effecten op de kantoorwerkplek inrichting, zowel thuis als op kantoor. Op elke gemeentelijke locatie is/wordt gewerkt aan het inrichten van flexibele werkplekken en werkruimten, zoals centrale werkcafés.

Strategisch personeelsbeleid
Het invullen van nieuwe specifieke functies is in de huidige arbeidsmarkt niet gemakkelijk. Dit geldt ook voor de bestaande specialistische functies en de komende jaren komen hiervan meerdere posities vrij. In het afgelopen jaar hebben we het verloop in juist deze waardevolle functies op zien lopen. Dit maakte ons kwetsbaarder dan ooit. Rekening houdend met toekomstige ontwikkelingen en de wettelijk verplichtingen in alle inhoudelijke gemeentelijke domeinen, maar ook kijkend naar een efficiëntere procesvoering, zijn veranderingen in de processen nodig. Dit vraagt andere competenties van de medewerkers. Efficiëntie en dus de veranderende procesvoering, helpt ook bij vraagstukken van de teams voor de toekomst, als het gaat over de invulling van functies n.a.v. natuurlijke verlopen, zoals bijvoorbeeld pensionering.

Er wordt kritisch gekeken naar de ontwikkelingen in het werk, de pensioneringen etc. om te blijven voldoen aan de vier kernwaarden van de OWO samenwerking. De verwachting is echter dat we vanaf heden én de komende jaren meer moeten (blijven) investeren, om nieuwe en bestaande functies in te vullen en ingevuld te houden door middel van opleidingen, talentontwikkeling stimuleren, zij-, in-/uitstroom bevorderen, een OWO-traineeprogramma en het herijken van functies.

Los van bovengenoemde ontwikkelingen wordt ook onderzocht of bepaalde taken/functies waarvoor wordt ingehuurd, beter zelf uitgevoerd kunnen worden. En om daarnaast actief in te zetten op strategisch personeelsbeleid en de werving van nieuwe medewerkers met een ontwikkelpotentieel. Wij sluiten hierbij graag aan bij hetgeen hierover gezamenlijk wordt opgepakt vanuit HRM in de drie organisaties in het kader van vinden, boeien en binden.

Aanbestedingen
De aanbesteding van ICT-applicaties is begin 2022 afgerond. In de periode 2022 - 2026 wordt het ICT applicatielandschap gefaseerd geïmplementeerd. In 2022 zijn de voorbereidingen gestart. Vanwege onder andere migratie naar de Cloud en een Multitenant omgeving (met één user in drie verschillende omgevingen kunnen werken), vraagt de implementatie de nodige voorbereiding qua opleidingen, veranderingen in processen, gebruikershandleidingen, migratie van systemen, ingerichte beheerorganisatie et cetera.

Topprioriteiten
In de herijkte visie op de OWO samenwerking zijn onder de noemer ‘uitbouwen en doorontwikkelen’ 10 topprioriteiten opgenomen. De prioriteiten dragen nadrukkelijk bij aan de doelen van de samenwerking: doorontwikkeling, verdieping en optimalisatie. De regiegroep heeft zich uitgesproken met deze prioriteiten aan de slag te willen. De vraag is of deze 10 topprioriteiten nog actueel genoeg zijn. Hierover wordt in 2023 verder gesproken op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau.

1a. OWO 2.0 – herijken OWO-afdelingen
In 2022 is gestart met een analyse van de afdeling OWO BV, wat heeft geleid tot een verbeterplan dat is vastgesteld en waarvoor de drie gemeenteraden middelen beschikbaar hebben gesteld. Het doel is ‘de basis op orde’ richting een toekomstbestendige afdeling OWO BV, oftewel voldoen aan de minimale eisen die ons werk stelt aan digitale informatievoorziening en archivering, personeels-, salaris- en financiële administratie en centraal en verantwoord inkopen en aanbesteden. Eind 2022 hebben zowel de OWO-colleges als de klankbordgroep OWO raden gevraagd om een dergelijke analyse óók uit te voeren voor de OWO afdelingen VTH en B&R. Dit zal in 2023 worden opgestart.

1b. OWO 2.0 – zoektocht OWO-identiteit
Met het herijken van de visie in 2021 is een hernieuwde solide basis gelegd onder de samenwerking.’ Samen zelfstandig’ is het motto. De OWO-samenwerking heeft daarmee opnieuw “smoel” gekregen. Deze visie en de uitwerking van onder andere de prioriteiten, geven koers en identiteit en vormen de start van OWO 2.0. In een continu ontwikkelproces is het belangrijk de doelen van de OWO-afdelingen scherp te houden. Drie afdelingen in drie verschillende huizen die samenwerken: welke overeenkomsten en welke verschillen zien we? De invulling van de OWO-identiteit is nog volop gaande.

2. Ambities en inrichting dienstverleningsconcept
Het richting geven aan de OWO ambities en het dienstverleningsconcept is een continu proces dat we zijn opgestart na vaststelling van de herijkte visie in 2021.

3. Door ontwikkelen inkoop- en aanbestedingsbeleid
In het in 2022 opgestarte ontwikkeltraject van OWO BV is het inkoop- en aanbestedingsbeleid een integraal onderdeel. Het team inkoop is verder versterkt met een tweetal trainees.

4. Datagedreven werken
In 2021 en 2022 is gestart met het project Datagedreven werken binnen de OWO-gemeenten. Tevens is onderzocht of aansluiting bij DataFryslân interessant kan zijn voor de gemeenten. In september 2022 zijn twee voorstellen voorgelegd aan de OWO-directie, de eerste ging over het opstellen van een uitvoeringsplan voor het datagedreven werken binnen de OWO-gemeenten en het tweede was het advies om voor een jaar aan te sluiten bij DataFryslân. De kosten voor het datagedreven werken en aansluiten bij DataFryslân zijn vanaf begrotingsjaar 2022 al structureel opgenomen in de programmabegrotingen van de gemeenten. De directie heeft ingestemd met beide voorstellen Deelname aan de coöperatie DataFryslân vraagt om formele besluitvorming door de drie colleges. Daarbij krijgen de drie gemeenteraden gelegenheid hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Deze definitieve besluitvorming vindt plaats in 2023.

Eind 2022 is het uitvoeringsplan opgesteld en in januari 2023 wordt deze getoetst door een extern bureau. Na deze toetsing wordt het uitvoeringsplan ter vaststelling aangeboden aan de OWO-directie.

5. Positioneren verzekeringen
Bij het samengaan is het duidelijk geworden dat er bij de verzekeringsfunctie kansen zijn voor kostenbesparing en kwaliteitsverbetering. In de afgelopen twee jaren zijn de verzekeringsportefeuilles van de drie gemeenten op het moment van opnieuw moeten afsluiten, samengevoegd en op de inhoud op elkaar afgestemd. Hiermee zijn betere marktcondities in combinatie met verbeterde verzekeringscondities gerealiseerd. Dit blijven we doen. Daarnaast is het beleid geschreven waarmee wij de centrale adviespositie in de drie organisaties met de verschillende afdelingen verder kunnen gaan uitwerken en rollen.

6. Harmonisatie APV
De invoeringsdatum voor de Omgevingswet is ook in 2022 weer opgeschoven. Reden om de herziening van de APV op te schuiven naar 2023. Daarmee wordt de APV Omgevingswetproof en kijken we ook naar verdergaande harmonisatie.

7. Actualiseren VTH-beleidsplan
Eind 2019 is voor de periode 2020-2024 een OWO-breed beleidsplan vastgesteld. Daarmee is ook deze prioriteit gerealiseerd. De drie gemeenteraden hebben kaders meegegeven voor dit beleidsplan. In 2022 is op basis van de college en coalitieakkoorden van de OWO-gemeenten gekeken of de doelstellingen uit het VTH-beleidsplan nog aansluiten bij de bestuurlijke wensen. Hierbij springen de Omgevingswet en Ondermijning eruit. Verder zij verwezen naar wat er staat onder 1a.

8a. Omgevingswet
Het motto van de Omgevingswet is ‘Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit’. Met de beoogde oorspronkelijke invoeringsdatum 1-1-2022 voor ogen, is hard gewerkt om tijdig te voldoen aan de minimaal gestelde eisen. Onder regie van OWO-VTH zijn in de drie gemeenteraden noodzakelijke besluiten genomen. Diverse projectgroepen werken in OWO-verband aan de implementatie van de Omgevingswet zoals leges, Omgevingsplan, procesinrichting en inrichting van de applicaties en aansluiting op de landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Met name dit stelsel is er oorzaak van dat de invoeringsdatum wederom is uitgesteld. Van 1 juli 2022 naar 1 januari 2023 en via 1 juli 2023 recentelijk naar 1 januari 2024. Niet alleen de DSO zorgt voor invoeringsproblemen. Er is nog steeds onduidelijkheid over taken die overgaan naar de omgevingsdienst FUMO. Voor zowel gemeenten als voor de FUMO is het daardoor nog niet mogelijk geweest een goede inschatting te maken van taken en financiële gevolgen. Binnen VTH wordt waar mogelijk wel voorbereiding getroffen voor de implementatie en overdracht van taken.

8b. Ondermijning
Het thema ondermijning heeft meer bestuurlijke prioriteit gekregen en in 2022 zijn er meerdere dagen geweest waarop gemeente, politie en andere organisaties brancheonderzoek hebben gedaan om ondermijning onder de aandacht te brengen en/of op te sporen. Er wordt ook ingezet op smart-solutions op dit vlak. Denk daarbij aan de inzet van een drone en data-onderzoek Dit beleid en deze acties worden in 2023 voortgezet.

9. Informatieveiligheidsbeleid en privacy
De beveiligingsvraagstukken/cybercriminaliteit zijn een steeds groter risico geworden. In het afgelopen jaar is de kwetsbaarheid gebleken om inbraakpogingen te kunnen signaleren en daarmee ook deels te kunnen voorkomen. In het formatieplan voor 2023 is hierin verder voorzien. Daarop vooruitlopend is al in 2022 een verschuiving van taken naar systeem- en netwerkbeveiliging doorgevoerd. Het is zeker dat dit de komende jaren een nóg groter deel van het takenpakket rondom onze ICT omgeving zal gaan innemen. Daarnaast zijn er nieuwe vraagstukken en verplichtingen uit bijvoorbeeld nieuwe wetgevingen bij gekomen, zoals de Omgevingswet.

10. Innovatie
Hierbij gaat het om het in een kort tijdsbestek ontwikkelen van nieuwe oplossingen voor actuele problemen, gekenmerkt door een experimenteel en innovatief karakter. Innovatiedrang en –behoefte vraagt om een andere aansturing, anders denken en anders werken. Het is zoeken naar een nieuwe balans tussen beheer en innovatie met consequenties voor cultuur, werkzaamheden en competenties van medewerkers. Voorbeelden zijn het digitaliseren van archieven en poststromen en het digitaliseren van facturering e.d.

Paragraaf 11 | Wet Open Overheid

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) inwerking getreden. De wet is bedoeld om overheidsorganisaties transparanter te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar en uitwisselbaar is. De Woo vervangt de Wob (Wet openbaarheid van bestuur) en kent drie doelstellingen:

1. Actieve openbaarmaking. Hieronder valt het actief openbaar maken van informatie. Dit zal via een landelijke voorziening (PLOOI) verlopen, deze treedt medio 2023 in werking. Daarnaast bevat de Woo een inspanningsverplichting, waarbij overheidsorganisaties gevraagd worden om meer openbaar te maken dan de verplichte categorieën.
2. Passieve openbaarmaking. De Woo volgt de Wob op en daarmee is de reactietermijn van overheden op Woo-verzoeken verkort van 4 naar 2 weken. Feitelijk betekent dit dat Woo-verzoeken binnen 6 weken afgehandeld moeten worden in plaats van 8 weken.
3. Duurzame informatiehuishouding. Overheidsorganisaties dragen de zorgplicht om maatregelen te treffen voor het duurzaam toegankelijk maken van digitale documenten en het daarmee verbeteren van hun informatiehuishouding. De Woo heeft daardoor impact op de organisatieprocessen en de werkwijzen van de medewerkers. Medewerkers moeten zich bewust zijn van het feit dat in beginsel alle informatie die zij creëren openbaar is. Dit vraagt om een gedragsverandering binnen de OWO-gemeenten.

Wat hebben we gedaan?

De voorbereiding op de Wet open overheid heeft in 2022 geresulteerd in het aanstellen van een projectleider. De website is aangepast met informatie over deze wet. Een impactanalyse en nulmeting zijn gestart in 2022. Met de impactanalyse brengen we op het niveau van de organisatie in kaart wat de gevolgen zijn van de invoering van de Woo. Vervolgens bepalen we wat er nodig is om te voldoen aan de wettelijke minimale eisen van de Woo en achterhalen we in gesprekken met de professionals van de gemeenten wat dit betekent voor de organisatie, de processen, de mensen en de middelen. Met een nulmeting wordt inzicht gecreëerd in waar de organisatie staat als het gaat om de mate waarin medewerkers zich de doelstelling van de wet eigen hebben gemaakt, de bekwaamheid van de medewerkers in relatie tot de actieve openbaarmaking en de staat van de informatiehuishouding vanuit het perspectief van de medewerkers en de managers.

De resultaten van de impactanalyse en de nulmeting komen in 2023 beschikbaar.

Ook is er anonimiseringssoftware aangeschaft. Met deze software worden documenten of hele dossiers automatisch geanonimiseerd. Deze software helpt ons op een snellere manier te werken in het proces van anonimiseren bij openbaarmaking. Wij zitten samen met andere gemeentes in een “koplopers groep” waarin wij samen met de leverancier de software verder te ontwikkelen.

Op dit moment zijn er al diverse kanalen waar informatie openbaar gemaakt wordt:

- Vergunningen via officiële bekendmakingen.
- Ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen via ruimtelijkeplannen.nl.
- Raadsstukken en door het college aan de gemeenteraad gestuurde stukken. Deze zijn te vinden in het raadsinformatiesysteem.
- Beleid en regelgeving via overheid.nl.
- Informatie over perceelgrenzen, woningwaardes, akten en eigendomsgegevens van woningen en gebouwen via het Kadaster.
- Informatie over bedrijven via de Kamer van Koophandel.

Conclusie

In 2022 hebben we een aantal stappen gezet die de Woo van gemeenten vraagt. We voldoen daarmee aan de wettelijke verplichtingen.

Paragraaf 12 | Corona

Inleiding

In 2020 zijn we wereldwijd getroffen door het coronavirus. Deze pandemie heeft de afgelopen jaren een enorme impact op ieders leven gehad. Ook de gemeente Ooststellingwerf kreeg hier uiteraard mee te maken. Gelukkig verbeterde de situatie in 2022. De coronamaatregelen werden langzaam versoepeld na een harde lockdown. Uiteindelijk vervielen de laatste maatregelen in maart 2022. In deze paragraaf geven wij een overzicht van de financiële effecten die corona in 2022 nog voor Ooststellingwerf heeft gehad en geven we verantwoording over de ontvangen coronamiddelen.

Vanuit de ontvangen corona middelen is bij de jaarrekening 2021 besloten een bedrag van € 596.000 te reserveren in de algemene voor diverse corona gerelateerde onderwerpen, zoals weergegeven in onderstaande tabel. Van deze middelen is in 2022 in totaal € 362.000 uitgegeven:

- Gezondheid € 99.000 (programma1)
- Vervoer (o.a. ANW AutoMaatje), € 43.000 (programma 1)
- Noodsteun verenigingsleven, € 44.000 (programma 1)
- Bijdrage Caparis, € 82.000 (programma 1)
- Verkiezingen, € 77.000 (programma 6)
- Overig, € 17.000

In 2022 is in totaal via de circulaires nog € 260.000 ontvangen voor corona gerelateerde zaken. Per saldo resteert er in 2022 een bedrag van € 494.000. In het initiatiefvoorstel deel B is in de raadsvergadering van 20 december 2022 besloten vanuit deze beschikbare coronamiddelen € 400.000 in te zetten om geen OZB te heffen voor gebruikers niet-woningen (€ 265.000) voor belastingjaar 2023 en om het tarief rioolheffing Gebruikersdeel niet-Woningen 0 tot en met 200m3 waterverbruik per jaar (€ 135.000) voor het belastingjaar 2023 te verlagen naar € 0.

Het restant van de coronamiddelen valt vrij ten gunste van de algemene middelen. Er is geen specifiek coronagerelateerd budget meer beschikbaar voor 2023.

x € 1.000

Reservering coronagerelateerde lasten 2022		
Activiteit	**Bedrag**	**Toelichting**
ANWB AutoMaatje (2022)	-24	College voorstel 1 juni 2021
Huisbezoek ouderen/overbelaste mantelzorgers	-15	Corona herstelplan, raadsmededeling #916
Stimulans positieve gezondheid	-216	Corona herstelplan, raadsmededeling #916
Actieve benadering van zelfstandig ondernemers	-5	Corona herstelplan, raadsmededeling #916
Kwijtschelding huur i.v.m. geen gebruik Boekhorst/Bongerd	-14	Noodsteun, raadsmededeling #971
Wijk- en dorpsbudgetten 2022	-16	Amendement #183
Medipoint 2022	-3	Overleg college 23-11-2021
Bijdrage toegang voor testen Oosterwolde	-3	Overleg college 23-11-2021
Noodsteun verenigingsleven	-300	Noodsteun, raadsmededeling #1064
Totale reservering 2021	**-596**	
5e coronacompensatiepakket 2022 (septembercirculaire 2021)	-141	Diverse
6e coronacompensatiepakket 2022 (decembercirculaire 2021)	-54	Verkiezingen
overige compensatie	-65	wsw, inkomstenderving en continuïteit van zorg
Totale ruimte 2022	**-856**	
gerealiseerde lasten vanuit reservering compensatie 2022	**362**	**o.a. verkiezingen en bijdrage Caparis**
Restant over 2022	**-494**	

gemeente ooststellingwerf

Jaarrekening

Balans

Balans activa

x € 1.000

Activa	31-dec-21	31-dec-22
Vaste Activa		
Immateriele vaste activa	**1.430**	**2.361**
Bijdrage activa derden	1.430	2.361
Materiele vaste activa	**59.845**	**59.875**
Invest. Met een economisch nut	37.477	37.482
Invest. Met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	19.033	18.410
Invest. In de openbare ruimte maatschappelijk nut	3.335	3.983
Financiele vaste activa	**9.775**	**13.347**
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	148	148
Leningen aan woningcorporaties	2.506	2.437
Overige langlopende leningen	1.943	2.505
Uitzettingen in `s Rijks schatkist met een rente typische looptijd van èèn jaar of langer	3.360	7.473
Overige uitzettingen met een typische looptijd van een jaar of langer	1.818	784
Totaal Vaste Activa	**71.050**	**75.583**
Vlottende activa		
Voorraden	**2.415**	**800**
Niet in exploitatie opgenomen bouwgrond	2.415	800
Onderhanden werk, waaronder bouwgrond	-	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	**7.053**	**4.708**
Vorderingen openbaar lichaam	3.216	2.839
Overige vorderingen	3.837	1.869
Liquide middelen (kas, bank)	**457**	**426**
Liquide middelen (kas, bank)	457	426
Overlopende activa	**2.284**	**4.688**
Overig nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.284	4.688
Totaal Vlottende activa	**12.209**	**10.622**
Totaal Activa	**83.259**	**86.205**

gemeente ooststellingwerf

Balans passiva

x € 1.000

Passiva	31-dec-21	31-dec-22
Vaste passiva		
Eigen vermogen	**33.942**	**39.740**
Algemene reserve	22.738	26.792
Bestemmingsreserves	7.165	7.819
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	4.039	5.129
Voorzieningen	**11.010**	**10.762**
Voorzieningen	11.010	10.762
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	**30.107**	**26.537**
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	30.107	26.537
Totaal Vaste Passiva	**75.059**	**77.039**
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	**2.562**	**2.909**
Kasgeldlening	-	
Banksaldi	-	
Overige schulden	2.562	2.909
Overlopende passiva	**5.639**	**6.257**
Vooruitontvangen bedragen van openbare lichamen	1.066	1.923
Overige vooruitbetaalde bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	4.573	4.334
Totaal Vlottende passiva	**8.201**	**9.166**
Totaal Passiva	**83.259**	**86.205**
Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen	1.313	1.038

gemeente ooststellingwerf

Overzicht baten en lasten

Het overzicht met de structurele mutaties in de reserves is opgenomen bij de toelichting op de balans, onderdeel eigen vermogen. De algemene dekkingsmiddelen en de overhead vallen bij de programmaverantwoording onder programma 6. De vennootschapsbelasting valt bij de programmaverantwoording onder programma 3. Het voordeel op overhead is te verklaren door diverse voordelen gepresenteerd in programma 6. Het saldo per programma staat in de tabel begrotingsrechtmatigheid in de bijlage.

bedragen x € 1.000

Programmarekening	Rekening 2021	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2022	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Programma's					
Lasten					
1. Samenleven	-35.289	-34.343	-37.340	-40.387	-3.047
2. Welzijn & educatie	-1.383	-1.244	-1.244	-980	264
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.	-10.217	-11.942	-17.467	-11.715	5.752
5. Openbare orde en veiligheid	-2.122	-2.279	-2.214	-2.126	88
6. Bestuur & Dienstverlening	-15.343	-15.064	-15.268	-16.445	-1.176
Totaal Lasten	-64.354	-64.872	-73.534	-71.652	1.881
Baten					
1. Samenleven	11.498	10.019	11.099	12.947	1.848
2. Welzijn & educatie	48	46	46	53	7
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.	8.008	9.805	12.870	11.142	-1.727
5. Openbare orde en veiligheid	-	-	-	25	25
6. Bestuur & Dienstverlening	1.318	1.179	1.345	1.682	337
Totaal Baten	20.872	21.050	25.360	25.850	490
Totaal Programma's	**-43.482**	**-43.823**	**-48.174**	**-45.802**	**2.371**
Algemene dekkingsmiddelen					
Lasten algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering					
Deelnemingen	-1	-1	-1	0	1
Lokale heffingen	-82	-50	-50	-83	-33
Saldo financieringsfunctie	-48	64	229	-29	-258
Onvoorzien		-1	-1	-	1
Overige algemene dekkingsmiddelen		-1.535	-770	-6	763
Totaal lasten algemene dekkingsmiddelen	-131	-1.523	-593	-119	474

Baten algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	49.239	50.066	54.830	57.637	2.807
Deelnemingen	152	31	103	161	58
Lokale heffingen	5.366	3.276	3.189	3.139	-50
Saldo financieringsfunctie	75	20	20	64	44
Onvoorzien	-	-	-	-	-
Overige algemene dekkingsmiddelen	7	9	9	73	64
Totaal baten algemene dekkingsmiddelen	54.839	53.402	58.151	61.074	2.923
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**54.708**	**51.879**	**57.558**	**60.955**	**3.398**
Overhead					
Totaal lasten overhead	-11.989	-11.941	-12.892	-11.945	947
Totaal baten overhead	2.627	2.294	2.443	2.589	145
Totaal overhead	**-9.362**	**-9.646**	**-10.449**	**-9.357**	**1.092**
Vennootschapsbelasting					
Lasten vennootschapsbelasting	4	-	-	2	2
Baten vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
Totaal vennootschapsbelasting	**4**	**-**	**-**	**2**	**2**
Saldo van baten en lasten	**1.868**	**-1.590**	**-1.064**	**5.798**	**6.862**
Mutatie reserves					
Mutatie reserves					
Toevoegingen	**-3.745**	**-1.129**	**-2.627**	**-2.705**	**-78**
Onttrekkingen	**5.916**	**4.297**	**6.752**	**2.037**	**-4.715**
Totaal Mutatie reserves	**2.171**	**3.169**	**4.125**	**-669**	**-4.794**
Mutatie reserves	**2.171**	**3.169**	**4.125**	**-669**	**-4.794**
Resultaat	**4.039**	**1.579**	**3.061**	**5.129**	**2.069**

Waarderingsgrondslagen

Algemene grondslagen
De jaarrekening is opgesteld op basis van de voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het gerealiseerde resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Kosten en opbrengsten worden verantwoord op basis van het baten en lasten stelsel. Winsten worden alleen in aanmerking genomen als ze gerealiseerd zijn. Verliezen en risico`s die hun oorsprong hebben voor het einde van het boekjaar, worden opgenomen als zij bekend zijn geworden voor opstelling van de cijfers.

Schattingen
Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Continuïteit
De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Er zijn geen zaken die het voortbestaan van de gemeente in de weg staan. Daarnaast sluit de begroting en meerjarenraming waardoor er geen sprake is van preventief toezicht.

Immateriële vaste activa
Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd als aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde.
- De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.
  Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven als was het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt in bezit van de gemeente.

Materiële vaste activa
De vaste activa worden onderscheiden in activa met economisch nut, activa met maatschappelijk nut en activa met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Activa met een maatschappelijk nut en verkrijgingsprijs van minder dan € 250.000 worden niet geactiveerd.

Activa met een economisch en maatschappelijk nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van daarvoor ontvangen subsidies en bijdragen van derden. Vanaf 2020 wordt bij investeringen in bedrijfsgebouwen een restwaarde gehanteerd. Deze restwaarde bedraagt vanaf 2022 maximaal 60% van de WOZ waarde na investering. Bij activering wordt het actief lineair afgeschreven, hier kan bij raadsbesluit van worden afgeweken qua afschrijvingsmethode en afschrijvingstermijn. De eerste afschrijving vindt plaats in het jaar na het gereedkomen van het actief. Activa met een meerjarig maatschappelijk nut zijn investeringen in aanleg en onderhoud van waterwegen, waterbouwkundige werken, wegen, straten, pleinen, fietspaden, voetpaden, bruggen, viaducten, tunnels, verkeerslichtinstallaties, openbare verlichting, straatmeubilair, reconstructie openbare ruimte en openbaar groen. Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, geldt dat vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Het resterende wordt in één keer afgeschreven.

Afschrijvingstermijnen
In de Financiële verordening 2020 Ooststellingwerf ex. artikel 212 Gemeentewet zijn de te hanteren afschrijvingstermijnen vastgelegd. Vaste activa wordt lineair afgeschreven, tenzij de raad in voorkomend geval anders besluit. Onderstaande tabel geeft de belangrijkste afschrijvingstermijnen weer.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ('kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen' in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa
Voorraden
De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

De inschattingen rondom de opbrengsten van de grondexploitatie kennen een inherente onzekerheid die groter wordt naarmate de te verwachten opbrengsten verder weg in de tijd liggen. Daarom maken we voor het realiteitsgehalte van de verwachte opbrengsten een knip tussen de eerste vijf jaar en de periode daarna. Voor de bepaling van de tussentijdse winstneming nemen we de gerealiseerde opbrengsten alsmede de verwachte opbrengsten voor de eerste vijf jaren mee. In het geval die lijn zou leiden tot een tekort, terwijl gedurende de periode daarna nog voldoende opbrengsten worden verwacht, nemen we een deel van de opbrengsten in de restant periode mee, zodat per saldo geen verlies hoeft te worden genomen. Dat zou niet reëel zijn bij voldoende winstpotentie.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Reserves
In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve.

Voorzieningen
Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden). Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting voor de wethouders wordt op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendingen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord. Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht

Afschrijvingstermijnen

Omschrijving	Afschrijvingstermijn
Gronden en terreinen, hierop wordt niet afgeschreven. Als een investering inclusief grond is en de grondkosten niet afzonderlijk tot uitdrukking kunnen worden gebracht, wordt afgeschreven volgens de voor de opstallen geldende waarderingsmethodiek. Investeringen met een economisch nut worden niet geactiveerd met een verkrijgingsprijs kleiner dan € 25.000. Investeringen met een maatschappelijk nut worden niet geactiveerd met een verkrijgingsprijs kleiner dan € 250.000.	
1. Immateriële activa	
1.1 Kosten voor onderzoek en ontwikkeling (niet toe te rekenen aan een actief)	5
1.2 Bijdrage activa in eigendom van derden	Divers, conform 2 tot en met 6, afhankelijk van het soort actief.
2. Gebouwen	
2.1 Nieuwbouw gebouwen (inclusief onderwijs)	40
2.2 Renovatie, restauratie, aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen	25
2.3 Ingrijpende bouwkundige aanpassingen	40
2.4 Uitbreidingen/verbouwingen bestaande activa	20
2.5 Kantoorinventaris, schoolmeubilair, onderwijsleerpakketten, gebruiksduur verlengend groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen	10
3. Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	
3.1 Rioleringen en milieumaatregelen	50
3.2 Bouwkundige delen van gemalen, persleidingen	45
3.3 Mechanisch/elektrisch gedeelte pompen en gemalen riolering	25
3.4 Aanleg begraafplaatsen en vaarten	40
3.5 Oevervoorzieningen	15
4. Vervoer- en hulpmiddelen	
4.1 Zware vrachtauto`s, minikraan, aanhangers	10
4.2 Zware tractoren, grote houtversnipperaars	9
4.3 Sneeuwploegen, schaftwagens, aanhangstrooiers	15
4.4 Maaimachines	6
4.5 Lichte bestelauto`s	5
4.6 Zwaardere bestelauto`s	7
4.7 Opzetstrooiers	10
5. Machines, apparaten en installaties	
5.1 Telefooninstallaties, veiligheidsvoorzieningen	10
5.2 Technische installaties bedrijfsgebouwen (lift, c.v.)	15
5.3 Automatiseringsapparatuur (hardware en software)	5
6. Grond-, weg- en waterbouwkundige werken (maatschappelijk nut)	
6.1 Wegen, bruggen, viaducten, walbeschoeiing	15
6.2 Betonnen wegen, betonnen fietspaden, betonnen en kunststof bruggen	50
6.3 Stalen bruggen	25
6.4 Houten (fiets-) bruggen	25
6.5 Verkeersinstallaties	10
6.6 Armaturen straatverlichting	20
6.7 Lichtmasten	40

Toelichting op de balans activa

Immateriele vaste activa

x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-dec-2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijvingen	Bijdragen van derdern	Boek waarde 31-dec-2022
Bijdragen activa aan derden						
Bijdragen activa aan derden	1.430	976	-	-45		2.361
Totaal Bijdragen activa aan derden	**1.430**	**976**	**-**	**-45**	**-**	**2.361**
Totaal	**1.430**	**976**	**-**	**-45**	**-**	**2.361**

Investeringen immateriële vaste activa

x € 1.000

Investeringen Immateriele vaste activa	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2022	Werkelijk besteed t/m 2022
Sportaccommodatie SV Haulerwijk	690	690	690
DoarpsSintrum Donkerbroek	2.000	55	55
Padelbaan Tennis Club Oosterwolde	38	20	20
Sportaccommodatie SV Oosterwolde	212	212	212
Totaal investeringen Immateriele vaste activa	**2.940**	**977**	**977**

Materiele vaste activa

x € 1.000

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-dec-2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijvingen	Duurzame waardeverminderingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-dec-2022
Invest.met een economisch nut							
Bedrijfsgebouwen	34.483	979	-20	-973			34.469
Grond en terreinen	1.991						1.991
Machines en apparaten	652	230	-26	-117			739
Overige materiele vaste activa	92			-10			82
Vervoermiddelen	260	42		-101			201
Totaal Materiele Vaste activa Ec.nut	**37.477**	**1.252**	**-46**	**-1.201**	**-**	**-**	**37.482**
Invest.met een econ.nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.							
Riolering	19.033	441		-1.064			18.410
Tot.invest.met een econ.nut waarv.ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**19.033**	**441**	**-**	**-1.064**	**-**	**-**	**18.410**
Invest.in de openbare ruimte maatschappelijk nut							
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	3.335	887		-239			3.983
Totaal Materiele Vaste Activa MTS nut	**3.335**	**887**	**-**	**-239**	**-**	**-**	**3.983**
Totaal	**59.845**	**2.580**	**-46**	**-2.504**	**-**	**-**	**59.875**

Investeringen materiele vaste activa

Bij een aantal investeringen is het krediet overschreden. De uitgaven passen binnen het beleid en binnen het doel waarvoor het krediet beschikbaar is gesteld. Wij verzoeken u de overschrijdingen in onderstaande kredieten alsnog te autoriseren door middel van het vaststellen van de Jaarstukken 2022.

Pand Dertien Aprilstraat: dit maakt onderdeel uit van de afwikkeling Masterplan Oosterwolde, ontwikkeling supermarktlocatie. Eind februari 2023 is alles omtrent de panden Dertien Aprilstraat financieel afgewikkeld met de betrokken ondernemer. Met deze afwikkeling wordt ook dit pand gesloopt en wordt dus in 2023 afgeschreven.

Pand Houtwal: dit pand is een aantal jaren geleden, via een Groninger akte, verkocht aan een ondernemer. In 2022 bleek dat de financiering niet rond was te krijgen. Hierdoor is het pand weer in ons bezit gekomen. Op dit moment zijn wij ons aan het oriënteren over de mogelijkheden van dit pand.

Vrijverval riolering: bij beschikbaar gestel krediet staat nul, maar de investering is conform het door u vastgestelde GRP.

SPV I drempels: dit maakt onderdeel uit van het door u beschikbaar gestelde bedrag van € 500.000 voor verkeersveiligheid.

x € 1.000

Investeringen Materiële vaste activa	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2022	Werkelijk besteed t/m 2022
Invest.met een economisch nut			
OLP/meubilair Boekhorst	27	27	27
Aanschaf inventaris 2018	108	2	40
Aanschaf inventaris 2019	199		41
DoarpsSintrum Donkerbroek	2.000		-
Pand Dertien Aprilstraat		300	300
Pand Houtwal		650	650
Beregeningsinstallatie 2022	116	150	150
Trekker	42	42	42
Maaimachine	80	80	80
Totaal invest.met een economisch nut	**2.572**	**1.251**	**1.330**
Invest.met een econ.nut waarvoor ter bestrijding v.d.kosten een heffing kan worden geheven			
Vrijverval riolering 2021	-	441	441
Invest.met een econ.nut waarvoor ter bestrijding v.d.kosten een heffing kan worden geheven	**-**	**441**	**441**
Invest.in de openbare ruimte maatschappelijk nut			
Wijkvernieuwing Haerenkwartier	2.000	204	532
Openbare verlichting naar LED armatuur	488	53	447
Openbare verlichting naar LED armatuur vanaf 2021	129	-	-
Openbare verlichting naar LED mast vanaf 2021	373	183	372
Fietspad Waskemeer	220	7	7
Aanleg graskeien II	326	26	330
Aanleg graskeien III	326	307	307
SPV I - drempels	-	107	107
Totaal invest.in de openbare ruimte maatschappelijk nut	**3.862**	**887**	**2.102**
Totaal	**6.434**	**2.579**	**3.873**

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2022 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde 31-dec-2021	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Aflos-singen	Boekwaarde 31-dec-2022
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen					
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	148				148
Totaal Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	**148**	**-**	**-**	**-**	**148**
Leningen aan					
Woningbouwcorporaties	2.506	-		-69	2.437
Totaal Leningen aan woningcorporaties	**2.506**	**-**	**-**	**-69**	**2.437**
Overige langlopende leningen					
Overige langlopende leningen	1.943	588	-26		2.505
Uitzettingen in `s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van èèn jaar of langer	3.360	4.113			7.473
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	1.818		-1.034		784
Totaal Overige langlopende leningen	**7.121**	**4.701**	**-1.060**	**-**	**10.762**
Totaal	**9.775**	**4.701**	**-1.060**	**-69**	**13.347**

Deelnemingen

x € 1.000

Deelnemingen	Boekwaarde 31-dec-2021	Boekwaarde 31-dec-2022
Deelnemingen kapitaalverstrekkingen		
Aandelen Afvalsturing Friesland N.V.	54	54
Aandelen Enexis + alle B.V.s die uit de verkoop van Essent zijn ontstaan	4	4
Aandelen Fryslân Miljeu	47	47
Aandelen N.V. Bank Ned. Gemeenten	42	42
Totaal deelnemingen kapitaalverstrekking	**148**	**148**
Totaal	**148**	**148**

Overige langlopende geldleningen

De volgende geldleningen zijn verstrekt:

x € 1.000

Overige langlopende geldleningen	Boekwaarde 31-dec-2021	Boekwaarde 31-dec-2022
Overige langlopende leningen		
Leningen sportverenigingen	3	578
Leningen dorpshuizen	13	10
Stichting MFC Oldeberkoop	228	218
Stichting Stimuleringsfonds	1.560	1.560
Vereniging Toeristisch Rec. Belang	20	20
Stichting Kredietbank Nederland	119	119
Totaal nieuwe leningen	**1.943**	**2.505**

Voorraden

x € 1.000

Voorraden	31-dec-21	31-dec-22
Onderhanden werk incl. expl. bouwgrond voorraad		
Onderh. Werk incl. expl.bouwgr.voorraad	2.415	800
Totaal Onderhanden werk incl.expl.bouwgrond voorraad	**2.415**	**800**
Totaal	**2.415**	**800**

Bouwgrond in exploitatie 1

x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie	Boek-waarde 31-dec-21	Investe-ringen	Inkomsten	Winst- uitname	Voor-ziening	Balans-waarde 31-dec-22
Grondexploitatie						
38 Industrieterrein Venekoten geheel	2.308	42	2.575	884		658
46 Haulerwijk Industrieterrein Beute	291	2	-	11		303
47 Haulerwijk Industrieterrein Beute 2e fase	159	3	-	14		176
104 De Kromten Waskemeer	55	3	-	1		59
111 Langedijke Melman II	-245	17	-	134		-93
117 Elsloo	26	25	216	25		-139
128 Donkerbroek-west	-178	34	-	-19		-163
Totaal	**2.416**	**125**	**2.791**	**1.051**	**0**	**801**

Bouwgrond in exploitatie 2

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de huidige inzichten en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is van onzekerheden, die periodiek wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen.

x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie	Boek-waarde 31-dec-22	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbreng-sten	Geraamd resultaat (eind-waarde)	Genomen verliezen tm. 2022
Grondexploitatie					
38 Industrieterrein Venekoten geheel	658	74	1.348	-615	298
46 Haulerwijk Industrieterrein Beute	303	6	724	-415	1
47 Haulerwijk Industrieterrein Beute 2e fase	176	-	944	-768	87
104 De Kromten Waskemeer	59	48	162	-56	
111 Langedijke Melman II	-93	82	110	-121	
117 Elsloo	-139	118	-	-22	
128 Donkerbroek-west	-163	129	-	-34	
Totaal	**801**	**457**	**3.288**	**-2.030**	**386**

Uitzettingen korter dan 1 jaar

x € 1.000

Uitzettingen korter dan één jaar	31-dec-21	31-dec-22
Vorderingen openbaar lichaam		
Debiteuren Openbaar lichaam	50	56
BCF belastingdienst	3.166	2.784
Totaal Vorderingen openbaar lichaam	**3.216**	**2.840**
Overige vorderingen		
Debiteuren	687	921
Debiteuren belastingen	2.362	222
Debiteuren SoZaWe/uitkeringen	1.394	1.184
Totaal Overige vorderingen	**4.444**	**2.327**
Voorzieningen oninbaarheid		
Voorz. oninbare (belasting)debiteuren	-82	-59
Voorz. oninbare debiteuren SoZaWe	-524	-399
Totaal Voorzieningen oninbaarheid	**-606**	**-458**
Totaal	**7.053**	**4.709**

Liquide middelen en overlopende activa

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een kredietfaciliteit van € 4,5 miljoen afgesproken.

x € 1.000

Liquide middelen (kas, bank)	31-dec-21	31-dec-22
Banksaldo	457	426
Totaal	**457**	**426**

x € 1.000

Overlopende activa	31-dec-21	31-dec-22
Vooruitbetaalde bedragen	511	1.520
Nog te ontvangen bedragen	1.773	3.168
Totaal	**2.284**	**4.688**

Toelichting op de balans passiva

Reserves

De specifieke toelichting over het verloop, de aard en de reden van de reserves en voorzieningen is in de bijlage 'Nota reserves en voorzieningen per 31-12-2022' opgenomen. In de kolom 'toevoegingen' is het resultaat over dienstjaar 2021, een bedrag van € 4.039.000 volgens het besluit over de resultaatbestemming verwerkt. Daarnaast is het restant van de reserve Sociaal Domein (€ 239.000) overgebracht naar de algemene reserve.

x € 1.000

Reserves	Boekwaarde 31-dec-2021	Toevoegingen	Onttrekkingen	Boekwaarde 31-dec-2022
Algemene reserves				
Algemene reserve vrij aanwendbaar	22.738	5.272	-1.218	26.791
Totaal Algemene reserves	**22.738**	**5.272**	**-1.218**	**26.791**
Bestemmingsreserves grondexploitatie				
Algemene reserve grondexploitatie	1.007	1.053	-	2.060
Totaal Bestemmingsreserves grondexploitatie	**1.007**	**1.053**	**-**	**2.060**
Bestemmingsreserves opvang schommeling tarieven				
Lastenverlichting	573	17	-	591
Totaal Bestemmingsreserves opvang schommeling tarieven	**573**	**17**	**-**	**591**
Overige bestemmingsreserves				
Reserve strategische projecten	2.063		-25	2.038
Reserve monumenten (2013)	84	16		100
Reserve sociaal domein	277		-277	-
Reserve organisatieontwikkelingen	136		-61	75
Reserve rioleringen	-	-	-	-
Reserve overheveling budgetten	273	386	-273	386
Reserve kapitaallasten	2.751		-183	2.568
Totaal Overige bestemmingsreserves	**5.584**	**402**	**-818**	**5.168**
Totaal	**29.903**	**6.744**	**-2.037**	**34.610**

Structurele toevoegingen en onttrekkingen

De structurele onttrekkingen komen uit de kapitaalreserve.

x € 1.000

Structurele toevoegingen en onttrekkingen	Actuele Begroting	Rekening 2022	Verschil
Structurele toevoegingen		-	-
Totaal structurele toevoegingen	**-**	**-**	**-**
Structurele onttrekkingen	319	183	136 V
			-
Totaal structurele onttrekkingen	**319**	**183**	**136 V**
Totaal structurele toevoegingen en onttrekkingen	**319**	**183**	**136 V**

Reserve overheveling budgetten

In het volgende overzicht volgt een nadere uiteenzetting van de reserve overheveling budgetten.

x € 1.000

Reserve overheveling budgetten	31-dec-22
Europese aanbesteding nieuw meubilair	26
Buitenschilderwerk molen de Weijert	16
Verbetering dienstverlening	229
Inkoop specialistische jeugdhulp	30
Bruisplek	35
Projectleider inclusie	50
Totaal	**386**

Voorzieningen

x € 1.000

Voorzieningen	Boekwaarde 31-dec-2021	Toevoegingen	Vrijval	Onttrekkingen	Boekwaarde 31-dec-2022
Voorz. Verplichtingen, verliezen en risico (art 44, 1a)					
Voorziening bodemsanering	475	-	-	-	475
Totaal Voorz. Verplichtingen, verliezen en risoco (art 44, 1a)	**475**	**-**	**-**	**-**	**475**
Voorz.tbv gelijkm. verd.lst (art 44. 1c)					
Voorz.onderh.geld de Kompaan	114	20	-	-5	129
Voorz.onderh.geld Steegdenhal	74	16	-	-17	73
Vz. Ond. Sportacc. 3 B`s	625	25	-130	-83	437
Voorz. Onderhoud gymlokalen	117	15	-	-18	114
Voorziening Onderhoud MFS de Boekebeam	180	16	-	-	196
Voorz.onderhoud gebouwen	592	75	-	-46	622
Voorziening onderhoud Bosbergtoren	-	26	-	-	26
Voorziening onderhoud sporthal de Bongerd	-	140	-	-24	116
Totaal Voorz.tbv gelijkm. verd.lst (art 44. 1c)	**1.703**	**333**	**-130**	**-193**	**1.713**
Voorz. Van derden verkregen middelen (art 44, lid 2)					
Voorziening riolering	5.628	485	-	-441	5.672
Voorziening kostendekking leges	-	-	-	-	-
Totaal Voorz. Van derden verkregen middelen (art 44, lid 2)	**5.628**	**485**	**-**	**-441**	**5.672**
Voorz.arb.kst gerel.verpl. ongel.verl.					
Voorz. lopende pens. bestuurders	1.821	-	-93	-108	1.621
Voorz.pensioen vm./huidige wethouders	1.382		-158	-	1.224
Voorziening verlofsparen	-	57	-	-	57
Totaal Voorz.arb.kst gerel.verpl. ongel.verl.	**3.204**	**57**	**-251**	**-108**	**2.903**
Totaal	**11.010**	**875**	**-381**	**-741**	**10.762**

Vaste schulden

In onderstaande tabel staat het verloop van de vaste schulden over het jaar 2022.

x € 1.000

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar	31-dec-21	Opname	Aflossing	31-dec-22	Rente 2022
Onderhandse leningen					
Opgen.onderhands leningen van bin.landse banken	131.383			131.383	
Aflos.onderhands leningen van bin.landse banken	-101.276		-3.569	-104.845	
Totaal	**30.107**	**-**	**-3.569**	**26.538**	**302**

Netto vlottende schulden met rente typische looptijd korter dan 1 jaar en overlopende passiva

Onder de tabel overlopende passiva is een verloopoverzicht toegevoegd van de uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel.

x € 1.000

Kortlopende schulden korter dan één jaar	31-dec-21	31-dec-22
Kasgeldlening	-	-
Overige schulden	2.562	2.909
Totaal	**2.562**	**2.909**

x € 1.000

Overlopende passiva	31-dec-21	31-dec-22
Vooruitontvangen bedragen van openbare lichamen	1.066	1.923
Overige vooruitbetaalde bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	4.573	4.334
Totaal	**5.639**	**6.257**

x € 1.000

Vooruit ontvangen doeluitkeringen		31-dec-21	Toevoegingen	Uitgaven	Vrijval	31-dec-22
Inhalen onderwijsvertraging door corona	D14	85	205	0	0	290
SPUK Sportakkoord	H8	45	0	-45	0	0
SPUK Sportakkoord	H8	0	38	0	0	38
RREW	C43	358	0	-341	-17	0
Vliegwielbudget laaggeletterdheid (Gem L'den)		15	0	-15	0	0
Manifest verkeersveiligheid (provincie)		20	0	-5	0	15
Aandachtsgebieden		313	0	-104	0	209
Inburgering	G10	0	164	0	0	164
Onderwijsroute	G13	0	22	0	0	22
Regio Deal Winkelgebied Oosterwolde	C75B	0	25	0	0	25
Regio Deal Uitvoering R&T	C75B	24	0	-24	0	0
Regio Deal LKC	C75B	0	220	0	0	220
SPUK Stimulering Verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	E84	0	224	0	0	224
Aanpak energiearmoede	C55	0	716	0	0	716
Totaal		**860**	**1.614**	**-534**	**-17**	**1.923**

Toelichting op de balans niet uit balans blijkende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kunnen we als volgt specificeren:

x € 1.000

Waarborgen en garanties	Aard/ Omschrijving	Oorspronk. bedrag	Percentage borgstelling	Restant eind 2021	Restant eind 2022
Stg. Beheer multifunctioneel vastgoed Oosterwolde	aankoop/afbouw gebouw en financiering overdrachtsbelasting + aanloopkosten	1.600	100%	1.000	1.000
Gemeente Smallingerland	verdubbeling N381 Drachten-Donkerbroek	250	100%	250	-
Coöperatieve Vereniging Fryslân	aanleg breedband in Langedijke	125	100%	63	38
Totaal		**1.975**		**1.313**	**1.038**

Toelichting

In 2022 is niets betaald wegens verleende borg- en garantiestellingen voor geldleningen. De woningbouwcorporaties, actief in onze gemeente, maken gebruik van het Waarborgfonds voor de Sociale Woningbouw (WSW). De corporaties kunnen door het WSW geborgde leningen afsluiten. Het schuldrestant van deze leningen bedraagt per 31 december 2022 € 49,902 miljoen, hiervoor staan we gezamenlijk met het Rijk garant. Voor Stichting WoonFriesland is het € 16,0 miljoen, Stichting Woonzorg Nederland € 1,921 miljoen en als laatste Stichting Actium € 31,4 miljoen. De gemeente kan als gevolg van de 'achtervangregeling' nog in beperkte mate worden aangesproken.

Vóór 1 augustus 2021 stonden gemeenten rechtstreeks in de achtervang voor individuele leningen. Voor leningen na 1 augustus 2021 worden leningen achteraf aan gemeenten toegerekend naar rato van het DAEB-bezit van de betreffende corporatie dat zich in de gemeente bevindt.

Contractuele verplichtingen

De gemeente heeft meerjarige contractuele verplichtingen afgesloten. Op basis van geregistreerde contracten uit de contractenbank blijkt dat dit € 5,2 miljoen bedraagt. Overigens moet hierbij wel worden vermeld dat de contractenbank op dit moment nog niet volledig up-to-date is. De updates (vanuit de contractmanagers via Izaak) worden na rechtzetten van het systeem (Vendorlink) met terugwerkende kracht hersteld en doorgevoerd.

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt.

Recent hebben wij de onderhoudsplannen van een 7-tal sport-, welzijnsaccommodaties en MFA's afgerond. De nieuwe onderhoudsplannen geven aan dat de huidige dotaties in de onderhoudsvoorzieningen veel te laag zijn om de toekomstige onderhoudsbehoefte te dekken. Er moet eenmalig en structureel budget aan de voorzieningen worden toegevoegd. Wij leggen de nieuwe onderhoudsplannen en de financiële consequenties in juni via een raadsvoorstel aan u voor. Hierdoor kunt u dit meenemen in de integrale afweging bij de voorjaarsrapportage 2023 en de kaderbrief.

Toelichting overzicht baten en lasten

De toelichting op de afwijkingen baten en lasten tussen rekening en begroting is in overeenstemming met artikel 28 lid a BBV opgenomen in de programmaverantwoording. Per programma geven we bij de 4e W-vraag antwoord op de vraag 'Wat heeft het gekost'. Afwijkingen > € 25.000 zijn daar toegelicht.

Overzicht onvoorzien

x € 1.000

Onvoorziene uitgaven	Algemeen	College	Totaal
Primitieve begroting			
Budget onvoorzien	1		1
Totaal Primitieve begroting	**1**	**-**	**1**
Begrotingswijzigingen			-
Totaal begrotingswijzigingen	**-**	**-**	**-**
Restant onvoorziene uitgaven	**1**	**-**	**1**

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Zie de 'toelichting belangrijkste afwijkingen' bij de programma's.

x € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2021	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2022	Verschil
Lasten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	-	-	-	-	-
Deelnemingen	-1	-1	-1	0	1 V
Lokale heffingen	-82	-50	-50	-83	- 33 N
Saldo financieringsfunctie	-48	64	229	-29	- 258 N
Onvoorzien	-	-1	-1	-	1 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-1.535	-770	-6	763 V
Totaal Lasten Algemene dekkingsmiddelen	**-131**	**-1.523**	**-593**	**-119**	**474 V**
Baten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	49.239	50.066	54.830	57.637	2.807 V
Deelnemingen	152	31	103	161	58 V
Lokale heffingen	5.366	3.276	3.189	3.139	- 50 N
Saldo financieringsfunctie	75	20	20	64	44 V
Onvoorzien	-	-	-	-	-
Overige algemene dekkingsmiddelen	7	9	9	73	64 V
Totaal Baten Algemene dekkingsmiddelen	**54.839**	**53.402**	**58.151**	**61.074**	**2.923 V**
Totaal	**54.708**	**51.879**	**57.558**	**60.955**	**3.398 V**

Overzicht incidentele baten en lasten

In het overzicht staan per programma de incidentele baten en lasten hoger dan € 100.000. De toelichting op de verschillende posten uit het onderstaand overzicht staat bij de diverse programma's.

x € 1.000

Incidentele lasten en baten 2022	Lasten			Baten		
	Actuele begroting	Rekening 2022	Verschil	Actuele begroting	Rekening 2022	Verschil
1 Sociaal Domein						
Energietoeslag, dekking rijksbijdrage	-	-1.983	- 1.983 N	-	1.670	1.670 V
Het Fonds, dekking algemene reserve	-145	-145	-	145	145	-
Zorgeconomie, dekking algemene reserve	-55	-55	-	55	55	-
Kleding en schonenbonnen, dekking algemene reserve	-45	-15	30 V	45	15	- 30 N
Opvang Oekraïense vluchtelingen	-	-1.935	- 1.935 N	-	2.189	2.189 V
3 Ruimtelijke & Economische ontwikkelingen						
Biobased Economy/programma duurzaamheid, dekking algemene reserve	-273	-58	215 V	273	58	- 215 N
Toevoeging budget MOP wegen aan algemene reserve	-	-134	- 134 N	-	-	-
Verkeersveiligheid, dekking algemene reserve	-500	-107	394 V	500	107	- 394 N
Haerenkwartier, dekking reserve strategische projecten	-2.000	-	2.000 V	2.000	-	- 2.000 N
Veilige fietsverbinding Waskemeer	-220	-	220 V	-	-	-
Klimaatmiddelen	-341	-4	337 V	-	-	-
Klimaatmiddelen, toevoeging algemene reserve	-	-337	- 337 N	-	-	-
Omgevingswet, dekking algemene reserve	-314	-77	237 V	314	77	- 237 N
Omgevingswet, toevoeging algemene reserve	-	-449	- 449 N	-	-	-
Wet kwaliteitsborging bouw, toevoeging algemene reserve	-	-74	- 74 N	-	-	-
Taskforce woningbouw, dekking algemene reserve	-1.500	-152	1.348 V	1.500	152	- 1.348 N
Vervolg Coöperatie Appelscha 3.0, dekking Algemene Reserve	-50	-50	-	50	50	-
Centrale proceskosten regiodeal, dekking reserve strategische projecten	-25	-25	-	25	25	-
6 Bestuur en Dienstverlening						
Tijdelijke formatie ruimtelijke ordening, dekking Algemene Reserve	-75	-75	-	75	75	-
Concerncontrolrol, dekking Algemene Reserve	-75	-16	59 V	75	16	- 59 N
Organisatieontwikkelingen, dekking reserve Organisatieontwikkelingen	-53	-61	- 8 N	53	61	8 V
Projectleider Taskforce woningbouw, dekking algemene reserve	-159	-81	78 V	159	81	- 78 N
OWO kwaliteitsborging proces zaakgericht werken	-67	-67	-	-	-	-
Vrijval voorziening pensioenen bestuurders	-	-	-	-	251	251 V
Herinrichting Gebiedsteam, dekking reserve sociaal domein	-60	-	60 V	60	-	- 60 N
Corona, dekking algemene reserve/rijksbijdrage	-596	-362	234 V	596	362	- 234 N
Totaal incidentele lasten en baten	**-6.553**	**-6.262**	**292 V**	**5.925**	**5.388**	**- 537 N**
Saldo incidentele lasten en baten	**-628**	**-873**	**- 245 N**			

Lijst verschillen incidentele lasten en baten	
Energietoeslag	-313
Opvang Oekraïense vluchtelingen	254
Toevoeging budget MOP wegen aan algemene reserve	-134
Veilige fietsverbinding Waskemeer	220
Toevoeging budget omgevingswet aan algemene reserve	-449
Toevoeging budget wet kwaliteitsborging aan algemene reserve	-74
Vrijval voorziening pensioenen bestuurders	251
	-245

Bijlagen

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

In 2006 heeft de Rijksoverheid haar besluitvorming rondom de wet Single Information/Single Audit (SISA) voor specifieke uitkeringen afgerond. Hiermee wordt beoogd het grote aantal specifieke uitkeringen van ministeries aan gemeenten en hiermee samenhangende afzonderlijke verantwoordingen te verminderen. Dit betekent dat de Rijksoverheid voldoende heeft aan de jaarrekening van de gemeente en er geen afzonderlijke verantwoording per specifieke uitkering wordt gevraagd. Daarvoor in de plaats wordt bij de jaarrekening een bijlage gevoegd waarin alleen de voor de Rijksoverheid noodzakelijke verantwoordingsinformatie per specifieke uitkering wordt opgenomen.

Op grond van artikel 24 lid 3 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) maakt de bijlage met verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen onderdeel uit van de jaarrekening van de gemeente. Hieronder volgt een overzicht van de regelingen waarover verantwoording wordt afgelegd aan het ministerie.

Tabel Sisa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 9-3-2023								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022 *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 1.208.400	€ 528.378	€ 0	€ 0	€ 0	€ 302.810
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/11*	
			€ 0	€ 149.730	€ 2.189.318	€ 2.189.318	Nee	

FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			0	17	0	3	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/09*			
			Nee					
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*
			Reeks 2	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**

			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*
			€ 0	€ 6.460	€ 0	€ 10.404	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/26*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
BZK	**C43**	**Regeling reductie energiegebruik woningen** Gemeenten	Beschikkingsnummer/naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C43/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C43/03*	Aantal bereikte woningen *Aard controle D1* *Indicator: C43/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/06*
			RREW2020-00449626	€ 341.074	€ 382.966	4.000		Ja

			Totaal aantal bereikte huurwoningen *Aard controle D1* *Indicator: C43/07*	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/08*				
			2.000	Ja				
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/ de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/ de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0

			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			0	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			0	0	0	0	0	0
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				

			Aard controle R *Indicator: C62/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*				
			€ 6.838	Ja				
BZK	**C75B**	**Regiodeals 3e tranche** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoording sinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikkingsnummer	Betreft pijler Een pijler per regel	Besteding per pijler (jaar T)	Cofinanciering per pijler (jaar T)	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C75B/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/03*	*Aard controle R* *Indicator: C75B/04*	*Aard controle R* *Indicator: C75B/05*	
		1	060086 Gemeente Opsterland	DGNVLG/20208478	Vitale kernen	€ 266.755	€ 203.746	
		2	060086 Gemeente Opsterland	DGNVLG/20208478	Veerkrachtig landschap	€ 655.177	€ 167.454	
		100						
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C75B/01 In de kolommen hiernaast de verantwoording sinformatie voor die medeoverheid invullen	Totale cumulatieve besteding per pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve cofinanciering per pijler (t/m jaar T)	Toelichting		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C75B/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/09*		

			1	*060086 Gemeente Opsterland*	€ 274.926	€ 651.330		
			2	*060086 Gemeente Opsterland*	€ 1.539.227	€ 504.228		
			100					
				Totale cumulatieve uitvoeringskosten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/10*	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C75B/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C75B/12*		
				€ 58.333	€ 7.993	Nee		
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten		Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*
				€ 474.320	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordinginformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag**	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode **Bedrag**

			Aard controle n.v.t. *Indicator: D8/06*	*Aard controle R* *Indicator: D8/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	*Aard controle R* *Indicator: D8/09*	*Aard controle R* *Indicator: D8/10*	
		1						
		2						
		100						
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle R *Indicator: D14/01*	*Aard controle R* *Indicator: D14/02*	*Aard controle R* *Indicator: D14/03*	*Aard controle R* *Indicator: D14/04*	*Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 12.655	€ 0	€ 0	€ 0	€ 277.063	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. *Indicator: D14/06*	*Aard controle R* *Indicator: D14/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	*Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1						
		2						
		10						

IenW	E20	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*	
			€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*	
		1					
		2					
		100					
IenW	E84	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*	
			€ 104.403	€ 104.403	€ 52.202	Ja	
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	

				Aard controle n.v.t. *Indicator: E84/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*
			1	361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)|aantal in Stuks	Ja	1	
			2	361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)|aantal in Stuks	Ja	1	
			3	361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)|aantal in Stuks	Ja	1	
			4	361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)|aantal in Stuks	Ja	1	

		5	361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)|aantal in Stuks	Ja	1				
		6	361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)|aantal in Stuks	Ja	1				
		7	361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)|aantal in Stuks	Ja	1				
		8	361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer)|aantal in Stuks	Ja	1				
		50							
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022**	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente	

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R *Indicator: G2/01*	*Aard controle R* *Indicator: G2/02*	*Aard controle R* *Indicator: G2/03*	*Aard controle R* *Indicator: G2/04*	*Aard controle R* *Indicator: G2/05*	*Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 6.966.101	€ 152.350	€ 588.768	€ 792	€ 86.375	€ 149
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)
			Aard controle R *Indicator: G2/07*	*Aard controle R* *Indicator: G2/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2/11*	*Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 59.438	€ 8.866	€ 0	€ 559.070	€ 0	€ 0

			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) _gemeentedeel 2022** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 27.967	€ 0	€ 0	€ 0

			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 12.966	€ 265
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 263	€ 26

			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 2.758	€ 0	€ 0
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 211	€ 0	€ 0
			6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 2.969	€ 13.229	€ 291
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
			1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6	Totaal	0	0			
				Kopie regeling *Aard controle n.v.t.*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R*	

	Indicator: G4/11	Indicator: G4/12	Indicator: G4/13	Indicator: G4/14	Indicator: G4/15
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvantoeslagaffaire
		Gemeente	Gemeente	Gemeente
	Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle D2*	*Aard controle R*
	Indicator: G4/16	*Indicator: G4/17*	*Indicator: G4/18*	*Indicator: G4/19*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0

		4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		6	Totaal	0	0	0	
SZW	**G10**	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*		
			€ 0	€ 0	Ja		
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein herstelloperatie kinderopvangtoeslag affaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente *Aard controle R*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente *Aard controle R*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.*		

			Indicator: G12/01	*Indicator: G12/02*	*Indicator: G12/04*				
			€ 0	€ 0	Ja				
SZW	**G13**	**Onderwijsroute 2022_ deel gemeente** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05		
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*					
			€ 49.733	€ 82.524					
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*	
		1	Beregeningsinstallatie	€ 26.257	€ 26.257				

			2	Onderhoud sportterreinen	€ 43.706	€ 43.706			
			3	Bongerd	€ 4.203	€ 4.203			
			4	Gymnastieklokalen	€ 1.510	€ 1.510			
			5	Gymnastieklokalen	€ 2.282		€ 2.282		
			6	Gymnastieklokalen	€ 4.566			€ 4.566	
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
			1	1032667	€ 85.142	€ 0	€ 45.142	€ 0	€ 85.142
			2	1042196	€ 37.716	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3						
			4						
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
			1	1032667	Ja				
			2	1042196	Nee				
			3						
			4						
VWS	**H12**	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**		Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*			

			€ 26.989	Ja	Ja			
VWS	**H25**	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/01*	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/02*	Totale definitieve exploitatietekort *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/03*	Totale cumulatieve besteding *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/04*	Eindverantwoording *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/05*	
		1	SPUKIJZ21-22084	€ 5.356	€ 5.356	€ 5.356	Ja	
			Naam locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/06*	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022? *Aard controle R* *Indicator: H25/07*	Totale toezegging per locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/08*	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie *Aard controle R* *Indicator: H25/09*	Besteding per locatie *Aard controle R* *Indicator: H25/10*	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/11*
		1	*Laco Sportcentrum Oosterwolde*	*jan-22*	€ 5.356	€ 5.356	€ 5.356	€ 5.356
		2						
		50						

Overzicht wet normering bezoldiging topfunctionarissen

WNT verantwoording 2022

De WNT is van toepassing op Gemeente Ooststellingwerf. Het voor Gemeente Ooststellingwerf toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000. Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

WNT 2022	W. Mutter	S. van Hemmen	A. Hensen
Functie(s)	**Gemeentesecretaris**	**Griffier**	**Griffier**
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-3	1-12 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**€ 216.000**	**€ 53.260**	**€ 18.345**
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 113.852	€ 23.978	€ 10.405
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.741	€ 3.385	€ 936
Subtotaal	**€ 134.593**	**€ 27.363**	**€ 11.341**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	
Totaal bezoldiging	**€ 134.593**	**€ 27.363**	**€ 11.341**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021	**W. Mutter**	**S. van Hemmen**
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1-1 t/m 31-12	1-1 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 105.505	€ 74.620
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.228	€ 13.200
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	*€ 209.000*	*€ 209.000*
Totaal bezoldiging 2021	**€ 124.733**	**€ 87.820**

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking

WNT 2022	M. van Bergen
Functie(s)	**Interim Griffier**
Kalenderjaar	**2022**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	1-4 t/m 30-11
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	8
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	960
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 206
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 215.000
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 197.760
Bezoldiging	
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja, € 95
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 91.200
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 91.200
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totaal bezoldiging, exclusief BTW	**€ 91.200**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Overzicht schatkistbankieren

x €
1.000

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren		2022			
	-1 **Drempelbedrag**				
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
	-2 Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	**411**	**441**	413	385
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	199	169	197	225
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag				
(1) Berekening drempelbedrag					
		2022			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	81.366			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan 500 miljoen	81.366			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	610			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	**Kwartaal 2**	**Kwartaal 3**	**Kwartaal 4**
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	36.997	40.109	38.033	35.448
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	411	441	413	385

Begrotingsrechtmatigheid

De door u vastgestelde begroting en begrotingswijzigingen zijn de norm voor de begrotingsrechtmatigheid. Bestedingen boven het vastgestelde begrotingsbedrag (lasten) per programma die niet door u zijn geautoriseerd zijn strikt genomen onrechtmatig. Er kunnen verschillende soorten begrotingsafwijkingen worden onderkend. Het hangt dan van de reden af of de overschrijding meetelt in het oordeel van de accountant.

Uit onderstaande tabel blijkt dat er bij programma 1 en programma 6 overschrijdingen zijn bij de lasten. We hebben geconstateerd dat deze overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en niet eerder bekend waren. De overschrijdingen vallen daarmee in de categorie “onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel”.

Wij verzoeken u deze overschrijdingen alsnog te autoriseren door middel van het vaststellen van de Jaarstukken 2022.

x € 1.000

	Actuele Begroting			Rekening 2022			Afwijking		
	Baten	Lasten	saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Saldo van baten en lasten									
Programma									
1. Sociale Domein	11.099	-37.340	-26.241	12.947	-40.387	-27.440	1.848 V	- 3.047 N	- 1.199 N
2. Welzijn & educatie	46	-1.244	-1.198	53	-980	-926	7 V	264 V	271 V
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.	12.870	-17.467	-4.597	11.142	-11.715	-572	- 1.727 N	5.752 V	4.025 V
5. Openbare orde en veiligheid	-	-2.214	-2.214	25	-2.126	-2.101	25 V	88 V	113 V
6. Bestuur & Dienstverlening	1.345	-15.268	-13.924	1.682	-16.445	-14.763	337 V	- 1.176 N	- 839 N
Totaal programma	**25.360**	**-73.534**	**-48.174**	**25.850**	**-71.652**	**-45.802**	**490 V**	**1.881 V**	**2.371 V**
Algemene dekkingsmiddelen									
Algemene uitkering	54.830	-	54.830	57.637	-	57.637	2.807 V	-	2.807 V
Deelnemingen	103	-1	102	161	0	160	58 V	1 V	58 V
Lokale heffingen	3.189	-50	3.139	3.139	-83	3.056	- 50 N	- 33 N	- 82 N
Saldo financieringsfunctie	20	229	249	64	-29	35	44 V	- 258 N	- 214 N
Onvoorzien	-	-1	-1	-	-	-	-	1 V	1 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	9	-770	-761	73	-6	67	64 V	763 V	828 V
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**58.151**	**-593**	**57.558**	**61.074**	**-119**	**60.955**	**2.923 V**	**474 V**	**3.398 V**
Overhead									
Overhead	2.443	-12.892	-10.449	2.589	-11.945	-9.357	145 V	947 V	1.092 V
Totaal overhead	**2.443**	**-12.892**	**-10.449**	**2.589**	**-11.945**	**-9.357**	**145 V**	**947 V**	**1.092 V**
Vennootschapsbelasting									
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	2	2	-	2 V	2 V
Totaal vennootschapsbelasting	**-**	**-**	**-**	**-**	**2**	**2**	**-**	**2 V**	**2 V**
Saldo van baten en lasten	**85.954**	**-87.018**	**-1.064**	**89.512**	**-83.715**	**5.798**	**3.558 V**	**3.304 V**	**6.862 V**
Mutatie reserve									
Toevoegingen en onttrekkingen									
Toevoegingen		-2.627	-2.627		-2.705	-2.705	-	- 78 N	- 78 N
Onttrekkingen	6.752		6.752	2.037		2.037	- 4.715 N	-	- 4.715 N
Totaal toevoegingen en onttrekkingen	**6.752**	**-2.627**	**4.125**	**2.037**	**-2.705**	**-669**	**- 4.715 N**	**- 78 N**	**- 4.794 N**
Resultaat	**92.706**	**-89.645**	**3.061 V**	**91.549**	**-86.420**	**5.129 V**	**-1.157**	**3.225**	**2.069 V**

Kerngegevens

Fysieke kerngegevens

Peildatum gegevens: 1 januari van het begrotings- en rekeningjaar.

Fysieke kerngegevens	Rekening 2019	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Sociale structuur					
Aantal inwoners	25.479	25.460	25.464	25.440	25.680
• van 0 - 18 jaar	4.595	4.625	4.551	4.469	4.529
• van 0 - 19 jaar					
• van 19 - 64 jaar	14.312	14.705	14.641	14.577	14.699
• van 20 - 64 jaar					
• van 65 jaar en ouder	6.572	6.130	6.272	6.394	6.452
Aantal periodiek bijstandsgerechtigden	538	547	533	560	516
• WWB	494	503	492	518	475
• IOAW / IOAZ	44	44	41	42	41
Fysieke structuur					
Oppervlakte in hectare 1)	22.611	22.611	22.611	22.611	22.611
• binnenwater	264	264	282	278	278
• land	22.347	22.347	22.329	22.333	22.333
Aantal woonruimten voor de algemene uitkering	11.873	11.910	11.993	12.034	12.019
Lengte van de wegen (km)	387	387	387	387	387
• binnen de bebouwde kom	132	132	132	132	132
• buiten de bebouwde kom	255	255	255	255	255
Lengte van recreatieve fiets-, ruiter- en wandelpaden (km)	79	79	79	79	79
Lengte van waterwegen (km)	32	32	32	32	32
Openbaar groen in hectare	306	306	306	306	306
• beplanting	87	87	87	87	87
• gras	219	219	219	202	202
• bloemrijke/kruidenrijke bermen/gras				17	17
Aantal bomen langs wegen en openbaar groen	36.000	36.000	36.100	36.100	36.400
Aantal rioolaansluitingen voor rioolbelastingen	12.403	12.403	12.852	12.608	12.755

Peildatum gegevens: 1 januari van het begrotings- en rekeningjaar

gemeente ooststellingwerf

Financiële kerngegevens

x € 1.000

Financiële kerngegevens	Rekening 2019	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Exploitatielasten	73.052	74.359	76.470	78.336	83.715
Opbrengst belastingen	5.263	5.473	5.593	3.595	3.461
Opbrengst onroerendezaakbelasting	2.834	2.982	3.007	3.155	3.022
Algemene uitkering gemeentefonds	43.828	46.218	49.239	50.066	57.367
Boekwaarde vaste activa	68.109	75.713	80.829	70.091	71.050
Vaste schuld	25.304	43.240	38.874	30.107	30.107
Eigen financieringsmiddelen:	40.117	38.938	39.062	38.610	41.660
Reserves	29.412	27.386	27.488	27.400	29.903
Voorzieningen	10.705	11.552	11.574	11.210	11.757
Loonkosten	14.687	15.385	16.095	17.607	17.322
Bijdragen en subsidies	3.281	4.643	4.027	3.829	4.919

Bedrag per inwoner

Bedrag per inwoner	Rekening 2019	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Exploitatielasten	2.870	2.920	3.000	3.080	3.260
Opbrengst belastingen	210	210	220	140	130
Opbrengst onroerendezaakbelasting	110	120	120	120	120
Algemene uitkering gemeentefonds	1.720	1.820	1.930	1.970	2.230
Boekwaarde vaste activa	2.670	2.970	3.170	2.760	2.770
Vaste schuld	990	1.700	1.530	1.180	1.170
Eigen financieringsmiddelen:					
Reserves	1.150	1.080	1.080	1.080	1.160
Voorzieningen	420	450	450	440	460
Loonkosten	580	600	630	690	670
Bijdragen en subsidies	130	180	160	150	190

gemeente ooststellingwerf

Overzicht taakvelden

x € 1.000

	Begroting 2022 na wijziging			Jaarrekening 2022			
Taakvelden	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Verschil saldo
0-1.22 Bestuur	-1.839	0	-1.839	-1.970	280	-1.690	-149
0-10.22 Mutaties reserves	-2.627	6.752	4.125	-2.705	2.037	-669	4.794
0-2.22 Burgerzaken	-657	345	-312	-776	357	-419	107
0-3.22 Beheer overige gebouwen en gronden	-156	1	-155	-169	54	-115	-40
0-4.22 Overhead	-12.892	2.443	-10.449	-11.945	2.589	-9.357	-1.092
0-5.22 Treasury	228	123	351	-30	225	195	156
0-61.22 OZB woningen	-229	2.500	2.271	-370	2.525	2.155	116
0-62.22 OZB niet-woningen	-214	720	506	-245	694	449	57
0-64.22 Belastingen overig	-74	135	60	-109	157	48	12
0-7.22 OOS.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	0	54.830	54.830	0	57.637	57.637	-2.807
0-8.22 Overige baten en lasten	-770	9	-761	-6	73	67	-829
0-9.22 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	2	0	2	-2
1-1.22 Crisisbeheersing en brandweer	-1.715	0	-1.715	-1.703	0	-1.703	-12
1-2.22 Openbare orde en veiligheid	-603	0	-603	-699	3	-696	93
2-1.22 Verkeer en vervoer	-5.596	58	-5.538	-2.811	58	-2.753	-2.784
2-4.22 Economische havens en waterwegen	-8	0	-8	-8	0	-8	1
3-1.22 Economische ontwikkeling	-192	83	-109	-136	52	-84	-25
3-2.22 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.839	4.828	1.989	-1.662	2.576	914	1.075
3-3.22 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-222	0	-222	-262	0	-262	39
3-4.22 Economische promotie	-196	441	245	-322	563	241	4
4-2.22 Onderwijshuisvesting	-1.428	67	-1.361	-1.181	72	-1.109	-251
4-3.22 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.902	642	-1.260	-1.835	450	-1.385	125
5-1.22 Sportbeleid en activering	-313	87	-226	-315	45	-270	44
5-2.22 Sportaccommodaties	-1.363	185	-1.178	-1.374	221	-1.153	-25
5-3.22 Cult.presentatie, -productie en -partic.	-437	0	-437	-422	0	-422	-14
5-5.22 Cultureel erfgoed	-121	13	-107	-100	17	-83	-24
5-6.22 Media	-588	20	-568	-587	20	-567	-1
5-7.22 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.922	95	-2.826	-3.038	86	-2.952	125
6-1.22 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.513	394	-1.119	-3.069	2.409	-660	-459
6-2.22 Wijkteams	-2.329	0	-2.329	-2.488	0	-2.488	160
6-3.22 Inkomensregelingen	-12.066	9.147	-2.919	-12.669	8.748	-3.921	1.002
6-4.22 Begeleide participatie	-3.694	0	-3.694	-3.755	0	-3.755	60
6-5.22 Arbeidsparticipatie	-560	2	-557	-754	0	-754	196
6-6.22 Maatwerkvoorziening (WMO)	-603	5	-598	-563	50	-513	-86
6-71.22 Maatwerkdienstverlening 18+	-6.864	576	-6.288	-6.549	963	-5.586	-702
6-72.22 Maatwerkdienstverlening 18-	-7.066	0	-7.066	-8.512	0	-8.512	1.447
6-81.22 Geëscaleerde zorg 18+	-667	0	-667	-659	0	-659	-7
6-82.22 Geëscaleerde zorg 18-	-912	0	-912	-796	0	-796	-116

7-1.22 Volksgezondheid	-1.642	20	-1.622	-1.541	22	-1.519	-103
7-2.22 Riolering	-2.112	2.883	771	-2.188	2.898	710	61
7-3.22 Afval	-2.874	3.117	243	-2.889	3.293	403	-161
7-4.22 Milieubeheer	-2.205	891	-1.314	-2.132	1.235	-897	-418
8-1.22 Ruimte en leefomgeving	-3.239	137	-3.102	-1.487	175	-1.311	-1.791
8-2.22 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	-104	373	270	-54	216	162	107
8-3.22 Wonen en bouwen	-1.519	781	-738	-1.536	749	-786	49
Resultaat na bestemming	**-89.645**	**92.706**	**3.061**	**-86.420**	**91.549**	**5.129**	**-2.068**

Verdelingsprincipe taakvelden

In onderstaand overzicht staat het verdelingsprincipe van de taakvelden. De taakvelden sluiten niet 1 op 1 aan op de programma's (en thema's) in de jaarstukken. Dit komt hoofdzakelijk doordat in de jaarstukken de salarislasten in programma 6 worden verantwoord, terwijl bij het overzicht van de taakvelden de (directe) salarislasten zijn verdeeld over de diverse taakvelden.

Programma/Thema	Taakvelden
Programma 1	
1.1 Thema Meedoen	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	6.3 Inkomensregelingen
	6.4 Begeleide participatie
	6.5 Arbeidsparticipatie
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
1.2 Samenleven	4.2 Onderwijshuisvesting
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
	5.1 Sportbeleid en activering
	5.2 Sportaccommodaties
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
	5.5 Cultureel erfgoed
	5.6 Media
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+
1.3 Thema Gezondheid	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	7.1 Volksgezondheid
1.4 Thema Goed opgroeien	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-
	7.1 Volksgezondheid
1.9 Thema Reserves programma 1	0.10 Mutaties reserves
Programma 2	
2.2 Thema onderwijshuisvesting	4.2 Onderwijshuisvesting
2.9 Thema Reserves programma 2	0.10 Mutaties reserves

Programma 3	
3.1 Thema Economische ontwikk.	0.64 Belastingen Overig
	1.2 Openbare orde en veiligheid
	3.1 Economische ontwikkeling
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
	3.4 Economische promotie
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
	8.1 Ruimtelijke ordening
3.2 Thema Openbare ruimte	2.1 Verkeer en vervoer
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
3.3 Thema Milieu	6.3 Inkomensregelingen
	7.2 Riolering
	7.3 Afval
	7.4 Milieubeheer
3.4 Thema Bouwen en wonen	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
	0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
	5.5 Cultureel erfgoed
	8.1 Ruimtelijke ordening
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
	8.3 Wonen en bouwen
3.9 Thema Reserves programma 3	0.10 Mutaties reserves
Programma 5	
5.1 Thema Openbare orde en veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer
	1.2 Openbare orde en veiligheid
5.2 Thema Handhaving	7.4 Milieubeheer
5.9 Thema Reserves programma 5	0.10 Mutaties reserves
Programma 6	
6.1 Thema Bestuur	0.1 Bestuur
	0.2 Burgerzaken
6.2 Thema Dienstverlening	0.2 Burgerzaken
	5.5 Cultureel erfgoed
	8.3 Wonen en bouwen
6.3 Thema Financiën	0.1 Bestuur
	0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten
	0.2 Burgerzaken
	0.4 Overhead
	0.5 Treasury
	0.61 OZB woningen
	0.62 OZB niet-woningen
	0.64 Belastingen Overig
	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
	0.8 Overige baten en lasten
	1.1 Crisisbeheersing en brandweer

	1.2 Openbare orde en veiligheid
	2.1 Verkeer en vervoer
	2.4 Economische havens en waterwegen
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
	3.4 Economische promotie
	4.2 Onderwijshuisvesting
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
	5.1 Sportbeleid en activering
	5.2 Sportaccommodaties
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	6.2 Wijkteams
	6.3 Inkomensregelingen
	6.4 Begeleide participatie
	6.5 Arbeidsparticipatie
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+
	6.82 Geëscaleerde zorg 18-
	7.1 Volksgezondheid
	7.2 Riolering
	7.3 Afval
	7.4 Milieubeheer
	8.1 Ruimtelijke ordening
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
	8.3 Wonen en bouwen
6.9 Thema Reserves programma 6	0.10 Mutaties reserves

Beleidsindicatoren

Het is voor gemeenten verplicht om een vaste lijst van beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en jaarstukken. Als bijlage voor deze jaarstukken zijn twee overzichten opgenomen waarin de prestaties van de gemeente Ooststellingwerf worden vergeleken met het landelijk gemiddelde en met alle Friese gemeenten.

- Vergelijking beleidsindicatoren gemeente Ooststellingwerf vs Nederland
- Vergelijking beleidsindicatoren gemeente Ooststellingwerf vs Friese gemeenten

Deze cijfers komen van de website waarstaatjegemeente.nl en hebben als peildatum 2 maart 2023. Op de website waarstaatjegemeente.nl vindt u meer uitleg over deze indicatoren en kan naar behoefte met elke gemeente in Nederland een vergelijking gemaakt worden.

In programma 6 Bestuur en Dienstverlening zijn een 5-tal beleidsindicatoren opgenomen die op basis van eigen informatie zijn berekend.

Besluit Begroting en Verantwoording

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

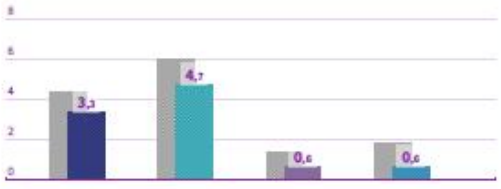
Veiligheid

Verwijzingen Halt
per 1.000 jongeren

Halt | 2017 - 2021

Misdrijven
Ooststellingwerf, per 1.000 inwoners

Gewelddsmisdrijven | Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) | Diefstallen uit woning | Winkeldiefstallen | Nederland | Voorlopig

meerdere bronnen | 2021

Economie

Functiemenging

45,4% Ooststellingwerf
53,3% Nederland

Meerdere bronnen | 2021

Vestigingen (van bedrijven)
per 1.000 inw.15 t/m 64jr

169,7 Ooststellingwerf
165,1 Nederland

LISA | 2021

Onderwijs

Absoluut verzuim
per 1.000 leerlingen

0,0 Ooststellingwerf

2,7 Nederland

DUO/Ingrado | 2020

Relatief verzuim
per 1.000 leerlingen

21 Ooststellingwerf

20 Nederland

DUO/Ingrado | 2021

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,8% Ooststellingwerf

1,9% Nederland

DUO/Ingrado | 2021

Sport, cultuur en recreatie

Sociaal domein

gemeente ooststellingwerf

Niet-sporters

56,8% Ooststellingwerf

49,3% Nederland

Meerdere bronnen | 2020

Banen

per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

613,7 Ooststellingwerf

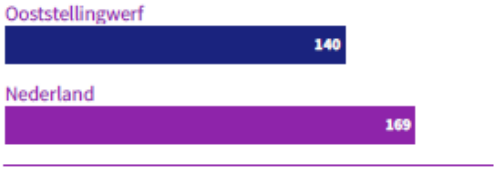
805,5 Nederland

Meerdere bronnen | 2021

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval

kg per inwoner

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2021

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

58,2% Ooststellingwerf

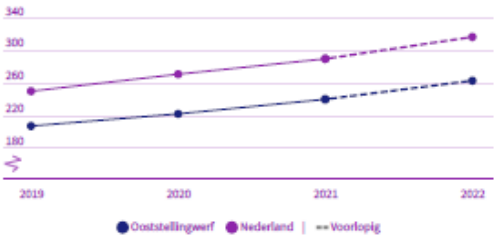
26,8% Nederland

berekening | 2020

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ-waarde

x €1.000

CBS - WOZ | 2019 - 2022

Nieuw gebouwde woningen

per 1.000 woningen

2,3 Ooststellingwerf

9,3 Nederland

BAG/ABF | 2022

Jongeren met een delict voor de rechter

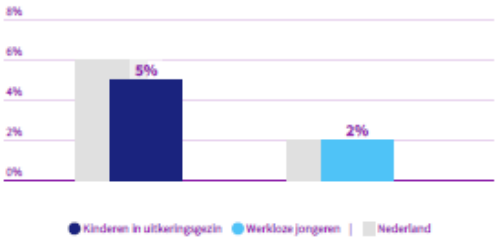
1% Ooststellingwerf

1% Nederland

CBS Jeugd | 2020

Achterstand onder jeugd

Ooststellingwerf

CBS Jeugd | 2021

Netto arbeidsparticipatie

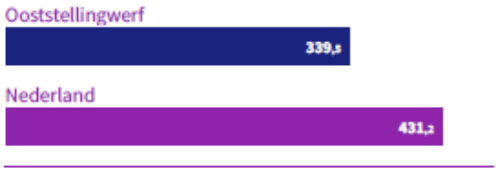
70,0% Ooststellingwerf

72,2% Nederland

CBS | 2022

Personen met een bijstandsuitkering

per 10.000 inwoners

CBS | 2021

Lopende re-integratievoorzieningen

per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

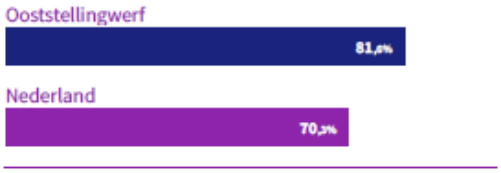
231,2 Ooststellingwerf

202,0 Nederland

CBS | 2020

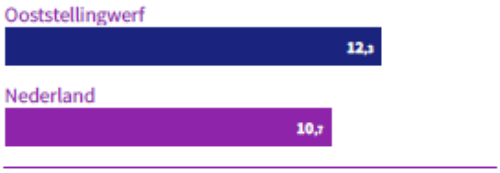
gemeente ooststellingwerf

Demografische druk

CBS | 2022

Jongeren met jeugdhulp
% van alle jongeren tot 18 jaar

CBS Jeugd | 2022

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 615 Ooststellingwerf

€ 823 Nederland

COELO | 2022

Jongeren met jeugdbescherming

2,0% Ooststellingwerf

1,1% Nederland

CBS Jeugd | 2022

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 801 Ooststellingwerf

€ 905 Nederland

COELO | 2022

Jongeren met jeugdreclassering

Geen data Ooststellingwerf

0,3% Nederland

CBS Jeugd | 2022

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo
per 10.000 inwoners

740 Ooststellingwerf

640 Nederland

CBS MSD WMO | 2022

gemeente ooststellingwerf

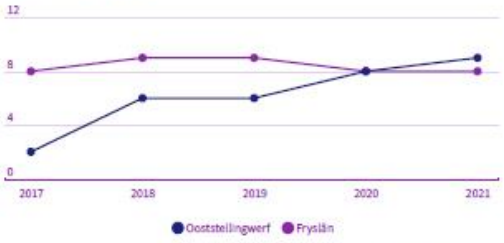

Besluit Begroting en Verantwoording

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

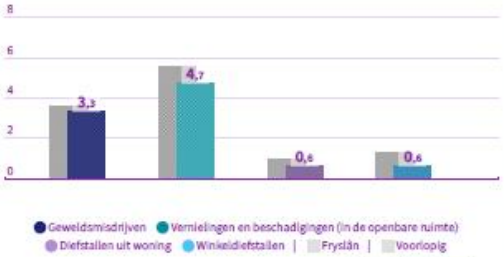
Veiligheid

Verwijzingen Halt
per 1.000 jongeren

Halt | 2017 - 2021

Misdrijven
Ooststellingwerf, per 1.000 inwoners

meerdere bronnen | 2021

Economie

Functiemenging

45,4% Ooststellingwerf
50,3% Fryslân

Meerdere bronnen | 2021

Vestigingen (van bedrijven)
per 1.000 inw.15 t/m 64jr

169,7 Ooststellingwerf
163,8 Fryslân

LISA | 2021

Onderwijs

Absoluut verzuim
per 1.000 leerlingen

0,0 Ooststellingwerf

2,6 Fryslân

DUO/Ingrado | 2020

Relatief verzuim
per 1.000 leerlingen

21 Ooststellingwerf

16 Fryslân

DUO/Ingrado | 2021

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,8% Ooststellingwerf

1,7% Fryslân

DUO/Ingrado | 2021

Sport, cultuur en recreatie

Sociaal domein

gemeente ooststellingwerf

Niet-sporters

56,8% Ooststellingwerf

53,9% Fryslân

Meerdere bronnen | 2020

Banen
per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

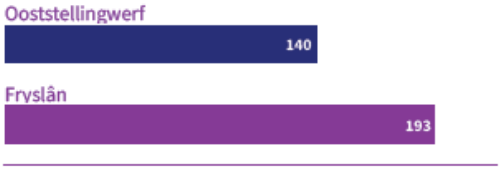
613,7 Ooststellingwerf

759,4 Fryslân

Meerdere bronnen | 2021

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval
kg per inwoner

CBS statistiek Huishoudelijk afval | 2021

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

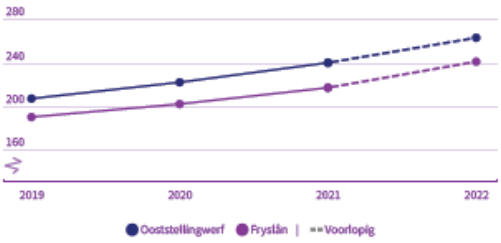
58,2% Ooststellingwerf

36,3% Fryslân

berekening | 2020

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ-waarde
x €1.000

CBS - WOZ | 2019 - 2022

Nieuw gebouwde woningen
per 1.000 woningen

2,3 Ooststellingwerf

7,4 Fryslân

BAG/ABF | 2022

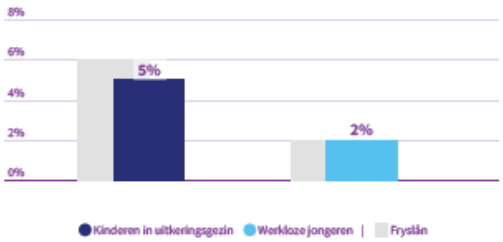
Jongeren met een delict voor de rechter

1% Ooststellingwerf

1% Fryslân

CBS Jeugd | 2020

Achterstand onder jeugd
Ooststellingwerf

CBS Jeugd | 2021

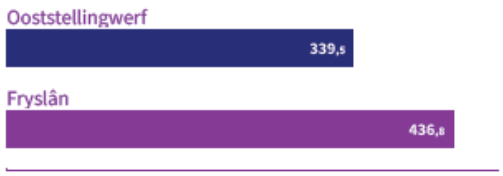
Netto arbeidsparticipatie

70,0% Ooststellingwerf

71,6% Fryslân

CBS | 2022

Personen met een bijstandsuitkering
per 10.000 inwoners

CBS | 2021

Lopende re-integratievoorzieningen
per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

231,2 Ooststellingwerf

309,7 Fryslân

CBS | 2020

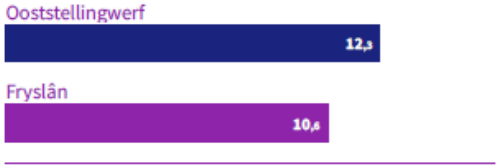
gemeente ooststellingwerf

Demografische druk

CBS | 2022

Jongeren met jeugdhulp
% van alle jongeren tot 18 jaar

CBS Jeugd | 2022

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 615
Ooststellingwerf

Geen data
Fryslân

COELO | 2022

Jongeren met jeugdbescherming

2,0%
Ooststellingwerf

1,5%
Fryslân

CBS Jeugd | 2022

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 801
Ooststellingwerf

Geen data
Fryslân

COELO | 2022

Jongeren met jeugdreclassering

Geen data
Ooststellingwerf

0,2%
Fryslân

CBS Jeugd | 2022

Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo
per 10.000 inwoners

740
Ooststellingwerf

683
Fryslân

CBS MSD WMO | 2022